JACK LONDON

JACK LONDON

SPOVEDANIA UNUI BEŢIV – JOHNBARLEYCORN

roman autobiografic

CUPRINS:

Capitolul I. SĂ FACEM CUNOŞTINŢĂ CU JOHN BARLEYCORN 5
Capitolul II. DEMONUL CU O MIE DE CHIPURI 9
Capitolul III. CEA DINTÂI BEŢIE 12
Capitolul IV. FERMA ITALIENILOR 15
Capitolul V. TENTAŢIA LOCALURILOR 24
Capitolul VI. SCOTTY ŞI VÂNĂTORUL DE BALENE 30
Capitolul VII. REGINA HOŢILOR DE STRIDII 40
Capitolul VIII. CRÂŞMA „LA ULTIMA SPERANŢĂ” 45
Capitolul IX. PROPRIETAR DE VAS 49
CAPITOLUL X. „BĂTRÂNUL CUŢITAR” 59
Capitolul XI. CUM AM FURAT O BARCĂ DE PESCUIT 63
Capitolul XII. LUI JOHN BARLEYCORN II PLACE SĂ GLUMEASCĂ 71
CAPITOLUL XIII. DRUMUL TAVERNELOR 79
Capitolul XIV. MOARTEA ÎMI FACE CU OCHIUL 83
Capitolul XV. DEVIN VÂNĂTOR DE FOCI 92
Capitolul XVI. PARADISUL DIN INSULELE BONIN 95
Capitolul XVII. JURĂMINTE CU PAHARUL ÎN MÂNĂ 104
Capitolul XVIII. HAYDÉE 112
Capitolul XIX. CLUBUL SĂRACILOR 120
Capitolul XX. ELECTRICIAN! 124
Capitolul XXI. PORTAR ŞI. LICEAN 133
Capitolul XXII. AVENTURA 137
Capitolul XXIII. PRIMELE ÎNCERCĂRI LITERARE 143
Capitolul XXIV. SPĂLĂTORIA 146

Capitolul XXV. PRIMUL SUCCES 150
Capitolul XXVI. MARTIN EDEN 155
CAPITOLUL XXVII. ORGIA DE BERE 158
Capitolul XXVIII. MAREA SUFERINŢĂ 164
Capitolul XXIX. COCTEILURI 167
Capitolul XXX. O NOUĂ ÎNCERCARE 172
Capitolul XXXI. ARTA DE A BEA 176
Capitolul XXXII. SUB SOARELE TROPICELOR 183
Capitolul XXXIII. INTERMEZZO 189
Capitolul XXXIV. SCLAVUL ALCOOLULUI 190
Capitolul XXXV. RAŢIUNEA PURĂ 193
Capitolul XXXVI. GÂNDURI ÎNTUNECATE 198
Capitolul XXXVII. TRUCURILE EXISTENŢEI 206
Capitolul XXXVIII. SINGURA SALVARE 211
Capitolul XXXIX. CONCLUZII 214

Capitolul I.
SĂ FACEM CUNOŞTINŢĂ CU JOHN BARLEYCORN.

Toată povestea începe într-o zi de alegeri. Într-o după-amiază toridă, aşa cum se întâlneşte numai în California, am descălecat în Valea Lunii. Plecasem de la micul meu ranch şi venisem în sat pentru a vota o serie întreagă de reforme ce urmau să se aducă constituţiei statului califomian. Era atât de cald, încât dădusem peste cap câteva pahare înainte chiar de a-mi fi pus buletinul în urnă precum şi numeroase altele după aceea. La întoarcere, străbătui la trap colinele acoperite de podgorii, ogoarele ranch-ului şi ajunsei tocmai bine la ora aperitivului şi a mesei.

Abia intrai şi Charmian mă luă în primire:

— Ei, ai fost pentru sau împotriva dreptului de vot al femeilor?

Am votat pentru.

O exclamaţie de surpriză scăpă de pe buzele ei. Trebuie să mărturisesc că în tinereţe, cu toată credinţa mea pătimaşă

în democraţie, eram împotriva votului feminin. Câţiva ani mai târziu, am devenit mai îngăduitor şi l-am primit fără entuziasm, ca pe un inevitabil fenomen social.

— Te rog, explică-mi, stărui Charmian, de ce ai votat pentru?

Atunci i-am răspuns; i-am dat amănunte din belşug; i-am pledat plin de indignare. Cu cât vorbeam, cu atât mă aprindeam mai mult. (Nu fiindcă eram beat; dovadă, calul de pe care abia coborâsem. Acesta purta pe drept cuvânt numele de „Nelegiuitul” şi aş vrea să văd un altul capabil să-l încalece).

Totuşi, cum aş putea să mă exprim? – mă simţeam „bine”, eram încins şi uşor ameţit.

— Când femeile vor avea dreptul să meargă la urnă, au să voteze pentru prohibiţie, susţinui eu. Femeile sunt soţii, surori şi mame; numai ele vor reuşi să bată cuiele în sicriul lui John Barleycorn 1…

— Eu te credeam prieten cu el, mă întrerupse Charmian.

— Da, sunt şi am fost. Adică, să vorbim drept, nu-i aşa. Nu ne-am împăcat niciodată. N-am nici un fel de prietenie pentru el, decât atunci când îmi este tovarăş şi când dau impresia că-i sunt foarte credincios. Ştii, cred că el este regele mincinoşilor, şi în acelaşi timp, sinceritatea însăşi. Prin el poţi ajunge alături de zei, şi tot pe el îl găseşti tronând în mijlocul drojdiei sociale. Este personajul care-ţi arată adevărul fără cruţare, dar te trimite şi la moarte. Îţi provoacă năluciri scânteietoare, dar şi coşmare pline de murdărie. Găseşti în el pe duşmanul vieţii, dar şi pe stăpânul unei înţelepciuni care o întrece. În sfârşit, este şi un ucigaş cu mâinile roşii, un asasin al tinereţii.

Charmian mă privea fix, mirată de afirmaţiile mele.

Continuai să vorbesc. Înfierbântat cum eram, gândurile dădeau toate năvală. Se îmbulzeau ca nişte prizonieri ce aşteaptă în mijlocul nopţii semnalul pentru a evada. Fiecare idee lua contururi precise, fiecare imagine era limpede, căci flacăra albă a alcoolului îmi limpezise creierul.

John Barleycorn, al cărui interpret eram, îşi destăinuia cele mai tainice secrete în această criză de sinceritate nestăvilită. Amintirile trecutului, înşirate ca soldaţii la paradă, mi se înfăţişau cu putere în conştiinţă. Nu-mi rămânea decât să aleg.

Stăpân pe gândirea şi pe vocabularul meu, sprijinit de o experienţă puţin comună, mă simţeam în stare să arăt limpede realitatea. Aşa sunt totdeauna şireteniile şi capcanele lui John Barleycorn; el biciueşte inteligenţa, ne face să întrezărim o altă realitate şi aruncă o lumină cu răsfrângeri purpurii în monotonia zilelor noastre.

Începui să-i schiţez lui Charmian viaţa mea, căutând să explic cum mi s-a dezvoltat fiinţa.

— N-am fost niciodată dintre acei alcoolici ereditari, predispuşi la băutură prin constituţia lor organică. Am fost, dimpotrivă, foarte normal. Este adevărat totuşi, că am ajuns să mă obişnuiesc singur cu alcoolul, dar cu câtă greutate! Prima oară mi s-a părut dezgustător şi mi-a dat greţuri mai rău decât cea mai afurisită doctorie. Chiar şi astăzi îmi displace, şi dacă îl beau, fac aceasta pentru acţiunea lui stimulentă, lucru de care nu-mi dădeam seama între cinci şi douăzeci şi cinci de ani.

Aşadar, organismului meu i-a trebuit o deprindere îndelungată, până ce i-am impus o oarecare toleranţă pentru alcool şi am ajuns să simt în adâncurile fiinţei mele setea de băutură.

Îi mărturisii lui Charmian primele mele beţii, primele mele revolte, insistând mai ales asupra uşurinţei cu care îmi puteam procura această otravă. Nu numai că o găseam pretutindeni, dar toate ocupaţiile din tinereţea mea mi-au scos-o în cale. Vânzător de ziare pe străzi, marinar, miner, rătăcitor al ţinuturilor îndepărtate, constatai că pretutindeni unde se adună oameni pentru a schimba idei, râsete şi provocări între ei, sau pentru a uita de monotonia nopţilor istovitoare, se găsesc fără excepţie în faţa unui pahar cu alcool. Cârciuma rămâne un loc de întâlnire unde

oamenii se adună cum odinioară primitivii se adunau în jurul focului din tabără, sau la intrarea peşterii.

Îi amintii lui Charmian de ciudatele adăposturi pentru bărci din insulele meridionale ale Pacificului, pe care nu le putuse vedea niciodată; de canibalii cu părul creţ, ce se strângeau să se îmbete şi de femeile lor care, sub pedeapsa cu moartea, n-au dreptul să calce în acel loc socotit sacru. Numai prin faptul că am fost atras de cârciumă, am scăpat în tinereţe de influenţa femeilor şi am pătruns în societatea generoasă a bărbaţilor. Toate căile duceau într-acolo. Aici se adunau miile de fire nevăzute ale aventurii, pentru a se răspândi apoi spre toate zările lumii.

— Pe scurt, spusei eu terminând lungul discurs, numai uşurinţa de a-mi procura alcoolul, pe care l-am găsit pretutindeni, m-a făcut să-i prind gustul. Niciodată nu mi-a păsat de această otravă; am râs chiar de ea, şi totuşi, iată-mă în prezent posedat de demonul băuturii Da, i-au trebuit douăzeci de ani pentru a prinde rădăcini în mine şi alţi zece în care a crescut necontenit. Satisfacerea sa este departe totuşi de a avea un efect plăcut asupra mea. Sunt o fire sănătoasă, un om mai întotdeauna vesel dar când mă aflu în tovărăşia lui John Barleycorn sufăr cele mai aprige torturi; sunt pesimist şi văd totul în negru. Şi totuşi, mă grăbii să adaug (mereu sunt gata să adaug câte ceva), trebuie să-i dau dreptul său lui John Barleycorn. Prin el suntem puşi în faţa realităţii crude, căci el dezminte pretinsele adevăruri stabilite de noi, acele minciuni convenţionale ale vieţii, care o fac mai suportabilă.

— Bine, dar aceste realităţi nu sunt deloc favorabile vieţii, spuse Charmian.

— Foarte adevărat, ripostai eu. Şi aici stă tot răul. John Barleycorn este un bun tovarăş al morţii, şi de aceea am votat pentru reformă: privind în urmă, la felul cum s-a dezvoltat fiinţa mea, am descoperit că numai uşurinţa cu care am reuşit să-mi procur alcool m-a făcut să-i prind gustul. Vezi tu, comparativ, se nasc pretutindeni alcoolici

într-o generaţie, dacă înţelegem prin alcoolici pe cei al căror organism simte întotdeauna o nestăvilită nevoie de băutură. Marea majoritate a sclavilor săi nu numai că se nasc fără dorinţa alcoolului, dar îi dezgustă prezenţa lui. Nici după primul pahar de vin şi nici după altele o sută, gustul pentru el nu este trezit. Au învăţat să bea aşa cum se învaţă fumatul (cu toate că e mult mai uşor să începi să fumezi decât să bei), şi aceasta, numai din pricina uşurinţei cu care se poate procura această otravă. Femeile, numai ele, au înţeles adevărul: ele sunt soţii, surori şi mame, iar votul lor va fi dat pentru prohibiţie. Odată stăvilită uşurinţa de a-şi procura alcool, generaţiile viitoare nici nu vor simţi existenţa acestei constrângeri. Fără acest flagel, tinerii vor fi mult mai viguroşi, iar vitalitatea celor chemate să fie mame va fi neasemuit mai mare.

— De ce nu scrii toate acestea pentru cei ce vor veni? mă întreabă Charmian. De ce să nu arăţi soţiilor, surorilor şi mamelor felul în care vor trebui să voteze?

— Memoriile unui alcoolic”, rânjii eu larg. Mai precis, John Barleycorn era cel care-şi arăta caninii, căci aşezat la aceeaşi masă cu mine, ascultase flecăreala mea filosofică şi după cum se ştie, una din plăcerile lui obişnuite este să prefacă surâsul în rânjet.

— Nu, spune Charmian, neţinând seama dinadins de grosolănia lui John Barleycorn, aşa cum s-au învăţat să facă multe femei, – tu nu te-ai născut alcoolic şi nici cu vreo înclinare puternică spre băutură: n-ai făcut decât să te obişnuieşti în silă cu alcoolul şi să-l cunoşti pe John Barleycorn de la început, ca pe cel mai aprig duşman. Scrie aşadar toate acestea şi intitulează-le „Spovedania unui beţiv”.

Capitolul II. DEMONUL CU O MIE DE CHIPURI.

Înainte să încep confesiunea, vreau să câştig simpatia cititorului şi fiindcă sentimentul acesta porneşte de la o totală înţelegere, doresc să mă fac bine înţeles chiar de la

început; de aceea, voi face cunoscut personajul şi subiectul acestei cărţi.

Deşi n-am avut vreo predispoziţie înnăscută pentru spirtoase, am devenit totuşi un băutor rutinat. Arta de a bea îmi este cunoscută în toate amănuntele ei, iar în beţiile mele am dat întotdeauna dovadă de multă judecată; nu mi s-a întunecat niciodată mintea şi nici nu m-am purtat ca un animal. Într-un cuvânt, am un temperament normal şi de aceea, când mi se iveşte prilejul, beau într-un anumit fel, moderat pot zice. Acum încerc să descriu efectele băuturii tocmai asupra unui astfel de temperament. N-am nimic de spus despre acei alcoolici din fire, şi aici nu dau nici cea mai mică importanţă patimii lor de nestăpânit.

La drept vorbind, există două tipuri de beţivi: primul este acela pe care îl cunoaştem cu toţii, stupid şi fără imaginaţie; când bea, prin capul său trec fel de fel de năzbâtii. Abia se ţine pe picioare şi nimereşte de cele mai multe ori în şanţ; el vede în starea sa de fericire trecătoare numai zâmbete senine şi imagini trandafirii. Acesta este tipul de care îşi râd revistela-umoristice. În cealaltă categorie, intră beţivul care areimaginaţie şi viziuni. Cu tot focul care îl mistuie, stă ferm şi merge cu un pas natural, fără să se clatine. Ştie totdeauna unde se găseşte şi ce face. Nu-i este ameţit corpul, ci creierul. După împrejurări, lasă să se reverse scânteieri de vervă sau îşi deschide sufletul în tovărăşia unei bune prietenii. Fantomele sau spectrele pe care le vede el sunt de ordin intelectual şi logic, îmbrăcând de cele mai multe ori forma celor mai limpezi judecăţi. În astfel de cazuri i se arată în întrega lor goliciune toate iluziile atât de necesare vieţii şi contemplă grav lanţurile puse pe grumajii muritorilor. În această stare, este rândul lui John Barleycorn să-şi pună în joc toată şiretenia pentru a-şi dovedi puterea.

Beţivul obişnuit cade mai totdeauna pe drumuri sau prin şanţuri, dar ce examen greu pentru celălalt de-a se ţine neclintit pe picioare şi de-a ajunge la gândul chinuitor că

pentru el există în lumea întreagă o singură libertate: aceea de a-şi grăbi după voie sfârşitul. Pentru un asemenea om, starea de beţie este o stare de raţiune pură (de care se va mai pomeni aici), iar atunci el înţelege că nu poate cunoaşte decât asprele legi ale lucrurilor, dar nu şi semnificaţia lucrurilor în sine. În astfel de clipe, totul îi apare limpede. Vede toate avânturile zadarnice spre nemurire şi înţelege că sunt generate de groaza de moarte a sufletelor slabe şi de trei ori blestemate pentru darul lor de a-şi imagina. Sunt sufletele lipsite de voinţa de-a muri atunci când le vine timpul; se înşeală pe ele însele voind să alunge moartea şi să înfrumuseţeze întunecimile mormântului. Omul nostru însă, care judecă lucrurile cu sânge rece, ştie că aceste suflete sunt în rătăcire. Ştie că deznodământul este acelaşi pentru toţi; că nu există nimic nou sub soare, nici chiar această năzuinţă după care suspină sufletele slabe: nemurirea. Acestui beţiv, totdeauna stăpân pe mişcările sale, nu-i rămâne nimic necunoscut. Ştie că este compus din came, adică în cazul său din… spirit şi muşchi, din atomi solari şi praf terestru; un mecanism delicat menit să funcţioneze un timp, adesea remontat de doctori în teologie sau în medicină, spre a fi aruncat, la sfârşit, între aceleaşi şase scânduri de care au parte toţi. Nu există nici o îndoială că acest fel de a gândi este o boală sufletească, o boală care atacă viaţa. Este însă riscul, amenda pe care omul cu imaginaţia bogată trebuie să o plătească pentru prietenia sa cu John Barleycorn. Ceea ce i se cere omului redus la minte, din această prietenie, este cu mult mai simplu; el se ameţeşte până când ajunge să cadă într-o inconştienţă prostească. Adoarme ca şi sub influenţa unui narcotic şi dacă visează, visele sale sunt întunecate şi fără legătură. Omului cu multă imaginaţie, John Barleycorn îi aduce însă judecăţile nemiloase ale raţiunii pure. Examinează viaţa şi toate nimicniciile ei cu mintea unui filosof pesimist. Vede dincolo de orice iluzie şi cântăreşte valoarea reală a lucrurilor. Pentru el, binele este rău; adevărul, înşelătorie,

iar viaţa, o farsă. Din înălţimile nebuniei sale politice, el socoteşte, cu certitudinea unui zeu, că întreaga existenţă este un rău. La lumina limpede şi rece a logicii, soţia, copiii şi prietenii îşi dau pe faţă meschinăriile şi prefăcătoriile lor. El înţelege ce se petrece în ei, vede slăbiciunile şi minciuna lor şi le descoperă sufletul păcătos şi demn de milă. Viaţa nu-l mai înşeală şi nici nu-l mai pot înşela. Ştie bine că nu sunt decât nişte mici egoişti ca toţi ceilalţi, pitici cu nume de om, prinşi în dansul amăgitor al vieţii. Se cred liberi, dar sunt lipsiţi de orice libertate, sunt simple jucării ale întâmplării, iar el însuşi este la fel ca ei; îşi dă seama de toate acestea, dar cu o deosebire: el vede, el ştie şi este conştient de singura sa libertate, aceea de a-şi putea grăbi sfârşitul.

Toate acestea nu se potrivesc cu omul creat pentru a trăi, a iubi şi a fi iubit. Preţul pe care-l cere John Barleycorn este sinuciderea fulgerătoare sau lentă, un sfârşit neaşteptat sau o lungă degradare. Niciunul dintre prietenii săi nu scapă la timpul cuvenit de această orânduire dreaptă.

Capitolul III. CEA DINTÂI BEŢIE.

Când m-am îmbătat pentru prima oară, aveam cinci ani. Într-o dimineaţă caldă de vară, pe când tatăl meu lucra la câmp, am fost trimis la ferma care se găsea la o depărtare de vreo jumătate de milă, să-i aduc un vas mare cu bere.

— Ai grijă să nu-l verşi, mi se atrase atenţia, înainte de a pleca.

Era, după câte îmi amintesc, un vas pentru untură, cu gura largă şi fără capac. Mă îndepărtai încet, cu multă băgare de seamă. Vasul fiind totuşi prea plin, berea dădea pe afară, vărsându-se pe picioarele mele. Tot mergând, reflectam: berea asta trebuie să fie o substanţă foarte preţioasă. Gândiţi-vă numai! Trebuia să fie prea bună, căci altfel n-aş fi fost oprit mereu de către cei de-acasă să o beau. Într-adevăr, părinţii mei au fost adesea porniţi să-mi interzică şi alte lucruri pe care apoi le-am găsit minunate; aşa era pesemne şi cu berea… şi apoi n-aveam decât să mă

gândesc la oamenii maturi care o cunoşteau de mult şi o preţuiau atâta. Oricum, vasul era prea plin. Mă împiedicam la fiecare pas şi flecare clătinătură provoca o nouă mică băltoacă în ţărână, la picioarele mele. De ce să pierd oare atâta lichid preţios? gândii eu. Nimeni nu va avea cum să ştie dacă I-am băut sau l-am vărsat.

Eram atât de mic încât, pentru a ajunge să gust din băutura miraculoasă, am fost silit să mă aşez pe pământ şi să prind cana cea mare între genunchi. Spuma pe care o sorbii la început îmi tăie tot avântul. Adevăratul farmec al berii îmi scăpa, căci nu-l găseam în spumă. Gustul acesteia nu era deloc plăcut. Atunci îmi amintii că cei mari suflă deasupra spumei înainte de a bea. Îmi înfundai faţa în spumă şi când buzele mele ajunseră la lichidul acoperit de ea, sorbii din plin. Era departe de a fi bun, dar continuai să beau. Desigur, nu-mi dădeam eu seama de realitate. Cei mari ştiau ei doar de ce mi-au interzis să mă ating de bere! Dacă se ţine seamă de vârstă mea fragedă, de dimensiunea recipientului dintre pricioarele mele şi de faptul că beam pe nerăsuflate, îngropat până la urechi în spumă, se înţelege că-mi era greu să ştiu cantitatea de bere pe care o dădusem pe gât ca pe o doctorie, în graba mea de a termina odată cu această probă.

Când să pornesc iarăşi la drum, mă străbătură mii de fiori. Gândind însă că până la urmă voi reuşi să cunosc gustul cel bun al berii, făcui, în timpul cât am străbătut acea lungă jumătate de milă, de mai multe ori aceeaşi încercare. Deodată, îngrijorat de cantitatea care lipsea, îmi reamintii ce trebuie să fac pentru ca berea să-şi recapete spuma de la început. Amestecai cu un băţ, ceea ce mai rămăsese, până când spuma atinse marginea vasului.

Odată ajuns, tatăl meu nu observă nimic. Goli oala cu setea plugarului încălzit de muncă, mi-o dădu înapoi şi îşi continuă aratul. Făcui sforţarea de-a merge alături de cai; mă văd parcă şi astăzi împleticindu-mă printre picioarele lor şi obligându-l pe tata să ţină hăţurile aşa de strâns, încât

bietele animale erau gata să se prăvălească peste mine. Mi-a spus mai târziu că mă despărţiseră doar câteva palme de pământ să nu fiu strivit de copi tele lor. Îmi amintesc, de asemenea, ca prin vis, că m-au dus pe braţe către copacii care se găseau la marginea câmpului, că toată lumea se învârtea în jurul meu şi că mă cuprinseră nişte greţuri îngrozitoare, la care se mai adăuga şi chinul sufletesc pentru greşeala pe care ştiam că am săvârşit-o.

Toată după-amiaza am dormit la umbră şi când tatăl meu m-a trezit la apusul soarelui, eram un biet copil bolnav care abia s-a mai putut târî către casă. Eram sfârşit, covârşit de greutatea membrelor mele şi simţeam în stomac o vibraţie asemănătoare unei corzi de contrabas, care se ridica nesuferită în gât şi apoi îmi sfredelea creierul. Starea mea amintea pe aceea a unui om care absorbise o otravă şi se lupta să o elimine. În realitate, mă intoxicasem de-a binelea2.

Pentru o lungă perioadă arătai acelaşi interes pentru bere ca şi pentru cuptorul de la bucătărie, unde reuşisem odată să mă frig. Cei mari aveau dreptate. Berea este rea pentru copii; ei o dădeau pe gât fără scârbă, dar făceau acelaşi lucru şi când înghiţeau pilule umplute cu ulei de ricin. În ceea ce mă priveşte, eu puteam să mă opresc de la băutură fără nici cel mai mic neajuns şi, în mod sigur, până în ziua morţii mele aş fi reuşit să mă sustrag, dacă împrejurările nu mi-ar fi fost potrivnice; dacă la fiecare cotitură a lumii în care trăiam, John Barleycorn nu m-ar fi aşteptat şi nu mi-ar fi făcut semn, fără putinţa de a-l evita. Mi-a trebuit o intimitate de douăzeci de ani, în timpul căreia i-am răspuns cu politeţe pentru politeţe şi nu l-am părăsit niciodată fără a avea limba în flăcări. În felul acesta, am dezvoltat în mine o dragoste slugarnică pentru acest nemernic.

Capitolul IV. FERMA ITALIENILOR.

La vârsta de şapte ani am fost pentru a doua oară în tovărăşia lui John Barleycorn. De data aceasta nu mai eram un necunoscător al efectului băuturii, dar întâmplarea a

făcut să fiu silit să mă îmbăt de frică. Familia mea se ocupa tot cu agricultura. Locuiam într-o fermă pe ţărmul din regiunea San Mateo, la sud de San Francisco. Pe atunci, acolo era câmpie primitivă şi sălbatică.

O auzeam adesea pe mama lăudându-se că noi eram americani de viţă veche, nu ca vecinii noştri, emigranţi irlandezi sau italieni. De altfel, în tot cuprinsul districtului se mai găsea o singură veche familie americană.

Într-o duminică dimineaţa, nu-mi amintesc nici de ce, nici cum, mă găseam la ferma Morrisey unde se adunaseră un număr de tineri de pe proprietăţile învecinate. Cei mari băuseră până în zori, ba unii dintre ei chiar din ziua trecută până seara. Morrisey-îi deveniseră o enormă familie de unchi şi de nepoţi, cu cizme grele, pumni puternici şi vorba aspră. Deodată se auzi vocea ascuţită a femeilor:

— Se iau la bătaie!

O mulţime de oameni năvăliră din bucătărie. Toţi se înghesuiau. Se încăieraseră doi uriaşi cu părul încărunţit şi cu feţele congestionate. Unul dintre ei se numea Black Matt şi umbla zvonul că ar fi omorât doi oameni în viaţa lui. Femeile, înnăbuşindu-şi strigătele de spaimă, se închinau şi murmurau rugăciuni după rugăciuni, îşi ascundeau ochii, dar în acelaşi timp priveau printre degete. Bineînţeles că eu nu le urmam exemplul: mai mult, presupun că eram spectatorul cel mai interesat de cele ce se întâmplau. Să asist la omorârea unui om mi se părea un lucru minunat. În cel mai rău caz, urma să fiu de faţă la încăierare. Avui însă o mare dezamăgire: Black Matt şi Tom Morrisey se mulţumiră să se ţină încleştaţi şi să ridice picioarele lor greoaie şi strâmbe, dând impresia unui dans caraghios de elefanţi. Erau prea beţi pentru a se putea bate. Propunerile de pace începură, şi cei doi fură duşi în bucătărie pentru a pecetlui împăcarea.

Porniră să vorbească cu toţii, urlând şi strigând, aşa cum fac oamenii cu pieptul larg, trăiţi în aer liber, atunci când alcoolul le alungă felul lor de a fi, atât de tăcut. Inima

micului ţânc care eram palpita de spaimă; având nervii încordaţi, gata să se rupă ca la un pui de căprioară fugărit, priveam cu ochii mari prin uşa larg deschisă a bucătăriei, dornic de-a învăţa cât mai mult din curiozităţile omeneşti. Mă minunam la vederea lui Black Matt şi a lui Tom Morrisey, care şedeau cocoţaţi pe masă ţinându-se pe după gât şi plângând amândoi de emoţie.

Beţia continuă în bucătărie, în timp ce femeile, afară, simţeau cum le creşte teama; ele cunoşteau efectele băuturii şi prevedeau că se va întâmpla ceva îngrozitor. Cum nu le plăcea să ia parte la astfel de scene, primiră propunerea unui tânăr de a merge la o mare fermă italiană, situată cam la şase kilometri depărtare, unde puteau face o partidă de dans. Astfel, doi câte doi, băioţi şi fete, se aliniară şi porniră să coboare drumul nisipos. Fiecare tânăr mergea cu prietena sa, şi trebuie să credeţi că un broscoi de şapte ani ascultă şi cunoaşte bine aventurile amoroase ale semenilor săi. Chiar eu aveam o prietenă. Mă însoţea o mică irlandeză, de aceeaşi vârstă cu mine. Noi eram de altfel singurii copii aflaţi la această petrecere improvizată. Perechea cea mai matură putea să aibă douăzeci de ani, iar fetişcane dezgheţate, între paisprezece şi şaisprezece ani, mergeau alături de cavalerii lor. Doar eu şi mica irlandeză, un băieţel şi o fetiţă, mergeam mână în mână, iar câteodată, după exemplul celor mai mari, o cuprindeam cu braţul de mijloc, dar felul acesta de-a merge mi se părea stânjenitor. Fără îndoială că în acea scânteietoare dimineaţă de duminică eram mândru să pot coborâ un drum atât de lung şi monoton, prin dunele de nisip. Aveam, ca toţi ceilalţi, însoţitoarea mea şi prin aceasta eram un mic bărbat.

Ferma italiană era o aşezare de celibatari, astfel că sosirea noastră fu salutată cu strigăte de veselie. Vinul începu să curgă în pahare, şi sala de mâncare a fost eliberată parţial pentru bal. Băieţii ciocneau şi dansau cu tinerele fete în sunetele acordeonului. Această armonie mi se părea divină. Nu mai luasem parte la ceva atât de măreţ! Tânărul italian,

care scotea din instrumentul său minunatele sunete, se ridică şi începu să danseze înlănţuind cu braţele mijlocul prietenei sale şi cântând cu acordeonul la spatele ei. Toate acestea mie, care nu dansasem niciodată, mi se păreau extraordinare. Aşezat la o masă, cu ochii larg deschişi, mă forţam să pătrund acest lucru uluitor care este viaţa. Nu eram decât un noduleţ de om şi aveam încă atâtea de învăţat!

După o bucată de vreme, tinerii irlandezi începură a se servi siguri cu băutură; veselia şi buna dispoziţie domneau din plin. Îi văzui pe câţiva clătinându-se în timpul dansului; unul dintre ei se întinse să doarmă într-un colţ. Printre cei tineri, unii se plângeau de oboseală şi voiau să plece, iar alţii îşi înăbuşeau râsul ce le trăda tensiunea nervoasă şi arăta că sunt gata de orice…

Refuzasem să iau parte la potopul de băutură oferit de gazdele noastre italiene. Experienţa pe care o făcusem cu berea îmi era de-ajuns şi nu aveam poftă să reînnoiesc relaţiile cu Gambrinus şi nici cu un altul din familia lui.

Din nenorocire, Pietro, o secătură de italian, văzându-mă că stau de o parte, avu ideea năstruşnică să umple pe jumătate o cupă şi să mi-o ofere. Se afla de cealaltă parte a mesei, în faţa mea. Refuzai paharul; atunci chipul i se înăspri şi mi-l împinse din nou în faţă, cu un gest insistent. Mă cuprinse frica. O frică pe care trebuie să o explic.

Mama mea avea idei preconcepute. Susţinea cu tărie că trebuie să te fereşti de oamenii oacheşi şi mai ales, de persoanele cu ochii negri. Bineînţeles că ea era blondă. În plus, era convinsă că rasa latină cu privirea întunecată este peste măsură de supărăcioasă, trădătoare şi gata oricând să verse sânge. De mii de ori sorbisem de pe buzele sale povestiri ciudate şi înspăimântătoare despre aceşti oameni. Reţinusem mai ales următorul fapt: dacă insulţi un italian, chiar fără cea mai mică intenţie, cl se răzbună întotdeauna înjunghiindu-te pe la spate. Aceasta era expresia ei preferată: „a înjunghia pe la spate”.

Cu toată dorinţa din acea dimineaţă de a vedea cum Black Matt îl omoară pe Tom Morrisey, nu ţineam deloc să mă dau în spectacol faţă de dansatori primind o lovitură de pumnal în spate. Nu ştiam încă să deosebesc teoriile de fapte şi aveam o credinţă oarbă în cele spuse de mama despre felul de a fi al italienilor. Pe de altă parte, aveam o vagă noţiune despre caracterul sacru al ospitalităţii şi, în acea clipă, un singur gând mă stăpânea: eram oaspetele unuia dintre acei italieni trădători şi sângeroşi. Pe deasupra, îmi intrase în cap că dacă îl insult voi primi o lovitură de cuţit; de acest lucru eram sigur, întocmai cum ştiam că un cal îl loveşte cu copita pe acela care îl necăjeşte.

Pietro, italianul meu, avea, fără îndoială, a pereche de ochi negri, aşa cum îmi vorbise mama, ochi ce nu semănau deloc cu cei pe care-i cunoşteam eu, albaştri, căprui sau şterşi şi râzători ca ai irlandezilor. După toate apreneţele, Pietro dăduse pe gât câteva pahare bune; oricum, o lucire diabolică îi juca în pupilele întunecate care pentru mine reprezentau misterul şi necunoscutul.

Cum ar fi putut un pici de şapte ani, cum eram eu, să analizeze acea flacără jucăuşă? Privind acei ochi, aveam viziunea unei morţi violente; totuşi, cu sfiiciune, refuzai vinul. Când împinse din nou cupa spre mine, expresia ochilor lui deveni'mai aspră, mai poruncitoare. Ce puteam să fac?

De atunci am înfruntat în viaţa mea moartea, cu adevărat, de nenumărate ori, dar niciodată n-am mai simţit frica pe care am încercat-o în acea clipă. Când am dus paharul la gură, privirea lui Pietro se îmblânzi pe dată. Da, vedeam bine: nu trebuia să-mi mai fie teamă că voi fi ucis. Acest gând mă uşura, dar nu pot spune acelaşi lucru şi despre băutură. Era un vin nou, dintre cele ieftine, aspru şi amar, fabricat din struguri rămaşi în vie după cules şi din drojdie de pe fundul vaselor. În orice caz, avea un gust mult mai rău decât al berii. Pentru a-l simţi mai puţin, nu aveam decât o singură scăpare: să beau pe nerăsuflate. Lăsând

capul pe spate, dădui pe gât prima înghiţitură; în două reprize terminai. Acum, trebuia să fac însă un mare efort pentru a păstra în mine această otravă, ceea ce nu era chiar un fleac pentru organismul meu fraged. Astăzi, când îmi reamintesc toate acestea, înţeleg mirarea lui Pietro. Umplu pe jumătate un alt pahar şi mi-l întinse peste masă. Stăpânit de frică, mă lăsai în voia soartei care mă copleşea şi-l dădui şi pe acesta peste cap, ca şi pe primul.

Era prea mult pentru Pietro: acum, el simţea nevoia să arate şi celorlalţi copilul-minune pe care-l descoperise în mine. Îl chemă pe Domenico, un tânăr italian mustăcios, pentru a fi martor al fenomenului. De data aceasta mi se dădu să beau o cupă plină. Ce nu face omul pentru a-şi salva pielea? Îmi luai inima în dinţi, înnăbuşii greaţa ce mi se urca până la gât şi înghiţii lichidul. Desigur, Domenico nu mai văzuse nici el asemenea eroism la un copil. De două ori îmi umplu harul până sus şi-l priviră cum se goleşte. Între timp, isprava mea atrase atenţia. Mă văzui înconjurat de o ceată de italieni, lucrători cu ziua şi de ţărani bătrâni, care se mirau tot mai zgomotos. Îi privii. Cu feţe oacheşe şi aspect sălbatic, purtau centuri şi cămăşi roşii şi ştiam că erau înarmaţi cu cuţite. Mă încercuise o adevărată bandă de piraţi, iar Pietro şi Domenico mă sileau să reîncep jocul în faţa acestor indivizi fioroşi.

Dacă aş fi fost lipsit de imaginaţie, dacă aş fi fost prost sau încăpăţânat ca un catâr, m-aş fi manifestat după cum mă tăia capul şi niciodată n-aş fi fost pus într-o asemenea situaţie. Băieţii şi fetele dansau într-una, astfel că nu se găsea nimeni să mă elibereze.

Cât am băut? Nu mai ţin minte acest amănunt. Ceea ce îmi amintesc este că în mijlocul acelei adunături de „criminali” am simţit chinurile fricii pentru un secol şi am văzut un şir nesfârşit de pahare cu vin roşu străbătând masa pentru a se rostogoli pe gâtul meu încins ca un cuptor. Oricât de rea era băutura, un pumnal înfipt în spate mi se părea ceva mai rău – şi apoi voiam să trăiesc cu orice preţ!

Acum, când cu experienţa mea de băutor arunc o privire în urmă, înţeleg de ce nu m-am prăbuşit sub masă. Cum am spus, eram crispat şi paralizat de teamă. Singurul meu gest era să duc la gură această nesfârşită procesiune de pahare. Mă asemănam cu un recipient nemişcat şi bine fixat, unde se turnase o cantitate de lichid; acesta stătea liniştit în stomacul meu devenit nesimţitor prin efectul fricii. Eram prea înspăimântat pentru a putea vomita. Întreaga ceată de italieni se minuna la vederea copilului-minune care înghiţea vinul cu nepăsare, automat, îndrăznesc să afirm, fără să mă laud, că nu mai văzuseră ceva asemănător.

Sosi şi ora plecării. Prostiile pe care le făceau tinerii beţivi îi hotărâră pe o parte dintre tovarăşii lor, care mai păstrau o urmă de judecată limpede, să-i smulgă de acolo. Mă regăsii la uşă, alături de mica mea prietenă; ea nu trecuse prin atâtea peripeţii ca mine şi rămăsese cu acelaşi aer de copil vioi. Fascinată de paşii nesiguri ai tinerilor care mergeau alături de prietenele lor, începu să-i imite. Ideea ei mi se păru foarte amuzantă şi mă grăbii să fac la fel; dar pe ea n-o excita vinul, pe când cel mai mic gest al meu făcea să mi se urce la cap fumurile beţiei. Încă de la început, jocul meu fu mai realist decât al său, lucru de care mă mirai singur. Unul dintre tineri, după o poticnire bruscă, se opri la marginea drumului, privi grav şanţul şi dând aparenţa unei adânci cugetări, se rostogoli de-a berbeleacul în el.

Toate acestea erau pentru mine de un comic irezistibil. Mă clătinai şi eu până la marginea şanţului, cu hotărârea fermă de-a nu merge mai departe, dar nimerii tot în fundul lui. Pe loc, mă văzui înconjurat de tinere fete care, cu neliniştea zugrăvită pe feţe, se chinuiră să mă tragă afară.

Din aceea clipă nu mai aveam deloc poftă să fac pe omul beat şi nu mai vedeam nimic nostim în acest joc. Cu ochii daţi peste cap şi gura larg deschisă, simţeam nevoia de aer. Două fete mă susţineau pentru a mă ajuta să merg, dar picioarele îmi erau ca de plumb. Alcoolul pe care-l înghiţisem părea că-mi dă lovituri de măciucă în inimă şi-mi

zguduie creierul. Dacă aş fi fost un copil plăpând, în mod sigur că acesta m-ar fi ucis. În orice caz, eram mai aproape de moarte decât şi-ar fi putut închipui vreuna dintre fetele acelea speriate de starea în care mă găseam. Le auzeam ciorovăindu-se între ele şi întrebându-se cine era vinovatul. Începură să se vaite. Plângeau pentru ele, pentru mine sau pentru felul urât în care se purtaseră prietenii lor. Toate acestea mă interesau prea puţin. Eu mă sufocam şi voiam aer.

La cea mai mică mişcare, simţeam un adevărat chin şi de abia îmi trăgeam sufletul. Cu toate acestea, fetele ţineau cu tot dinadinsul să mă facă să merg, deşi mai aveam de străbătut patru mile până acasă. Patru mile! Îmi amintesc că am zărit, cu ochii mei împăienjeniţi de ceaţă, un mic pod la o distanţă ce mi se părea nesfârşită, deşi în realitate era vorba doar de o sută de paşi. Când să ajung la el, căzui leşinat pe spate. Fetele încercară să mă ridice, dar rămăsei nemişcat. Strigătele lor de alarmă atraseră atenţia lui Larry, un tânăr beţivan de şaptespezece ani, care începu să sară cu picioarele încrucişate pe pieptul meu, pentru a mă readuce la viaţă. Îmi amintesc vag de această probă, ca şi de ţipetele ascuţite pe care le scoteau fetele, încercând astfel să-l alunge de acolo.

Pe urmă nu mai ştiu ce s-a întâmplat; totul se pierde în umbră. Mai târziu, am aflat că Larry a alunecat sub pod, unde a rămas până dimineaţa. Când mi-am revenit în simţire, era noapte. Fusesem dus leşinat cale de patru mile şi aşezat în pat. Eram un ţânc bolnav şi, cu toată grozava oboseală a inimii şi a muşchilor mei, eram stăpânit de nelinişte şi cădeam mereu în delir. Tot ce acumulase mai urât şi mai îngrozitor creierul meu de copil ieşea la suprafaţă. Cele mai neînchipuite năluciri deveneau realităţi. Vedeam ciim se săvârşesc crime sau mi se părea că sunt urmărit de asasini. Mă zbăteam, scoţând strigăte şi horcăituri; chinurile mele întreceau orice măsură.

Scăpat de delir, o auzii pe mama spunând:

— Ce are la creier? Bietul copil şi-a pierdut mintea!… şi leşinând, duceam cu mine această imagine – bătut de paznici şi înconjurat de nebunii care mă asurzeau cu urletele lor.

Anumite discuţii despre locuinţele infecte ale cartierului chinezesc din San Francisco auzite de la cei mari lăsaseră o impresie adâncă în sufletul meu, astfel încât, în timpul delirului, rătăcii printr-un întreg labirint de asemenea locuinţe subterane; în dosul porţilor de fier îndurai torturi şi mii de morţi îngrozitoare. Pe urmă, se făcea că-l întâlnesc în acele adâncuri întunecoase pe tatăl meu aşezat la masă, gata să joace cărţi cu chinezii pe sume enorme; atunci indignarea mea nu mai avu imagini şi-mi ieşiră din gură cele mai josnice înjurături. Mă ridicai pe pat dând la o parte mâinile care mă reţineau şi îl insultai pe tata de răsunară pereţii. Murdăriile cele mai de necrezut pe care le poate auzi un copil lăsat de capul său într-un ţinut ţâşniră acum de pe buzele mele şi se revărsară asupra tatălui meu care, aşa cum mi-l închipuiam, era aşezat acolo, departe, printre oamenii galbeni, cu părul şi unghiile lungi.

Mă întreb cum de în acea noapte, nu mi-au plesnit inima şi creierul. În mod obişnuit, arterele şi creierul unui copil de şapte ani nu sunt în stare să îndure probe ca acelea prin care am trecut eu. Toată noaptea, în mica şi sărăcăcioasa fermă unde John Barleycorn mă ţinea la discreţia lui, nimeni n-a dormit.

Larry, sub pod, n-a îndurat ce am îndurat eu. Sunt sigur că a dormit buimac şi fără vise, iar a doua zi s-a deşteptat greoi şi morocănos. Dacă mai trăieşte, probabil că nici nu-şi mai aduce aminte de acest incident fără nici o însemnătate pentru el. Creierul meu a înregistrat însă această întâmplare pe vecie. Scriu rândurile de faţă după treizeci de ani şi, totuşi, imaginile mi-au rămas clare şi retrăiesc aidoma aceleaşi suferinţe îngrozitoare din noaptea despre care vă povestesc.

Am zăcut în pat timp de mai multe zile, iar mai târziu n-am avut nevoie de îndemnurile mamei pentru a-l evita pe John Barleycorn. Indignată de manifestarea mea, ea susţinea că mă purtasem foarte rău şi că n-am luat de loc în seamă sfaturile sale. Ce puteam eu să-i spun, când n-aveam nici măcar dreptul să-i răspund; când nici nu găseam cuvinte pentru a-i explica starea mea sufletească? Cum puteam să-i arăt mamei că numai sfaturile sale erau cauza directă a beţiei mele? De nu i-aş fi cunoscut părerile pe care le avea despre ochii negri şi caracterul italienilor, niciodată nu mi-aş fi înmuiat buzele în sucul acela acru şi amar. De abia când m-am făcut mare, am reuşit s-o lămuresc asupra adevărului ce stătea la baza acestei poveşti scandaloase.

În cursul bolii, anumite intervale îmi rămâneau întunecate, în timp ce pentru altele aveam la îndemână toată puterea de judecată. Mă simţeam vinovat, dar în acelaşi timp eram sâcâit de o nedreptate; deşi în fond nu era greşeala mea, totuşi mie mi se imputa în toată murdăria ei. Luai hotărârea fermă de-a nu mă mai atinge de nici un fel de băutură fermentată; sunt sigur că nici chiar un câine turbat n-are mai multă ură pentru apă, cum căpătasem eu atunci pentru alcool.

Cu toate acestea, ceea ce vreau să rămână stabilit până la sfârşit este că această experienţă, oricât a fost de cumplită, nu m-a oprit să fac iarăşi cunoştinţă din când în când cu John Barleycorn. Chiar în acea epocă acumulasem forţe care mă împingeau spre el. În primul rând, înafară de mama care nu-şi schimba niciodată felul de a vedea, toţi ceilalţi mi se părea că privesc incidentul cu indulgenţă, socotindu-l o glumă de care nu ai de ce să roşeşti. Cât despre băieţi şi fete, pufneau în râs când îşi aminteau rolul pe care-l jucaseră în această chestiune. Povesteau cu plăcere cum Larry sărise pe pieptul meu şi cum se dusese apoi să adoarmă sub pod; sau tot aşa, ce i se întâmplase unui alt băiat căzut în şanţ.

Repet, atât cât puteam eu vedea, de nici o parte nu se punea problema ruşinii. Nu era decât ceva comic, un comic irezistibil şi îndrăcit, un episod vesel şi măreţ în monotonia vieţii lor de lucrători, dusă pe un ţărm rece şi ceţos.

Băieţii de la ferma irlandeză comentau fapta mea şi mă băteau pe umăr cu atâta jovialitate de parcă aş fi săvârşit cine ştie ce act eroic. Pietro şi Domenico se arătau mândri de isprăvile mele de beţiv.

Moralitatea lor nu era certată cu beţia; de altfel toată lumea bea. În toată comunitatea nu găseai nici un antialcoolic. Însuşi profesorul de la mica noastră şcoală, un om cărunt de cincizeci de ani, ne dădea vacanţă în zilele când era învins de John Barleycorn. Nü încercam deci nici un fel de constrângere morală. Aversiunea mea era pur şi simplu fiziologică. Nu iubeam acest lichid consacrat, aceasta era totul.

Capitolul V. TENTAŢIA LOCALURILOR.

N-am putut trece niciodată peste dezgustul fizic provocat de alcool, totuşi, am reuşit să-l stăpânesc. Chiar în prezent trebuie să-l alung de câte ori iau paharul în mână. Simţul gustului se revoltă necontenit. El este cel care ne înştiinţează de ceea ce este bun sau rău pentru organism. Oamenii însă nu beau pentru a simţi efectul produs asupra organismului. Ei nu caută decât excitarea creierului şi, dacă suferă corpul, cu atât mai rău pentru el.

Deşi îmi este silă de băutură, mărturisesc că cele mai însorite clipe ale vieţii mele de copil, le-am petrecut totuşi în baruri şi localuri.

Cocoţat pe mormanele de cartofi din căruţele încărcate greoi, dispăream adesea în ceaţa drumurilor şi ajungeam să am picioarele umflate din cauza nemişcării. Caii urcau fără să se grăbească printre dunele de nisip aflate pe şoseaua pustie, iar eu întrezăream o nălucire luminoasă care făcea să nu mi se pară calea atât de lungă… Era o sală de han din Colma, unde tatăl şi omul care conducea se opreau totdeauna iar eu coboram să mă încălzesc lângă vatra cea

mare şi să mănânc un soda cracker3. Nu mi se dădea decât unul, dar acest unul însemna mult pentru mine! Erau şi hanurile bune le ceva!

Îmi luam apoi locul în urma cailor şi mai bine de o oră savuram acel biscuit. Culegeam cu cea mai mare grijă cele mai mici firmituri şi le mestecam prefăcându-le într-o pastă fină, pe care însă n-o înghiţeam dintr-o dată. Mă mulţumeam să-i simt gustul şi continuam să mă încânt cu ea; o aduceam pe limbă, o schimbam dintr-o parte în alta a gurii, o ţineam pe loc până ce, în sfârşit, aluneca pe gât în bucăţi foarte mici.

N-aveam ce învăţa de la Horace Fletcher4 în materie de „soda crackers”.

Iubeam ospătăriile, îndeosebi pe cele din San Francisco. Acolo erau expuse cele mai delicioase bunătăţi: chifle, biscuiţi, brânzeturi, câmaţi, sardele precum şi tot felul de mâncăruri minunate pe care nu le văzusem niciodată la masa noastră sărăcăcioasă.

Îmi amintesc cum, o dată, patronul unui bar amestecă pentru mine o băutură răcoritoare din sirop şi apă gazoasă, pe care tatăl meu nu o plăti. Era rândul cârciumarului. De atunci, acest om reprezintă pentru mine tipul omului cumsecade. În cursul anilor, acest personaj mi-a tulburat adeseori visurile. Pe atunci nu aveam decât şapte ani, dar pot să mi-l reprezint limpede, cu toate că numai în ziua aceea îmi ridicasem ochii asupra lui.

Taverna era aşezată la sud de strada Pieţii din San Francisco. La dreapta, spre perete, în interiorul barului era aşezat bufetul unde se putea servi după plac o gustare la orice oră.

Prăvălia se compunea dintr-o încăpere lungă şi îngustă, în fundul căreia, ceva mai departe de butoaiele de bere, se zăreau mesele mici şi rotunde cu scaunele lor. Patronul avea ochii albaştri, iar părul blond şi murdar îi cădea de sub boneta de satin negru. Îmi amintesc că purta o vestă

tricotată de lână neagră şi ştiu precis locul, în acel arsenal de sticle, de unde o scotea pe aceea plină cu sirop roşu.

Vorbi timp îndelungat împreună cu tatăl meu; în tot acest răgaz îmi sorbeam delicioasa băutură, binecuvântând pe omul care o preparase. Astăzi pot să mărturisesc că deşi au trecut ani, i-am respectat memoria.

Îi ciuda celor două păţanii ale mele, mă găseam şi aici tot în tovărăşia lui John Barleycorn. Ca peste tot, de altfel, el era stăpânul, arătând tuturor o faţă cuceritoare. Încerca să mă atragă şi pe mine în cursele lui. Barul, cu tot ce ţinea de el, lăsa urme adânci în sufletul meu tânăr. Eram la vârsta când un copil îşi formează primele judecăţi asupra lumii, şi cabaretul îmi apărea drept un loc încântător. Nici magazinele, nici clădirile publice şi niciuna dintre locuinţele omeneşti nu-mi dăduseră voie vreodată să mă încălzesc la un colţişor de foc, sau mă înfrupt cu bunătăţile lor. Porţile lor au fost pentru mine totdeauna închise, spre deosebire de cele ale cafenelelor care mi-au fost fără întrerupere larg deschise. Mereu şi pretutindeni, pe marile drumuri sau pe căile scurte. În ulicioare sau la încrucişările pline de mişcare, am întâlnit hanuri vesele care răspândeau lumină noaptea, erau călduroase iarna şi întunecoase şi pline de răcoare în timpul verii. De, nu încape nici o îndoială, barul era un loc delicios! Ba parcă mai mult decât atât!

Când am atins vârtsa de şapte ani, familia mea părăsi oraşul şi se mută la ţară. La zece ani debutai în viaţă ca vânzător de ziare. Una din cauze era că aveam nevoie de bani; a doua, voiam să mă deprind cu greutăţile vieţii.

Este timpul să spun că descoperisem biblioteca publică, unde mă adânceam în lectură până la totala istovire a nervilor, în fermele sărăcăcioase unde locuisem nu existau cărţi; printr-un adevărat miracol, mi se împrumutaseră patru opere minunate pe care le-am citit cu o sete nestăvilită. Prima trata despre viaţa lui Garfield; a doua, despre călătoriile în Africa, de Paul du Chaillu; a treia era un roman de Quida, din care lipseau ultimele patruzeci de

pagini, iar în a patra erau povestirile Alhambrei, de Washington Irving. Pe aceasta din urmă o aveam de la o institutoare. Nu eram un copil prea precoce. Contrar lui Oliver Twist, mă simţeam incapabil să cer mai mult decât aveam dreptul. Când i-am înapoiat „Alhambra”, mă aşteptam să-mi dea o altă carte şi cum acest lucru nu s-a întâmplat – aceasta, fără îndoială, fiindcă ea nu mă credea în stare să apreciez cărţile

— plânsei cu lacrimi amare pe drumul de trei mile care despărţea şcoala de fermă. Aşteptai nerăbdător un gest de bunăvoinţă din partea sa. De vreo douăzeci de ori am fost gata s-o provoc, dar niciodată n-am atins gradul necesar de îndrăzneală.

Atunci apăru în viaţa mea oraşul Oakland şi, în biblioteca sa municipală, o lume imensă mi se deschidea în orizont. Se găseau acolo mii de cărţi tot aşa de bune ca şi cele patru minuni ale mele, ba unele dintre ele chiar şi mai bune.

La acea epocă nu se scriau poveşti pentru copii şi de aceea, din întâmplare, îmi căzură în mână cărţi de aventuri ciudate, îmi aduc aminte cât de impresionat am fost de titlul: „Aventurile pelerinului Pickle”, pe care îl găsii în catalog. Completai un buletin şi bibliotecarul îmi dădu întreaga colecţie a lui Mollett, legată într-un volum enorm. Citii de toate, dar m-au atras mai ales istoria, aventurile şi vechile călătorii pe pământ şi pe mare. Citeam dimineaţa, după-amiaza şi noaptea. Citeam pretutindeni: în pat, la masă, ducându-mă sau întorcându-mă de la masă, în recreaţie şi în timp ce camarazii mei se jucau. Nervii începură să-mi slăbească. Le răspundeam tuturor: „Lăsaţi-mă în pace! Mă plictisiţi!”

După toate acestea, iată-mă la zece ani pe străzi, vânzător de ziare. Nu mai aveam timp de citit; trebuia să fac prea multe: să alerg, să învăţ cum să mă bat, să devin îndrăzneţ, obraznic şi lăudăros. Imaginaţia şi setea de a cunoaşte totul îmi croiră un spirit plastic.

Se înţelege de aici de ce barurile au constituit o mare atracţie pentru curiozitatea mea nestăvilită. Prin câte n-am umblat! Pe atunci, după câte îmi amintesc, la răsărit de Broadway între cea de-a 6-a şi a 7-a stradă se găsea o enormă adunătură de case care, spre stradă, aveau amenjate numeroase cârciumi croite aproape după acelaşi calapod.

Înăuntru, oamenii ridicau vocea şi râdeau cu hohote, fără jenă; pretutindeni domnea o atmosferă neobişnuită, care nu se potrivea cu traiul de toate zilele, lipsit de evenimente. Viaţa era mereu în mişcare, câteodată chiar tragică. Mai ales atunci când loviturile plouau, când sângele ţâşnea şi când agenţi de-ai poliţiei năvăleau în masă pentru razii. Aceste clipe de neuitat, în care se dezlănţuiau în faţa mea certuri sălbatice şi acţiuni îndrăzneţe ale tuturor aventurierilor de pe pământ şi apă, se deosebeau cu totul de orele plictisitoare când, de-a lungul străzilor, îmi depuneam ziarele la porţile caselor. În taverne, chiar îndobitociţii tăvăliţi pe mese şi căzuţi pe podele reprezentau pentru mine un element misterios de atracţie.

Barurile nu erau numai pline de un ciudat romantism: erau chiar legale, autorizate de magistraţii oraşului care le vizitau adesea. Acestea să fi fost locurile înfricoşătoare, aşa cum şi le închipuiau camarazii mei, care nu avuseseră, ca mine, ocazia să pătrundă în ele? Poate că erau îngrozitoare, dar totodată aveau ceva care mă fermeca. Aveau ceea ce un copil caută din tot sufletul să cunoască. Oare piraţii, naufragiaţii, luptele, nu sunt şi ele lucruri îngrozitoare? Cu toate acestea, care tânăr îndrăzneţ ar şovăi să ia parte la asemenea aventuri?

În cafenele întâlneam reporteri, redactori, avocaţi, şi judecători ale căror feţe şi nume îmi erau cunoscute. Prezenţa lor constituia o aprobare socială. Ei justificau fascinaţia pe care cafenelele o exercitau asupra mea. Eram convins că trebuie să fi descoperit aici ceva diferit, ceva subtil, pe care eu îl simţeam şi căutam să-l înţeleg. Nu ştiam

ce ar fi putut să fie în fond, dar este sigur că există ceva, oamenii forfoteau aici ca albinele în jurul unui fagure. Nu aveam pe atunci nici o grijă. Lumea apărea în ochii mei plină de strălucire. Cum mi-aş fi putut închipui că aceşti oameni veneau în localuri ca să-şi uite oboseala şi necazurile?

Pe vremea aceea nu beam. De la zece până la cincisprezece ani am gustat foarte rar câte un pahar de alcool dar, în schimb, am avut mereu de-a face cu beţivi. Singurul lucru care mă oprea de la băutură era dezgustul pentru spirtoase. În toată viaţa mea m-am îndeletnicit cu meserii variate: am spart gheaţă, am ridicat bilele de la jocul de popice, am curăţat sălile şi am măturat pajiştele unde duminica oamenii veneau la iarbă verde.

Josie Harper, o femeie grasă şi veselă, ţinea un debit la încrucişarea dintre Calea Telegrafului şi Strada 31. Timp de un an întreg i-am dus jurnalul de seară, până când itinerariul meu fu schimbat pentru plaja şi cartierele bogate din Oakland. La sfârşitul primei luni, Josie Harper, făcându-mi socoteala, îmi dădu şi un pahar de vin. Ruşinat să o refuz, îl dădui peste cap. În lunile următoare însă, căutai să vin când nu era acasă şi să aranjez contul cu băiatul pe care îl avea în prăvălie.

În ziua când m-am tocmit la jocul de popice, patronul, după obicei, i-a chemat pe toţi băieţii care strângeau bilele ca să-i cinstească. Unii au vrut bere; eu comandai limonadă. Camarazii mei râmjiră, iar stăpânul mă privi cu un aer foarte curios. La jocul de popice, în timpul pauzelor, tovarăşii îmi deschiseră ochii. Îl supărasem pe hangiu, căci ceea ce cerusem eu costa mult mai scump decât un mic pahar de bere. Dacă ţineam să mai rămân la el, trebuia să fac la fel ca dânşii. Apoi, ziceau ei berea era hrănitoare şi-mi dădea forţe noi pentru muncă. Dimpotrivă, băutura mea uşoară nu conţinea nimic substanţial.

După această păţanie, când nu mă puteam sustrage, beam bere, dar mă întrebam mereu ce găsesc oamenii aşa de bun

în ea. Mi s-a părut totdeauna că nu sunt croit ca toţi ceilalţi.

Să fiu sincer, ceea ce preferam cu adevărat în acea vreme, era zahărul sub formă de candel. Cu cinci centi îmi puteam cumpăra cinci din acele bucăţi groase, numite de noi „ghiulele de tun” pe care le savuram cu o încetineală delicioasă. Procedam în aşa fel, încât ţineam în gură o astfel de acadea timp de o oră întreagă.

Cunoşteam un mexican care, în schimbul a cinci centi, îmi vindea o bucată mare de zahăr ars. Exact un sfert de zi era răgazul necesar ca să o pot mânca pe toată. De câte ori nu mi s-a întâmplat să nu mănânc altceva decât o bucăţică de acadea! La drept vorbind însă, o găseam mai hrănitoare decât berea!

Capitolul VI. SCOTTY ŞI VÂNĂTORUL DE BALENE.

Curând începui a doua serie de abuzuri în tovărăşia lui John Barleycorn.

La vârsta de paisprezece ani, având capul plin de vechi povestiri de călătorie, cu sufletul încărcat de dorul insulelor tropicale şi al ţinuturilor îndepărtate, îmi petrecui timpul liber cutreierând golful San Francisco şi estuarul Oakland pe o barcă uşoară.

Voiam să mă fac marinar, să mă eliberez de monotonia şi slugărniciile vieţii. Eram în plină adolescenţă, cu spiritul înfierbântat de romane şi de dorinţa de aventuri, visând să duc o viaţă plină de primejdii într-o lume sălbatică.

Într-o zi, în timp ce ridicam pânza corăbiei mele, făcui cunoştinţă cu Scotty. Era un tânăr voinic de şaptesprezece ani; venea dintr-un port australian unde dezertase, după cum îmi spunea el, de pe un vas pe care fusese elev marinar. Se înapoâase la San Francisco pe o corabie şi căuta în prezent să se angajeze la bordul unei baleniere.

De cealaltă parte a estuarului, era ancorat şlepul „Idler”. Supravegheatorul, un pescar, avea intenţia să se îmbarce pentru următoarea călătorie pe baleniera „Bonanza”. Scotty mă întrebă dacă vreau să-l duc cu mica mea corabie la acel individ.

Dacă vreau! Dar nu auzisem eu oare fel de fel de legende, mai mult sau mai puţin adevărate despre vasul „Idler”, acel şlep enorm care venea din insulele Sadwich, unde făcuse tot timpul contrabandă de opium? Şi apoi, mi se dădea prilejul să mă apropii de pescarul care îl avea în grijă! De câte ori, văzându-l, nu i-am pizmuit libertatea! Nimic nu-l obliga să pună piciorul pe pământ; dormea toate nopţile la bord în timp ce eu trebuia să mă întorc în oraş. Acest pescar (nimeni nu mă informase asupra calităţii sale) n-avea decât nouăsprezece ani, dar în ochii mei era o personalitate prea proeminentă pentru a fi îndrăznit să intru în vorbă cu el atunci când, aflat la o distanţă respectoasă, vâsleam în jurul vasului său.

Dacă mă învoiam să-l duc pe Scotty, marinarul dezertor, în vizită la pescarul de pe „Idler”, corabia care făcea contrabandă de opium? Mai încăpea oare vreo îndoială în această chestiune?

La chemarea noastră, pescarul apăru pe punte şi ne invită la bord. Mă silii să fac pe marinarul şi pe omul matur: îmi îndepărtai barca de corabia pe care o abordam, pentru a nu-i vătăma vopseaua albă, şi o lăsai să plutească în voie, legată de odgonul său, pe care am avut grijă să-l înnod de două ori.

Coborârăm fără a ne opri pe punte; vedeam pentru prima oară interiorul unui vas. Veşmintele atârnate pe pereţi miroseau a mucegai. Dar ce-mi păsa mie? Eram bucuros să contemplez de-acolo tot echipamentul marinarilor: haine de piele căptuşite la coate cu catifea, paltoane din stofă albastră, cizme de cauciuc, pălării şi surtucuri din pânză impermeabilă.

Paturile strâmte, mesele pliante şi sertarele aşezate acolo unde nici nu te gândeai, arătau cât de preţios era spaţiul, oricât ar fi fost de mic. Remarcai axiometrul cârmei, lămpile marinăreşti plasate în cadranele lor, hărţile cu marginea albastră, îndoite neglijent şi trântite într-un colţ, semnalele în ordinea alfabetică, precum şi un compas de marină, care

susţinea un calendar. În sfârşit, simţeam şi eu că trăiesc, mă găseam pentru prima oară pe un vas, vas de contrabandă, unde eram tratat camaradeşte de un pescar adevărat şi de un dezertor din marina engleză.

Primul lucru pe care îl făcură pescarul de nouăsprezece ani şi Scotty, marinarul de şaisprezece ani, pentru a dovedi că sunt bărbaţi, a fost să se poarte întocmai ca aceştia. Pescarul susţinu de la început că trebuie neapărat să luăm ceva de băut, iar Scotty îşi răscoli buzunarele după piesele de argint şi nichel. Gazda noastră se îndepărtă cu o mică barcă, ducând cu sine o sticlă mare, roz, pentru a o umple în cine ştie ce local suspect din împrejurimi, căci nu existau în apropiere alte debite autorizate. Când se înapoie, ne instalarăm la o masă şi turnarăm basamacul dezgustător în cupe. Puteam oare să fiu mai puţin rezistent şi mai puţin viteaz decât pescarul ori decât marinarul?

Se vedea bine că ei erau oameni, şi felul lor de a bea era o dovadă sigură de bărbăţie. Băui deci cu ei, deşi lichidul greţos nu putea fi comparat nici cu acadelele de zahăr ars şi nici cu delicioasele „ghiulele de tun”. La fiecare înghiţitură mă cutremuram, dar alungam orice dezgust, întocmai cum credeam că fac oamenii mari.

Sticla a fost umplută şi golită de mai multe ori în acea după-amiază. Contribuii şi eu cu douăzeci de franci, pe care îi pusei la bătaie cu gestul renunţării depline, regretând însă, în fond, marea cantitate de zaharicale pe care aş fi putut-o cumpăra cu o asemenea sumă de bani.

Alcoolul mi se urcă la cap. Scotty şi pescarul se lăudau că în viaţa lor marinărească au ţinut adesea piept alizeelor; vorbeau apoi de furtunile capului Horn, de „pamperos” 5 din largul golfului La Plata, de brizele care aduceau rămăşiţe de corăbii, de uraganele din Pacificul de Nord şi de balenierele sfărâmate de gheţurile arctice.

— E imposibil să navighezi pe această apă îngheţată, mi se destăinui pescarul. Într-un minut parcă eşti rupt în două şi te duci la fund. Când o balenă îţi scufundă vasul, singurul

lucru pe care îl poţi face este să te aşezi pe pântece de-a lungul unei vâsle, astfel încât să poţi pluti când te răzbeşte frigul.

— Fără nici o îndoială, îi răspunsei eu, mulţumindu-i din cap cu un aer plin de siguranţă pentru atenţia ce mi-o dădea, voi vâna şi eu balene şi-mi voi vedea barca strivită în Oceanul îngheţat.

De altfel, înregistrai această indicaţie ca pe un sfat preţios, plasându-l cu grijă în memorie, unde a rămas până în ziua de astăzi.

La început, nu îndrăzneam să scot aproape nici un cuvânt; aceasta însă, numai la început. Dumnezeule mare! Nu aveam decât paisprezece ani şi în viaţa mea scurtă nu mă aventurasem încă pe ocean. Mă mulţumeam, de aceea, să-i ascult pe cei doi lupi de mare şi să-mi arăt bărbăţia ridicând braţul repede şi voiniceşte, odată cu ei, spre a sorbi băutura, pahar după pahar.

Alcoolul începu însă să-şi facă efectul. Cuvintele celor doi tovarăşi umpleau cabina strâmtă a vasului şi trecând prin creierul meu, se prefăceau în răbufniri de vânturi vijelioase. Trăiam în imaginaţie anii viitorului şi mă lăsam legănat de valurile aventurii într-o lume sălbatică, dar încântătoare.

Deveniserăm limbuţi; între noi nu mai existau constrângeri sau rezerve. S-ar fi zis că ne cunoşteam de când lumea şi ne jurarăm solemn ca în viitor să călătorim numai împreună. Pescarul ne povesti nenumăratele sale mizerii şi aventuri. Scotty izbucni în lacrimi amare, atunci când ne vorbi despre mama sa.

— Este o doamnă din lumea bună, stărui el, de viţă nobilă, care din pricina loviturilor soartei nu a mai putut plăti suma cerută pentru mine, de armatori…

Tânărul marinar ne spuse apoi că visul mamei sale era să se sacrifice pentru a face din el un ofiţer al marinei comerciale şi un adevărat nobil. A suferit mult când a aflat de dezertarea lui în Australia şi de faptul că îşi reluase serviciul ca simplu marinar. Scotty ne dovedi toate acestea

printr-o scrisoare pe care o scoase din buzunar; era ultima de la mama sa şi din ea se desprindea o tristeţe şi un plâns care se măriră când ne-o citi cu voce tare.

Pescarul şi cu mine ne unirăm lacrimile cu ale sale jurând toţi trei să ne îmbarcăm pe baleniera „Bonanza”, să câştigăm bani mulţi, şi tot împreună să facem un pelerinaj la Edinburgh pentru a depune tezaurul nostru la picioarele venerabilei doamne.

Pe măsură ce John Barleycorn se strecura în capul meu încălzindu-l, orice constrângere şi orice modestie se evapora. Devenisem frate de cruce cu acest domn, şi ca un al doilea „eu”, el îmi inspira cuvintele care-mi ieşeau de pe buze. Ridicai atunci vocea să se vadă că şi eu eram bărbat şi aventurier. Mă lăudai, cu multă bogăţie de amănunte, că am trecut golful San Francisco cu luntrea mea uşoară, pe o furtună îngrozitoare, de s-au minunat şi marinarii de pe vasul de pază. Mai mult încă: eu

— sau mai bine zis John Barleycorn, căci acum eram unul şiacelaşi – îi spuneam lui Scotty că putea fi un marinar încercat, care cunoaşte cele mai mici secrete ale marilor vapoare, dar când ar fi vorba de manevrarea unui vas mic, mă însărcinam să-l întrec fără nici o greutate.

Lucru curios: afirmaţiile şi lăudăroşeniile mele păreau sincere. În stare normală, n-aş fi îndrăznit niciodată să-i arăt lui Scotty dispreţul pe care mi-l insipra ignoranţa sa în ceea ce priveşte micile şlepuri. John Barleycorn face însă în aşa fel, încât dezleagă limba şi dezvăluie gândurile noastre cele mai tainice.

Scotty sau John Barleycorn, sau amândoi, natural că se arătară foarte insultaţi de observaţiile mele. Acest fapt nu mă îndemna însă să cobor tonul; eram doar în stare să-mi dau importanţă chiar faţă de un marinar dezertor de şaptesprezece ani. În curând, el şi cu mine, devenirăm ca doi cocoşi tineri, gata de încăierărare. Din fericire, pescarul turnă din nou un rând în pahare, pentru a ne face să ne uităm cearta.

Ne împăcarăm pe câmpul de bătălie şi, prinşi de după gât, schimbam priviri prietenoase întocmai ca Black Matt şi Tom Morrisey, pe care mi se părea că-i revăd în bucătăria din San Mateo. Această amintire îmi plăcu; era doar o dovadă că devenisem şi eu un adevărat bărbat, în ciuda celor paisprezece ani ai mei. Un om sprintem şi fără teamă, întocmai ca uriaşii aceia doi care se certaseră şi apoi se împăcaseră atunci, demult, în acea duminică de altădată, a cărei amintire îmi rămăsese vie în minte.

La un moment dat, am intrat în faza lirică a beţiei. Îmi amintesc vocea celorlalţi doi, cântând frânturi de romanţe şi refrene marinăreşti. Acolo, în cabina lui „Idler", auzii pentru prima oară renumitele cântece ale navigatorilor, care se evocă mai ales la chef: „Blow the man down, 6 „Flying Cloud" 2, „Whisky", „Johnny whisky", şi altele. Era minunat! Începui să cunosc sensul adevărat al vieţii; uitasem de banalitatea traiului zilnic, de vânzarea obositoare a ziarelor prin porturi, de adunatul bilelor de popice. Într-un cuvânt, uitasem de tot.

Lumea întreagă era a mea, cutreieram toate porturile, iar John Barleycorn, jucându-se cu imaginaţia mea, îmi permitea să întrezăresc în roz viaţa aventuroasă la care aspiram.

Nu mai eram oameni obişnuiţi, ci trei zei tineri ameţiţi, cu o înţelepciune de necrezut, cu o fantezie scânteietoare şi cu o putere nemărginită! Ah! Afirm şi astăzi, după atâţia ani: dacă John Barleycorn ar putea să ne ţină mereu în aceeaşi stare, n-ar fi fost socotit niciodată un zeu întunecat. Din păcate însă, totul se plăteşte aici, pe pământ, după o lege aspră. Orice forţă este urmată de slăbiciune; orice înălţare, de o cădere. Fiecărei clipe amăgitoare petrecută în tovărăşia zeilor îi corespunde o alta, în care te bălăceşti ca broaştele în noroi; şi dacă, printr-un efort, ajungi să trăieşti zile şi săptămâni întregi astfel de clipe de nebunie măreaţă, trebuie, în mod fatal, să le răscumperi printr-o viaţă scurtă sau printr-o totală uzură.

Intensitatea şi durata sunt duşmani tot atât de vechi ca focul şi apa. Ei se distrug reciproc şi nu pot exista împreună. John Barleycorn, oricât de puternic vrăjitor ar fi el, rămâne întocmai ca şi muritorii, sclavul chimiei organice. Noi plătim pentru fiecare oboseală impusă nervilor noştri, iar John Barleycorn nu poate să intervină pentru a înlătura această scadenţă dreaptă; este în stare să ne ducă pe culmi, dar nu ne poate menţine acolo. De ar fi altfel, am deveni cu toţii credincioşii lui. Din păcate, nu există niciunul care să nu fi plătit scump nebunele sarabande dansate în sunetele flautului său.

Copilul de paisprezece ani care eram eu atunci, aşezat în cabina vasului „Idler", între pescar şi marinar, ignora toată această înţelepciune cucerită abia după ce i-a fost dată lovitura cea mai grea. Nările îmi palpitau la mirosul muced al veşmintelor de marinar şi cântam cu ceilalţi în cor: „O corabie coboară fluviul – înainte, băieţi, înainte!"

Plângeam, vorbeam şi strigam în acelaşi timp, întocmai ca bocitoarele. Aveam o constituţie minunată, un stomac capabil să digere chiar fierărie veche şi nu-mi pierdusem de tot capul când Scotty începu să dea semne de oboseală în această cursă de Marathon a paharelor. Vorbele sale deveniră fără şir; căuta cuvintele fără a le găsi însă, şi nu era în stare să articuleze ceea ce îi venea pe buze. Conştiinţa începu să i se întunece. Ochii îşi pierdură strălucirea, căpătând o expresie stupidă ce rivaliza cu încercările sale de a vorbi. Corpul îi era tot aşa de copleşit ca şi judecata, căci nu se mai putea ţine drept decât printr-un efort de voinţă. Creierul, şovăitor, nu mai era în stare să comande muşchilor săi. Coordonarea mişcărilor sale se anihilă cu totul, încercă să mai bea, dar paharul îi scăpă din mâna slăbănoagă. Atunci îl văzui, spre marea mea mirare, cum începu să plângă amar şi cum se rostogoli apoi într-un pat unde adormi îndată sforăind.

Gazda şi cu mine continuarăm să bem, privindu-l cu rânjete de „fiinţe superioare" pe Scotty, care zăcea întins

înaintea noastră.

Ultima sticlă fu golită în sforăitul celui învins. Pe urmă, veni rândul pescarului să se târască în culcuşul său, aşa încât rămăsei singur pe câmpul de bătaie.

Eram foarte mândru, iar John Barleycorn, de asemenea. Puteam să suport băutura, deci eram bărbat adevărat. Îmbătasem doi, pahar după pahar, până la o totală îndobitocire; eu însă, mă ţineam drept pe picioare şi mă dusei pe punte spre a da aer plămânilor mei în flăcări.

În această orgie de pe „Idler", îmi dădui seama cât poate suporta stomacul şi corpul meu. O mică descoperire care urma să constituie o mândrie în anii de mai târziu, dar pe care, la încheierea contului, am socotit-o o mare pacoste. Om fericit este acela care se îmbată de la primele pahare de băutură; sărman nenorocit, demn de plâns, este cel care poate înghiţi multe pahare fără a da nici cel mai mic semn de beţie şi care trebuie să bea cantităţi enorme pentru a primi lovitura de graţie.

Când pusei piciorul pe punte, soarele dispăruse. Jos erau destule paturi şi nimeni nu mă obliga să mă întorc la mine. Ţineam însă neapărat să arăt cât sunt de tare.

Vasul meu era ancorat în spate. Refluxul, la intrarea în canal, întâlnea o briză marină cu o viteză de peste şaptezeci de kilometri pe oră. Puteam vedea enormele valuri spumegânde, iar după ele ghiceam viteza şi direcţia curentului.

Înălţai pânza şi pornii în larg, luându-mi locul la cârmă, cu funia în mână; pe urmă manevrai să trec canalul. Spuma începu să se învârtească în jurul meu. Dând drumul la pânze, cântam „Bun e whisky", cât puteam de tare. Nu mai semănăm de loc cu băiatul de paisprezece ani, care ducea o viaţă fără rost, într-un oraş mort, numit Oakland. Eram un om, un zeu, şi elementele naturii mi se închinau, în timp ce eu dispuneam de ele după bunul meu plac.

Era reflux. O distanţă de mai puţin de o sută de metri despărţea vasul de debarcader. Strânsei cârma şi pomii

spre apa noroioasă de lângă ţărm. Cu pânzele coborâte, aşa cum făcusem de atâtea ori în timpul refluxului, începui să conduc luntrea folosind vâslele drept cârmă. În acea clipă, însă, echilibrul dintre muşchii şi creierul meu se rupse. Căzui jos şi atunci, pentru prima dată în viaţa mea, în timp ce luptam să mă ridic în picioare, acoperit de noroi şi cu sângele curgând de-a lungul braţelor zgâriate într-un ţăruş încrustat cu scoici, îmi dădui seama că eram beat. Ce importanţă aveau însă toate acestea, când, de cealaltă parte a canalului, doi marinari solizi zăceau fără cunoştinţă, îmbătaţi de mine? Eram un om! Mă ţineam încă bine pe picioare, chiar dacă le aveam acoperite de noroi până la genunchi. Respinsei cu dispreţ ideea de a mă sui iarăşi în barcă. Mă bălăcii aşadar prin noroi, împingând luntrea şi uimind lumea prin imnul bărbăţiei mele, pe care îl cântam cât mă ţinea gura. A trebuit să plătesc scump această nebunie. Rămăsei două zile în pat, îngrozitor de bolnav, cu amândouă braţele infectate de zgârieturile scoicilor. Mă dureau atât de rău, încât o săptămână întreagă nu m-am putut folosi de ele, simţind un adevărat chin când mă îmbrăcam.

M-am jurat să nu mai fac niciodată o asemenea prostie. Preţul pe care îl plătisem era peste măsură de mare. Cu toate acestea, nu încercasem nici un dezgust de ordin moral. Revolta mea era pur fizică. Clipele de exaltare pe care le gustasem nu compensau întru nimic aceste ore de mizerie şi suferinţă.

Când mă întorsei la corabie, evitai vasul „Idler”; făcui însă recunoaşteri de cealaltă parte a canalului, dar Scotty dispăruse. Pescarul să găsea tot pe locul unde îl lăsasem cu vasul său şi aveam grijă să-l ocolesc. O dată, când se coborî pe chei, m-am ascuns într-un hangar ca să nu mă vadă. Îmi era teamă să nu-mi dea iar să beau; cine ştie dacă nu avea iar o sticlă de whisky în buzunar…!

Şi totuşi – aici intră în joc vrăjitoria lui John Barleycorn – beţia de pe vasul „Idler” a rămas o zi însemnată cu roşu în

existenţa mea monotonă. A fost o întâmplare de neuitat. N-am decât să mă las dus de vis şi toate amănuntele îmi revin în minte fără nici un efort. Între altele, de atunci am început să-mi dau seama de resorturile tainice care determinată acţiunile omeneşti, îl văzusem pe Scotty vărsând lacrimi amare când se gândea la lipsa lui de demnitate şi la situaţia jalnică în care se afla mama sa, doamna din Edinburgh. Vânătorul de balene îmi mărturisise lucruri teribile privind propria sa persoană. Întrevăzusem, în linii mari, realităţile seducătoare şi pasionante ale unei lumi ce mă depăşea, dar pentru care mă simţeam tot atât de apt ca şi cei doi tineri cu care mă îmbătasem. Puteam să citesc în sufletul oamenilor. Pătrunsesem chiar în sufletul meu şi descoperisem forţe şi posibilităţi nebănuite.

Da, acea zi le întuneca pe toate celelalte; astăzi încă, păstrează în ochii mei acelaşi relief, iar amintirea ei mi-a rămas adânc săpată în minte. Astfel de experienţe erau însă prea riscante. Refuzai să continui jocul şi revenii la „ghiulelele de tun” şi la acadelele mele de candel.

Descoperii astfel că toată constituţia corpului meu sănătos şi normal se revolta împotriva alcoolului care nu i se potrivea. Cu toate acestea, prilejurile aveau să mă împingă de fiecare dată, tot mai des, spre John Barleycorn, până ce, după mulţi ani, urma să încep să-l caut prin toate locurile frecventate de ceilalţi sclavi ai lui. Da, viitorul mi-a dovedit că îl voi căuta şi-l voi saluta cu bucurie, ca pe un prieten şi binefăcător, dar în acelaşi timp, îl voi urî din tot sufletul. Ah, ce prieten curios este acest John Barleycom!

Capitolul VII. REGINA HOŢILOR DE STRIDII.

La vârsta de cincisprezece ani, lucram ore întregi într-o fabrică de conserve. Una peste alta, cele mai scurte zile de lucru ale mele erau cam de zece ore. Dacă la aceste ore de muncă efectivă în faţa unei maşini, se adaugă ora dejunului, timpul necesar pentru a ajunge la uzină şi a mă înapoia acasă, apoi timpul pierdut pentru a mă spăla, îmbrăca şi mânca, precum şi acela necesar spre a lua masa de seară,

pentru a mă dezbrăca şi culca, din cele douăzeci şi patru de ore ale zilei, nu mai rămâneau decât nouă ore de dormit, foarte necesare unui tânăr sănătos ca mine.

Din aceste nouă ore, îndată ce eram în pat şi înainte ca ochii să mi se închidă de somn, mă aranjam în aşa fel încât să fur timpului meu liber câteva clipe şi să le dedic cititului.

Adesea însă, nu părăseam uzina înainte de miezul nopţii. Munceam din greu optsprezece până la douăzeci de ore, fără pauze. Ba o dată am rămas la maşina mea treizeci şi şase de ore în şir. Treceau săptămâni întregi în care nu-mi părăseam lucrul înainte de ora unsprezece; în acele zile mă culcam după miezul nopţii, iar la ora cinci şi jumătate eram sculat, pentru a mă îmbrăca şi mânca în fugă, astfel încât să pot fi la postul meu când sirena suna ora şapte. În asemenea cazuri, nu puteam să rup nici măcar o clipă pentru cărţile mele dragi.

Este poate momentul să mă întrebaţi ce rol avea să joace John Barleycorn în această muncă zdrobitoare, plină de stoicism, a unui tinerel care abia împlinise cincisprezece ani? Din păcate, juca un mare rol şi vă voi demonstra. Adesea mă întrebam dacă scopul vieţii este să ne prefacă pe unii dintre noi în animale de povară. Nici un cal, în oraşul Oakland, nu se obosea atât de mult ca şi mine. Dacă aceasta era viaţa, apoi nu mă ispitea defel.

Îmi aminteam de micul meu vas ancorat la ţărm. Trebuie că fundul lui era acum încrustat de scoici. Mă gândeam apoi la vântul care străbătea în toate zilele golful, la răsăritul şi apusul soarelui pe care nu aveam cum să le mai văd; la aerul curat ce-mi pătrundea în nări, la apa sărată pe care o simţeam când mă aplecam peste punte… într-un cuvânt, evocam tot farmecul, toate minunile unei lumi azi neîngăduită mie.

N-aveam decât un singur mijloc pentru a scăpa de această meserie istovitoare: să plec departe, pe apă, să încerc să-mi câştig altfel pâinea. Viaţa de marinar ducea însă în mod inevitabil spre John Barleycorn. Puţin îmi păsa! Îmi dau

seama că mi-a trebuit destul curaj pentru a nu mă lăsa înhăţat din nou de traiul mizerabil pe care îl duceam la fabrică.

Voiam să mă las răpit de vânturile aventurii. Ori, ele suflau spre bărcile de piraţi, înşiruite de la un capăt la celălalt al golfului San Francisco, spre mormanele de stridii sau spre târgul matinal ce se ţinea de-a lungul cheiului, unde vânzătorii ambulanţi şi hotelierii veneau să cumpere produse de pescărie.

Orice pătrundere în parcurile de stridii era socotită drept infracţiune şi se pedepsea cu închisoare. Pe atunci însă, spectrul detenţiei nu mă înspăimânta de fel.

Pe de altă parte, tinereţea mea plină de avânt asculta şoaptele închipuirii, care este chemarea spre aventură. Împărtăşii năzuinţele mele mamei Jaeanny, bătrâna negresă care mă alăptase. Era mai bine situată decât părinţii mei, deoarece câştiga bani frumoşi îngrijind bolnavii. O întrebai dacă primeşte să-şi dezlege ciorapul de bani pentru „sugaciul său cel alb”. Dacă primeşte? Mai mult, tot ce avea era al meu!

Odată asigurat din această parte, pomii în căutarea lui Frank, poreclit „francezul”, un hoţ de stridii despre care se vorbea că este pe cale să-şi vândă şlepul numit – „Razzle Dazzle”. I-am descoperit vasul ancorat în partea estuarului ce se învecina cu Alameda, aproape de podul Webster. Pe bord tocmai erau vizitatori pe care Frank îi cinstea cu vin. Ne urcarăm pe punte spre a discuta chestiunea pentru care venisem şi aflai că voia într-adevăr să-şi vândă şlepul, dar era duminică şi după-amiază trebuia să primească alţi invitaţi.

Îmi spuse însă că a doua zi va întocmi actul de vânzare, astfel încât să pot intra de îndată după aceea în posesia lui. Între timp, mă rugă să cobor ca să mă prezinte prietenilor săi. Erau acolo două surori, Mamy şi Tess, o doamnă Hadley care le supravehgea, Whiskey Bob, un tânăr hoţ de stridii

de şaisprezece ani şi Healey Păianjenul, un vulpoi cu favoriţi negri numărând vreo douăzeci de ani.

Mamy, nepoata lui Healey, supranumită „Regina hoţilor de stridii” lua parte adesea la orgiile lor. Frank Francezul era îndrăgostit de ea, dar fata refuza cu încăpăţânare să se mărite cu el.

Frank turnă o cupă de vin roşu dintr-o enormă damingeană, pentru a întări târgul nostru. Îmi amintii de vinul roşu de la ferma italiană şi mă cutremurai. Whiskyul şi berea mă dezgustau parcă mai puţin. „Regina hoţilor de stridii” era însă acolo şi mă privea cu stăruinţă, ţinând ea însăşi în mână un pahar pe jumătate gol.

Aveam şi eu mândria mea. Deşi eram un bărbăţel de numai cincisprezece ani, puteam totuşi să fiu la înălţime. Apoi, în afară de Mamy, mai aveau paharele pline sora sa, doamna Hadley, tânărul hoţ de stridii, vulpoiul cel mustăcios, într-un cuvânt, toată lumea. Puteam oare să îngădui să fiu socotit drept o curcă plouată? Nu, de o mie de ori nu! Mai bine să beau o mie de pahare! Cu naturaleţea unui om mare, golii paharul până la fund.

Frank Francezul era încântat de afacerea pe care o încheiase, mai ales că îi dădusem arvună o piesă de aur de douăzeci de dolari. Umplu iarăşi în grabă paharele. Ştiam că am un cap solid şi un stomac capabil să suporte orice probă, aşa încât mă simţeam în stare să beau cu ei moderat, fără pericolul de a mă intoxica pentru o întreagă săptămână. Puteam apoi să rezist mai mult decât ei, mai ales că începuseră să bea înainte de a fi venit eu.

Clipa veseliei şi-a cântecelor sosi repede. Intonarăm pe diferite voci: „Hoţul din Boston”, „Negresa Lulu”, apoi „Regina” ne cântă: „De-aş fi o păsărică”, iar Tess: „O, aveţi grijă de biata mea copilă”. Cheful se înteţi, astfel că putui să mă sustrag de la câteva pahare, fără ca acest lucru să fie observat; cum mă găseam aşezat pe un coş, aşa încât nu mi se vedeau decât capul şi umerii, îmi era uşor să arunc vinul peste bord.

Iată, cu aproximaţie, ce planuri îmi făcusem în aceste clipe: „Desigur că numai dintr-un capriciu oamenii iubesc această băutură spurcată. Cu atât mai rău pentru ei! Nu ţin de loc să le schimb gusturile. Bărbăţia mea cere, după noţiunile lor simple, să arăt că iubesc vinul. De acord! Voi face să se creadă că aşa şi este dar nu voi bea decât cantitatea ce nu o voi putea arunca”.

În curând, „Regina” începu să-mi facă avansuri mie, ultimul venit în ceata piraţilor, nu ca simplu marinar, ci ca proprietar de vas. Mă invită să iau aer pe punte. Bineînţeles, ştia că Frank Francezul, rămas jos, îşi va roade unghiile de mânie; eu însă nu avusesem de unde să aflu toate acestea. Urcarăm, şi Tess veni să se aşeze aproape de noi. Pe urmă, Păiajenul şi Bob ne urmară exemplul şi, în sfârşit, doamna Hadley şi Frank Francezul.

Continuarăm să cântăm, în timp ce damigeana pântecoasă circula din mână în mână. Pot spune că din toată banda, eram singurul cu stomacul gol. Nimeni nu putea să trăiască din plin clipa mai bine decât mine. În această atmosferă veselă, nu mă puteam opri să-mi compar rolul actual cu cel din trecut când, aşezat înaintea maşinii, într-un aer înăbuşitor, repetam fără răgaz, aceleaşi gesturi de automat.

Aici, cu paharul în mână, mă bucuram de calda prietenie a acestor aventurieri, care refuzau să se supună rutinei şi dispreţuiau legile omeneşti, riscându-şi – după cum ştiau prea bine – viaţa şi libertatea. Numai John Barleycorn mă amestecase în această straşnică tovărăşie de inimi fără frâu, fără frică, dar şi fără ruşine!

Aerul mării mi se strecura în plămâni şi tot el făcea să se încreţească luciul apei în mijlocul canalului. Şlepuri greoaie înaintau peste unde, anunţându-şi sosirea prin semnale de sirenă. Remorchere cu coşurile înroşite treceau în viteză, făcând în drumul lor valuri care ne legănau încet vasul. Un vapor încărcat cu zahăr tocmai pornea în larg. Soarele se oglinea pe suprafaţa ondulată a apei şi viaţa îmi părea demnă de a fi trăită. Clipa era sublimă.

Păiajenul începu să cânte:

—am regăsit, Lulu, negresa mea! Unde-ai fost tu, iubito!

„Oh, am stat la închisoare Şi-am aşteptat să fiu eliberată,
Sperând că te întorci, Frumosul meu băiat!”

Iată unde găseam un stimulent pentru spiritul meu de revoltă, pentru dorul meu de aventură. Aici se ivea atracţia pentru faptele interzise şi săvârşite cu dispreţ şi nobleţe! Ştiam că mâine nu-mi voi mai relua locul la maşină, în fabrica de conserve. Eram convins că a doua zi voi fi şi eu un pirat liber, aşa cum permite secolul nostru şi mai ales regiunea San Francisco.

Păianjenul propuse să-mi servească el singur drept echipaj şi bucătar în timp ce eu voi manevra vasul. Dimineaţa trebuia să încărcăm alimentele şi apa, să ridicăm pânza principală (era cea mai mare pânză cu care navigasem vreodată) şi să aşteptăm trecerea refluxului pentru a străbate estuarul la prima adiere de vânt. Atunci vom întinde toate pânzele şi odată cu întoarcerea fluxului, vom coborî de-a lungul golfului până la insulele Asparagus, unde vom arunca ancora la câteva mile de ţărm.

În sfârşit, visul meu se realiza! Voi dormi pe apă, mă voi trezi pe apă şi tot pe apă îmi voi petrece întreaga viaţă!

În clipa când Frank Francezul se pregătea, la apusul soarelui, să-şi conducă invitaţii la ţărm, „Regina” mă rugă s-o iau în barca mea. N-am înţeles deloc de ce această dorinţă a fetei îl făcu pe Frank să-şi schimbe brusc planul. Îl auzii spunându-i lui Whiskey Bob să se aşeze la vâsle în locul lui şi să-i conducă invitaţii, el rămânând în barca mea. Cu atât mai puţin, n-am înţeles observaţia pe care mi-a făcut-o Păianjenul, însoţind-o cu un rânjet familiar:

— Ticălosule! Da ştiu că te grăbeşti!

Oare cum i-ar fi putut trece prin minte unui băiat de vârsta mea că un bărbat cărunt, de peste cincizeci de ani, ar putea fi gelos pe el?

Capitolul VIII. CRÂŞMA „LA ULTIMA SPERANŢĂ”

A doua zi, luni, dis-de-dimineaţă, ne-am regăsit la întâlnirea fixată pentru a întări târgul. Era în localul lui Johnny Heinhold, la „La ultima speranţă” un bar unde oamenii veneau să-şi aranjeze interesele. Vărsai suma de bani cuvenită; Frank Francezul îmi dădu contractul de vânzare şi pe urmă făcu cinste. Aşa este obiceiul în asemenea cazuri şi mi se părea normal: vânzătorul, după ce şi-a încasat banii, cheltuieşte o parte din ei în localul unde s-a încheiat târgul. Spre marea mea uimire, Frank Francezul oferi un rând pentru toată lumea. Era natural ca noi doi să bem împreună, dar de ce Johnny Heinhold, proprietarul tavernei, cel care domnea de acolo de după tejghea, trebuia să bea cu noi? Abia mai târziu îmi dădui seama că astfel realiza un beneficiu prin consumaţia făcută de el însuşi.

Puteam, la nevoie, să îi admit pe Păiajenul şi pe Whiskey Bob, prietenii şi tovarăşii chefului nostru de pe bord, dar ce căutau alături de noi marinari Bill Kelley şi Soup Kennedy? Dacă îl socoteam şi pe Pat, fratele „Reginei” eram în total opt persoane. Deşi era dimineaţă, comandară whisky. Ce puteam face printre atâţia oameni importanţi, care voiau cu toţii să bea acelaşi lucru?

— Whisky! cerni şi eu, cu aerul unuia care repetase această comandă de mii de ori.

Şi ce mai whisky! Îl înghiţeam dintr-o dată. Brr! Şi acum parcă îi mai simt gustul.

Rămăsei uluit când aflai preţul plătit de Frank Francezul: optzeci de cenţi! Era o adevărată insultă adusă obiceiurilor mele de economie. Optzeci de cenţi însemnau opt ore de lucru la maşină şi fuseseră daţi pe gâturile noastre, aşa… cât ai clipi din ochi, nelăsând decât un gust neplăcut în gură! Fără îndoială, acest Frank Francezul era un fenomen!

Mă grăbeam să ies repede, să fug la lumină, la mare, la minunata mea corabie. Nimeni însă nu se mişca, nici chiar Păianjenul, echipajul meu. Capul îmi era prea greu, aşa că nu puteam înţelege de ce întârziau atâta. Mai târziu m-am gândit adesea la impresia pe care trebuia să le-o fi făcut eu,

noul venit, un intrus primit să bea cot la cot cu ei şi care nu crăpase încă de la primul rând de pahare!

Fără ştirea mea, Frank Francezul rămăsese mânios în urma incidentului de ieri. Acum, când era sigur şi când avea în buzunar banii pentru „Razzle Dazzle”, purtarea sa faţă de mine deveni ciudată. Simţii această schimbare de atitudine şi văzui fulgerul de ură care îi tulbura privirile. Toate acestea mă mirau nespus. Cu cât cunoşteam mai mult oamenii, cu atât îmi păreau mai stranii. Johnny Heinhold se aplecă peste tejghea şi-mi şopti la ureche:

— Pe tine te ochesc! Ia seama, ţi-au pus gând rău!

Arătai printr-un semn din cap, cu aerul unui om mare, că am înţeles despre ce era vorba şi că voi fi atent. În sinea mea eram însă intrigat. Dumnezeule mare! Cum puteam eu, care nu făcusem altceva decât să muncesc din greu sau să citesc romane de aventuri; eu, un biet băieţandru de cincisprezece ani, care nici nu se gândea la „Regina hoţilor de stridii” şi ignora faptul că Frank Francezul avea pentru ea o patimă meridională, cum puteam oare să ghicesc că-l acoperisem de ruşine? Cum puteam să ştiu că întâmplarea cu „Regina”, care din pricina mea refuzase să se urce pe vasul lui devenise subiect de râs şi bătaie de joc pentru toţi cei de pe coastă? Tot astfel, cum puteam înţelege că felul rezervat de a se purta al fratelui ei, Pat, pornea doar dintr-o înclinare naturală spre melancolie?

Whiskey Bob mă luă deoparte.

— Deschide bine ochii, îmi şoptea el prietenos. Bagă la cap ce-ţi spun: Frank Francezul a jurat să se răzbune pe tine. Voi străbate fluviul cu el, ca să cumpăr un vas pentru pescuitul stridiilor. Fii atent când se va reîntoarce! Şi-a pus în gând să te cureţe. La noapte, când vei fi prin împrejurimi, schimbă-ţi locul de debarcare şi adu-ţi felinarul de direcţie pe bord. M-ai înţeles?

O, fără îndoială că înţelesesem! Făcui un semn aprobator din cap şi, ca un om mare care se găseşte în faţa altuia, îi mulţumii pentru cele spuse. Apoi, mă îndreptai alene spre

grupul de la bar. Nu, eu nu voi face cinste niciodată! Eram departe de bănuiala că s-ar fi aşteptat aşa ceva de la mine! Plecai cu Păianjenul. Şi acum îmi ard urechile când încerc să-mi închipui bârfelile debitate pe socoteala mea.

Abordând un aer nepăsător, îl întrebai pe Păianjen de chinul ce-l rodea pe Frank Francezul.

— Este nebun de gelozie din pricina ta, îmi spuse el.

— Crezi? răspunsei eu pe un ton indiferent şi încheiai discuţia ca pe o chestiune lipsită de importanţă. Oricine ar fi dispus să se pună în locul meu, va înţelege uşor mândria unui cocoşel de cincisprezece ani, care află că Frank Francezul, aventurierul de cincizeci de ani, marinarul care cutreierase toate mările lumii, era gelos pe el din pricina unei fete cu numele pretenţios de „Regina hoţilor de stridii”!

Citisem asemenea lucruri prin romane, dar nu crezusem că aveam să le trăiesc decât la o vârstă matură. Aşi! În dimineaţa aceea când, după ce-am ridicat pânzele şi-am scos ancora, ne orientarăm şi pornirăm, împinşi de vânt, pe canalul larg de trei mile care ducea în golf, mi se părea că sunt un diavol tânăr.

Iată cum am scăpat de munca istovitoare de la maşină, ca să fac cunoştinţă cu hoţii de stridii. Desigur, băutura prezidase această cunoştinţă şi promitea să continue a-şi juca rolul în această viaţă. Puteam oare să mă dau la o parte fără de temei? Pretutindeni unde oamenii duceau o existenţă liberă şi fără restricţii, regula era ca ei să bea. Spiritul de exaltare şi aventura păreau că merg totdeauna braţ la braţ cu John Barleycorn. Astfel că, pentru a cunoaşte cele două personaje, trebuia neapărat să iau contact cu al treilea; altfel, nu aveam decât să mă reîntorc la biblioteca publică şi să citesc isprăvile altora, renunţând la ale mele; în sfârşit, să rămân sclavul maşinii ce-mi aducea zece cenţi pe oră.

Nu, nu mă voi lăsa smuls de la o viaţă plină de neprevăzut, sub pretextul că oamenii mării nutresc o înclinaţie ciudată

pentru bere, vin sau whisky. La urma urmei, ce mă interesa dacă noţiunea lor de mulţumire cuprindea şi nevoia de-a mă întovărăşi la beţiile lor? Dacă persistau să-şi cumpere otravă şi să mi-o impună, voi bea, ce să fac? Va fi tributul pentru prietenia lor. Prin aceasta se înţelege că nu eram deloc obligat să mă îmbăt. Nu-mi păstrasem oare mintea limpede în acea după-amiază de duminică, atunci când se hotărâse cumpărarea lui „Razzle Dazzle”, spre deosebire de ceilalţi doi care abia se mai ţineau pe picioare? Ei bine! În viitor voi face la fel: am să beau când aceasta le va face plăcere, dar mă voi feri cu grijă de abuzul de băutură!

Capitolul IX. PROPRIETAR DE VAS.

Înclinaţia mea spre băutură se dezvoltă treptat în tovărăşia hoţilor de stridii. Dacă de la o zi la alta deveneam un beţiv tot mai rafinat, acesta nu era efectul unei predispoziţii înnăscute pentru alcool, ci urmarea unei covingeri intelectuale.

Cu cât trăiam viaţa mai din plin, cu atât o îndrăgeam mai mult. Nu voi uita nicodată emoţia primei nopţi în care am luat parte la o incursiune de oameni vânjoşi, netemători nici de Dumnezeu nici de diavol, aşa zişii „şoareci de ţărm”, iuţi şi cu trupurile elastice. Unii erau abia eliberaţi din închisoarea, care însă îi aştepta din nou, ca şi pe toţi ceilalţi. Prin felul de viaţă pe care îl duceau, erau duşmani ai legii şi pedeapsa îi ameninţa tot timpul. Purtau ghete şi haine ciudate de marinari, vorbind cu vocea joasă şi înnăbuşită.

Unul dintre ei, George cel Puternic, avea în tocurile centurii două revolvere arătând bine că nu venise aici pentru a se distra sau pentru a râde. Când retrăiesc toate acestea, îmi dau perfect de bine seama cât era de josnic şi de caraghios acel specimen uman. Dar pe atunci nu priveam în urmă. Mă izbeam mereu de John Barleycorn şi începui să mă împac cu el. Aveam înaintea mea o viaţă primejdioasă şi crudă. În sfârşit, trăiam aventurile pe care le citisem de atâtea ori în cărţi.

Nelson, poreclit „Young Scratch” 7 pentru a se deosebi de tatăl său, „Old Scratch 8, naviga pe şalupa „Reindeer”, în tovărăşia unui anume „Clam” 9. Acesta era un tip foarte îndrăzneţ, iar Nelson un nebun furios. Deşi de numai douăzeci de ani, avea corpul unui Hercule. Când, doi ani mai târziu, fu împuşcat la Benicia, judele instructor mărturisi că nu mai văzuse niciodată întins pe lespezile morgii un om cu umerii aşa de largi. Nelson nu ştia nici sa citească, nici să scrie. Tatăl său îl luase cu banda să la San Francisco şi acolo viaţa de bord deveni pentru el o a doua natură. Avea o forţă nemaipomenită, iar violenţa sa devenise celebră printre marinari. Îl apucau furiile ca pe Berserker-ii din Nord 10, şi în acele clipe săvârşea acte iraţionale şi îngrozitoare. Făcui cunoştinţă cu el după prima călătorie pe „Razzle Dazzle”; îl văzui cum îşi pune în mişcare „Reindeer”-ul cât ai clipi din ochi, şi cum începe să culeagă stridiile în faţa noastră, mai înainte ca noi să fi îndrăznit să ridicăm ancorele.

Ciudată creatură şi acest Nelson! Într-o zi, când treceam prin faţa barului la „La ultima speranţă”, mi se adresă pe neaşteptate. Mândria mea nu mai cunoscu margini. Mă invită apoi tamnesam să iau ceva împreună cu el.

Înaintea tejghelei, băui cu el un pahar de bere şi îi vorbii ca un adevărat om, despre nave şi despre misterioasa descărcare de plumb de pe bordul lui „Annie”. Continuarăm mult timp să discutăm şi mi se păru curios că întârziem şi după terminarea berii, dar puteam eu oare să dau semnalul de plecare, când „marele” Nelson prefera să rămână încă ţintuit la bar? Spre marea mea uimire, după câteva minute, îmi oferi un nou rând de băutură, pe care o primii. Pălăvrăgeam mereu şi Nelson nu părea, pentru nimic în lume, dispus să părăsească localul.

Daţi-mi voie să vă explic felul meu de a gândi şi în acelaşi timp să arăt cât de lipsit de experienţă eram pe atunci. La început, m-am simţit foarte mândru de tovărăşia lui Nelson, personajul cel mai viteaz dintre toţi hoţii de stridii şi

aventurierii golfului. Din nenorocire pentru stomacul şi viscerele mele, credeam că Nelson, dintr-o ciudăţenie a firii sale, era fericit să-mi ofere bere. Chiar dacă nu-mi plăcea gustul ei şi nu o suportam, puteam oare să mă sustrag numai din acest motiv, de la o tovărăşie atât de onorabilă? Îi plăcea să bea bere şi voiam să fac şi eu la fel. Foarte bine. Voi îndura puţin această neplăcere fizică, pentru a avea în schimb câteva clipe de mulţumire sufletească.

Continuarăm să stăm de taifas la bar şi să sorbim berea comandată de el. Acum, când evoc această scenă, îmi dau seama că aţâţasem curiozitatea tovarăşului meu de chef. Sunt sigur că voia să ştie la al câtelea rând de băutură voi face şi eu cinste şi de câte ori îl voi lăsa să plătească fără să comand şi eu.

După ce consumarăm câte şase ţapi de fiecare, mă gândii că este destul pentru o singură dată, şi astfel cel puţin nu pierdui din vedere limita la care mă hotărâsem să mă opresc. Mă scuzai că trebuie să plec pentru a mă înapoia pe vas, unde aveam treabă. Acesta, care se găsea ancorat pe chei, se legăna cam la vreo sută de metri de locul unde eram noi.

Mi se învârtea capul şi eram cuprins de o ameţeală îngrozitoare. Numai prin constituţia mea robustă mă mai puteam ţine pe picioare. Acest fapt nu avea însă nici o importanţă! Mă întorceam pe bordul vasului ca un adevărat jefuitor al bancurilor de stridii, după ce ciocnisem la „La ultima speranţă” cu Nelson, cel mai temut dintre noi. În minte mi se întipărise puternic imaginea noastră, aşa cum eram aşezaţi la bar, gata să ne sorbim băutura. Ce curioase capricii pot manifesta unele firi! Sunt unii oameni care se simt mulţumiţi atunci când îşi cheltuiesc banii pentru a oferi bere unor persoane despre care nu ştiu nimic!

În timp ce meditam în felul acesta, îmi amintii că am mai văzut şi pe alţii cum intrau perechi, perechi la „La ultima speranţă”, pentru a se cinsti, de „Idler”, când Scotty pescarul şi cu mine ne-am golit buzunarele de piesele de

argint şi nichel pentru a cumpăra whisky. În sfârşit, îmi veni. În minte şi învoiala ce se obişnuia chiar între noi băieţii: când un prieten oferă altuia o „ghiulea de tun” sau o bucată de candel, ştie bine că peste câteva zile darul îi va fi întors.

Iată, aşadar, pentru ce întârziase Nelson în faţa barului. După ce plătise primul pahar, aşteptase să-i înapoiez politeţea; iar eu l-am lăsat să plătească de şase ori, fără să-i ofer un singur rând! Lui, marelui Nelson! Simţeam că roşesc. Mă aşezai pe chei şi-mi acoperii faţa cu mâinile. Ruşinea îmi ardea fruntea, îmi împurpura obrajii şi gâtul. Am roşit de multe ori în viaţă, dar niciodată ca atunci.

Acolo, pe chei, pradă părerilor de rău, meditai îndelung şi-mi schimbai noţiunile asupra valorii banilor. Născut sărac, trăisem sărac. Am îndurat câteodată chiar foamea. N-am avut parte de nici o jucărie, de nici o distracţie, asemeni altor copii. Cu strângere de inimă, retrăim amintirile primei mele copilării şi-mi dădui seama că din cauza lipsurilor, nimic din ea nu mai era viu, luminos, ci totul ofilit. Mizeria noastră devenise cronică.

De-abia la opt ani am purtat pentru prima oară un tricou, un simplu tricou de pus pe piele, dar unul adevărat, nou-nouţ, cumpărat de la magazin. Când se murdărea, eram silit să port din nou veşmintele mele vechi, cusute în casă. Eram aşa de mândru de tricoul meu, încât stăruiam să-l port fără nici o altă îmbrăcăminte. Când mi s-a interzis aceasta, m-am revoltat pentru prima oară împotriva mamei, fiind cât pe-aici să fac o criză de nervi, până ce ea mi-a îndeplinit, în sfârşit, dorinţa.

Numai cine a cunoscut foamea poate să aprecieze hrana la justa ei valoare; numai marinarii şi locuitorii deşertului pot să preţuiască aşa cum trebuie apa proaspătă; şi numai un copil cu imaginaţie poate ajunge să înţeleagă însemnătatea lucrurilor de care a fost lipsit vreme îndelungată.

Constatasem deja demult că nu puteam avea nimic, dacă nu acţionam singur. Trebuia să-mi procur totul; nimic nu-mi

venea din altă parte. Copilăria mea mizerabilă reuşise să-mi dezvolte în fiinţă sentimente meschine. Primele lucruri la care râvnisem se compuneau din poze pentru copii, reclame şi albume de fotografii dintre acelea care se găsesc în pachetele de ţigări. Nu mi le puteam însă procura din propriile venituri. Pentru a cuceri astfel de comori, trebuia să mă străduiesc să vând cât mai multe ziare. Negociam cu alţi băieţi pozele pe care le aveam în dublu exemplar, şi cum alergam prin toate colţurile oraşului, nu-mi lipseau prilejurile să mă îndeletnicesc cu acest mic comerţ.

Cu puţin înainte, completasem seriile de fotografii lansate de fabricanţii de ţigări. Acestea se compuneau din: frumuseţi pariziene, femei celebre din toată lumea, drapelele tuturor naţiunilor, artiste renumite, campioni de box şi alte asemenea „subiecte”. Aveam fiecare serie în cele trei forme sub care fuseseră emise: cărticica închisă în pachetul de ţigări, afişul şi albumul.

Mai târziu, începui să adun seriile şi albumele în dublu exemplar. Strângeam, de asemenea, şi alte obiecte pe care băieţii le preţuiesc şi le cumpără de obicei cu banii primiţi de la părinţii lor. Bineînţeles că eu nu primisem niciodată bani pentru a-mi cumpăra vreun lucru, oricât de mic ar fi fost, aşa că aveam, mai mult decât oricare alt copil, simţul valorilor. Strângeam timbre poştale, diferite minerale, curiozităţi, ouă de pasăre, bile şi altele. Odată, am avut o minunată colecţie de agate, aşa cum nu mai văzusem la nici un alt băiat. Punctul de atracţie consta în mai multe bucăţi de marmură care valorau cel puţin trei dolari. Le primisem drept amanet pentru douăzeci de centi de la un mic comisionar care ajunse la casa de corecţie înainte de a-şi fi putut plăti datoria.

Făceam comerţ cu de toate şi-mi schimbam articolele de douăzeci de ori până când atingeau o valoare reală. Eram renumit ca negustor şi de o zgârcenie fără pereche. Am ajuns o dată să-l fac să plângă pe un vânzător de haine vechi care a avut curajul să facă afaceri în tovărăşia mea.

Ceilalţi mă chemau la ei ca să-mi încredinţeze vânzarea colecţiilor de sticle, pânzeturi, fierărie, seminţe, saci de iută, bidoane de petrol dè cinci litri şi altele. Pentru osteneala mea primeam întotdeauna un comision.

Trebuie să vi-l închipuiţi pe băiatul acesta econom până la avariţie şi obişnuit să lucreze la maşină ca un sclav pentru zece centj pe oră cum a rămas pe parapetul podului, meditând asupra greşelii făcute faţă de Nelson, în ceea ce priveşte berea de cinci centi paharul pe care o băuse puţin mai înainte, numai în câteva clipe, fără a contribui cu nimic la plata ei. În clipele acelea mi-am dat seama că totul era schimbat faţă de trecut. Mă găseam acum în mijlocul oamenilor pe care îi admiram şi de a căror tovărăşie eram mândru. Oare calicia, economia mea exagerată, mi-a dat vreo emoţie asemănătoare acelora pe care le-am trăit de când făceam parte din banda hoţilor de stridii? Ce valora mai mult: banii sau emoţiile? Ce însemnau pentru aceşti aventurieri una sau mai multe bucăţi de nichel? Da, ei aveau un dispreţ atât de mare pentru arginţi, încât nu şovăiau să cheme opt prieteni pentru a le da să bea whisky de zece centi paharul, aşa cum avusesem ocazia să văd făcuse Frank Francezul. Mai mult decât atât: Nelson cheltuise şaizeci de centi pe bere, numai pentru noi doi.

Ce cale aveam de ales? Îmi dădeam seama de gravitatea hotărârii pe care urma s-o iau. Aveam să hotărăsc între bani şi oameni, între zgârcenie şi sentimentalism nepăsător. Din două, una: sau voi arunca peste bord toate vechile mele concepţii asupra valorii banului, fără să-mi mai pese de el sau, dacă nu, voi renunţa la prietenia acestor băieţi veseli pe care un ciudat capriciu îi făcea să simtă nevoia băuturilor tari.

Mă hotărâi pentru cea de-a doua soluţie şi mă întorsei, revenind la „La ultima speranţă”. Acolo îl văzui pe Nelson stând în continuare în pragul uşii.

— Hai să luăm câte un ţap, îl invitai eu.

Peste câteva clipe, ne găseam iarăşi în faţa barului. Băutura veni la comandă, şi conversaţia reîncepu. De data aceasta, eu am fost cel care a plătit zece cenţi! Zece cenţi! O oră întreagă un lucru la maşină, pentru un lichid pe care nu-l doream şi al cărui gust mi se părea atât de greţos!

Totuşi, nu-mi veni greu să alung orice neplăcere, căci prin acest act inauguram o nouă concepţie de viaţă: nu banii, ci prietenia reprezenta adevărata valoare!

Pe gâtul nostru alunecă un al doilea rând pe care îl plătii eu. Cu înţelepciunea unui, băutor experimentat, Nelson spuse patronului:

— Johnny, mie îmi vei pune într-unul mic.

Johnny făcu un semn de aprobare din cap şi-i puse berea într-un pahar cam de trei ori mai mic decât acela în care ne servise până atunci. Cu toate că ne da băutură mai puţină, avui de plătit acelaşi preţ: cinci cenţi.

În clipa aceea era destul de ameţit, aşa că nu-mi putui da seama dintr-o dată ce însemna această ciudăţenie în purtarea tovarăşului meu. În curând urma să mă lămuresc: cantitatea avea o însemnătate secundară atunci când voiai să faci cinste. La un moment dat, berea nu mai însemna nimic, ci numai spiritul de prietenie era acela care se manifesta. Cu bucurie, îmi dădui seama de încă un fapt: şi eu însumi puteam să-mi comand băutura într-un păhărel mic, scăpând astfel de două părţi din acest lichid dezgustător, pe care mi-l impunea prietenia.

— Trebuie să mă duc pe bord, să iau bani, aruncai o vorbă, ca din întâmplare, în timp ce beam. Prin aceasta, credeam că Nelson mă va ierta, fiindcă plătise mai înainte şase rânduri pentru mine, fără ca eu să-i răspund cu niciunul.

— Nu trebuie să te osteneşti neapărat şi să te duci până acolo, îmi răspunse dânsul. Sunt sigur că Johnny are încredere într-un tip ca tine. Nu-i aşa, Johnny?

— Se înţelege, încuviinţă patronul, cu un surâs larg.

— Fiindcă veni vorba, ia ascultă, prietene, la cât se ridică datoria mea la tine? îl întrebă Nelson pe negustor,

amintindu-şi de contul său.

Johnny scoase un registru din dosul tejghelei, găsi pagina rezervată tovarăşului meu şi adăugă la contul lui cei câţiva dolari, datoraţi pe ultimele consumaţii. Într-o clipă, în mine se născu dorinţa să am şi eu o pagină în acest catastif. A figura acolo, mi se părea o supremă distincţie conferită bărbăţiei. După alte două rânduri pe care stăruii sa le plătesc, Nelson dădu semnalul de plecare, şi afară ne luarăm rămas bun ca nişte adevăraţi priteni. Coborâi cheiul cu paşi nesiguri până la „Razzle Dazzle". Păianjenul tocmai se pregătea să facă focul pentru masă.

— Unde ai fost? rânji el, privindu-mă prin deschizătura uşii.

— Ei, am fost cu Nelson, răspunsei eu cu o nepăsare prefăcută, încercând să-mi ascund mândria.

În urma întrebării îmi veni pe loc o idee. Aveam de a face tot cu un contrabandist. Dacă adoptasem un anumit principiu, de ce să nu-l aplic până la capăt?

— Vino să bem câte un pahar la Johnny, îl invitai eu.

Primi bucuros şi, pe când urcam de-a lungul cheiului, ne întâlnirăm cu Clam. Era tovarăşul lui Nelson, un flăcău de vreo treizeci de ani, bine legat, viteaz şi mustăcios; pe scurt, un individ cu totul opus omului molâu şi aşezat.

— Vii cu noi? îi strigai, oprindu-l. Este rândul meu să fac cinste.

Intrând pe uşa barului la „La ultima speranţă", îl văzui pe Pat, fratele „Reginei", care tocmai ieşea.

— Unde 2'. pomit-o? îl întrebai eu în semn de salut. Noi am venit să bem câte un pahar. Nu vrei să vii şi tu la masa noastră?

— Am băut până acum, răspunse el, şovăind.

— Ei, şi? Nu-i nimic! Îţi ofer un pahar în plus, atâta tot! îi replicai eu.

Pat primi să rămână cu noi şi, după câteva pahare cu bere, reuşii să-l cuceresc. Ah, în acea după-amiază, învăţai să-l cunosc bine pe John Barleycorn. El răsplăteşte prin alte

avantaje gustul amar pe care-l lasă în gură. Gândiţi-vă numai!Pentru ridicola sumă de zece centi, îmi schimbase într-un prieten devotat pe un individ melancolic şi arţăgos, care ameninţa să-mi devină duşman. Pat începu să glumească, expresia ochilor săi se lumină devenind prietenoasă, şi vocile noastre trecură la şoapte, pentru a vorbi despre port şi despre bancurile de stridii.

— Un pahar mic pentru mine, Johnny, comandai eu, în timp ce ceilalţi continuau să bea din halbele lor. Pronunţai aceste cuvinte ca un băutor rafinat, căruia îi vine, la un moment dat, un anumit capriciu în minte.

Astăzi, sunt convins că dintre toţi indivizii adunaţi acolo, numai Johnny Heinhold, patronul, a fost singurul în stare să bănuiască faptul că avea în faţa lui un începător.

Peste câteva clipe, îl auzii pe Păianjen întrebându-l în taină pe Johnny:

— De unde a învăţat să bea în felul ăsta?

— O, a fost aici toată după-amiaza, cu Nelson, răspunse Johnny.

Mă prefăceam că nu aud aceste cuvinte, dar ce mândru mă simţeam de ele! Ei bine, da! Chiar cârciumarul întărea reputaţia mea de om! „El a băut aici toată după-amiaza, cu Nelson”. Cuvinte magice! Subliniere făcută de patronul unei taverne, tocmai când eram cu paharul în mână! Îmi amintii că Fank Francezul îl cinstise pe Johnny în ziua când o cumpărasem pe „Razzle Dazzle”. Paharele erau pline şi ne pregăteam să le dăm pe gât.

— Serveşte-te şi tu, Johnny, îi spusei eu dând impresia că mi-am neglijat intenţia de a-l cinsti, fiind absorbit de o conversaţie interesantă cu Clam şi Pat.

Johnny îmi aruncă o privire pătrunzătoare. Bănuia, sunt sigur, paşii de uriaş pe care îi făceam în educaţia mea de băutor. Luă sticla de whisky pe care o ţinea de o parte, pentru el, şi-şi turnă din ea. Pentru o clipă, gestul acesta deşteptă în mine sentimentul de zgârcenie. Îşi servea o băutură de zece centi, pe când berea noastră nu costa

decât cinci cenţi! Îndepărtai pe loc această indispoziţie, într-atât mi se păru de meschină, sub lumina noilor mele concepţii, şi astfel nu mă trădai.

— Este bine să treci toate acestea în catastiful tău, îi poruncii eu lui Johnny, la plecare.

Avui satisfacţia să văd o pagină albă ce se rezerva numelui meu, şi pe urmă trecerea sumei ce o datoram acolo în registru.

Prima mea datorie se ridica la treizeci de cenţi. Întrevăzui ca într-un nor auriu zilele din viitor, când urma ca această foaie să fie înnegrită, ştearsă la plată şi apoi înnegrită din nou.

Oferii un ultim rând de plecare. Apoi, spre marea mea uimire, Johnny îşi răscumpără paharul său de zece cenţi, căci ne oferi din sticla de lângă el câte un pahar la toţi. Socotii că prin aceasta se achitase cu totul de îndatorirea pe care o avea faţă de mine.

Când ieşirăm afară, Păianjenul avu o idee:

— Ce-ar fi dacă ne-am duce să dăm o raită la casa Saint Louis? spuse el.

Pat, care descărcase toată ziua cărbuni, era prea obosit pentru a mai primi această nouă invitaţie, astfel că pomi spre locuinţa sa, iar Clam se întoarse şi el pe bord să facă de mâncare.

Păianjenul şi cu mine ne îndreptarăm spre ospătăria Saint Louis. Mă duceam acolo pentru prima dată. Intrai într-o sală imensă unde erau adunaţi vreo cincizeci de oameni, majoritatea marinari. Îl întâlnii pe Soup Kennedy pentru a doua oară, precum şi pe Bill Kelley. În curând, Smith, de pe „Annie” – omul cu revolverele la centură – intră şi el agale. Nelson îşi făcu, de asemenea, apariţia. Văzui apoi, între alţii, pe fraţii Vigy, patronii localului şi îmi atrase îndeosebi atenţia Joe, un tip cu ochi răi, care cânta din armonică întocmai ca un „înger” gălăgios şi plângăreţ, înduioşându-i chiar pe cei mai împietriţi indivizi aflaţi în portul Oakland.

După mai multe rânduri de băutură, un gând îmi rătăci prin minte. Mama Jeanny va primi numai un acont mizerabil din banii pe care îi câştigasem în această săptămână cu „Razzle Dazzle”. Ce mă mai interesau însă toate acestea? gândi eu, sau mai curând John Barleycorn era cel care se însărcină să răspundă în locul meu: „Eşti, în sfârşit, un om şi ai făcut cunoştinţă cu alţi oameni. Mama Jeanny nu este aşa de grăbită să-i înapoiezi banii cum crezi tu. Ea nu moare de foame, o ştii prea bine, căci are şi un cont la bancă! Las-o să aştepte, şi îi vei plăti încetul cu încetul”.

Iată în cel fel am ajuns să cunosc o nouă însuşire a lui John Barleycorn: „El este capabil să răstoarne orice morală. O acţiune urâtă, pe care n-o poţi concepe atunci când eşti treaz, devine lucrul cel mai uşor din lume, de îndată ce ai deşertat mai multe pahare. Această acţiune apare ca singurul lucru ce trebuie făcut, căci John Barleycorn dărâmă zidul creat de principiile morale între dorinţele noastre imediate şi trecerea la faptă.” înlăturai deci amintirea datoriei pe care o aveam faţă de mama Jeanny şi continuai să trăiesc clipele prin care trecusem azi, cu toate ţiuiturile pe care le simţeam în urechi şi care deveniseră foarte supărătoare.

Nu şitu cine m-a adus pe bord şi m-a culcat în acea noapte; cred că a fost Păianjenul.

CAPITOLUL X. „BĂTRÂNUL CUŢITAR”

Se înţelege, din cele arătate până acum, în ce mod reuşii să-mi iau diploma de capacitate.

Situaţia mea în lumea marinărească şi relaţiile pe care le aveam cu hoţii de stridii, luară dintr-o dată o întorsătură minunată. Începui să fiu socotit un băiat bun din ziua când, aşezat pe cheiul din Oakland, reuşisem să-mi întocmesc faimosul meu plan. Chestiunile băneşti nu mă mai preocupară defel. Începând din acea vreme, nimeni nu mă mai privea ca pe un avar; dimpotrivă, dărnicia mea era o sursă de nelinişte şi de supărări pentru cei cu care veneam în contact.

O rupsesem definitiv cu trecutul meu meschin şi scrisei mamei, rugând-o să adune băieţii din vecini şi să le împartă toate colecţiile mele. Nu mă mai interesa nici măcar în ce mâini urmau să cadă. Eram acum un om şi voiam să şterg tot ce mă lega de copilărie.

Renumele meu crescu. Când se povesti din gură în gură, cum Frank Francezul încercase să mă înnece; cum reuşisem să rămân pe puntea lui „Razzle Dazzle", ameninţându-l cu puşca şi, aşa înarmat cum eram, manevrasem vasul cu ajutorul picioarelor ţinându-l în linie dreaptă; şi, în sfârşit, cum îi dădusem o lovitură straşnică, făcându-l să se îndepărteze din drumul meu – toţi oamenii din port mărturisiră că în mine era ceva stofă. Continuai să le arăt din ce material eram croit. Un material ce nu se găseşte pe toate drumurile. În unele zile, mă întorceam cu „Razzle Dazzle" încărcată de stridii mai mult decât oricare altă corabie ce putea fi manevrată de două persoane. O dată, am ajuns până în golful inferior şi corabia mea fu prima care ancoră dis-de-dimineaţă în insulele Asparagus. Într-o joi, făcurăm o cursă de noapte pentru a junge la târg. „Razzle Dazzle", cu toate că îşi pierduse cârma, sosi înaintea tuturor celorlalte corăbii, iar vineri de dimineaţă, eu luai cel mai mare preţ din vânzarea mărfurilor. În sfârşit, altădată, adusei vasul din golful superior numai cu o singură velă, căci Scotty dăduse foc catargului cel mare. (Da, era acelaşi Scotty care luase parte la beţia de pe „Idler". Irlandezul venise după Păianjen, iar Scotty, sosind cam în aceeaşi vreme, îi luase locul Irlandezului).

În ciuda acestor isprăvi, aventurile mele pe apă contau prea puţin. Ceea ce era mai presus de toate şi mă făcea să merit porecla de „Prinţul hoţilor de stridii" era faptul că de îndată ce coboram pe pământ, mă arătam cel mai bun băiat din lume şi plăteam pahare după pahare, întocmai ca un bărbat adevărat. Pe atunci eram departe de a-mi închipui că va veni o vreme în care oamenii din portul Oakland vor fi la rândul lor scandalizaţi şi neliniştiţi de farsele mele

diabolice, deşi mai înainte eu fusesem cel înspăimântat de ei.

Viaţa şi alcoolul se contopeau, alcătuind un singur tot. Cârciumile sunt cluburile celor săraci, locurile de întâlnire unde luau fiinţă adevărate asociaţii. Aici ne dădeam întâlnire, ne sărbătoream biruinţele şi ne împărţeam necazurile. Tot aici ajungeam să ne cunoaştem şi să legăm prietenii.

Aş putea să uit vreodată acea după-amiază când l-am cunoscut pe bătrânul cuţitar, tatăl lui Nelson? Eram la „La ultima speranţă”, şi Johnny Heinhold făcu prezentările. Bătrânul era pentru mine o personalitate numai prin simplul fapt de a fi tatăl lui Nelson. Mai era însă ceva cu el. Era stăpânul unei mici corăbioare cu fundul plat, numită „Annie-Mine”, şi într-o bună zi urma să plec împreună cu el, ca marinar. Mai mult chiar.: semăna întrutotul cu un personaj de roman, cu ochii săi albaştri, cu părul roşcat şi cu forma sa brutală de viking. Deşi în vârstă, avea un trup puternic şi muşchi de oţel. Rătăcise pe toate mările, în nave ale tuturor naţionalităţilor ce aparţineau tuturor timpurilor.

Auzisem povestindu-se despre acest om cele mai ciudate întâmplări şi-l admiram fără să-l cunosc. Pentru a ne putea împrieteni a trebuit să intervină rachiul. Chiar după aceea, cunoştinţa noastră s-ar fi putut mărgini la o strângere de mână sau la câteva cuvinte schimbate – căci nu era un tip prietenos – dacă la mijloc n-ar fi fost John Barleycorn care ne unea.

— Ar mai merge un rând, nu-i aşa? Zisei eu cu vioiciune, după acea pauză pe care o socoteam un rit ce trebuie respectat în ceremonialul băutorilor.

În timp ce goleau halbele plătite de mine, se înţelege că trebuia să-mi vorbească. Johnny, în calitatea sa de patron rafinat, se amestecă în vorbă şi abordă subiecte care erau interesante pentru amândoi. Apoi, după ce rândul meu era dat pe gât, căpitanul Nelson trebuia să ofere şi el un altul,

fapt care prelungi discuţia noastră. Între timp, Johnny ne părăsi pentru a servi alţi clienţi.

Cu cât beam mai mult împreună cu căpitanul Nelson, cu atât creştea prietenia noastră. Acest marinar experimentat se găsea în faţa unuia care asculta plin de atenţie, şi care, graţie lecturilor făcute, cunoştea multe din viaţa marinărească. De altfel, el însuşi trăise vreme îndelungată în mijlocul ei. Bătrânul evocă timpurile tinereţii sale zbuciumate şi-mi făcu favoarea de a-mi povesti mai multe anecdote curioase. Berea nu încetă să vină rând după rând, în tot cursul acelei după-amiezi de vară. Îmi dădui seama că tot lui John Barleycorn îi datoram această lungă conversaţie cu încercatul lup de mare.

John Barleycorn se aplecă pe deasupra tejghelei pentru a-mi şopti în taină că începeam să bat câmpii şi mă sfătui să beau mai cu măsură. Atâta vreme însă cât îl vedeam pe căpitanul Nelson sorbind numai din paharul cel mare, amorul meu propriu mă oprea să fac altfel. Abia când el se hotărî, în sfârşit, să comande pahare mici, îi urmai exemplul.

Oh, când sosi clipa despărţirii, fu o scenă mişcătoare, căci eram beat turtă. Aveam totuşi satisfacţia să văd că şi bătrânul cuţitar era tot atât de ameţit ca şi mine. Poate că numai din modestie am refuzat să cred că el era şi mai turmentat.

Câteva zile după aceea, Păianjenul, Pat, Clam, Johnny Heinhold şi alţi câţiva îmi spuseră că bătrânul cuţitar mă pusese la inimă, nemaicontenind cu laudele la adresa mea. Faptul era cu atât mai ciudat, cu cât bătrânul era cunoscut ca un tip sălbatic, gata de harţă, care nu iubea pe nimeni. Încă de pe vremea uneia dintre călătoriile sale, când, – cu prilejul unei bătăi, – umpluse faţa adversarului său cu zgârieturi făcute cu unghiile şi cu cuţitul, fusese poreclit „bătrânul cuţitar”. Dacă îi devenisem drag, acest fapt îl datoram numai lui John Barleycorn.

Prin cele de mai sus, am vrut numai să arăt cum îşi foloseşte John Barleycorn toate farmecele, toată puterea sa de seducţie, toate forţele de care dispune pentru a-şi putea câştiga adepţi.

Capitolul XI. CUM AM FURAT O BARCĂ DE PESCUIT.

Cu toate că luasem parte la atâtea beţii, nu se născuse în mine nici o atracţie pentru alcool, iar organismul meu nu simţea deloc nevoia acestui produs chimic. Nici anii de beţie care urmară nu reuşiră să trezească în fiinţa mea dorinţa de băutură. A bea era o modă a existenţei pe care o duceam, un obicei al oamenilor cu care veneam în contact. Când porneam în larg, nu luam cu mine alcool, căci niciodată, în asemenea împrejurări, nu simţeam nevoia de-a bea. De îndată însă ce „Razzle Dazzle” ancora la chei, iar eu pătrundeam în acele localuri de întâlnire de pe coastă unde alcoolul curgea din belşug, ideea că băutura este o îndatorire socială şi o dovadă de bărbăţie începea să prindă rădăcini în conştiinţa mea.

Câteodată, când vasul era ancorat la ţărm sau de cealaltă parte a estuarului, pe bancul de nisip, „Regina” venea la bord, împreună cu fratele ei Pat şi cu doamna Hadley. În calitatea mea de gazdă, nu puteam să-mi dovedesc ospitalitatea decât sub forma pe care o înţelegeau invitaţii mei. Îl trimiteam în grabă pe Păianjenul, pe Irlandez sau pe Scotty, având asupră-le un vas pentru bere şi o damigeană pentru vin roşu. De asemenea, de multe ori, când mă găseam cu vasul ancorat lângă chei pentru a-mi vinde stridiile, „Razzle Dazzle” era vizitat de poliţie şi de agenţi secreţi. Trăind veşnic cu teama poliţiei în suflet, ne grăbeam să curăţăm stridii pe care le ofeream acestor nepoftiţi însoţite de un sos piperat, în timp ce vreunul dintre noi se ducea repede să umple cana de bere său să aducă rachiu tare în sticle înfundate.

Cu toate că în acea vreme beam zdravăn, n-am reuşit totuşi să-l îndrăgesc pe John Barleycorn. Îi preţuiam mult pe cei care veneau în contact cu el, dar tot nu-i puteam

suferi gustul. În toată această epocă, făcui mari eforturi pentru a părea la rându-mi un bărbat adevărat, înnăbuşindu-mi dorinţa nestăvilită de a ronţăi zaharicale. Aş fi preferat să mor, decât să împărtăşesc şi altora această dorinţă ascunsă. Nopţile, când ştiam că echipajul meu doarme în oraş, îmi îngăduiam o adevărată „orgie”. Mă strecuram până la biblioteca publică pentru a-mi schimba cărţile împrumutate şi-mi cumpăram, cu această ocazie,bomboane de toate felurile. Mă reîntorceam apoi pe „Razzle Dazzle”, închizându-mă în cabină pentru a citi în timp ce mâncam bomboanele. Mă întindeam pe pat şi rămâneam aşa, cucerit de lectură şi de bunătăţile pe care le mestecam. Erau poate singurele clipe când simţeam că obţinusem într-adevăr ceva preţios în schimbul banilor mei. Mulţimea dolarilor risipiţi în cârciumi nu putea să-mi procure nici pe departe mulţumirea pe care mi-o procurau cei douăzeci şi cinci de centi daţi cofetarului.

Pe măsură ce alcoolul mă asalta tot mai mult, mi se întărea convingerea că cele mai scânteietoare clipe din viaţă erau, fără îndoială, cele petrecute în tovărăşia lui. Beţiile rămâneau totdeauna de neuitat. Ele provocau evenimente ce ieşeau din comun. Pentru oameni ca Joe-Berbecul, aceste beţii serveau pentru a însemna diferite epoci din existenţa sa. Marinarii aşteptau cu nerăbdare cheful ce le era rezervat sâmbăta. Noi, hoţii de stridii, îl începeam cu adevărat abia după ce ne vindeam marfa. Cu toate acestea, ciocneam şi mai înainte, pe ici pe colo câte un pahar, cu vreun prieten întâlnit din întâmplare.

Tocmai aceste mici chefuri erau mai atrăgătoare, căci provocau adesea incidente ciudate, dovadă, duminica aceea când Nelson, Frank Francezul şi căpitanul Spink răpiră, de la Whiskey Bob şi Nicky-Grecul, o barcă de pescuit, pe care şi cei păgubiţi o aveau tot de furat. Între timp surveniseră schimbări radicale în echipajele hoţilor de stridii. Nelson se bătuse cu Bill Kelly pe bordul bărcii „Annie”, şi în urma bătăii, se alese cu mâna străpunsă de un glonte; se certase

apoi cu Clam, rupând orice legătură cu el. După aceea, purtând braţul în eşarfă, pornise cu „Reindeer” în larg, având cu sine doi marinari de meserie. Aceştia fură atât de înspăimântaţi de apucăturile sale violente încât n-a trecut mult şi l-au părăsit. Odată ajunşi la ţărm, începură să răspândească fel de fel de legende despre felu-i brutal şi cruzimea sa, astfel încât nimeni din port nu mai voia să-l însoţească în larg.

Barca „Reindeer”, lipsită de echipaj, rămase, aşadar, ancorată pe bancul de nisip, de cealaltă parte a estuarului. În apropierea ei se găsea şi „Razzle Dazzle”, cu catargul cel mare ars. Pe bordul acesteia, mă aflam eu şi Scotty. Whiskey Bob, după ce se certase şi el cu Frank Francezul, plecase într-o incursiune în susul fluviului, sub comanda lui Niky-Grecul.

La întoarcere aduseră cu ei o barcă de pescuit nou-nouţă, şterpelită de la un pescar italian. În cercetările pentru a descoperi autorii furtului, italianul îi controlă pe toţi hoţii de stridii, fără nici o excepţie. Eram cu toţii convinşi, din cele ce ştiam despre ei, că numai Whiskey şi Nicky-Grecul erau vinovaţi. Dar unde naiba putea să fie vasul? Sute de pescari italieni şi greci cercetară fluviul în lung şi în lat, coborând până în golf şi scotociră în zadar cele mai mici colţişoare şi ascunzători posibile.

Când proprietarul, deznădăjduit, oferi o recompensă de cincizeci de dolari, interesul nostru crescu, în vreme ce misterul devenea tot mai de nepătruns.

Într-o dimineaţă de duminică, primii vizita bătrânului căpitan Spink, care voia să-mi vorbească în mod confidenţial. Pescuise cu vasul său în apele Alamedei. La venirea refluxului, observase sub apă o funie legată de un ţăruş ce dispărea spre fund. În zadar încercase Spink să readucă la suprafaţă obiectul ce atârna de celălalt capăt al odgonului. Puţin mai departe, fixată de un al doilea pilon, se afla o altă frânghie pe care, de asemenea, nu reuşi s-o urnească cu nici un chip. Fără îndoială că era vorba de vasul furat.

„Dacă o vom înapoia proprietarului său, mă ispiti el, vom primi cincizeci de dolari pe care-i vom împărţi”. Pe vremea aceea însă, aveam noţiuni foarte ciudate în privinţa sentimentului de onoare între hoţi, astfel că refuzai să mă amestec în această afacere.

Pe de altă parte, Frank Francezul se certase cu Whiskey Bob şi nu se înţelegea nici cu Nelson. (Sărmanul Whiskey Bob! Era un suflet lipsit de răutate, un caracter minunat, plin de generozitate. Cu un fizic slab încă din copilărie, crescut în lipsuri, incapabil să reziste alcoolului cu organismul său debil în trăind sub o influenţă nefastă, rămase pirat al golfului până când cadavrul său fu pescuit aproape de cheiul unde se prăbuşise ciuruit de gloanţe).

Nu trecu nici o oră după ce refuzasem propunerea căpitanului Spink, când îl văzui pe acesta plecând spre estuar, pe bordul lui „Reindeer”, împreună cu Nelson. Frank Francezul îl urmă, la rându-i, cu luntrea. Puţin după aceea, cele două vase străbăteau estuarul în două linii paralele, extrem de alăturate. Când atinseră bancul de nisip, de pe vasele lor se zări dintr-o dată nava ce fusese scufundată şi a cărei punte rămăsese puţin deasupra nivelului apei, din cauza frânghiilor prinse de cei doi piloni. Fluxul era în scădere. Ei înaintară cu hotărâre spre nisip, împotmolindu-şi vasele în banc, astfel încât să aibă la mijloc corabia de pescuit.

Hans, unul dintre marinarii lui Frank Francezul, sări într-o luntre şi se îndreptă grabnic spre ţărmul de nord. O damingeană mare ce se vedea în fundul luntrei lăsa să se întrevadă motivul plecării sale. Aceşti oameni nu puteau să amâne o singură clipă sărbătorirea evenimentului fericit, care le aducea atât de uşor un câştig de cincizeci de dolari.

În felul acesta se manifestă credincioşii lui John Barleycorn. Când norocul le surâde, se îmbată de bucurie. Dacă îi părăseşte, consumă alcool în speranţa că şansa va reveni. Atunci când destinul continuă să se împotrivească dorinţei lor, beau ca să uite. Intră în cârciumă deîndată ce

întâlnesc un prieten; tot aşa dacă se ceartă cu el sau îi pierd prietenia. Sunt fericiţi în dragoste? Se înţelege că doresc să bea pentru a-şi mări fericirea. Trădaţi de fata pe care o iubesc, îşi îneacă chinul sufletesc în alcool. Dacă n-au ce face, se împacă îndată cu un păhăruţ, convinşi că mărind cantitatea de rachiu care circulă prin venele lor, ideile vor deveni mai luminoase şi vor şti să ia iniţiative capabile să-i scoată din încurcătură. Când se trezesc, vor să bea. Când sunt beţi, li se pare că niciodată n-au băut îndeajuns.

Desigur că la beţia făcută contra celor cincizeci de dolari am fost invitaţi atât eu cât şi Scotty, cei doi prieteni ai portului care nu se despărţeau niciodată. Ne aduserăm din plin contribuţia pentru a mări „spărtura" făcută în premiul de bani pe care nimeni nu-l atinsese încă. În acea după-amiază de duminică, o manifestare dintre cele mai ordinare deveni o orgie măreaţă, scăldată în purpură, Toată lumea vorbea, cânta, declama şi-şi lăuda isprăvile în cor. Nelson şi Frank Francezul aveau grijă ca paharele să fie umplute fără încetare.

Ne găseam chiar în mijlocul portului Oakland şi gălăgia făcută de noi atrase alţi prieteni. Bărcile treceau estuarul una după alta şi se opreau în bancul de nisip. Rolul cel mai neplăcut îi reveni lui Hans care era obligat să vâslească fără încetare pentru a aduce băutură.

În vremea aceasta, sosiră Whiskey Bob şi Nicky Grecul. Nu erau beţi şi se necăjiră să-şi vadă planul zădărnicit chiar de proprii tovarăşi de rele. Frank Francezul, inspirat de John Barleycorn, ridică în slava cerului virtutea de a fi cinstit; în curând, deşi avea peste cincizeci de ani, îi făcu o provocare lui Whiskey Bob acolo pe nisip, şi începu să-l scuture. Cum Nicky-Grecul se pregătea să alerge în ajutorul lui Whiskey Bob, înarmat cu o lopată, Hans îl opri din urmă şi-l scoase din luptă cu o lovitură dibace. Bătălia se sfârşi repede, iar Bob şi Nicky, plini de vânătăi şi aproape în nesimţire, fură căraţi în vasul lor şi duşi la ţărm. Se înţelege că acest

deznodământ fericit urma să fie sărbătorit prin alte rânduri de băutură.

Între timp, pe banc se îngrămădiseră o mulţime de vizitatori formând un amestec ciudat de naţionalităţi şi temperamente, dar uniţi prin acelaşi stimulent – John Barleycorn – şi gata pentru orice acţiune. Vechile certuri, ura unora, până atunci stăpânită, înfierbânta spiritele şi făcea pumnii să se strângă. Aerul era încărcat de vrajba pe punctul de-a se dezlănţui. În fiecare clipă câte un marinar îşi reamintea de un altul care îl supărase cu ceva, câte un contrabandist rumega în sine-i un vechi necaz împotriva altuia şi, pe rând, pumnii strânşi se destindeau lovind în dreapta şi în stânga şi stârnind câte o nouă bătaie. Toate incidentele se sfârşeau printr-o altă beţie generală iar luptătorii, sprijiniţi şi încurajaţi de mulţime, se îmbrăţişau, jurându-şi o prietenie eternă.

Soup Kennedy se gândi, tocmai atunci când atmosfera era mai înfierbântată, să meargă să-şi ia una dintre cămăşi, uitată de el pe bordul lui „Reindeer” de pe vremea călătoriei împreună cu Clam. În cearta cu Nelson, el fusese de partea lui Clam. Pe deasupra, mai venea şi de la ospătăria Sain Louis unde băuse vârtos şi desigur că John Barleycorn fusese cel care îi inspirase ideea să vină pe bancul de nisip pentru a-şi căuta cămaşa. După o scurtă ceartă, Soup Kennedy se încăieră cu Nelson pe puntea vasului. În cursul bătăliei, era cât pe-aici să se aleagă cu capul sfărmat de Frank Francezul care sărise asupra lui cu o bară de fier, furios să vadă un om teafăr care se putea folosi de ambele braţe, atacând pe un altul invalid de o mână. (Dacă „Reindeer” mai există, trebuie că se cunoaşte şi acum urma fierului imprimată pe bastingajul din dreapta punţii).

Nelson protestă împotriva acestui amestec şi scoţându-şi din legătură mâna găurită de glonţ, urla plângând că îi va veni el singur de hac lui Soap Kennedy numai cu o mână. La început, încercarăm să-l oprim, dar renunţarăm curând,

lăsându-i să se descurce singuri, pe nisip. Într-o fază a luptei în care Nelson părea pe punctul de a pierde, Frank Francezul şi John Barleycorn, ca nişte jucători necinstiţi ce erau, se amestecară pe furiş în luptă. Scotty făcu îndată gălăgie şi încercă să-l smulgă pe Frank Francezul de lângă cei doi; acesta se întoarse brusc spre el şi, după o încăierare corp la corp urmată de zvârcoliri pe nisip care îi împinseră la o bună distanţă de privitori, începu să-l lovească violent cu pumnii. În vreme ce noi încercam să-i despărţim, se mai născură încă vreo şase bătăi datorate simpatiilor pentru unul sau celălalt.

Totul se sfârşi într-un fel sau altul. Până la urmă, bătăuşii cei mai înfuriaţi fură despărţiţi şi li se oferi băutură. Cu toate acestea Nelson şi Soup Kennedy continuau să se bată. Din vreme în vreme, făceam cerc în jurul lor şi, mai târziu, văzându-i sfârşiţi de puteri şi căzuţi pe nisip, în neputinţa de a se mai lovi, începurăm a le da sfaturi cam de felul acesta: „aruncă-i nisip în ochi” sau „loveşte-l cu piciorul”! Urmară sfaturile noastre şi apoi, căpătând din nou forţe, se încăierară cu mai multă înverşunare. Bătălia continuă până la istovirea celor doi luptători.

După descrierea acestor scene murdare, ridicole şi bestiale, încercaţi să vă daţi seama de influenţa lor asupra unui copil de şaisprezece ani, ros de dorinţa aventurilor, cu capul plin de poveşti piratereşti, de fapte războinice, de oraşe prădate, sau de lupte sângeroase, şi în plus aţâţat de alcoolul pe care-l înghiţise. Aveam în faţă viaţa brutală în toată goliciunea ei, viaţa sălbatică şi liberă, singura pe care situaţia mea socială îmi îngăduia s-o ating!

Ceva mai mult: scena la care abia asistasem avea în sine o promisiune. Nu eram decât la început. De la bancul de nisip, drumul ducea prin poarta de aur a celor mai mari aventuri din lume, acolo unde se dezlănţuiau bătălii nu pentru nişte biete cămăşi sau bărci de pescuit furate, ci pentru scopuri nobile şi romantice.

În final, în vreme ce îi reproşam lui Scotty că s-a lăsat bătut de o fosilă ca Frank Francezul, ne luarăm şi noi la ceartă, fapt care mări la culme veselia generală. Scotty îşi părăsi funcţiile sale de „echipaj” şi se pierdu în întuneric, ducând cu sine două dintre păturile mele.

După toate acestea, în timp ce hoţii de stridii dormeau în culcuşurile lor îndobitociţi de băutură, goeleta lui Frank şi „Reindeer” continuau să plutească alături, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat. Vasul de pescuit, plin de apă şi pietre, rămăsese tot la fund.

A doua zi în zori, auzii zgomote sălbatice venind de pe bordul lui „Reindeer”. Sării iute din locul unde dormeam şi, în lumina cenuşie a dimineţii reci, asistai la un spectacol care făcu întregul port să râdă timp de mai multe zile. Straşnicul vas de pescuit somoni se găsea tot în nisip, înfundat acolo, în timp ce aproape suite peste el, se aflau goeleta lui Frank Francezul şi „Reindeer”. Din nefericire, două dintre scândurile ce formau peretele exterior al lui „Reindeer” erau sfărâmate în urma ciocnirii cu lemnăria tare a vasului de pescuit. Fluxul împinsese apa prin acea gaură şi îl deşteptase pe Nelson, inundându-l în propriul său culcuş. Ajutai la scoaterea apei din interiorul lui „Reindeer” şi la repararea stricăciunilor.

După aceea, în vreme ce mâncam alimentele pregătite de Nelson, discutarăm asupra situaţiei. Nelson nu avea nici un ban şi eu de asemenea. Nu mai puteam conta pe recompensa de cincizeci de dolari promisă pentru acea nenorocită grămadă de sfărâmături care se găsea pe nisip. Nelson era rănit la o mână şi nu mai avea echipaj. La rându-mi, aveam catargul cel mare ars şi nici un ajutor.

— Ce-ar fi să lucrăm împreună? mă întrebă Nelson.

Fără să şovăi, îi răspunsei:

— Bate palma, sunt omul tău.

Iată cum am devenit tovarăşul lui Nelson, tânărul cuţitar, omul cel mai temut, cel mai zăpăcit din toată banda. Johnny Heinhold ne împrumută banii necesari pentru provizii, ne

umplu butoiaşele cu apă dulce şi în aceeaşi zi pornirăm către bancurile de stridii.

Capitolul XII. LUI JOHN BARLEYCORN II PLACE SĂ GLUMEASCĂ.

N-am avut niciodată păreri de rău pentru lunile acelea de nebunie diabolică, petrecute împreună cu Nelson. Tânărul acesta cel puţin ştia să navigheze, deşi îi îngrozea pe toţi cei care îndrăzneau să-l întovărăşească pe mare. Cu cârma în mână îi plăcea să înfrunte moartea în fiece clipă.

Făcea o chestiune de mândrie din a duce la bun sfârşit isprăvi pe care nimeni n-ar fi îndrăznit să le încerce măcar. Avea obiceiul să nu strângă niciodată pânzele şi toată vremea cât am rămas cu el, fie că timpul era liniştit sau era furtună, niciodată velele n-au fost lăsate jos pe bordul lui „Reindeer”. Curând, am părăsit regiunea Oakland, pentru a ne mări câmpul de aventuri.

Lui John Barleycorn îi datorez această minunată epocă. Necazul meu împotriva sa este că, fără a interveni el, nu exista nici un mijloc de a lua parte la viaţa sălbatică de aventuri care mă răscolise şi-mi trezise toate dorinţele. Orice om care voia să devină marinar, trecea prin acest examen. Dacă voiam să duc aceeaşi viaţă cu lupii mărilor, trebuia să trăiesc aidoma lor.

Numai graţie băuturii am devenit prieten şi tovarăş cu Nelson. Dacă m-aş fi mulţumit să beau numai berea plătită de el sau i-aş fi refuzat invitaţia, niciodată nu s-ar fi gândit să mă aleagă drept asociat. Avea nevoie de cineva cu care să se pună uşor pe picior de egalitate atât din punct de vedere social cât şi din acela al muncii.

Mă lăsai târât de această viaţă şi pătruns de concepţia greşită că voi descoperi secretul lui John Barleycorn, mă dedam la cele mai straşnice beţii. Printr-o serie de abuzuri pe care numai o constituţie de fier ca a mea le-a putut suporta, ajungeam adesea la o totală inconştienţă, ba uneori la o abrutizare care se menţinea zile întregi.

Uram gustul alcoolului, dar îl beam cu singurul scop de a mă îmbăta, de a nu mai mă putea ţine pe picioare şi de a cădea sub masă; eu, care până atunci făcusem economii ca un avar şi speculasem ca un al doilea Shylock făcând să plângă de furie pe cei mai înrăiţi cămătari; eu, care rămăsesem năucit în ziua în care Frank Francezul cheltuise dintr-o dată douăzeci de cenţi pe whisky pentru a cinsti opt tovarăşi; eu, acelaşi om, mă despărţeam astăzi de bani cu cel mai adânc dispreţ, întrecându-i în risipă chiar pe cei mai cheltuitori marinari.

Îmi amintesc de o noapte petrecută cu Nelson în port. Aveam în buzunar vreo sută optzeci de dolari. La început, aveam intenţia să-mi cumpăr haine şi apoi să mă duc la bar. Îmi trebuiau neapărat veşminte, căci întreaga garderobă o aveam pe mine. Se compunea dintr-o pereche de cizme de cauciuc care, din fericire, lăsau să se scurgă din ele apa tot aşa de repede ca şi atunci când intra, două tricouri, o cămaşă de bumbac şi o beretă de pescar, care ţinea loc de pălărie. Se va băga de seamă faptul că n-am trecut în această listă nici rufe de corp şi nici ciorapi; pentru simplul motiv că n-aveam.

Pentru a ajunge la prăvăliile în care aveam să mă înnoiesc, trebuia să trecem prin faţa a numeroase cârciumi. Mă oprii într-una dintre acestea şi, din nefericire, rămăsei acolo până dimineaţa. Lefter, otrăvit de băutură, dar totuşi satisfăcut, mă înapoiai pe vas şi pornirăm în larg. Făcui socoteala şi constatai că nu mai aveam nici un cent din cei o sută optzeci de dolari. Poate să pară de necrezut acelora care n-au pus niciodată piciorul în astfel de medii, ca un băiat să fie capabil să cheltuiască pe băutură o astfel de sumă în mai puţin de douăsprezece ore. Dar eu ştiu ce înseamnă aceasta!

Nu regretam nimic. Eram chiar mândru de mine. Le arătasem că puteam să mă iau la întrecere chiar cu cei mai risipitori dintre ei. Mă dovedisem a fi un adevărat brav între bravi. Confirmasem, încă o dată, aşa cum făcusem de

nenumărate ori în trecut, dreptul la titlul de „Prinţ”. Purtarea mea s-ar putea explica poate, în parte, ca o reacţie împotriva lipsurilor şi oboselilor din copilăria mea. Se poate ca şi gândul meu intim să fi fost următorul: este mult mai bine să domneşti ca un prinţ printre bătăuşi şi beţivi decât să te consumi fără rost în faţa unei maşini, câte douăsprezece ore în şir, zilnic, luând câte zece cenţi pe oră. Lucrul în uzină nu oferă aproape niciodată clipe demne de amintit. Dacă se poate spune că a cheltui o sută optzeci de dolari în douăsprezece ore nu înseamnă o epocă de aur în viaţa unui om, mă întrebam ce ar putea face el mai bun!

Las la o parte un număr de amănunte despre legăturile mele cu John Barleycorn din timpul acestei epoci, şi nu voi menţiona decât evenimentele menite să-i dezvăluie metodele.

Au existat trei motive care mi-au îngăduit să nu mă opresc din drumul pe care pornisem: mai întâi, o constituţie fizică de excepţie, întrecând-o cu mult pe cea obişnuită. Apoi viaţa sănătoasă pe care am dus-o în aer liber şi, în sfârşit, faptul că veneam neregulat în contact cu băutura. Când eram pe mare, nu luam cu noi alcool.

Universul îmi deschidea larg porţile. Străbătusem încă de la această vârstă multe sute de mile pe apă. Cunoşteam oraşe, sate, şi aşezăminte de pescari aflate pe toate coastele din împrejurimi. În curând, o voce interioară mă îndemnă să-mi lărgesc orizontul aventurilor. Nu mă gândisem încă la faptul că dincolo de ceea ce vedeam eu, se întinde o altă lume cu care abia acum veneam în contact. Nelson însă, avea impresia că era prea mult chiar ceea ce cunoştea până acum. I se părea lung drumul pe care-l făcuse şi-i era dor de dragul său Oakland. Peste un timp, se hotărî să se înapoieze şi ne despărţirăm în cele mai bune condiţii.

După o vreme, m-am stabilit în vechiul oraş Benicia, în strâmtoarea Carquinez. Aici, printre pescarii veritabili şi locuitorii din port, găsii o mulţime simpatică de beţivi şi

vagabonzi cu care mă împrietenii. Între orele de pescuit şi patrulările făcute în golf şi de-a lungul coastei, îmi rămânea destulă vreme să beau mai mult decât înainte şi cu mai multă chibzuinţă. Când era vorba de cantităţi egale de băutură, ţineam piept oricui. Uneori consumam mai mult decât îmi era partea, pentru a-mi dovedi bărbăţia.

Într-o dimineaţă, am fost ridicat de mai' mulţi oameni dintre plasele de pescuit întinse la uscat, unde mă încurcasem noaptea trecută intrând orbeşte, în patru labe, după o seară de băutură. Când îi auzeam pe oamenii de pe coastă vorbind la un pahar de vin despre isprava mea, simţeam o adevărată mândrie că reuşisem din nou să mă dovedesc un om mare.

Mi se întâmpla să trec din beţie în beţie câte trei săptămâni la rând. Odată, crezui că am păţit-o. Desigur că în această direcţie nu se putea merge mai departe. Venise timpul să mă despart în două. În stare de beţie sau treaz, auzeam mereu în adâncul conştiinţei mele, o voce care îmi şoptea că toate aceste aventuri şi orgii din port n-aveau nimic de-a face cu adevărata viaţă. Această voce avu o influenţă hotărâtoare şi fericită asupra destinului meu.

Eram astfel construit încât nu o înnăbuşeam, ci puteam să-i aud chemarea, să simt fără încetare cum mă ispiteşte către ţinuturile îndepărtate ale lumii. În ceea ce mă priveşte, aceasta nu era superstiţie, ci curiozitate, dorinţă de a şti, lucruri pe care mi se părea că le cunosc demult, că le-am ghicit sau le-am mai văzut odată. Ce era viaţa aceasta, mă întrebam eu, dacă n-avea nimic să-mi ofere? Devenii conştient că există şi alte variante. Era altceva acolo, departe, unde eu nu ajunsesem încă! Dacă cei ce mă citesc vor să înţeleagă cum am devenit, cu mult mai târziu, beţivul care sunt astăzi, trebuie să ţină seamă de această chemare, de această promisiune a lucrurilor ascunse în însuşi fondul vieţii, căci această voce trebuia să joace un rol îngrozitor în luptele pe care aveam să le dau împotriva lui John Barleycorn.

Ceea ce-mi grăbi hotărârea de a fugi, este o farsă pe care el mi-o jucă odată, o farsă teribilă, de necrezut, şi care îmi arătă clar adâncimea neaşteptată la care ajunsesem pe drumul intoxicaţiei alcoolice.

Într-o noapte, cam pe la ora unu, după un exces de băutură, încercai să mă strecor la bordul unei şalupe, aflată la capătul cheiului, căutând acolo un colţ unde să-mi pun capul. Fluxul se avântase în strâmtoarea Carquinez cum vine apa în scocul morii şi refluxul era tocmai la început, când căzui în apele ce se frământau. Pe chei nu era nimeni şi nimeni pe şalupă. Fusei smuls de curent şi dus departe, dar nu aveam nici cea mai mică teamă. Dimpotrivă, aventura mi se părea plăcută. Eram un bun înotător şi, în starea mea de aţâţare, contactul cu apa veni întocmai ca un calmant, ca o rufărie proaspăt schimbată.

John Barleycorn alese tocmai această clipă pentru a-mi juca o farsă diabolică. Îmi veni o idee care mă obsedă brusc: să mă las dus de ape. Nu eram un temperament bolnăvicios şi niciodată gândul sinuciderii nu pătrunsese în spiritul meu. În clipa aceea, când pentru prima oară mă ispitea acest gând, îmi veni în minte că dispariţia mea ar însemna o minunată apoteoză, cea mai ridicată stare a unei vieţi scurte, dar plină de avânt şi aventură. Eram cu totul necunoscător al dragostei unei fecioare, a unei soţii; nu ştiam ce este aceea a avea şi a-ţi iubi copiii. Niciodată nu rătăcisem prin grădinile largi ale satisfacţiilor artistice şi nici nu mă ridicasem pe vârfurile înstelate ale filosofiei reci. Ochii mei nu cunoşteau din lumea superioară decât o suprafaţă extrem de mică, aş putea spune întocmai cât vârful unui ac. Credeam că totul se opreşte acolo. Credeam că am văzut totul, că am trăit totul. Că nimic nu mai merita osteneala să fie cunoscut. Iată, aşadar, de ce eram pe punctul de a mă hotărî s-o sfârşesc; de ce mi se părea că era timpul s-o termin cu viaţa.

Aceasta a fost gluma macabră a lui John Barleycorn. Se folosise de imaginaţia mea pentru a mă înlănţui şi, când mă

prinse în fumurile beţiei, căută să mă târască la moarte.

Oh, cât era de convingător! Îmi dădea impresia că într-adevăr ştiam totul despre viaţă şi că acest tot nu făcea doi bani! Beţia ordinară în care mă aruncasem de mai multe luni era pentru mine un fel de nec plus ultra şi, de fapt, o apreciam la justa ei valoare. Legam de ea un sentiment de degradare precum şi vechea concepţie a păcatului. Prin faţa mea trecură toţi nepricopsiţii şi trântorii cu care băusem. Iată ce-mi mai rămânea de la viaţă! Voiam să ajung să le seamăn? Nu, de mii de ori nu! Începui să plâng vărsând lacrimi calde de tristeţe, la gândul tinereţii mele înfloritoare, care mergea odată cu refluxul. Cine oare nu-l cunoaşte pe beţivul înlăcrimat şi melancolic? Poate fi găsit în toate tavernele. Dacă nu dă peste nimeni dispus să-l asculte, vine să-şi verse focul şi să-şi înşire necazurile, cârciumarului care este plătit tocmai pentru a-l asculta.

Era o adevărată plăcere să mă aflu acolo în apa rece. Voi muri întocmai ca un om! Peste câteva clipe, John Barleycorn schimbă melodia pe care o strecura în creierul meu îngreunat. Adio lacrimi, adio regrete! Nu era nimic altceva decât sfârşitul unui erou care murea din propria sa voinţă, făcând aceasta cu propriile sale mâini. Începui să intonez din fundul plămânilor propriu-mi cântec funebru, când deodată, vuietul valurilor şi fâşâitul apei pe lângă urechi mă readuseră la realitate.

Cam dedesubtul oraşului Benicia, unde iese în afară cheiul Solano, strâmtoarea să lărgeşte şi formează un fel de vârtej pe care locuitorii golfului îl numesc „torentul şantierului Turner”, în clipa aceea, pluteam în curentul din apropierea ţărmului, care trecea pe sub chei. Cunoşteam forma acelui vârtej format atunci când apa trecea de vârful cel mai ridicat al insulei „Omului Mort”. N-aveam nici cea mai mică poftă să cad pradă acestui vârtej. În plus, chiar dacă treceam cu bine prin el, pierdeam prea multă vreme ca să mai pot fugi o dată cu refluxul.

Mă încordai şi din câteva mişcări energice de braţe reuşii să străbat curentul în linie dreaptă. Nu mă oprii decât atunci când mi se păru, după luminile cheiului, că depăşisem punctul primejdios. Trecui din înot obişnuit în plută, pentru a mă odihni. Efortul făcut mă obosise şi avui nevoie de destulă vreme pentru a-mi recăpăta suflul.

Eram vesel că reuşisem să ocolesc vârtejul şi mă aflam tocmai pe punctul să reîncep cântecul morţii, acea improvizaţie a unui băiat mai mult sau mai puţin intoxicat de băutură.

— Nu mai cânta, îmi şopti John Barleycorn. Pe cheiul Solano se lucrează toată noaptea şi pe ţărm sunt o mulţime de hamali. Au să te audă şi au să vină în ajutorul tău cu vreun vas şi ştii bine că nu doreşti aşa ceva!

Desigur, nu doream deloc să fiu salvat. Cum să mă las jefuit de moartea mea eroică? Niciodată! Continuai să înnot pe spate sub licăritul stelelor, privind luminile obişnuite ale cheiului – roşii, verzi şi albe – cărora le trimisei un salut de rămas bun.

Când am ajuns destul de departe, cam pe la mijlocul canalului, mă pomii din nou pe cântat. Câteodată mai înaintam mişcând viguros braţele, dar în cea mai mare parte a timpului mă mulţumeam să plutesc şi să mă las furat de visurile pe care mi le aducea beţia. Cu puţin înainte de ivirea zorilor, răceala apei şi scurgerea timpului mă treziră suficient pentru a-mi deştepta curiozitatea asupra locului unde mă găseam. Mă întrebai, de asemenea, dacă înainte de a fi ajuns în golful San Pablo, nu voi fi cumva prins şi dus înapoi de flux.

Drept urmare, descoperii că eram frânt de oboseală, pătruns de frig şi cu totul lucid. În această stare, nu mai doream câtuşi de puţin să mă înnec.

De unde mă găseam, puteam zări turnătoria Selby de pe Contra-Costa şi farul de pe insula Iepei. Pomii înot către cheiul Solano, însă eram slăbit şi amorţit de frig. Înaintam atât de puţin şi cu preţul unor eforturi atât de chinuitoare,

încât renunţai şi mă mulţumii să mă menţin la suprafaţă, folosindu-mă rar de braţe şi numai pentru a-mi păstra echilibrul în mişcarea provocată de fluxul ce creştea în violenţă din clipă în clipă, mai ales la suprafaţă. Au fost momente în care am cunoscut frica. Mă trezisem, şi moartea nu mai prezenta nici o atracţie!

Descoperii o mulţime de motive în sprijinul tezei de a trăi şi cu cât îmi apăreau în număr mai mare, cu atât vedeam mai clar cum creşte primejdia de a muri înecat.

După patru ore petrecute în apă, aurora mă surprinse într-o stare jalnică: dus de valuri departe de farul de pe insula Iepei, unde se întâlneau curenţii repezi veniţi din strâmtorile Vallejo şi Carquinez. În acea clipă, ei intrau în luptă cu fluxul care îi împinsese dincolo de golful San Pablo.

Un vânt puternic se ridică pe neaşteptate, dezlănţuind talazurile. Simţeam că încep să pierd partida. Experienţa mea de înotător îmi spunea că mă apropii de sfârşit.

La un moment dat, se ivi un vas: era al unui pescar grec care se îndrepta spre Vallejo. Încă o dată organismul meu puternic şi rezistenţa mea excepţională mă smulseseră din ghearele lui John Barleycorn!

După cele povestite, lăsaţi-mă să vă arăt în treacăt că acest gen de farsă diabolică face parte din obiceiurile sale. O statistică completă indicând proporţia sinuciderilor datorate alcoolului, ar fi înspăimântătoare. În cazul unui om tânăr ca mine şi plin de bucuria de a trăi, ideea morţii era, desigur, ceva neobişnuit, dar trebuie să ţinem seama că a apărut după o lungă orgie, când nervii şi creierul îmi erau otrăviţi peste măsură. Mirajul unui sfârşit romantic apăruse imaginaţiei mele încălzite peste măsură ca o desfătare.

Fără îndoială că băutorii mai în vârstă care se sinucid, mai bolnăvicioşi, mai blazaţi şi mai deziluzionaţi, îşi pun în general planul în aplicare după un abuz îndelungat, atunci când nervii şi creierul ajung să le fie suprasaturate de otravă.

CAPITOLUL XIII. DRUMUL TAVERNELOR.

Părăsind deci Benicia, ţinutul unde John Barleycorn nu reuşise să mă facă sclavul său, parcusei o distanţă imensă în urmărirea acelei voci care mă chema din adâncurile vieţii.

Toate căile pe care umblam erau îmbibate de alcool.

Pretutindeni, oamenii continuau să se adune în cârciumi. Aceste cluburi ale săracului erau singurele locuri unde îmi era îngăduit să intru. Acolo puteam să leg cunoştinţe noi sau să stau de vorbă cu te miri cine. În oraşele şi târgurile necunoscute, prin care rătăceam, nu aveam nici un refugiu, dar încetam să mai fiu un străin de îndată ce călcam pragul unei taverne.

Aici să-mi daţi voie să deschid o paranteză pentru a vă povesti nişte întâmplări relativ recente, de acum un an. Într-o zi, înhămai patru cai la o trăsurică, o luai pe soţia mea Charmian, şi plecarăm amândoi într-o călătorie de trei luni şi jumătate prin regiunile muntoase şi sălbatice ale Californiei şi Oregonului. În fiecare dimineaţă îmi îndeplineam îndatoririle pe care mi le pretindeau meseria de romancier, lucrând intens. Odată îndeplinită această muncă, mergeam cu trăsura toată dimineaţa şi toată după-amiaza, până la următoarea oprire. Este însă momentul să arăt că neregularitatea etapelor ca şi condiţiile extrem de variate ale drumului, mă sileau să-mi întocmesc de cu s.eară un itinerarul al parcursului şi un plan de lucru pentru ziua următoare. Trebuia să ştiu ora plecării ca să-mi încep activitatea la timp, şi să obţin, astfel, acelaşi randament zilnic în producţia literară. Câteodată, când traseul se anunţa a fi lung, mă sculam şi mă aşezam la lucru de la cinci dimineaţa. În zilele când împrejurările erau mai prielnice, luam tocul în mână abia pe la ora nouă.

Care era însă mijlocul practic de a stabili aceste planuri? Cum intram într-un oraş, lăsam caii să se odihnească şi, pe drumul de la grajd la hotel, intram în câte o cârciumă. La început, comandam ceva. Era necesar să fac aşa, căci, în asemenea împrejurări, numai de la hanuri puteam lua informaţiile necesare. Nu trebuie să pierdem însă din

vedere că, la fel, din dorinţa de a mă informa, am prins altădată gustul băuturii.

Primul lucru pe care îl făceam când intram, era să cer un pahar de rachiu, bere sau vin şi să ofer un altul cârciumarului. În timp ce beam începeam să mă interesez despre drumuri şi despre adăposturile pe care le voi întâlni mai târziu.

— Stai puţin, să vedem, răspundea patronul, drumul mai lung este cel care trece peste hotarul ţinutului Tarwater. Pe timpuri era bun, am fost pe acolo acum trei ani; s-a surpat însă în primăvara aceasta. Aşteaptă niţel şi vom afla adevărul. Iată, am să-l întreb pe Jerry.

Zicând acestea, patronul se ducea la câte un client aşezat lângă o masă sau sprijinit de tejghea, ceva mai încolo; informatorul putea să se numească şi Bill.

— Ascultă, Jerry, ce spui tu despre drumul de la Tarwater? Ai coborât doar pe el, săptămâna trecută, până la Wilkins!

În timp ce Bill, Jerry sau Tom se pregăteau să deschidă obloanele de la aparatul lor mental şi verbal, eu îi invitam să ia ceva cu noi.

Pe urmă, discuţiile alunecau. Când la alegerea unui drum, când la alegerea altuia; în plus, primeam informaţii asupra celor mai bune hanuri sau asupra locurilor unde se găsesc cei mai delicioşi păstrăvi de râu, şi aşa mai departe. Alţi clienţi intrau în vorbă şi-mi dădeau pretextul unei noi consumaţii.

Încă două sau trei vizite pe la alte cârciumi, şi iată-mă cu chef dar, în acelaşi timp, bine informat despre aproape toţi locuitorii din regiune.

Ajungeam să cunosc oraşul în cele mai mici amănunte, şi chiar o bună parte din împrejurimile sale. Îi ştiam pe toţi avocaţii, directorii de ziare, oamenii de afaceri, politicienii ţinutului, fermierii mai mari, vânătorii şi minerii, aşa încât seara, când Charmian şi cu mine dădeam o raită pe strada principală, rămânea încremenită în faţa numărului atât de

mare de prieteni pe care îi aveam în acel oraş cu desăvârşire străin.

Am arătat unul dintre serviciile pe care poate să le aducă. John Barleycorn şi prin care puterea lui asupra oamenilor creşte. În lumea întreagă, oriunde mi-am îndreptat paşii în cursul anilor, pretutindeni am găsit aceeaşi situaţie. Fie că este vorba de o cafenea din Cartierul Latin, fie de vreun cabaret dintr-un orăşel neînsemnat al Italiei, sau vreo tavernă din port, când ai în faţă un pahar de „Scotch and soda” 11 te găseşti fără nici o deosebire, în locurile unde John Barleycorn leagă prietenii, aşa cum şi eu intrasem în vorbă cu oamenii şi făcusem cunoştinţă numai acolo. Ar fi însă timpul să revenim la povestea noastră.

După ce am părăsit Benicia, noul meu drum mă duse tot spre tavernă. Deşi nu mi-am creat nici un fel de teorie morală asupra băuturii, gustul ei îmi era totuşi mai nesuferit ca niciodată. Aveam oarecum o neîncredere plină de respect pentru John Barleycorn, căci nu puteam să uit farsa pe care mi-o jucase într-o vreme în care nu aveam nici o poftă să mor. Continuai deci să beau, dar eram cu băgare de seamă şi absolut hotărât să înlătur în viitor gândul sinuciderii.

În oraşele necunoscute, mă împrieteneam pe dată cu clienţii barului. Când rătăceam şi n-aveam cu ce să-mi plătesc un pat, era singurul loc unde eram primit şi unde mi se oferea un scaun lângă foc. Acolo puteam intra pentru a mă spăla, pentru a mă bărbieri, pentru a mă peria şi pieptăna. Nu o dată am putut să constat că barurile erau totdeauna atât de primitoare, atât de comode! Pe urmă, erau atât de numeroase! În ţinutul meu din apus parcă împuiau! N-aş fi putut pătrunde cu aceeaşi uşurinţă în locuinţele străinilor. Porţile lor îmi rămâneau închise şi în căminul lor nu se găsea niciodată vreun colţişor pentru mine. De asemenea, nu ştiam nimic despre biserici şi preoţi şi nu mă simţeam deloc atras către ceea ce îmi era necunoscut.

La drept vorbind, bisericile nu-mi aduceau vreo speranţă de aventură. Preoţii aparţineau oamenilor fără trecut deoarece ei trăiau în acelaşi loc, creatori de ordine şi de metodă, cu spiritul îndreptat într-o singură direcţie. Alegerea mea se oprea mai curând asupra tinerilor cu caracterul uşor şi înflăcărat, întreprinzători şi uneori smintiţi, într-un cuvânt, oameni cu inima fierbinte, nu din cei cu fire de iepure.

Se iveşte aici ocazia să-mi formulez o nouă plângere împotriva lui John Barleycorn. Tocmai de aceste elemente înflăcărate, care promit totul, se leagă el. De aceste fiinţe care au avânturi de oameni nobili şi calităţi superioare atât de delicate, încât pot fi schimbate în slăbiciuni. John Barleycorn le stinge avântul, le micşorează agerimea, sau când nu-i omoară sau nu-i înnebuneşte dintr-o dată, face din ei nişte fiinţe greoaie şi grosolane deformându-le bunătatea înnăscută şi fineţa firii.

O, vorbesc acum în urma experienţei căpătate cu timpul: să mă ferească cerul de oameni de rând, de aceia pe care nu-i poţi băieţi buni şi al căror suflet şi creier rămân veşnic reci; sunt aceia care nu fumează, nu beau şi nu înjură. Sunt oameni buni la toate, dar sunt lipsiţi de curaj, de accese ale mâniei şi de spirit de şarjă, pentru că firile lor debile n-au simţit niciodată vârtejul vieţii care te face să-ţi ieşi din matcă şi te împinge la acte de nebunie şi îndrăzneală!

Pe aceştia nu-i vei întâlni în cabarete, nu-i vei vedea susţinând vreo cauză pierdută, nici avântându-se pe drumurile aventurii sau iubind fără speranţă precum amanţii aleşi de Dumnezeu. Sunt prea ocupaţi să-şi menţină echilibrul pe uscat, să-şi controleze bătăile inimii şi să-şi împopoţoneze cu succese mondene spiritul lor mediocru şi prea fricos pentru a se avânta către ce este mai nobil în viaţă.

Vinovat de toate este John Barleycorn. Este vorba de ceilalţi, de băieţii buni, singurii care valorează ceva, aceia care au slăbiciunea prea marii lor forţe şi sunt stăpâniţi de

un neastâmpăr plin de foc; pe aceştia vrea să-i piardă. Fără îndoială, îi nimiceşte şi pe cei plăpânzi, dar nu mă ocup de această specie care degenerează rasa. Deplâng numai acele exemplare minunate, excepţii ale firii, pe care la distruge atât de adesea John Barleycorn. Se întâmplă aşa numai fiindcă el este găsit pe toate drumurile mari sau mici, apărat de lege şi salutat ca o minune; tot aşa, fiindcă te duce de mână în locurile unde băieţii buni şi spiritele întreprinzătoare se adună pentru a cinsti din plin fiecare eveniment. Eliberaţi de John Barleycorn, nimic nu i-ar opri pe aceşti eroi să se nască şi, în loc să piară, să săvârşească fapte uimitoare.

În ungherele cele mai de necrezut, întâlneşti prietenia băuturii. Coboram câteodată calea ferată până la rezervor şi mă aşezam pe pământ în aşteptarea vreunui tren de mărfuri sau în speranţa că voi cădea în mâinile vreunei bande de „alki-stiffs”. Un alki-stiffs este un rătăcitor care bea alcool curat, din acela care se găseşte numai la farmacii. După ce schimbam salutările şi amabilităţile de rigoare, tovărăşia mea era primită. Mi se prezenta alcool botezat cu grijă şi, după puţină vreme, eram prins de orgie; toate năzbâtiile îmi treceau prin cap. John Barleycorn îmi şoptea la ureche că viaţa este minunată, că suntem cu toţii oameni viteji, spirite libere, fiinţe superioare, că ne bucurăm de căldura soarelului ca nişte zei în stare să trimită la dracu lumea unde doi şi cu doi fac patru şi unde lucrurile sunt dozate după folosul pe care îl aduc.

Capitolul XIV. MOARTEA ÎMI FACE CU OCHIUL.

După ce am considerat că îmi cam ajunge cu hoinăreala, când mă înapoiai în Oakland mă fixai în port unde înnodai iarăşi prietenia cu Nelson care nu se îndepărtase nici o clipă de coastă şi ducea o viaţă mai plină de abuzuri decât oricând. Cea mai mare parte din timp, o petreceam pe uscat, în tovărăşia sa. Numai atunci când se ivea câte-o ocazie, înlocuiam marinarii care lipseau de pe corăbii, pentru călătorii de câteva zile în interiorul golfului.

Urmarea a fost că acele perioade sănătoase petrecute pe mare, când nu beam nimic, au dispărut cu totul din viaţa mea. De asemenea, îmi lipsea aerul curat de pe întinsul apelor şi munca înviorătoare. Acum beam în fiecare zi peste măsură şi la cel mai mic prilej. Eram mai mult ca oricând sub influenţa acelei convingeri nenorocite, care mă făcea să cred că voi descoperi secretul lui John Barleycorn, dacă voi continua să beau ca o brută. Sorbeam alcool până la saturaţie şi trăiam aproape numai în cârciumi, devenind un adevărat edec al tavernelor. John Barleycorn profită de slăbiciunea mea pentru a mă prinde cu totul în ghiare, sub o formă vicleană şi nu mai puţin crudă decât aceea din ziua când a vrut să mă dea pradă valurilor.

Îmi mai lipseau câteva luni până să împlinesc şaptesprezece ani. Cu toate acestea, alungam cu dispreţ ideea de a începe o activitate regulată. Aveam conştiinţa că sunt o fiinţă greu de împăcat cu viaţa dusă într-un mediu de brute fără scrupule. Beam pentru că şi ei făceau la fel şi fiindcă numai aşa mă puteam menţine la nivelul lor.

După ce am fost, dacă se poate spune astfel, lipsit de copilărie, acum, în adolescenţă, îmi împietream sufletul prin însuşirea unei filosofii demne de plâns. Necunoscător al duioşiei feminine, mă tăvălisem într-o asemenea mocirlă, încât credeam cu tărie că sunt un cunoscător profund al dragostei şi al vieţii; că amândouă mi-au dezvăluit ultimul lor cuvânt. Nenorocită ştiinţă. Fără a fi pesimist, eram convins că viaţa nu este decât o manifestare ordinară şi plină de josnicie.

John Barleycorn reuşise să facă din mine un blazat. Imboldul care mă anima pe vremuri începuse să slăbească. Curiozitatea nu mai avea nici o atracţie pentru mine. Ce importanţă aveau cele ce se găseau de cealaltă parte a lumii, în afara celei în care trăiam eu acum? Fără îndoială, bărbaţi şi femei, asemănători celor care mă înconjurau. Cei de acolo, ca şi cei de-aici, se căsătoreau, apoi îşi căsătoreau

la rândul lor, copiii şi urmau drumul meschinelor preocupări omeneşti. Se înţelege că şi acolo exista băutură.

Fără îndoială că era prea mare oboseala să te duci şi să bei la celălalt capăt al lumii. N-aveam de făcut mai mult de doi paşi şi găseam ce-mi trebuia la Joe Vigy. De ce, aşadar, să o pornesc din nou la drum? Johnny Heinhold rămăsese tot patronul barului la „La ultima speranţă”, şi mai erau şi alte cârciumi, slavă Domnului, la toate colţurile de stradă, ba chiar şi între colţuri!

Şoaptele ce se ridicau din adâncurile vieţii, vocea îndepărtată a spiritului, deveneau din ce în ce mai slabe pe măsură ce psihicul şi corpul meu se îmbibau de alcool. Neastâmpărul de odinioară îmi pierise. Puteam să mor şi să putrezesc în Oakland, tot aşa de bine ca şi în altă parte. Acest deznodământ n-ar fi fost prea departe pe drumul pe care mă târa John Barleycorn, şi dacă totul ar fi depins de el, acolo aş fi ajuns. Începui să învăţ ce înseamnă să nu mai ai poftă de mâncare, să te scoli dimineaţa ameţit, cu crampe la stomac, cu un început de paralizie în degete şi cu trebuinţa imediată de a bea, cum face orice beţiv, un pahar de whisky curat, aşa, ca să te „dregi”. (Oh, cu cât farmec îşi varsă otrava John Barleycorn! Creierul şi corpul ars, dezechilibrate şi intoxicate, caută să-şi revină la normal, folosind aceeaşi otravă care i-a făcut rău!)

Sacul cu răutăţi al lui John Barleycorn n-are fund. Odată încercase să mă ducă la sinucidere prin prefăcătoriile sale; acum, făcea tot ce-i stătea în putinţă să mă distrugă direct, şi cât mai curând. Nemulţumit însă de rezultate, se folosi de o nouă înşelătorie. Voia, pe noua lui cale, să mă înlănţuie cu desăvârşire, dar n-a reuşit decât să mă facă să-l cunosc mai bine. În urma acestei experienţe, devenii’ un beţiv mai cuminte şi mai priceput. Înţelesei că sunt limite chiar pentru un organism ca al meu şi că oricât de robust aş fi fost, tot aş fi căzut înfrânt, fiindcă nu existau limite pentru puterea nemărginită a lui John Barleycorn. O oră sau două îi erau suficiente, pentru a veni de hac creierului meu

normal, umerilor şi pieptului meu larg; pentru a mă trânti apoi la pământ ca să mă strângă de gât cu mâna lui de diavol până îmi voi da ultima suflare.

Nelson şi cu mine ne aflam într-o zi în ospătăria Overland. Era pe înserat şi venisem aici numai fiindcă nu aveam deloc bani şi fiindcă alegerile erau în toi. În perioada electorală politicienii locali care voiau să ajungă la putere aveau obiceiul să colinde cafenelele pentru a recolta voturi.

În astfel de cazuri, cei care nu aveau de nici unele stăteau la masă cu gâtul uscat, întrebându-se cine se va ivi să le plătească un pahar de rachiu, sau dacă aveau bani numai pentru un rând, beau picătură cu picătură, ridicându-se adesea de la masă pentru a privi de-a lungul drumului mare; nu trecea mult şi deodată uşile se deschid pentru a face loc unui alai de domni bine îmbrăcaţi şi bine hrăniţi. Toţi îşi ocupă cu demnitate respectabilul lor loc în spaţiu, împrăştiind o atmosefră de prosperitate şi prietenie.

Surâd şi îi salută pe toţi, uite, chiar şi pe tine, care n-ai cu ce să-ţi plăteşti un pahar de bere, sau pe consumatorul timid ascuns într-un colţ care, fără îndoială, n-are dreptul să voteze, dar care măreşte numărului corului de propagandişti electorali. Când aceşti politicieni pătrund înăuntru cu spatele lor larg şi cu gândurile generoase care, prin forţa lucrurilor, îi arată optimişti şi stăpâni pe viaţă, îţi recapeţi de îndată dispoziţia. Ştii bine că va urma o seară plină de animaţie şi mai ales ai siguranţa că nu se va face economie la băutură.

Apoi, cine ştie, zeii îţi pot fi binevoitori de astă dată; alte rânduri de băutură vor apărea pe mese ca prin farmec, şi noaptea se va termina poate într-o glorioasă apoteoză. Aşezat la bar, simţi cum alcoolul îţi curgă din belşug pe gât şi înveţi pe nesimţite numele acelor domni, precum şi demnităţile pe cafe au de gând să le ocupe.

Tocmai în cursul acestor campanii făcute de politicieni prin baruri, am reuşit să-mi îmbogăţesc educaţia cu o nouă experienţă amară care reuşi să-mi spulbere o parte din

iluziile asupra vieţii politice, mie, omului care odinioară mi se înroşeau ochii şi-mi vibra sufletul citind „De la pietrar la preşedinte”12. Învăţai să cunosc nobleţea în politică şi pe politicieni.

Cu astfel de speranţe, având buzunarele goale şi gâtul uscat, în seara aceea, aşteptam avid ca orice beţiv, băutura ce putea să cadă pe neaşteptate odată cu venirea vreunui politician gras. În aceeaşi clipă, Joe Goose, om cu setea de nepotolit, cu ochi răi, nas turtit şi vestă înflorată, intră în ospătăria Overland.

— Veniţi cu mine, băieţi, ni se adresă el, făcând cu ochiul. Se dă de băut cât cuprinde; n-am vrut să vă las să pierdeţi ocazia!

— Unde?

— Urmaţi-mă. Am să spun pe drum. N-aveam nici un minut de pierdut.

În vremea ce mergeam spre oraş, Joe Goose ne explică în grabă.

— Este vorba de brigada pompierilor de Hancock. Tot ce vi se cere este să purtaţi o cămaşă roşie, o cască şi o torţă. Vom merge cu un tren special până la Haywards ca să simulăm o retragere cu torţe.

(Cred că era vorba de Haywards, dacă nu cumva spusese San Leandro sau Niles. Acum, pe sufletul meu, n-aş putea să-mi aduc aminte dacă brigada pompierilor era o organizaţie republicană sau democrată. Oricum ar fi fost, politicienii erau în criză de purtători al torţelor, şi oricine ar fi vrut să participe la paradă găsea o minunată ocazie să se îmbete.)

— Oraşul va fi deschis tuturor, urmă Joe Goose o să fie ca la nuntă! Băutura are să curgă întocmai ca apa, căci politicienii au reţinut toate rezervele cârciumilor; şi în plus, toate acestea pe gratis! N-ai decât să intri şi să ceri de băut oricât vrei. Ce mai pomană, măi băieţi!

La primăria aflată pe strada a Opta, în apropiere de Broadway, ni se dădu să îmbrăcăm bluzele şi ni se puseră

căştile pe cap. Luarăm apoi în mână câte o torţă şi furăm mânaţi ca o turmă de vite până la tren. În timpul drumului, am tot protestat fiindcă nu ni se oferise nici un pahar de băutură înainte de plecare. Politicienii aceştia mai avuseseră ei de a face cu oameni ca noi! Ajunşi la Haywards, se întâmplă acelaşi lucru.

— Mai întâi retragerea. Trebuie să vă câştigaţi băutura!

Acesta era cuvântul de ordine pentru noapte şi trebuia respectat.

Porţile barurilor fură deschise abia după defilare. Erau angajaţi chelneri în plus şi câte şase rânduri de băutori năvăli peste fiecare tejghea scăldată în alcool. Nu mai era timp să se şteargă învelişul metalic, nici să se clătească paharele; acestea se umpleau fără încetare. Când marinarilor din portul Oakland le este sete, nu-i de glumit cu ei!

Înghesuiala din faţa barului ne silea însă să dăm unii peste alţii, iar împărţeala băuturii era, după părerea noastră, prost făcută şi prea înceată. Alcoolul ne aparţinea. Politicienii cumpărase băutura pentru a ne fi dată. Făcusem paradă toată seara, ca s-o câştigăm, nu-i aşa? Revolta noastră internă nu dură mult. Ca la un semnal, pornirăm un atac din flanc spre cealaltă extremitate a tejghelei, dând la o parte pe cârciumari, cu toate protestele lor. Numai în felul acesta puteam pune mâna pe sticle.

Odată prada luată, am ieşit afară şi am început să spargem gâtul sticlelor de bordura trotuarelor, apoi le duceam la gură. Se dovedi că Joe Goose şi Nelson se pricepeau atunci când era vorba să bea whisky curat, făcând aceasta cu prudenţă; eu nu făcui aşa. Rămăsei sub impresia falsă că trebuie să bei cât mai mult posibil, mai ales când băutura nu te costă nimic. Ne-am împărţit sticlele cu alţii, dar am consumat cea mai mare parte noi înşine, eu fiind cel care a băut cel mai mult. Nu-mi plăcea deloc acest drog. Îl beam la fel cum băusem bere la cinci ani şi vin la şapte ani. Îmi îndepărtam dezgustul şi înghiţeam toată acea cantitate, aşa

cum aşa fi făcut cu o doctorie. Când aveam poftă de alte sticle pline, intram în alte cârciumi unde alcoolul gratuit se găsea din belşug şi eram serviţi pe dată.

Nu-mi pot da seama de cantitatea de spirt pe care am dat-o pe gât – nu ştiu dacă au fost doi sau cinci litri. Ceea ce ştiu însă, este că la începutul acestei orgii, am băut pahare întregi de alcool curat, fără nici un pic de apă.

Politicienii erau oameni prea înţelepţi pentru a lăsa oraşul pustiit de beţivii din portul Oakland. La ora când urma să plece trenul, se făcu o razie prin toate cârciumile. Începusem să simt efectele whiskyului. Nelson şi cum mine furăm smulşi dintr-un cabaret şi în curând ne găseam printre ultimele rânduri ale unei gloate în dezordine. Făceam eforturi eroice ca să ne ţinem pe picioare, capul mi se bălăbănea, inima îmi bătea să se rupă, iar plămânii cereau aer cu orice preţ.

Simţeam că totala neputinţă vine cu iuţeală. Creierul meu şovăitor mă înştiinţă că aveam să cad în drum, să-mi pierd cunoştinţa, că nu voi ajunge niciodată la tren dacă rămân în urma acelei murdare procesiuni. Părăsii rândurile şi mă avântai pe o potecă laterală, care mergea pe sub arbori. Nelson mă urmă râzând. Unele amintiri ale acestei scene îmi revin ca nişte părţi dintr-un coşmar. Îmi amintesc perfect arborii, martori ai fugii mele disperate, ca şi hohotele nebune de râs şi bătaia de joc pe care căderile mele repetate le-au provocat printre ceilalţi beţivi. Mă credeau un biet omuleţ cu chef, fără a se gândi că John Barleycorn îmi cuprinsese gâtul cu un cleşte mortal. Eu însă, care ştiam la ce să mă aştept, simţii – după câte îmi amintesc – stăpânindu-mă o amărăciune trecătoare, atunci când înţelesei că mă luptam cu moartea şi că aceşti oameni nu vedeau nimic. Eram în situaţia unui amator de baie, pe punctul de a se înneca în faţa unei mulţimi de spectatori convinşi că el se strâmbă numai pentru a-i înveseli. Acolo, alergând pe sub arbori, căzui într-o totală inconştienţă. Ceea ce s-a petrecut după aceea, cu excepţia unui minut de

luciditate, nu ştiu decât din auzite. Nelson, cu forţa sa herculeană, reuşi să mă ridice şi mă suie în tren. De-abia fusesem aşezat în compartiment, că începui să mă zbat şi să gâfâi atât de îngrozitor încât tovarăşul meu – în ciuda spiritului său greoi – înţelese că mă păştea o mare nenorocire. În ceea ce mă priveşte, ştiu astăzi perfect că aş fi putut trece pe celălalt tărâm dintr-o clipă în alta. Mi-am spus adesea că niciodată n-am fost mai aproape de moarte ca atunci. Nu pot totuşi să mă bizui decât pe cele povestite de Nelson pentru a vă reda evenimentul.

Interiorul îmi ardea, simţeam flăcările albe ce mă consumau într-o încleştare îngrozitoare, într-un spasm care mă sufoca. Voiam aer, îi simţeam nevoia ca un nebun. Făceam eforturi zadarnice să deschid un geam, căci toate ferestrele erau zăvorâte. Nelson, obişnuit să vadă oameni înnebuniţi de băutură, credea că am de gând să mă arunc pe fereastră, încercă să mă ţină, dar printr-o supraîncordare, smulsei o torţă din mâna unui tovarăş de călătorie şi sfărâmai un geam.

Printre locuitorii portului Oakland, existau numeroase grupuri care ţineau cu Nelson, în vreme ce alţii erau împotriva lui. Vagonul era aproape plin cu adversari care băuseră peste măsură. Spargerea geamului veni pentru ei ca un semnal. Unul dintr-înşii mă lovi, mă trânti la pământ şi dezlănţui bătălia. Nu-mi amintesc nimic din toate acestea decât ceea ce mi s-a povestit şi trebuia să cred, având dovada palpabilă în durerea pe care am simţit-o în maxilar a doua zi. Omul care mă lovise, lovit la rându-i, căzu alături. Nelson se rostogoli peste el şi se pare că din tot vagonul n-a mai rămas un geam întreg după încăierarea generală.

Lovitura care mă făcuse să leşin era cât se poate de binevenită în acele împrejurări. Mişcările n-ar fi făcut decât să-mi iuţească bătăile inimii, al căror ritm era şi aşa destul de furtunos şi să mărească nevoia de oxigen a plămânilor mei sufocaţi.

Odată scandalul terminat, mă mai însufleţii puţin, fără ca totuşi să-mi revin în fire. Nu mai erau eu, ci un înnecat care continua să se zbată după ce-şi pierduse cunoştinţa. N-am păstrat nici o amintire despre actele mele, dar strigam neîntrerupt: „aer, aer!44 cu o astfel de stăruinţă încât Nelson începu să bănuiască în ce mă privea, altceva decât intenţia de a mă sinucide. Smulse sfărâmăturile de geam din rama ferestrei şi-mi scoase capul şi umerii afară. Înţelegea oarecum starea gravă în care mă aflam şi mă ţinea de mijloc ca să mă împiedice să ies mai mult. Pe tot parcursul drumului până la Oakland, rămăsei aplecat pe geam, bătându-mă aidoma unui posedat atunci când el încerca să mă tragă înăuntru.

Aci intervine singura mea clipă de adevărată luciditate. Singura-mi amintire, de la căderea sub arbori până la deşteptarea care se produse abia a doua zi seara, este aceea de a fi avut capul scos pe fereastră, cu faţa biciuită de curentul puternic provocat de mersul trenului, ars şi murdar de funingine şi aspirând aerul din toate puterile. Întreaga-mi voinţă era fixată în acţiunea de a introduce în plămâni, prin inspiraţii lungi, cea mai mare cantitate de aer în cel mai scurt timp posibil. Aveam de ales între acest procedeu şi moarte; o ştiam bine, datorită antrenamentului meu de înnotător şi scufundător. Astfel, cu tot chinul de nesuportat al unei continue sufocări, în timpul celor câteva clipe conştiente căutam să ţin capul în vânt, învăluit de fum şi de scânteile locomotivei şi să inspir din greu pentru a-mi salva viaţa.

Restul este doar întuneric. Mi-am recăpătat cunoştinţa a doua zi seara, într-un hotel de pe malul mării. Eram singur. Nu fusese chemat nici un doctor şi puteam foarte bine să mor acolo, căci Nelson, crezând că somnul îmi va face bine, mă părăsi în această stare de comă, timp de şaptesprezece ore.

Cei mai mulţi oameni – după cum pot să confirme toţi medicii – mor pe loc atunci când absorb repede un litru de

whisky sau mai mult. S-a întâmplat adesea să se găsească în ziare câte o dare de seamă despre sfârşitul vreunui mare băutor, ca urmare a unei prinsori de acest fel Pe atunci eu nu ştiam nimic despre acest lucru, dar l-am aflat mai târziu. Numai printr-o întâmplare fericită şi prin constituţia mea excepţională, reuşii să-l înving încă o dată pe John Barleycorn. Scăpasem dintr-o nouă cursă, mă smulsesem de pe marginea prăpastiei cucerind, numai prin riscul meu, învăţăminte care urmau să mă facă să beau cu mai multă judecată, în anii ce vor veni.

Dumnezeule mare! S-au scurs douăzeci de ani de la acea întâmplare. Cu toate acestea, sunt în viaţă şi duc un trai regulat. Am văzut atâtea de atunci, am trăit atât de mult în acest interval de douăzeci de ani! Mă cutremur totuşi când mă gândesc cât de aproape am fost de moarte, cât de puţin ar fi trebuit ca această splendidă cincime de secol să se fi pierdut pentru mine! Hotărât! N-a fost nicidecum greşeala lui John Barleycorn că nu m-a doborât în acea noapte memorabilă petrecută cu brigada pompierilor din Hancock!

Capitolul XV. DEVIN VÂNĂTOR DE FOCI.

În prima lună a noului an, mă hotărâi să pornesc pe mare. Hotărârea aceasta n-am luat-o nicidecum în urma ultimei mele aventuri cu pompierii din Hancock. De atunci am continuat să beau şi să merg la cârciumă unde îmi petreceam aproape tot timpul. Socoteam alcoolul drept ceva periculos, dar nicidecum imoral. Fără îndoială că folosinţa sa se lega de riscuri, dar riscul este ceva natural aproape în toate manifestările omeneşti. Nu se poate tăgădui că oamenii nu mor în urma excesului de băutură, dar oare nu tot aşa se expun pescarii să-şi răstoarne barca şi să se înnece, sau coşarii să alunece de pe acoperiş şi să se prăbuşească? Pentru a te putea măsura cu vânturile este necesar puţin bun simţ. A te îmbăta aşa cum face toată lumea, n-are în sine nimic condamnabil, dar şi pe acest tărâm trebuie lucrat cu dibăcie. Se sfârşiseră şi la mine

abuzurile nesocotite! Aveam suficientă experienţă din trecut pentru a mă opri la timp.

Adevăratul motiv care a hotărât călătoria pe mare, avea o altă origine: reuşisem să văd, pentru prima oară, calea ucigătoare pe care John Barleycorn îi duce pe cei care i se supun.

Era o noţiune vagă, ceva fără un contur bine definit, care se ivi în două etape ce scăpau pe atunci controlul meu.

Observându-i pe indivizii cu care mă întovărăşeam, descoperii că felul lor de viaţă era cu mult mai periculos decât acela al oamenilor obişnuiţi.

În primul rând, John Barleycorn înnăbuşea principiile de morală şi-i împingea pe discipolii săi la crimă. Pretutindeni, îi văzusem pe diverşi indivizi îndeplinind, în stare de beţie, acte la care nici nu s-ar fi gândit în stare normală. Toţi se transformau în brute, în cele mai feroce animale.

Aproape fără excepţie venea ziua când îi ridica poliţia, urmând ca după aceea să li se piardă urma definitiv. Câteodată, mă duceam să-i vizitez la postul de poliţie pentru a-mi lua rămas bun de la ei, înainte de a fi căraţi în insulă, dincolo de golf unde îşi ispăşeau în închisoare isprăvile de care se făcuseră vinovaţi. Aproape fără nici o deosebire, toţi invocau aceeaşi scuză: „Niciodată n-aş fi făcut acest lucru dacă n-aş fi fost beat!” Sub influenţa lui John Barleycorn, se comiteau fapte îngrozitoare, blestemăţii care impresionau chiar un suflet împietrit!

A doua parte a acestui drum al morţii am văzut-o manifestându-se la beţivii demult nărăviţi. Ei nu putea rezista răului cel mai neînsemnat peste care un om normal ar fi trecut cu uşurinţă. Aproape orice boală îi făcea să pornească, în scurtă vreme, cu picioarele înainte. Uneori, erau găsiţi reci în paturile lor, fără a fi pregătiţi nici ci, nici cei din jurul lor pentru moarte. Alte dăţi li se pescuiau cadavrele din mare, unde se înnecau sau căDeau victime unor accidente obişnuite, aşa cum i se întâmplase într-o bună zi lui Bill Kelley, care îşi strivise un deget pe când

descărca beat marfa de pe un vas. Tot aşa de simplu ar fi putut să-şi strivească şi capul.

Toate aceste exemple îmi dădură de gândit asupra felului meu de viaţă. Înţelesei că această cale greşită mă conducea la moarte înainte de vreme şi simţeam în mine prea multă tinereţe şi prea multă vitalitate ca să accept o asemenea situaţie.

Îmi rămânea o singură soluţie: să mă smulg din mijlocul ispitelor acestei existenţe primejdioase. Să pornesc pe mare. Tocmai atunci un grup de vase de pescuit foci se afla în golful San Francisco. Prin taverne, ajunsei să cunosc destul de strâns secunzii, căpitanii, vânătorii, cârmacii, marinarii. După o vreme, reuşii să mă angajez ca vâslaş la un anume Pete Hoit, vânător de foci, şi făcurăm un contract în toată regula. A trebuit să mai sorb încă o bună cantitate de băutură în tovărăşia lui, până când am sfârşit prin a cădea la învoială.

Odată cu această hotărâre, vechea nelinişte pe care John Barleycorn reuşise s-o amorţească, se redeşteptă în mine. Mă văzui aşa cum eram, uzat de viaţa dusă în cârciumile portului Oakland şi mă întrebai ce putusem găsi atrăgător în ele? În plus, urmărit de gândul întunecat al drumului morţii ce-mi apăruse pentru o clipă în faţa ochilor, aveam presimţirea că un eveniment nefast avea să se producă înaintea plecării ce urma să aibă loc în cursul lunii ianuarie. Această stare de spirit mă hotărî să devin mai prevăzător. Beam foarte puţin şi şedeam mai mult acasă. De îndată ce tovarăşii mei de băutură întreceau măsura, îi părăseam; iar când Nelson era cuprins de nebunia lui care îl îndemna să consume cantităţi enorme de alcool şi să facă scandal, procedam în aşa fel încât reuşeam să plec pe neobservate.

La data de 12 ianuarie, împlinisem şaptesprezece ani. La 20 ianuarie, semnai, în faţa unui comisar de bord angajamentul pe vasul „Sophie Sutherlnad”, o goeletă cu trei catarge care tocmai pornea la vânătoare de foci, undeva, prin apropierea coastelor japoneze. Se înţelege de

la sine că evenimentul trebuia sărbătorit cu o beţie. Joe Vigy, stăpânul cârciumii, îmi onoră cecul primit drept arvună şi dădui primul rând. Pete Hoit comandă şi el băutură, iar la sfârşit făcu cinste patronul. Alţi marinari care nu voiau să se lase mai prejos, comandară noi cantităţi de alcool. Beţia atinse apogeul.

Iată în ce fel se purtau oamenii! Era oare datoria mea, a unui băiat de şaptesprezece ani, să protestez împotriva felului de viaţă a acestor aventurieri cu faimă şi bărbaţi în toată puterea cuvântului?

Capitolul XVI. PARADISUL DIN INSULELE BONIN.

Pe tot parcursul acelei minunate călătorii de cinzeci şi una de zile, la bordul lui „Sophie Sutherland” băutura lipsi cu desăvârşire. Urmarăm linia de navigaţie a Sudului, duşi de alizeele de sud-nord-est, până la insulele Bonin. Acest arhipelag izolat, aparţinând Japoniei, fusese ales ca punct de întâlnire pentru vasele de pescuit canadiene şi americane. Aici se făceau proviziile de apă dulce şi reparaţiile necesare înainte de a pomi să vânăm timp de o sută de zile numeroasele familii de foci fixate de-a lungul coastelor septentrionale ale Japoniei până la marea Behring.

Cele cinzeci şi una de zile de abstinenţă totală mă făcură să-mi recapăt vigoarea şi strălucirea tinerească. Organismul meu se curăţă de alcool şi de când plecasem, nu suferisem nici un fel de neajuns din pricina lipsei lui. Dorinţa de a bea nu mi s-a ivit niciodată. Alcoolul devenea totuşi adesea subiect principal de conversaţie. Toţi se întreceau să-şi povestească păţaniile de beţivi, uneori comice, alteori mişcătoare. Şi le aminteau cu mai multă precizie şi plăcere decât oricare alt soi de aventuri.

Cel mai bătrân din echipaj, un om bine legat, de vreo cincizeci de ani numit Lewis, era un căpitan scos din serviciu. Victimă a lui John Barleycorn, îşi termina cariera ca simplu marinar, aşa cum şi-o începuse. Povestea lui mă impresionase mai mult decât celelalte.

John Barleycorn nu se mulţumeşte numai să ucidă. Pe acest om îl cruţase, dar în ce condiţii! Dintr-un rafinament plin de cruzime îi răpise prestigiul căpătat printr-o muncă aspră şi fără preget. Îi sfărâmase mândria, condamnându-l să îndure, până la sfârşitul zilelor sale, viaţa grea de marinar, şi fiindcă bietul om nu fusese încă zdrobit de toate acestea, îi promitea de aici înainte lungi ani de mizerie.

Către sfârşitul acestei cursei de traversare a Pacificului, dădurăm peste culmile vulcanice ale insuleleor Bonin, acoperite de păduri virgine; apoi, strecurându-ne printre bancurile de corali, pătrunserăm în port unde aruncarăm ancora. Acolo se şi aflau deja încă cel puţin douăzeci de vase de aventurieri aidoma nouă.

Dinspre uscat ne întâmpinau în valuri nevăzute mirosurile caracteristice vegetaţiei tropicale. Indigeni, în bărcile lor curioase scobite în trunchiuri de arbori şi japonezi în corăbiile lor cu pânze, şi mai curioase încă, vâsleau de colo până colo prin apele golfului; când vasul ajunse mai aproape, mulţi dintre ei veniră să ne abordeze. Intram pentru prima oară într-o ţară străină. Mă găseam, în sfârşit, la celălalt capăt al lumii şi mă pregăteam să trăiesc aievea tot ceea ce citisem. Simţeam că nerăbdarea de a pune mai repede piciorul pe uscat e gata să mă răpună.

Încă din primele ore ale călătoriei luasem hotărârea, împreună cu un suedez numit Victor şi cu un norvegian, Axei, să rămânem tot timpul împreună. Ne-am ţinut atât de bine făgăduiala, încât până la sfârşitul drumului ne căpătaserăm porecla de „cei trei glumeţi”.

Într-o zi, aflându-ne pe puntea vasului, Victor ne arătă o potecă.ce dispărea în desiş pentru a ieşi din nou la iveală pe un povârniş de lavă. De acolo, se ascundea iarăşi şi reapărea pentru a sui tot mai departe printre flori şi palmieri.

Când apoi ne propuse s-o urcăm, nu mai aşteptarăm încă o invitaţie şi primirăm cu bucurie. Bănuiam că vom da peste un ţinut minunat, cu sate pline de ciudăţenii: cine ştie ce

aventuri pline de neprevăzut ne aşteptau la capătul acelui drum!

Axei avea o poftă nebună de pescuit. Planul lui a fost primit, de asemenea, cu bucurie. Altădată, după ce vom urca poteca, ne vom procura o barcă, vom tocmi doi pescari japonezi care să cunoască cele mai tainice unghere şi vom petrece ore de neuitat. Cât despre mine, mă gândeam deja la bucuriile care urmau.

Odată planurile puse la punct, părăsirăm vasul cu o barcă, vâslirăm de-a lungul coastei trecând printre bancurile de corali şi traserăm luntrea pe nisipul madreporic.

Trecând împreună cu tovarăşii mei de-a curmezişul plajei, pătrunserăm printre cocotieri. Curând ne aflam în micul orăşel al insulei, unde dădurăm peste câteva sute de mateloţi zgomotoşi, veniţi din toate părţile lumii. Erau reuniţi într-o beţie uriaşă însoţită de joc şi muzică şi ocupau toată strada principală, spre marea indignare a unui mic grup de poliţişti japonezi care nu puteau să le facă nimic.

Victor şi Axei propuseră să mergem să bem câte ceva înainte de a ne începe lunga plimbare. Puteam oare să refuz să ciocnesc un pahar cu voinicii mei camarazi de bord? În plus, acesta era sigurul prilej de a pecetlui pentru totdeauna prietenia noastră.

Pe drum, toţi trei făcurăm haz pe socoteala căpitanului nostru care era împotriva băuturii. N-aveam nici eu o dorinţă organică să consum alcool, dar voiam ca mai înainte de toate să fiu un băiat de viaţă şi un prieten sincer. Tristul exemplu al lui Lewis nu avu darul să mă oprească să dau pe gât otrava cea arzătoare. Fără îndoială, John Barleycorn îi* provocase prăbuşijea nenorocindu-l pentru toată viaţa, dar eu eram tânăr, sângele curgea clocotitor prin vinele mele. Aveam o constituţie de fier şi… înainte de toate, se ştie că tinereţea face haz de bătrânele epave ce abia se mai târăsc prin viaţă.

Alcoolul pe care-l sorbeam avea un gust ciudat, aspru. Unde şi cum o fi fost fabricat? Nu ştiu. Fără îndoială că era

o combinaţie obişnuită prin partea locului. Arzător ca focul, limpede ca apa, fulgerător ca moartea, era pus în sticle pătrate ce conţinuseră odinioară rachiu olandez. Acestea mai purtau încă etichetele cu marca – o ancoră. Trebuie să mărturisesc că John Barleycorn îşi dovedi puterea sfârşind prin a ne… ancora!

N-am mai ieşit din orăşel. Adio pescuit! În timpul celor zece zile de odihnă, n-am pus niciodată piciorul pe poteca sălbatică ce pornea de la faleză printre culmile de lavă şi printre flori.

Ne întâlnirăm cu vechi cunoştinţe, tipi pe care îi mai văzusem în barurile de la San Francisco înainte de a pleca. De fiecare dată când se ivea un astfel de prieten, trebuia să golim cu el un pahar. Doar aveam atâtea să ne spunem! Băutura circula, cântecele se porneau şi se isca o larmă ce pricinuia din nou, spre hazul nostru, disperarea poliţiştilor japonezi. Prin cap îmi treceau fel de fel de năzbâtii. Totul mi se părea minunat şi măreţ. Făceam parte dintr-o ceată de lupi de mare viguroşi şi căliţi, adunaţi la un chef pe o insulă de mărgean. Îmi veniră în minte vechile povestiri citite având subiecte din viaţa cavalerilor. Îi vedeam strânşi în săli imense, aşezaţi după rangul pe care-l ocupa fiecare; da, parcă trăiau aievea în faţa mea; erau călători neînfricaţi ai mărilor, vikingi reveniţi din larg ori gata de bătălie. Ştiam că timpurile acelea nu erau moarte şi că noi aparţineam aceleiaşi rase străvechi!

Spre sfârşitul după-amiezii, Victor căzu pradă unei crize de delir produs de beţie: căuta ceartă cu lumânarea şi se lega de orice lucru. De atunci am văzut furioşi din casele de nebuni care se purtau la fel ca el, cu singura deosebire, poate, că prietenul meu îi întrecea în furie.

În sfârşit, Axei şi cu mine, după ce ne-am aşezat de mai multe ori în faţa lui şi am intrat în câteva bătăi, reuşirăm cu multă greutate, folosind şiretenii cu care îi poţi înşela pe beţivi, să-l ducem pe tovarăşul nostru până la vas şi să-l urcăm pe bord. Abia puse Victor piciorul pe punte că-i şi

veni ideea s-o şteargă. Avea forţă cât mai mulţi oameni la un loc şi lovea în toată lumea fără deosebire. Parcă îl văd şi astăzi pe marinarul aruncat în cutiile cu lanţuri ale corăbiei, fără să-i facă, de altfel, nici un rău, căci nu putuse să-l atingă. Fiindcă omul se ferea bine şi-i para loviturile, Victor, în furia lui de a se bate, îşi strivi pumnii de inele enorme ale lanţului de la ancoră.

În clipa când reuşirăm să-l îndepărtăm din acel loc, furia lui se schimbă; acum se credea un mare înotător. Se aruncă peste bord ca să ne arate cât este de puternic, dar se zbătea ca un porc de mare bolnav şi a sfârşit înghiţind o porţie bună de apă sărată.

Când reuşirăm să-l pescuim şi să-l coborâm în cabină, se făcuse seară; iar când fu dezbrăcat şi culcat în pat ne aflam şi noi la capătul puterilor. Cu toate acestea, nu ne săturasem încă de petrecere. Ne întoarserăm pe uscat lăsându-l pe Victor să sforăie mai departe.

Purtarea lui Victor fu judecată foarte curios de tovarăşii noştri de bord şi de beţie. Ei clătinau din cap şi murmurau pe un ton dezaprobator: „Un om ca el n-ar trebui să bea!”

Victor era un marinar minunat. Avea cel mai drept şi mai frumos caracter din tot echipajul. Camarazii se înţelegeau totdeauna cu el, îl iubeau şi-l respectau mult. Cu toate acestea, John Barleycorn îl transformase într-un nebun furios. Tocmai la această furie se gândiseră beţivii aceia. Ei ştiau că beţiile – mai ales acelea făcute de marinari care întrec întotdeauna măsura – aţâţau nebunia, dar de obicei este vorba de o manifestare moderată. Se ridicau însă împotriva nebuniei furioase ce strică tuturor buna dispoziţie şi se termină adesea tragic. După părerile lor, o nebunie care nu face rău este îngăduită. Totuşi, dacă se judecă din punct de vedere al întregii rase umane, care nebunie nu este oare condamnabilă? Şi există oare un mai mare vinovat în aţâţarea nebuniei decât John Barleycorn?

Să nu ne depărtăm însă de la subiect. După ce ne-am întors în oraş, ne-am aşezat într-o cafenea japoneză, cu câte

un pahar în faţă. Axei şi cu mine comentam evenimentele din după amiaza aceea arătându-ne unul altuia vânătăile căpătate. Fiindcă prinserăm gustul acelei băuturi liniştitoare, ceruserăm să ni se mai servească. Un camarad, apoi alţii veniră în jurul nostru, iar noi înghiţeam pe nesimţite, consumaţie după consumaţie.

Cineva chemase o orchestră japoneză şi tocmai când începură să se audă primele sunete de „sumisen” şi „Taikos”13, un urlet sălbatic, venind din stradă, ajunse până la urechile noastre. Îl recunoscurăm îndată. Scoţând strigăte oribile, fără să ţină seama de uşi, cu ochii injectaţi de sânge şi agitându-şi braţele musculoase, având un. aer sălbatic, Victor năvăli asupra noastră prin pereţii de hârtie. Vechea lui furie nu-l părăsise de loc. Voia sânge cu orice preţ, indiferent al cui ar fi fost. Orchestra se împrăştie şi noi făcurăm la fel, fugind pe uşi sau prin pereţii de hârtie jncotro apucarăm.

După ce localul a fost pe jumătate distrus, Axei şi cu mine ne înţeleserăm să plătim stricăciunile. Îl lăsarăm pe Victor, care se mai liniştise sau părea cel puţin că este cuprins de un somn adânc şi căutarăm în altă parte un loc mai paşnic.

Strada principală era plină de animaţie. Strânşi în cete gălăgioase, sute de marinari circulau în toate sensurile. Deoarece şeful poliţiei nu avea nici o putere din cauza numărului prea mic de oameni aflaţi la dispoziţie, guvernatorul coloniei dăduse ordin căpitanilor de vase să-şi cheme mateloţii pe punte de îndată ce se va însera.

Ce credea el? Ne trata ca pe nişte băieţandri? Pe măsură ce vestea se răspândea, vasele se goleau de echipaje. Toată lumea punea piciorul pe uscat, chiar şi cei care mai înainte nici nu se gândiseră la aşa ceva. Nefericitul decret al guvernatorului făcu să se işte o învălmăşeală generală. Era noapte, dar oamenii voiau cu orice preţ să găsească pe vreunul care să-i silească să se întoarcă pe bord şi defilau pe sub nasul agenţilor de poliţie. După o vreme se adunară înaintea casei guvernatorului cântând cu glas tare cântece

marinăreşti. Porniră apoi un chef straşnic, făcând să circule din mână în mână sticle pătrate de alcool. În sfârşit, începură dansurile furtunoase obişnuite în Virginia şi multe alte jocuri din diferite ţinuturi. Poliţiştii se împrăştiaseră în mici grupuri aşteptând ordinul guvernatorului care, înştiinţat de cele ce se petreceau, devenise de data aceasta foarte prevăzător.

A fost o dezlănţuire măreaţă. Mi se părea că trăiesc zilele îndepărtatei Spânii. Pluteam spre liberate, spre aventură. Eram şi eu, asemeni celorlalţi, un lup de mare, netemător şi cu pieptul puternic, cântând împreună cu ei printre casele de hârtie ale Japoniei.

Împreună cu Axel, continuai încă o vreme să colind din cârciumă în cârciumă, până când vederea începu să ni se tulbure. După o vreme, îmi pierdui camaradul în mulţime şi continuai să merg înainte cu paşi tot mai grei. Legai cunoştinţe noi, consumai alte băuturi şi cu fiecare clipă îmi simţeam creierul mai întunecat.

Îmi amintesc cum la un moment dat am nimerit în mijlocul unui grup de pescari japonezi şi am făcut cunoştinţă cu un tânăr danez, de curând întors din Argentina unde fusese cowboy; el avea o deosebită înclinaţie pentru obiceiurile şi ceremoniile indigene. După cele mai stricte reguli japoneze, băurăm împreună „sake” dulce şi călduţ, în ceşti mici de porţelan.

Parcă îi văd pe marinarii dezertori, băieţi între optsprezece şi douăzeci de ani, englezi din clasa mijlocie, care deprinseseră meşteşugul mărinăreasc în diferite porturi şi se refugiaseră acum pe vasele de vânat foci. Erau, ca şi mine, adolescenţi plini de vigoare, cu pielea delicată şi ochii limpezi, încercând să facă primii paşi în lumea oamenilor maturi. Şi ei erau adevăraţi bărbaţi. Nu le trebuia băutura dulceagă pe care o sorbeau, ci sticlele pătrate aduse de contrabandă şi umplute cu alcool tare ce arde când trece prin vine şi-ţi înfierbântă creierul. Parcă mai aud şi acum cântecul lor sentimental:

Pune-n al tău deget acest mic inel.

Este tot din aur; eu ţi-l dau în dar, Când vei fi departe, pe valul amar De ţi-e dor de maica-ţi, priveşte la el.

Mamele lor! Aceşti tineri blestemaţi le sfâşiaseră inima şi totuşi plângeau în ritmul cântecului. Îi acompaniasem, amestecându-mi lacrimile cu ale lor. Simţeam o plăcere amară gustând tragediile altora, mă emoţionau şi priveam viaţa cu ochi de beţiv sentimental.

Un ultim tablou apare limpede şi puternic din noianul amintirilor mele: mă văd parcă şi acum stând împreună cu ei, înlănţuiţi unii de alţii, abia mai ţinându-ne pe picioare. Unul dintre noi, rămas în urmă, se aşezase pe pământ şi plângea în hohote. Intonarăm cu toţii un vesel cântec marinăresc, a cărui cadenţă o dădeam agitând în aer sticlele pătrate. De la un capăt la celălalt al străzii se auzeau aceleaşi ecouri de melodii marinăreşti ale altor mateloţi care zbierau ca şi noi. Viaţa mi se părea frumoasă, nesfârşită, plină de avânt şi de nebunie măreaţă!… Apoi, totul dispare… După un timp, umbrele se risipesc; deschid ochii la primele raze ale aurorei şi văd aplecată desupra mea o japoneză care mă privea cu un aer neliniştit. Era soţia administratorului din port, care mă găsise lungit pe pragul casei sale. Îmi era aşa de frig încât îmi clănţăneau dinţii din gură. Venise răsplata: sufeream urmările orgiei. Peste câteva clipe, îmi dădui seama că sunt prea uşor îmbrăcat. Ah! Ticăloşii! Dezertorii!… Fusesem jefuit! La plecare, îmi luaseră tot ce aveam asupra mea: ceasul, dolarii, mantaua, centura – totul se evaporase, până şi pantofii!

Iată, pe scurt, felul cum mi-am petrecut cele zece zile de concediu pe insulele Bonin! Victor, vindecat de nebunia sa trecătoare reveni între noi, şi micul nostru grup de trei se refăcu. O vreme, am pus frâu aventurilor noastre'. N-am reuşit însă niciodată să urcăm pe cărarea de lavă străjuită de flori! N-am văzut decât oraşul şi sticlele lui pătrate.

Acela care a făcut o dată o experienţă amară, îi poate pune pe ceilalţi în gardă. Aş fi putut, dacă mă purtam cum trebuie, să văd multe lucruri interesante pe insulele Bonin. Dar, după părerea mea, nu este vorba să ştii ceea ce trebuie să faci. Interesează actul săvârşit, faptul veşnic ce nu se mai poate şterge. M-am purtat aşa cum se desprinde din cele scrise până aici. Aceasta este ceea ce rămâne: am fost la fel ca toţi marinarii de pe insulele Bonin. Mă manifestasem în acele clipe aşa cum, desigur, s-ar fi manifestat milioane de indivizi de pe glob. Făceam aşa fiindcă totul mă împingea într-acolo, pentru că nu eram decât un băieţandru – nici anemic şi nici ascet – victimă a mediului în care trăiam. Făcând parte din genul uman, mergeam şi eu pe calea celorlalţi – oameni de rasă, plini de vigoare, cu pieptul larg şi spiritul liber, gata oricând să-şi rişte viaţa ori de câte ori li se ivea vreun prilej eroic – bărbaţi în toată puterea cuvântului, pe care îi admiram mult pe atunci.

Calea ispitei rămânea deschisă întocmai ca o fântână dintr-o curte unde se joacă nişte copii. Nu înseamnă mai nimic să spui micuţilor dornici de a cunoaşte cât mai multe dintr-ale vieţii, să nu se joace niciodată în vecinătatea fântânilor descoperite; ei se vor apropia totuşi. Iar părinţii ştiu asta. De asemenea, suntem conştienţi că unii dintre ei, cei mai vioi şi mai îndrăzneţi vor cădea în fântână. Singurul lucru ce trebuie făcut – şi cred că nimeni nu se îndoieşte de aceasta – este să acoperi fântâna cu un capac.

Acelaşi lucru se poate spune şi despre John Barleycorn. Toate prevederile şi jurămintele din lume nu-i pot opri pe tineri atâta tirnp cât alcoolul se va găsi la îndemâna oricui şi va fi considerat ca o virtute asemănătoare bărbăţiei, îndrăznelii şi eroismului.

Singura măsură viabilă pentru oamenii secolului al douăzecilea va fi să pună capace pe fântâni, să-i redea acestei epoci demnitatea îngropând vechiturile trecutului. Să-l înfiereze pe John Barleycorn aşa cum au ştiut să

stârpească vrăjitoriile,prigoana religioasă, idolii şi atâtea altele. Când se va urma acest drum, John Barleycorn va deveni cea mai primejdioasă relicvă dintre toate amintirile trecutului!

Capitolul XVII. JURĂMINTE CU PAHARUL ÎN MÂNĂ.

Lăsând în urmă insulele Bonin, plutirăm drept către nord, în căutarea focilor. Acolo, în nordul îndepărtat, vânătoarea noastră se prelungi timp de o sută de zile în mijlocul atmosferei îmbâcsite de negură care, câteodată, ne ascunde soarele câte o săptămână întreagă. Pe un ger năpraznic şi după o muncă supraomenească, ne îndeplinirăm misiunea fără a bea un singur pahar de alcool şi fără a-i simţi nevoia. Ne reluarăm după aceea drumul spre sud, către Yokohama, ducând cu noi în fundul vasului o mare cantitate de piei. Câştigul se anunţa a fi straşnic.

Odată ajuns în port, abia aşteptam să cobor pe uscat pentru a vedea Japonia. Prima zi fu însă consacrată reparaţiilor vasului, astfel că noi, marinarii, nu puturăm debarca decât spre seară.

Prin forţa lucrurilor şi prin însuşi felul de organizare a vieţii, John Barleycorn mă întâmpină şi-mi impuse prezenţa sa. Căpitanul încredinţase banii noştri secunzilor care ne aşteptau într-o cafenea din port, ca să dea fiecăruia ce i se cuvenea. Pentru a ajunge acolo, angajai o ricşă care mă duse destul de repede. Când ajunsei, camarazii mei erau demult acolo. Băutura curgea din belşug, căci toţi aveau bani şi ţineau cu tot dinadinsul să se cinstească între ei.

După muncă obositoare şi abstinenţa prelungită din timpul vânătorii de foci ne găseam într-o dispoziţie straşnică. Plini de sănătate şi vigoare, răspândeam voia bună şi entuziasmul prea mult înnăbuşite de disciplina şi împrejurările în care trăisem. Bineînţeles că venisem aici cu scopul de a bea un pahar sau două, căci aveam de gând să vizităm oraşul, însă povestea din insulele Bonin se repetă.

Sub influenţa sentimentelor tumultuoase provocate de faptul că ne găseam iarăşi pe pământ sănătoşi şi întregi,

închinam pahar după pahar. Inima ne era prea caldă, spiritul de camaraderie prea sincer ca să ne mai amintim de neînţelegerile din trecut, de duşmănii sau certuri. Nu puteam să mergem până acolo încât să ţinem socoteală cu cine ciocnim, primind cinstea unora şi respingând-o pe-a altora. La urma urmei eram cu toţii camarazi de vas, înfruntasem împreună greutăţile şi furtunile, ascultasem de aceleaşi ordine şi executasem aceeaşi muncă; trecusem cu toţii pe rând la cârmă, iar dacă, după vreo furtună, unul dintre noi lipsea, îl căutam îngrijoraţi în toate părţile! Ca şi pe vas, trebuia să ne solidarizăm şi la băutură. Pe rând, ne veneau în minte şi evocam cu glas ridicat nesfârşitele acte de camaraderie; până la urmă, uitând certurile şi duşmăniile, ne aduceam laude unii altora de parcă am fi fost cci mai buni băieţi de pe pământ. Cheful începu seara şi ramaserăm ţintuiţi acolo până dimineaţa. Tot ce am văzut în noaptea aceea din Japonia a fost o tavernă care semăna cu cele din ţara mea şi, fără îndoială, cu toate celelalte tde pe glob.

Vasul nostru rămase două săptămâni în portul Yokohama şi în tot acest timp, n-am cunoscut nimic altceva din oraş decât cârciumile murdare ale marinarilor. Câteodată, unul din noi sfărâma monotonia zilelor jertfite lui John Barleycorn, bând mai mult ca de obicei. Astfel, reuşii eu însumi să înscriu o pagină de „glorie” trăind o adevărată aventură, după o beţie zdravănă. Într-o noapte întunecoasă, mă întorsei înot pe vas, mă culcai şi adormii buştean, în vreme ce poliţia răscolea tot portul în căutarea cadavrului meu. Mai târziu, mi se expuseră şi hainele, ca doar-doar să mi se poată stabili identitatea.

Poate pentru a executa astfel de năzdrăvănii se îmbată oamenii! În cercul nostru restrâns, păţania mea luă proporţia unui adevărat eveniment. Tot portul vorbea despre această ispravă şi în câteva zile ajunsei renumit atât printre corăbierii japonezi, cât şi în toate tavernele de pe ţărm. Această aventură însemnată cu roşu în calendarul

existenţei mele, nu putea fi prea repede uitată, mai ales că eu însumi o povesteam, nu fără oarecare mândrie. Era o faptă extraordinară ce făcea epocă în viaţa mea, aşa cum făcuse şi cea a prietenului meu atunci când spărsese pereţii ceainăriei din insulele Bonin. Din toate acestea, desprind însă un lucru curios: farmecul lui John Barleycorn a rămas pentru mine totdeauna un mister. Organismul meu era atât de refractar la alcool, încât nu eram ispitit să-l consum dintr-o nevoie organică. Reacţiile chimice ale băuturii, nu-mi procurau nici un soi de satisfacţie. Beam numai din spirt de imitaţie şi mai ales fiindcă temperamentul meu mă oprea să rămân mai prejos decât alţii. Deşi eram credincios alcoolului, nu pierdui totuşi gustul zaharicalelor. Când nu eram beat, cumpăram bomboane şi le rodeam cu o vădită plăcere.

În sfârşit, veni şi timpul plecării. Vasul ridică ancora în acordurile cântecelor noastre pline de voioşie şi părăsirăm portul Yokohama îndreptându-se spre San Francisco. O luasem pe la nord şi împinşi de un vânt puternic ce bătea dinspre vest, străbăturăm Pacificul în treizeci şi şapte de zile, realizând astfel o minunată călătorie.

Fiecare din noi mai avea de primit câte o sumă şi în timpul călătoriei, în care nu ne atinsesem de nici o picătură de alcool, ne făuream planuri asupra felului cum vom folosi aceşti bani. Aveam mintea limpede, şi ideile cele mai ispititoare ne asaltau rând pe rând.

Proiectele erau tare frumoase şi întocmai tuturor tinerilor fără experienţă care revin după prima lor călătorie pe mare, făcurăm şi noi eternul jurământ de a nu ne mai arunta banii pe băutură. Se înţelege că toate acestea avură loc înainte de-a ajunge în port. Între cer şi apă vedeam lucrurile cu alţi ochi şi exclamam plini de ciudă: „Ducă-se naibii contrabandiştii, cu rachiul lor cu tot!”

În sinea noastră regretam cu toţii cheltuielile nebuneşti de la Yokohama. Acum fiecare trăia cu visul său drag. Victor, de pildă, susţinea că de îndată ce va debarca la San Francisco,

va străbate portul şi coasta Barbary fără să se oprească şi că va da un anunţ la ziar pentru a găsi o cameră cu pensiune la o famlie cumsecade de lucrători.

— După aceea spunea el, voi urma o şcoală de dans timp de o săptămână sau două, pentru a face cunoştinţă cu băieţi şi fete.

Voi intra apoi în societate, voi cunoaşte diferite cercuri de tineri şi mă voi lăsa invitat la reuniunile lor. Cu banii pe care-i am în buzunar, pot face faţă la toate acestea până în ianuarie, când voi pomi din nou la vânătoare de foci…

Mai mult ca sigur că nu va mai bea! Cunoştea prea bine efectele beţiei, mai ales asupra unui temperament ca al său: alcoolul îi răpea aproape toată judecata, ceea ce-l făr să-şi risipească toţi banii. Acum însă, fiindcă avea în urmă sa o amară experienţă, era natural să aleagă în locul unei orgii de trei zile în tovărăşia beţivilor şi a desfrânatelor de pe coasta Barbary, o iarnă de veselie sănătoasă, petrecută într-o societate plăcută. Prin urmare nu mai exsista nici o îndoială asupra realizării hotărârii sale!

Axel Gunderson dimpotrivă, nu se simţea ispitit nici de dans, nici de societăţile mondene. Fire visătoare, el ne mărturisea cu glasul emoţionat:

— Voi încasa o sumă bunicică ce-mi va îngădui să mă reîntorc în patrie. Sunt cincisprezece ani de când nu mi-am mai văzut mama şi familia. Chiar din ziua când se vor face plăţile, voi expedia acasă banii primiţi pentru a-i face astfel fericiţi pe ai mei. După aceea, mă voi angaja pe o altă corabie cu destinaţia Europa, iar la debarcare voi primi o nouă leafă. Toţi banii vor forma la un loc o sumă destul de mare, aşa cum nu mi-a fost dat niciodată să mai am! Voi duce o viaţă de prinţ. Nu vă puteţi închipui ce ieftine sunt toate în Norvegia! Voi avea posibilitatea să fac daruri tuturor, voi putea să trec drept milionar şi să trăiesc un an întreg fără să mai fiu nevoit să călătoresc pe mare!

— Acelaşi lucru vreau să-l fac şi eu, declara John Roşcovanul. De trei ani, n-am mai primit nici o scrisoare de

acasă şi sunt peste zece ani de când n-am mai pus piciorul pe pământul drag al patriei. Viaţa e tot atât de uşoară în Suedia ca şi în Norvegia şi rudele male sunt ţărani în toată puterea cuvântului, fermieri legaţi de pământ! Le voi trimite şi eu leafa; mă voi îmbarca apoi pe acelaşi vas cu tine, Axei, astfel că vom trece împreună pe la Capul Horn! Este tot ce putem face mai bun!

Axel Gunderson şi John Roşcovanul începură să descrie cu entuziasm bucuriile vieţii de ţară, precum şi obiceiurile vesele din patriile lor. Povesteau cu atâta căldură şi bogăţie de amănunte încât, până la urmă, se îndrăgostiseră fiecare de ţara celuilalt, jurându-şi solemn să călătorească împreună şi să petreacă amândoi şase luni în Norvegia şi apoi şase luni dincolo, în Suedia.

Pe tot parcursul călătoriei, cu greu puteau fi despărţiţi, atât de multă patimă puneau în proiectele lor de viitor.

Spre deosebire de ei, John Lunganul nu era înclinat spre o viaţă stabilă. Alunga însă de la sine tot atât de violent gândul de a mai cădea în ghearele alcoolului. Dorea să locuiască şi el la nişte oameni liniştiţi, apoi să se înscrie la o şcoală de navigaţie pentru a deveni căpitan…

Astfel gândeau aproape toţi. Fiecare jura că de data aceasta va fi cu judecată şi nu va mai arunca banii pe fereastră. Pretutindeni nu se auzeau decât exclamaţii de felul acesta:

— Jos cu tavernele! Jos cu băutura…!

Devenirăm avari. Niciodată nu se mai văzuse o astfel de zgârcenie pe bord. Nu ne mai ispitea nimic şi orice ni s-ar fi oferit, refuzam să cumpărăm. Trebuia să facem în aşa fel încât să nu mai fie nevoie să dăm banii pe haine noi. Preferam să punem petic peste petic; „peticele reîntoarcerii”, cum le numeam noi; acestea luaseră proporţii de neînchipuit! Ne lipseam până şi de chibrituri şi adesea aşteptam până se strângeau doi sau trei camarazi cu pipele gata de aprins, pentru a ne servi de acelaşi foc.

Veni şi clipa când în zare apăru San Francisco. Îndată ce vizita sanitară fu terminată, contrabandiştii – aceşti „rechini” ai portului asaltară în grabă vasul cu micile lor bărci. După puţin, începură să ne asurzească cu vorbele lor înşelătoare. Fiecare dintre ei ascundea sub îmbrăcăminte o sticlă de whisky curat.

Îi îndepărtam cu gesturi semnificative, uneori brutale, însoţite de înjurături sonore. Ne săturasem de ei şi mai ales de whiskyul lor! Se înşelau de astă dată! Aveau de a face cu marinari serioşi, care ştiau cum să-şi întrebuinţeze banii!

Când vasul ancoră, începurăm să ne ducem pe rând la comisarul de bord pentru a ne primi leafa. Fiecare pleca de acolo cu buzunarele doldora. În jurul nostru continua să forfotească aceeaşi drojdie omenească: hiene cu chipuri umane avide de câştig uşor, negustori necinstiţi, contrabandişti, precum şi toate genurile de pungaşi.

Ne privirăm unii pe alţii. Timp de şase luni dusesem împreună acelaşi trai şi acum. fiecare apuca pe un alt drum! Trebuia să mai săvârşim un rit: cel al despărţirii între camarazi. (Oh, nu era vorba decât de obişnuinţă, de ceva tradiţional!)

— Haideţi, copii! ne spune comandantul.

Bineînţeles că în apropiere se găsea o cârciumă, iar prin împrejurimi, o duzină. Când ne urmarăm şeful în cafeneaua aleasă de el, rechinii portului roiau afară pe trotuar. Unii, mai îndrăzneţi, ne făceau tot felul de propuneri dar noi nu eram dispuşi să ne compromitem în compania lor.

Eram aliniaţi înaintea unei tejghele nesfârşite: căpitanul, secundul, şase vânători, şase timonieri şi cinci vâslaşi. Dintre ultimii nu mai rămăseseră decât cinci, fiindcă unul dintre ei fusese aruncat peste bord cu un sac de cărbuni legat de picioare, în timpul unei furtuni violente ce ne surprinsese în largul capului Jerimo. Nu mai eram decât nouăsprezece şi după şase luni de muncă în comun, pe vijelii şi geruri cumplite beam poate pentru ultima oară împreună! Tot aşa, poate că nu aveam să ne mai vedem

niciodată. Simţeam acestea cu intuiţia caracterisică marinarilor.

Dădurăm cu toţii pe gât paharele oferite de căpitan. Apoi, secundul se uită la noi cu înţeles şi comandă să le umple din nou. Pe secund îl iubeam la fel de mult ca şi pe căpitan! Puteam oare să bem numai cu unul şi cu celălalt nu?

Pete Hoit, vânătorul meu, care avea să dispară în anul viitor cu vasul „Mary Thomas”, comandă un al treilea rând. Timpul trecea, iar băutura continua să curgă. Începurăm să ridicam glasurile şi să facem fel de fel de năzbâtii. Fiecare dintre cei şase vânători stăruia, în numele sacru al camaraderiei, să bem toţi şi cu el, măcar câte un singur pahar! Cei şase timonieri şi cei cinci vâslaşi nu se lăsară mai prejos şi ţinură cuvântări la fel de mişcătoare în favoarea lui John Barleycorn care începea să iasă din umbră.

Aveam buzunarele doldora de bani. Prin urmare, de ce să nu primim băutura plătită de alţii?… Pe urmă, posedam cu toţii o inimă bună, un suflet generos şi nu puteam refuza nimic acestor oameni care ne erau atât de apropiaţi!

Nouăsprezece rânduri! Era mai mult decât îi trebuia lui John Barleycorn pentru a-şi arăta din plin forţa. Ne putea domina atât de uşor! Ai noştri uitaseră de planurile lor duioase, făurite cu atâta tragere de inimă! Năvăliră afară din bar pentru a intra pe mâna „rechinilor” traficanţi de alcool, care de-abia aşteptau să-i sfâşie! N-a trecut nici o săptămână şi banii erau terminaţi; apoi începură toţi să facă datorii. Din această cauză, cârciumarii îi căutau pe toate vasele ce plecau în larg.

Victor, băiat puternic şi vioi, în urma intervenţiei unor prieteni ai săi, reuşi repede să intre în serviciu la o societate care salva oamenii de la înec. Nu reuşi însă niciodată să se înscrie la şcoala de dans şi nici nu publică vreun anunţ pentru a închiria o cameră la o familie de lucrători cumsecade!

John Lunganul n-a intrat nici el la şcoala de navigaţie, ci a fost silit, după prima săptămână, să se angajeze pe un vas

fluvial de cărăuşie.

John Roşcovanul şi Axei nu-şi expediară niciodată salariile în ţările lor. Se risipiră cu restul echipajului pe corăbiile cu pânze care plecau spre cele patru puncte cardinale ale globului. Tocmiţi prin intermediul cârciumarilor, lucrau pentru a-şi plăti datoriile, aşa că nu aveau să se folosească niciodată de banii pentru care munceau din greu!

Din fericire, eu aveam o familie unde să mă duc. Mă întorsei la Oakland străbătând golful şi printre primele lucruri, întrevăzui din nou drumul morţii. Nelson fusese împuşcat într-o zi când, sub fumurile beţiei, se împotrivise la somaţiile poliţiştilor. Tovarăşul său, care fusese găsit complice, îşi ispăşea vina în închisoare. Whiskey Bob murise şi el la fel ca bătrânii Cole, Smoudge şi Bob Smith. Un alt Smith, cel care pe „Annie” purta revolverele la cingătoare se înnecase. Se spunea că Frank Francezul, fugărit de poliţie şi ascuns undeva pe cursul superior al fluviului, nu îndrăznea să coboare fiindcă avea o crimă pe conştiinţă.

Alţii erau închişi la San Quentin ori la Falsom. Alee cel Gras, „regele” grecilor, pe care îl cunoscusem la Benicia şi cu care băusem nopţi întregi, omorâse doi oameni şi fugise peste graniţă. Fitzsimmons, tovarăşul meu de vânătoare, fusese înjunghiat pe la spate. Cu plămânul perforat, dădu în tuberculoză şi zăcu mult timp înainte de a se stinge…

Şi aşa mai departe. Drumul morţii era întotdeauna populat şi plin de mişcare… După tot ce ştiam despre aceşti oameni, John Barleycorn era responsabil de moartea tuturor, poate înafară de cazul lui Smith de pe „Annie”, care, după cum am arătat, se înnecase. Nu cumva o fi fost şi el beat?

Capitolul XVIII. HAYDÉE.

Începusem să urăsc portul Oakland. Îmi devenise urât de nu puteam să-l mai văd! Existenţa de acolo nu-mi oferea nimic nou. Nu mai aveam nici o poftă să beau sau să hoinăresc!

Mă reîntorsei la biblioteca publică şi începui să citesc cu aviditate cărţi după cărţi, de astă dată cu mai multă

înţelegere.

Mama mă sfătui să termin cu visările şi să-mi iau o slujbă statornică. Cum în casă se simţea lipsa banilor, mă angajai într-o fabrică de iută, unde lucram zece ore pe zi cu zece cenţi pe oră.

Cu toate că devenisem mai puternic şi mai îndemânatic, nu eram mai bine plătit decât fusesem cu mulţi ani în urmă la fabrica de conserve. Mi se promisese însă că după câteva luni, aveam să capăt cu siguranţă un dolar şi douzeci de cenţi pentru munca mea!

În ceea ce-l priveşte pe John Barleycorn, renunţai la el şi începu astfel pentru mine o perioadă de adevărată nevinovăţie. De la un capăt la celălat al fiecărei luni, nu ştiam ce înseamnă să guşti un pahar de alcool. În vârstă de abia optsprezece ani, plin de sănătate, cu muşchii întăriţi de muncă, simţeam nevoia – ca orice animal tânăr – de mişcare, de ceva ce nu-ţi oferă nici cărţile şi nici lucrul mecanic.

Mă înscrisei la Y. M. C. A14 unde găsii o viaţă sănătoasă şi atletică, dar prea copilăroasă. Intram prea târziu printre aceşti tineri, căci eram cu mult mai bătrân decât vârsta mea. Cunoscusem mulţi oameni şi văzusem lucruri misterioase şi întâmplări violente. Trăisem o viaţă cu totul opusă aceleia a tinerilor pe care-i întâlneam la Y. M. C. A. Vorbeam o altă limbă şi stăpâneam o filosofie mai întunecată şi mai înfricoşătoare ca a lor. Când răscolesc aceste amitiri, îmi dau seama că n-am avut niciodată copilărie.

Băieţii de la Y. M. C. A erau prea tineri, prea nevinovaţi pentru mine. Mă întrebam dacă ar fi putut să mă înţeleagă şi să-mi ofere ajutorul lor intelectual. Descoperii însă în curând că eu scosesem din cărţi mai mult învăţăminte decât ei. Experienţa lor fizică şi intelectuală era atât de redusă, încât nu puteau să facă faţă vieţii, cu toată morala lor strictă şi în ciuda tuturor sporturilor igienice pe care le practicau.

Într-un cuvânt, pe mine nu mă puteau interesa nişte simple jocuri de şcolari. Eu nu mai puteam pricepe această viaţă de copii, curată şi minunată, deoarece fusesem prea mult timp crescut sub influenţa lui John Barleycorn. Eram prea înaintat pentru vârsta mea. Cu toate acestea, într-un viitor mai bun, când alcoolul va fi înlăturat din calea tineretului şi din obiceiurile noastre, locurile de recreaţie ca cele de la Y. M. C. A, sau ale altor asociaţii mai bărbăteşti, îi vor primi pe oamenii care astăzi sunt obişnuiţi să se întâlnească la cârciumă. Deocamdată însă, este vorba de noi; trebuie să ne limităm deci la epoca respectivă.

Lucram zece ore pe zi la fabrica de iută, în zgomotul asurzitor al maşinilor. Voiam să trăiesc, să-mi manifest altfel calităţile decât într-o meserie plătită cu zece cenţi pe oră. Mă săturasem cu totul de cârciumi şi eram în căutarea a ceva nou. Crescusem.

Simţeam cum se dezvoltă în mine forţe noi, neliniştitoare, înclinaţii nebănuite. În această clipă hotărâtoare avui norocul să-l întâlnesc pe Lewis Sharruck, cu care mă împrietenii pe dată.

Lipsit de cel mai mic viciu, Lewis Sharruck nu visa decât să se distreze. O, nu vă gândiţi la cine ştie ce! Erau manifestări fără nici o urmare gravă, de care uneori se căia tot spunându-şi că numai mediul din oraş era cauza ce-l împinsese la o asemenea viaţă. Băiat frumos, atrăgător, înnebunea fetele, şi aceasta îi dădea o ocupaţie care îl absorbea integral. Cât despre mine, nu aveam deloc calităţile unui tânăr orăşean. Nu ştiam nimic despre femei căci până acum, fusesem prea preocupat să devin om. Această nouă latură a existenţei îmi rămăsese necunoscută.

Prima dată, când îşi luă rămas bun de la mine după ce salutase o tânără fată pe care o cunoştea, am rămas nedumerit. Apoi, când se îndepărtă împreună cu ea pe celălalt trotuar, simţii cum se naşte în mine un sentiment de gelozie. Nu mă gândii de loc să-i ascund hotărârea de a face şi eu la fel.

— Foarte bine, spuse Lewis. Este lucrul cel mai uşor din lume. N-ai decât să-ţi găseşti şi tu o mică prietenă.

Problema nu era însă atât de uşoară cum ne părea nouă. Cu riscul de mă îndepărta puţin de la subiect, vreau să dovedesc acest lucru. Lewis nu se întâlnea niciodată cu tinerele fete acasă la părinţii lor, unde fără îndoială că n-ar fi fost primit. Pentru mine, care eram cu totul străin de acest nou mediu, situaţia era şi mai complicată. Niciunul dintre noi n-avea mijloace să urmeze vreo şcoală de dans sau să meargă la balurile publice, localurile cele mai nimerite pentru astfel de întâlniri.

Ca ucenic fierar, Lewis nu câştiga nici el mai mult decât mine. Apoi, trăind cu părinţii, cea mai mare parte din leafa o dădeam în casă. Cu ceea ce ne rămânea, cumpăram ţigări, îmbrăcămintea şi încălţămintea necesară. După acoperirea acestor cheltuieli, ne rămânea fiecăruia, ca bani de buzunar, o sumă ce varia între şaptezeci de cenţi până la un dolar pe săptămână. Luarăm hotărârea de a face o casetă de economii unde să ne punem banii, contribuind în părţi egale. Adesea, unul dintre noi se împrumuta de la celălat când era vorba de vreo aventură feminină mai deosebită: de exemplu, o călătorie cu tramvaiul dus şi întors până la parcul Blair. O astfel de călătorie însemna douăzeci de cenţi. Apoi două îngheţate, treizeci de cenţi – şi în sfârşit, nişte prăjituri gustoase, fiecare câte douăzeci de cenţi. Trebuia, deci, un dolar întreg pentru o astfel de aventură! Lipsa de bani, care se repeta cam des, mă lăsa indiferent; arătam pentru ei acelaşi dispreţ ca şi în zilele când trăiam printre hoţii de stridii. N-aveam ambiţia să găsesc în bani o satisfacţie personală, şi filosofia mea, acoperind golul, îmi îngăduia să fiu, cu zece cenţi în buzunar, la fel de bogat precum cei care aruncaü nebuneşte dolarii invitându-şi toţi prietenii să ciocnească împreună.

Cum să-mi găsesc însă o mică prietenă? Lewis nu putea să mă conducă în nici o familie unde să mă prezinte, şi nici eu nu cunoşteam vreuna. În plus, ţinea să-şi păstreze numai

pentru el micul harem pe care şi-l alcătuise şi nu era de loc cavaleresc să-i cer să-mi facă şi mic cunoştinţă cu vreuna dintre prietenele lui. Le convinse totuşi să aducă alte fete, dar acestea mi se păreau şterse şi fără nimic atrăgător în ele dacă le comparam cu cele pe care Lewis şi le păstra pentru sine.

— Trebuie să faci ca mine, dragă prietene, îmi spuse el până la urmă. Eu le găsesc singur, fără să fiu ajutat de nimeni. Procedează în aşa fel încât să te descurci singur.

Deveni mai mult ca înainte prietenul şi sfătuitorul meu. Să nu se piardă din vedere situaţia delicată în care ne găseam amândoi. Îndeplineam adevărate minuni pentru a ne plăti întreţinerea şi pentru a ne îmbrăca oarecum mai bine. Ne întâlneam seara după lucru, în colţul străzii sau la o micuţă cofetărie de o stradelă laterală, singurul loc pe care-l frecventam. Acolo ne cumpăram ţigări şi câteodată, de unul sau doi cenţi, acadele. Niciunul dintre noi nu bea şi ocoleam întotdeauna cârciumile.

Să revenim la femei. Reducând mecanismul la ultima expresie, după sfaturile lui Lewis, trebuia mai întâi să-mi aleg o fată şi apoi să mă prezint. De la o vreme, porneam seara împreună pe străzi pentru a întâlni fetele care se plimbau perechi-perechi ca şi noi. Cât va exista lumea, aşa va fi: tinereţii îi place să se întâlnească. Şi astăzi încă, oriunde m-aş afla cu toate că am atins vârsta maturităţii, îmi place să observ cu ochi experimentaţi şi să surprind micile şiretenii nevinovate ale băieţilor şi fetelor ieşiţi să răspundă la chemarea serilor de primăvară şi de vară.

În acea perioadă a vieţii mele, este adevărat că veneam călit dintr-un anumit mediu în care trăisem, dar eram şi din cale afară de timid.

Lewis mă îmbărbăta la fiecare înfrângere. Nu încăpea nici o îndoială: nu ştiam nimic despre femei. Existenţa mea precoce de bărbat mă făcuse să le consider nişte fiinţe ciudate şi sublime totodată, dar îmi lipseau îndrăzneala şi înfumurarea necesară pentru a mă apropia de ele.

Lewis îmi arătă cum trebuie să mă port pentru a câştiga victoria. Ajungea o privire plină de înţeles, un surâs, puţină îndrăzneală, o şapcă scoasă la timp, o' vorbă meşteşugită sau uneori chiar şovăielnică. Altădată, se folosesc zâmbete uşoare ce trădează o nervozitate stăpânită! Demonstrându-mi el însuşi cum se procedează atunci când reuşea să intre în vorbă cu fetele, îmi făcea semn din cap să mă apropii pentru a mă prezenta. Când însă ne alegeam o pereche, băgăm de seamă că de fiecare dată Lewis o alegea pentru el pe cea mai frumoasă fată iar mie îmi lăsa câte o slută.

După experienţe extrem de numeroase cărora nici nu le mai pot ţine şirul, făcui câteva progrese prin însăşi forţa lucrurilor. Trebuia doar să existe şi o întâmplare favorabilă! Mai multe fete tinere consimţiră, în sfârşit, să iasă cu mine seara.

N-am înţeles de la început ce este dragostea, dar urmai jocul cu mult interes şi însufleţire. Nici o clipă, în acea perioadă, nu m-a preocupat gândul băuturii. Anumite

aventuri, ale mele sau ale lui Lewis, mi-au dat ulterior serios de gândit, când am stabilit unele generalizări de ordin sociologic. Totuşi, din toate acestea, nu s-a desprins decât un joc tineresc şi plin de nevinovăţie.

Nu peste mult timp, avui prilejul să învăţ ce înseamnă dragostea unei femei. Să-i cunosc farmecul dulce, frumuseţea şi minunile. Toate acestea sunt cuprinse într-un singur nume: Haydée. Avea între cinsprezece şi şaisprezece ani. Rochiţa care îi venea atât de bine nu cobora mult sub genuchi. Am văzut-o pentru prima oară la o reuniune ţinută de Armata Salvării, unde întâmplarea a făcut să ne aşezăm alături. Nu era o membră entuziastă a acestei organizaţii, asemeni mătuşii sale care stătea alături. Amândouă proveneau de la ţară, unde, la acea epocă, Armata Salvării încă nu exista. Intraseră în sală din simplă curiozitate, pentru a se găsi timp de o jumătate de oră în faţa a ceva nou. Lewis, care era aşezat lângă mine o privea şi el pe tânără. Sunt sigur însă că se mulţumea doar s-o observe, fiindcă Haydée nu era genul său.

În tot timpul acelei neuitate jumătăţi de oră, n-am schimbat cu ea nici măcar un singur cuvânt. Cu toate acestea, din când în când, unul sau altul dintre noi, arunca pe furiş câte-o privire de care celălat se ferea, sau i-o întorcea cu o egală timiditate. Ochii noştri s-au întâlnit de mai multe ori, simţind în acele clipe un fior pe care nu-l mai încercasem niciodată. Copila avea o faţă fină şi ovală, nişte ochi mari şi negri şi o minune de năsuc, iar farmecul gurii i se dezvăluia adesea, printr-un zâmbet plin de tinereţe. Purta o beretă de lână scoţiană de sub care ieşeau bucle brune, castaniu strălucitoare, aşa cum nu mai văzusem până atunci. Această unică aventură de o jumătate de oră m-a făcut să cred până astăzi în posibilitatea amorului fulgerător! După părerea mea, Haydée părăsi sala împreună cu mătuşa ei mult prea devreme. (Erau, de altfel, scuzabile, căci simţi în mod normal nevoia să părăseşti în acest fel toate reuniunile organizate de Armata Salvării).

După plecarea lor, întrunirea nu mai prezenta nici un interes, astfel că de abia aşteptam ocazia s-o tulesc la rându-mi. Trecând prin fundul sălii, o femeie aşezată pe ultimul rând îmi făcu un semn din ochi, se ridică şi mă urmă. Descrierea sa nu este necesară. Pot spune numai că aparţinea clasei sociale din care făcusem parte mai înainte. Era o veche prietenă din portul Oakland. După ce Nelson a fost împuşcat, ea l-a ţinut în braţe până ce şi-a dat sufletul. Ştia că fusesem prieten cu el şi ţinea să-mi povestească ultimele lui clipe pe care şi eu eram nerăbdător să le cunosc.

Câtă vreme am stat lângă această femeie, am avut impresia ciudată că trec prăpastia ce despărţea trecutul meu atât de sălbatic şi de crud de dragostea abia născută, pe care o simţeam pentru fata cu ochii vii şi bucle brune. Îndată ce femeia termină povestea, mă întorsei în grabă lângă Lewis, temându-mă că mi-am şi pierdut prima iubire. Descoperii însă că puteam să am încredere în el. Îmi spuse că în fiecare zi, în drum spre şcoala Lafayette, Haydée trecea prin faţa atelierului de fierărie unde lucra el. În plus, o văzuse uneori în tovărăşia lui Ruth, o altă şcolăriţă cu care Nită, vânzătoarea de dulciuri din micuţa cofetărie era bună prietenă. Trebuia deci să ne ducem la Nită s-o hotărâm să-i vorbească lui Ruth care, la rândul ei, urma s-o anunţe pe Haydée. În scurtă vreme chestiunea era arajată. Nu mai lipsea decât o scrisoare din partea mea, pe care mă grăbii s-o compun.

De data aceasta, totul se desfăşură după cum îmi doream. În scurtele întâlniri de o jumătate de oră în care ne furişam împreună în câte un loc ferit, cunoscui toată dulcea nebunie a dragostei dintre copii. Fără îndoială, nu era pasiunea cea mai puternică din lume. Sunt sigur că o ştrengăriţă n-a avut un îndrăgostit mai nevinovat ca mine! Eram totuşi plin de viaţă ca nimeni altul, şi de o pasiune rar întâlnită la unul de vârsta mea! Nu cunoşteam femeia. Eu, tânărul care fusesem supranumit „Prinţul hoţilor de stridii”, eu care

păream pretutindeni un bărbat în toată puterea cuvântului, capabil să manevreze corăbii, să stea noaptea neclintit pe punte, în mijlocul furtunii, să intre în cele mai murdare taverne pentru a lua parte la încăierările beţivilor sau pentru a-i cinsti pe toţi – eu descoperii că nu ştiam ce să spun şi ce să fac cu acest plăpând muguraş de femeie care-şi purta rochiţa cu mult desupra pantofilor! Şi ea, ca şi mine, era la fel de neştiutoare în ale vieţii. Pentru prima oară mi se zdruncina convingerea că am trecut prin toate secretele unei existenţe care n-ar mai fi avut ce să-mi ofere!

Mă văd şi astăzi aşezat alături de ea, la lumina stelelor. Mai totdeauna ne despărţea a distanţă de vreo treizeci de centimetri. Stăteam unul în faţa celuilalt, cu braţele sprijinite de spatele băncii şi vorbeam. O dată sau de două ori, mâinile noastre se apropiară. Fericirea mea nu cunoştea margini. Pentru a-i vorbi, am întrebuinţat termenii cei mai frumoşi şi cei mai aleşi şi mi-am frământat mult creierul până să găsesc adevărata atitudine pe care trebuia s-o am faţă de ea. La ce ar fi putut să se aştepte o tânără fată, aşezată pe o bancă lângă un băiat care acum de-abia încerca să înţeleagă ce este dragostea? Ce voia Hàydée de la mine? Trebuia s-o îmbrăţişez oare? Să încerc? Dacă se aştepta ca eu să îiicep – cum de altfel mi se părea natural – ce va gândi ea despre mine, văzându-mă atât de rece? O, era mult mai şireată decât mine – ştiu prea bine acum acest lucru – acea fetiţă cu rochiţă scurtă! Cunoştea psihologia unui băiat ca mine şi mă încuraja aşa cum fac în fond toate fetele. Totdeauna îşi scotea mănuşile şi le ţinea într-o mână. Îmi amintesc cum o dată, drept pedeapsă, pentru a râde de o vorbă ce-o spusesem, mă lovi uşor cu ele peste gură. Dovedea îndrăzneală, dar era lucrul cel mai minunat pe care-l simţisem până atunci! Parcă şi astăzi respir parfumul delicat ce se răspândea din acele mănuşi, când retrăiesc clipa aceea de neuitat!

După această manifestare a ei care mă făcu să mă pierd, începui să mă îndoiesc şi să mă tem. Trebuie oare să fac

prizonieră, în mână mea, mânuţa aceea mică, cu mănuşi parfumate? Voi îndrăzni oare s-o sărut vreodată, pe neaşteptate, sau ar fi mai bine să-i trec mai întâi braţul în jurul mijlocului fin? Îmi va da ea oare voie să mă apropii?

Ei bine, n-am îndrăznit să fac nimic din toate acestea! Am rămas, de la început până la sfârşit în aceeaşi atitudine pasivă. Mă mulţumii să rămân la locul meu şi să pun în priviri întreaga iubire ce o simţeam pentru ea! Când ne-am despărţit în acea seară, deşi eram atât de ispitit, n-am avut curajul s-o sărut. Păstrez încă vie în minte amintirea primului meu sărut, din altă seară. Clipa de neuitat, când, pentru a îndrăzni, în sfârşit, îmi adunai toată bravura de care dispuneam!

Am reuşit să ne întâlnim în taină şi să ne sărutăm poate de douăzeci de ori, aşa cum fac băieţii tineri şi fetiţele! Schimbam sărutări repezi, nevinovate, dar pline de farmec. Nu ne-am dus nicăieri, nici măcar la un matineu.

O singură dată am împărţit împreună o acadea de cinci cenţi. Fără nici o îndoială, mi-a plăcut totdeauna să cred că mă iubea şi ea. Cât despre mine, o adoram! Mai mult de un an mi-am îndreptat gândul şi visele numai spre acea făptură minunată şi pot spune chiar astăzi că amintirea ei îmi va rămâne totdeauna dragă…

Capitolul XIX. CLUBUL SĂRACILOR.

Trăind alături de cei care nu beau, nu m-am gândit niciodată la alcool. Lewis era tocmai unul dintre aceştia. Niciunul nu aveam mijloace pentru a merge la cârciumă, dar nici nu simţeam dorinţa să bem. Dacă am fi fost alcoolici, cu sau fără bani, am fi reuşit noi să ne satisfacem patima.

În fiecare seară, imediat ce terminam munca ne spălam, ne schimbam hainele, iar după cină, ne întâlneam în colţul străzii sau la cofetăria cea mică. După vremea plăcută de toamnă au urmat însă nopţile îngheţate şi umede ale iernii, astfel că nu era deloc plăcut să ne mai întâlnim, afară, în frig.

Cofetăria nu era încălzită. Nită, sau persoana care servea, şedea cât timp nu erau cumpărători într-o odaie din fundul prăvăliei, unde se găsea o sobă. Clienţii însă nu erau primiţi acolo, iar în magazin era la fel de frig ca şi afară.

Lewis şi cu mine examinarăm situaţia cu seriozitate şi constatarăm cu tristeţe că nu ne ne rămâne decât o singură soluţie: cârciuma, locul unde se adună bărbaţii pentru a-l cinsti şi a-i aduce laude lui John Barleycorn.

Îmi amintesc de parcă ar fi fost ieri, de seara în care pornii împreună cu Lewis în căutarea unui adăpost. Bătea un vânt umed iar noi eram lipsiţi de paltoane, căci nu aveam bani să ne cumpărăm aşa ceva şi tremuram sub hainele noastre subţiri.

Cârciumile sunt totdeauna încălzite şi plăcute. Nu ne duceam acolo să bem, dar ştiam prea bine că barul nu era o instituţie de caritate şi nici un loc unde poţi întârzia oricât ai pofti fără a comanda din când în când câteva pahare de bere sau whisky. Banii erau pentru noi destul de preţioşi, fiindcă aveam prea puţini. Nu ţineam de loc să-i risipim zadarnic. Îi păstram pentru călătoriile cu tramvaiul, împreună cu prietenele noastre. Când eram numai noi doi, nu ne îngăduiam niciodată un asemenea lux. Preferam să mergem pe jos.

Se înţelege deci că intrarăm în cârciumă cu hotărârea fermă de-a ţine seama de banii noştrii. Cerurăm un pachet de cărţi de joc şi, aşezaţi la o masă, jucarăm o oră încheiată. Lewis plăti un rând, eu altul, dar chiar şi berea cea mai ieftină nu costa mai puţin de cinci centi paharul, adică zece centi rândul. Nu eram deloc risipitori, ba dimpotrivă, căutam să ne rămână cât mai mult paharele pline, sorbind din ele cât mai încet sau numai înmuindu-ne buzele.

Când ne cuprinse plictiseala începurăm să observăm clienţii care intrau. Erau lucrători bătrâni sau de vârstă mijlocie, majoritatea germani, care păreau că se cunosc de multă vreme. Se strângeau în mici grupuri intime, astfel că dorinţa noastră de a lega prietenii sau de a face cunoştinţe,

nu se putea realiza. Nu ne puteam amesteca uşor cu aceşti oameni. Cafeneaua aleasă nu era deci pe placul nosru. La plecare, ne-a părut tare rău că ne-am pierdut o seară şi douăzeci de cenţi pentru berea pe care n-o dorisem deloc.

Timp de mai multe seri, încercarăm diverse localuri şi, în sfârşit, nimerirăm la „Naţional” un bar aşezat la încucişarea dintre strada a Doua şi strada Franklin. Acolo ne simţeam parcă mai bine, mai în elementul nostru. Lewis întâlni doi, trei tineri cunoscuţi, iar eu, câţiva colegi de şcoală pe care nu-i mai văzusem de când purtam pantaloni scurţi. Ne amintirăm de acele vremuri cu plăcere. Eram cu toţii curioşi să ştim ce au devenit ceilalţi colegi ai noştri.

Animaţi de discuţie, ne aşezarăm la aceeaşi masă, şi ei comandară băutură pentru toţi. După cum era obiceiul, trebuia să le întoarcem politeţea. Simţeam că înnebunim, fiindcă un rând de băutură costa între patruzeci şi cincizeci de cenţi! La plecare, vedeam noi viaţa în roz, dar şi buzunarele ne erau goale. Risipisem acolo banii de cheltuială pentru o săptămână întreagă! Eram amândoi de părere că acea tavernă reprezenta pentru noi localul visat, dar că în viitor trebuia să cheltuim cu mai multă prudenţă!

Am rămas fără nici un ban până la sfârşitul săptămânii. Nu mai aveam cu ce să plătim biletele de tramvai şi, drept urmare, furăm siliţi să lipsim de la întâlnirea cu două tinere fete din cartierul de apus al Oaklandului, de care încercam să ne îndrăgostim. Trebuia să le întâlnim a doua zi seara, în partea de sus a oraşului, şi nu mai aveam banii necesari pentru a le conduce acasă.

Ca la mulţi alţii, atunci când este vorba de încurcături financiare, ne dispăru şi nouă pentru un timp buna dispoziţie. Aceasta ţinu până sâmbătă seara, când se făceau plăţile. Între timp, Lewis şi cu mine ne întâlneam la o mică pensiune unde, încheiaţi până la gât şi clănţănind din dinţi, jucam cărţi aşteptând sfârşitul săptămânii blestemate.

Când acest exil forţat se termină, ne întoarserăm iarăşi la barul „Naţional”. Cheltuiam însă cu multă grijă şi numai

pentru strictul necesar, aşa, ca să avem atmosfera plăcută şi… căldura. Câteodată ne mai cădea câte o pacoste pe cap, ca în seara aceea când unul dintre noi trebuia să plătească două rânduri, unul după altul, la cinci jucători, după o partidă de San Pedro. Miza varia între douăzeci şi cinci şi opzeci de centi, după numărul jucătorilor care comandau pahare de băutură de câte zece centi fiecare. Siliţi de împrejurări asemănătoare, găsisem, în sfârşit, mijlocul să scăpăm temporar de efectele dezastruoase ale ghinionului nostru, cerând credit patronului.

Noua noastră cale semăna cu situaţia cuiva care se dă înapoi pentru a-şi face vânt şi a sări mai bine. În acest fel, am ajuns, până la sfârşit, să cheltuim mai mult decât dacă am fi avut bani.

În primăvara următoare, când am părăsit pe neaşteptate Oaklandul, pentru a mă arunca din nou în braţele aventurii, îi datoram acestui cârciumar un dolar şi şaptezeci de centi. Când m-am întors mult timp după aceea era plecat. Îmi mai aduc aminte şi astăzi de această datorie. Dacă acel om la care am făcut-o va ajunge să citească vreodată aceste rânduri, aş vrea să ştie că îi stau în orice clipă la dispoziţie.

Am ţinut să povestesc întâmplarea de la barul „Naţional”, pentru a arăta încă o dată cum omul este ispitit, convins, sau forţat, să facă apel la John Barleycorn în societate, aşa cum este ea organizată, cu localuri de băuturi spirtoase la fiecare colţ de stradă!

Noi eram doi băieţi tineri, plini de viaţă, care nu doream de loc să bem şi nici n-aveam mijloacele necesare pentru aceasta. Totuşi, când timpul era rece şi ploios, eram siliţi de împrejurări să căutăm refugiu în cârciumă, unde trebuia să dăm pe băutură o bună parte din mizerabila noastră leafă.

Cititorii cu simţ critic vor susţine, poate, că ar fi trebuit să frecventăm societăţi ca Y. M. C. A, cursuri de seară sau reuniuni pentru tineret. Singurul nostru răspuns este că nu ne duceam în asemenea locuri. Ceva ne împiedica să mergem în astfel de locuri! Sunt sigur că şi astăzi, chiar în

această clipă, există sute de mii de tineri în aceeaşi situaţie cum eram eu şi Lewis, tineri care sunt în aceleaşi raporturi cu John Barleycorn. Instalaţi la căldură, răspund la prietenoasele lui chemări, îi acceptă apropierea, îl iau de braţ şi-şi pleacă urechea la propunerile lui ispititoare.

Capitolul XX. ELECTRICIAN!

Fabrica de iută nu şi-a onorat promisiunea de a-mi mări salariul la un dolar şi douăzeci şi cinci de cenţi pe zi iar eu, ca un tânăr american liber ai cărui părinţi şi strămoşi luaseră parte la toate războaiele începând cu acelea care au precedat revolta indienilor, mă folosii de dreptul ce-mi era dat prin existenţa unui contract liber şi părăsii lucrul.

Mai hotărât ca totdeauna să mă fixez undeva, cercetai în juru-mi şi numaidecât, un lucru îmi apăru foarte limpede; munca de hamal, munca brutală, nu era deloc productivă. Deci, trebuia să învăţ o meserie şi-am optat pentru aceea de electrician. Era tot mai mare nevoie de specialişti în această direcţie. Nu ştiam însă cum să încep. Cum puteam să devin electrician? Nu posedam mijloace de a frecventa o şcoală tehnică sau o universitate, şi apoi, nu mă atrăgeau prea mult aceste instituţii. Eram un tânăr practic şi trăiam într-o lume practică.

Pe deasupra, credeam cu toată tăria în vechile legende care în epoca mea mai aveau încă un oarecare credit în ochii tinerilor americani. Un simplu tăietor de piatră, de exemplu, avea posibilitatea să devină preşedinte al Statelor Unite! Tot aşa, oricare tânăr funcţionăraş putea, printr-o risipă de energie şi prin răbdare, să cunoască amănunţit întreprinderea sau afacerea în care era angrenat, să se ridice din treaptă în treaptă şi într-o bună zi să participe la beneficii. N-ar mai fi apoi decât un pas de făcut până la situaţia de asociat. Adesea – aşa cum spuneau aceste legende – tânărul care ieşea din comun prin seriozitate şi felul său deosebit de muncă, o lua în căsătorie pe fiica patronului. Succesele avute până atunci pe lângă celălalt sex îmi dăduseră o atât de mare încredere în mine, încât n-

aveam nici cea mai mică urmă de îndoială că va veni ziua în care patronul întreprinderii îmi va oferi mâna fiicei sale. După frumoasele poveşti care circulau aceasta era soarta bine meritată a tuturor flăcăilor înţelepţi, aflaţi la vârsta căsătoriei.

Am spus aşadar adio pentru totdeauna căilor aventurii şi m-am prezentat la centrala electrică a uneia din societăţile de tramvaie din Oakland. La cererea mea, fui introdus la administratorul general şi pătrunsei într-un birou atât de elegant, încât rămăsei pentru un timp lipsit de grai. Când îmi mai revenii din emoţie, vorbii clar cu acest om important: doream să devin electrician şi nu mă temeaţn de nici o muncă, cu atât mai mult că eram învăţat cu ea. Nu avea decât să arunce o privire atentă asupră-mi pentru a putea judeca de ce forţă dispun. Îi arătai, mai departe, că vreau să încep de la cea mai de jos treaptă, de unde să mă ridic tot mai sus prin eforturi proprii; îi spusei, în final că singurul scop al vieţii mele, era să mă consacru trup şi suflet ocupaţiei pe care ar fi avut bunăvoinţa să mi-o încredinţeze.

În vreme ce mă asculta, pe chipul administratorului apăru un zâmbet tot mai binevoitor. Îmi răspunse că aveam toate calităţile necesare pentru a răzbi în viaţă şi că el însuşi, atunci când întâlnea tineri americani ambiţioşi, era gata să le deschidă drumul pentru a reuşi. Nu era ceva natural? Patronii sunt totdeauna în căutarea unor începători de felul meu, mai ales că tinerii din această categorie sunt tot mai rari. Ambiţia de a mă ridica era o calitate superioară şi demnă de laudă, astfel că nu va da înapoi, ci îmi va oferi prilejul de a începe imediat. Drumul îmi era deschis. (îi sorbeam cuvintele cu inima bătând de speranţă şi mă întrebam cât va mai trece până ce mă voi căsători cu fiica sa. Avea oare o fiică?)

— Înainte de a ajunge să conduci un vagon de tramvai şi de a afla amănuntele atât de numeroase ale acestei meserii, urmă patronul, va trebui să lucrezi la depozitul de

materiale, împreună cu oamenii care instalează şi repară motoarele.

În acea clipă eram sigur că mă voi căsători cu fiica sa şi mă întrebam cam câte acţiuni ar putea să aibă la societate.

—. încă ceva, mai spuse el, după cum sunt sigur că-ţi dai seama nu trebuie să te aştepţi să începi ca ajutor electrician la repararea motoarelor. Acest post îţi va fi încredinţat mai târziu, atunci când vei fi potrivit pentru a-l avea. Deocamdată vei începe la fel ca toată lumea. Prima ta misiune va fi să cureţi garajul, să speli geamurile şi să mături sălile. Îndată ce te vei dovedi capabil să îndeplineşti fără greşeală acest fel de muncă, poţi începe să te gândeşti la postul de mecanic ajutor.

Nu puteam să-mi dau seama ce legătură putea să fie între măturatul unui atelier şi ucenicia menită să mă facă electrician. Citisem însă în cărţi că toţi ucenicii încep cu cele mai neînsemnate şi umilitoare treburi şi că prin sârguinţă şi bună purtare ajung, după trecerea vremii, proprietarii întreprinderiii respective.

— Când pot să încep lucrul? întrebai eu nerăbdător să mă avânt în această carieră ispititoare.

— Nu am terminat, răspunse administratorul. Fiindcă ai înţeles atât de bine că trebuie să porneşti de jos pentru a ajunge la ideal, pot să-ţi spun că nu ai încă pregătirea necesară pentru a intra la repararea motoarelor. Va fi necesar să lucrezi în sala maşinilor, având îndatorirea de a le unge la timp.

Simţii o uşoară înţepătură în inimă. Timp de câteva secunde, văzui lungindu-se drumul între fiica acestuia şi mine. Alungai însă repede descurajarea gândind că voi deveni un electrician mai bun dacă voi cunoaşte şi maşinile. Fiind însărcinat cu ungerea lor, prea puţine lucruri ar fi putut să-mi scape din tehnica folosirii aburilor; eram sigur de aceasta. O, Doamne! Cariera mea îmi apărea mai strălucită decât oricând!

— Când încep? repetai eu cu o voce plină de recunoştinţă.

— Încă o clipă. Nu trebuie să-ţi închipui că vei intra îndată în sala maşinilor. Se înţelege că şi pentru aceasta este necesară o pregătire pe care o vei face la cazane. Văd bine că pricepi uşor cum merg lucrurile. De aceea, sunt sigur că îţi dai seama de însemnătatea unui fapt ce pare mărunt în aparenţă. Este vorba de simpla manipulare a cărbunilor, care ascunde în sine o adevărată problemă ştiinţifică ce nu trebuie deloc dispreţuită. Ştii dumneata că fiecare kilogram de cărbune este cântărit înainte de-a fi ars? Astfel cunoaştem totdeauna valoarea combustibilului pe care-l folosim. Calculăm până la un penny producţia calorică a fiecărui cazan, aşa că descoperim – fără posibilitatea de-a se strecura vreo greşeală – care dintre fochiştii noştri ce din prostie sau din neglijenţă, nu scoate maximum de randament din cărbunii pe care îi foloseşte. Dregându-şi vocea, administratorul îşi reluă după o clipă şirul raţionamentelor. Vezi aşadar ce importanţă trebuie dată acestei simple probleme a combustibilului, fără prea multă importanţă în aparenţă! Înţelegi, deci, că în măsura în care vei şti să-ţi apropii cât mai repede această meserie a manevrării cărbunelui, vei deveni un om capabil şi preţios atât pentru dumneata cât şi pentru noi. Ei, când eşti dispus să încerci?

— Oricând doriţi, răspunsei eu hotărât. Cu cât mai curând, cu atât mai bine.

— O. K. Vino mâine la şapte.

A doua zi, cineva mă conduse la postul meu şi-mi arătă treaba pe care o aveam de făcut. Descoperii în acelaşi timp şi condiţiile în care eram angajat să îndeplinesc această nouă slujbă. Ziua de muncă era de zece ore, fără repaus duminica şi sărbătorile. În schimb, aveam o zi de concediu pe lună. Salariul se ridica în total la treizeci de dolari lunar. Nu eram de loc entuziasmat pentru acest câştig. Mai primisem eu un dolar pentru ziua de zece ore. Mă împăcai însă repede cu gândul că valoarea mea nu crescuse, fiidcă rămăsesem un simplu lucrător fără specializare. Acum

porneam pe calea cea bună şi situaţia urma să se schimbe. Lucram pentru a câştiga dibăcie, voiam să învăţ, să îmbrăţişez o cariera, să câştig avere şi… fiica directorului!

Începui într-adevăr cu ce era mai elementar. Trebuia să car cărbuni fochiştilor, pe care aceştia îi aruncau în cuptor. Prin ardere, energia lor se transforma în vapori şi apoi în electricitate dincolo, în sala maşinilor unde lucrau electricienii. Eram mulţumit că nu coborâsem mai jos şi că directorului nu-i venise gândul să mă trimită în mină pentru a înţelege şi mai bine originea electricităţii care pune în mişcare tramvaiele din oraş.

Îndeplineam o sarcină foarte dificilă deoarece trebuia să alimentez cu cărbuni atât echipele de zi cât şi pe cele de noapte. Deşi era o mică pauză la prânz, aceasta nu conta pentru mine. Trebuia să-mi fac norma în întregime, independent de ore şi stăteam aproape mereu până peste ora opt seara. Rămâneam la post câte douăsprezece, treisprezece ore pe zi, fără să primesc nici o plată suplimentară, aşa cum se întâmplase la fabrica de conserve.

Acum pot să dezvălui secretul acestei munci supraomeneşti care mi se cerea. Înlocuiam doi oameni. Înainte de venirea mea, un lucrător voinic făcea treaba de zi şi apoi era înlocuit de un camarad tot atât de puternic ca el. Fiecare din ei primea câte patruzeci de dolari pe lună. Administratorul, în neîntreruptă căutare a mijloacelor de a face economii, mă făcuse să primesc slujba pentru treizeci de dolari pe lună. Credeam că vrea să facă din mine un electrician şi, în realitate, el micşora cu cincizeci de dolari pe lună cheltuielile generale ale societăţii.

Pe atunci însă habar n-aveam că ţin locul a două persoane. Nu-mi spusese nimeni acest lucru. Administratorul, plin de grijă, le ceruse tuturor să nu-mi sufle o vorbă.

Cu ce elan mi-am început treaba în prima zi! Fără a-mi îngădui nici cel mai mic răgaz, umpleam cu cărbuni roaba metalică, o duceam la cântar şi apoi, alergând fără

întrerupere, o împingeam până în camera maşinilor unde îi răsturnam încărcătura pe grătar, în faţa gurii cuptoarelor.

Muncă! Făceam mai mult decât ar fi făcut doi oameni împreună. Cei care fuseseră înaintea mea se mulţumeau – după cum am aflat – să transporte cărbunii şi să-i răstoarne pe grătar. Eu, nu numai că aprovizionam echipa de zi, dar trebuia să îngrămădesc cărbuni şi pentru tura de noapte, lângă zidul din sala maşinilor. Locul prevăzut pentru rezerva unei nopţi era tare strâmt şi când grămada devenea prea mare, trebuia s-o întăresc cu scânduri groase, ca să nu ocupe tot locul. Mai luam deci o dată la mână cărbunii pentru a-i ridica până la tavan şi a-i nivela cu lovituri de lopată. Transpiram abundent dar continuam să muncesc cu aceeaşi râvnă, în ciuda oboselii cumplite. La ora zece dimineaţa, consumasem deja atâta energie, încât mă cuprinsese o foame pe care nu o puteam stăpâni. Scoteam atunci din legăturica mea două felii groase de pâine cu unt între ele şi aşa murdar de cărbune le devoram, cu genunchii tremurând de încordare. Înghiţind astfel bucăţile una după alta, la unsprezece, tot ce aveam de mâncare era terminat. Nu-mi păsa însă! Astfel câştigam o oră, şi puteam să lucrez în timpul prânzului ca şi întreaga după-amiază, fără să mă mai opresc. Când venea seara, continuam să lucrez la lumina becurilor până la plecarea fochistului de zi, pe care venea să-l înlocuiască tovarăşul său de noapte.

Seara, la opt şi jumătate, înfometat şi abia ţinându-mă pe picioare mă spălam, îmi schimbam veşmintele şi mă târâm greoi până la tramvai. Locuiam la aproape cinci kilometri distanţă, iar pe abonamentul meu era scris că sunt obligat să cedez locul oricărui călător care îşi plătea biletul de călătorie fără a fi abonat. În prima seară, prăbuşindu-mă pe un mic scaun pliant de pe platformă, mă rugai cerului să nu se ivească nimeni care să mă silească să mă ridic. Vagonul se umplu însă încetul cu încetul, şi pe ia jumătatea drumului, când se urcă o femeie nu mai era nici un loc liber. Încercai să mă ridic, dar, spre marea mea uimire, rămăsei

înţepenit acolo. Vântul cel rece, care sufla cu putere, îmi amorţise membrele. Fui silit tot restul drumul să-mi frec încheieturile şi să-mi încordez muşchii pentru a mă putea ţine pe picioare. În sfârşit, când tramvaiul se opri la colţul străzii mele, era cât pe-aici să mă prăbuşesc la pământ în momentul coborârii.

Mersei greoi până acasă şi intrai în bucătărie. În vreme ce mama îmi pregătea masa, mă repezii la pâine şi unt, mâncând în pripă. Mai înainte însă de a-mi potoli foamea, când cina încă nu era gata, căzui într-un somn ca de plumb. Cu ajutorul tatălui meu, mama reuşi să mă ducă în cameră după ce încercase zadarnic să mă deştepte pentru a-mi da să mănânc. M-am prăbuşit pe pat şi părinţii m-au dezbrăcat şi m-au culcat. Dimineaţa a trebuit să sufăr chinul deşteptării. Mă durea tot corpul, şi ca nenorocirea să fie întreagă, mâinile şi încheieturile braţelor îmi erau umflate. Foamea însă mă făcu să cobor din pat şi să mănânc tot ce lăsasem în seara trecută. După ce consumasem o cantitate enormă de alimente, pe când alergam şchiopătând să prind tramvaiul, duceam cu mine de două ori mai multă mâncare decât avusesem cu o zi înaine.

Munca reîncepu, dar ce muncă! Cu mult înainte de venirea prânzului, toată grămada mea de alimente dispăruse până la ultima bucăţică. Ţineam însă să arăt ce poate să facă un flăcău hotărât să se ridice în viaţă. Cel mai rău lucru era însă că încheieturile mâinilor mele continuau să se umfle şi să mă doară tot mai tare. Aceia care au suferit chinul de a merge cu o scântitură la picior îşi vor putea închipui cu uşurinţă durerea pe care o înduram în vreme ce mânuiam lopata plină de cărbuni şi împingeam roaba încărcată, având mâinile în starea aceasta de neinvidiat.

Oh, muncă! În numeroase rânduri, profitând de faptul că nu era nici un martor în apropiere, mă trânteam pe cărbuni şi urlam de furie, de durere şi de disperare.

Ziua a doua a fost îngrozitoare. După treisprezece ore de muncă, am fost în stare să car cărbunii pentru provizia de

noapte numai mulţumită fochistului de zi care îmi legă încheieturile mâinilor cu fâşii late de piele, pe care le strânse astfel încât aveam impresia că-mi sunt puse în ghips. Abia de-mi îngăduiau să mişc puţin mâinile.

Aceste benzi late suportau parţial presiunea şi tragerea pe care le suferiseră până atunci numai palmele şi încheieturile mele'. În acelaşi timp, opreau creşterea umflăturilor.

Se înţelege cum mi-am continuat ucenicia de electrician. Seară după seară, mă târâm acasă şchiopătând şi cădeam mort de somn în timpul mesei. Eram apoi luat şi dus în patul meu ca şi prima oară. În fiecare dimineaţă, căram cu mine tot mai multe alimente, fără să reuşesc totuşi niciodată să-mi iau destule.

Nu mai citeam nici o carte de la biblioteca gratuită şi nu mă mai întâlneam cu nici o fată. Nu mai eram decât un biet animal de povară: munceam, mâncam şi dormeam, cu spiritul total amorţit. Viaţa aceasta semăna cu un coşmar. Aşteptam cu nerăbdare ziua liberă ca să pot să dorm, să dorm tot timpul.

Curios fapt! În toată perioada acestei chinuitoare experienţe, nu m-am gândit măcar o singură dată să beau alcool. Ştiam totuşi că oamenii siliţi să facă numai munci grele consumau spirtoase în aproape toate cazurile. Pe vremuri îi imitasem chiar eu însumi. Eram însă atât de puţin înclinat spre băutură, încât niciodată nu mi-a venit ideea că aş putea să îndur mai uşor asprimea muncii de la cărbuni, consumând alcool.

Am ţinut să dau acest exemplu pentru a arăta cât de puţin eram tentant prin temperament să mă gândesc la băutură şi pentru a scoate în evidenţă faptul că abia mai târziu, după mulţi ani, prin contactul neîntrerupt cu John Barleycorn, în mine se născu necesitatea de neînfrânt de a bea.

Fochistul de zi mă privea adesea într-un chip cu totul ciudat, într-o zi se hotărî în sfârşit să vorbească, după ce mă

puse mai întâi să jur că nu voi spune numănui ceea ce voia să-mi destăinuiască. Administratorul îi dăduse ordin să nu-mi vorbească despre aşa ceva, astfel că îşi risca serviciul.

Îmi spuse povestea celor doi cărăuşi de zi şi de noapte şi aflai de salariul pe care-l primeau. Pentru treizeci de dolari pe lună, îndeplineam o muncă pentru care ei primeau împreună optzeci de dolari! Mi-ar fi spus toate acestea mai înainte, după cum îmi mărturisi el, dacă nu i-ar fi fost teamă că atunci când voi afla, n-am să pot rezista nervos şi voi părăsi lucrul.

Eram conştient că muncesc dincolo de limitele rezistenţei omeneşti, fără să am nici un folos real. Pe drept cuvânt, fochistul putu să-mi impute că ieftineam mâna de lucru şi că aruncasem doi oameni afară din slujbă. Cu toate acestea, aveam o mândrie ce nu putea fi uşor înfrântă şi n-am vrut să capitulez imediat chiar când am cunoscut realitatea. Mărturisesc că era absurd, dar m-am hotărât să continui truda aceasta de sclav pentru a-i dovedi administratorului că nu pot fi covârşit de nici o greutate. Plănuiam să pretind, după un timp, ceea ce mi se cuvenea şi desigur că după aceea nu se putea să nu-i pară rău după un tânăr aşa de vrednic ca mine, pe care nu-l pierdea decât din vina sa.

Aplicai parţial acest plan fără rost şi muncii până la ora şase, când ultima roabă de cărbuni fu cărată pentru rezerva de noapte. Cu această renunţai la ucenicia mea de electrician în cursul căreia mi se cerea să îndeplinesc munca a doi oameni. Mă înapoiai acasă, mă aruncai pe pat şi refuzai să mă trezesc douăzeci şi patru de ore în şir.

Din fericire, plecasem tocmai la timp ca sănătatea mea să nu aibă de suferit. Am fost totuşi silit să port bandaje de piele până când să mă vindec complet.

Această risipă de energie pentru o muncă grea, brutală, a fost suficientă ca să mă dezguste pentru totdeauna de astfel de experienţe. Mă revolta numai gândul de a o lua de la capăt. Era de o sută de ori mai bine să cutreier lumea aşa cum făcusem până atunci.

Pornii deci încă o dată pe drumul aventurii urcându-mă într-un tren care se îndrepta spre răsăritul ţării.

Capitolul XXI. PORTAR ŞI… LICEAN.

Sunt sigur că cititorii intuiesc ce a urmat! Abia făcui primii paşi pe noul drum, că John Barleycorn îmi şi apăru în faţă! Mă întâlneam peste tot numai cu necunoscuţi, dar un singur rând de băutură ajungea pentru a face cunoştinţă şi pentru a deschide drumul aventurii.

Alegerea era liberă: puteam să intru într-o cârciumă plină ochi de tipi chercheliţi, puteam să mă întovărăşesc cu vreun vagabond care de obicei ducea cu sine două, trei sticle de alcool, sau puteam să mă bag printre cei certaţi cu legea, dar buni prieteni cu rachiul. Peste tot se găsea băutură, chiar într-un stat ca Iowa, unde se votase prohibiţia. Îmi reamintesc de ziua când hoinăream pe strada principală a unui oraş din acest stat, că am fost poftit de prieteni ocazionali să intru şi să dau pe gât câte un pahar în diferite odăi de prăvălie instalate mai la adăpost într-o frizerie, la o tinichigerie şi chiar într-un magazin de mobile.

John Barleycorn era prezent peste tot. În acele zile fericite chiar şi un cerşetor putea că se îmbete ori de câte ori ar fi avut chef. Îmi reamintesc perfect beţiile pe care le-am făcut cu alţi vagabonzi în închisoarea de la Buffalo şi cum, după ce am fost eliberaţi, am dat năvală pe străzi cerşind bani de la toată lumea, pentru a da apoi pe băutură tot ceea ce strânsesem.

Nu încercam nici o înclinaţie specială către băutură, dar când mă găseam în tovărăşia celor care o căutau nu mă puteam opri să nu-i cinstesc. Îmi plăcea mult să vagabondez şi să lenevesc împreună cu oamenii vioi şi plini de ascuţime spirituală. Ori tocmai aceştia erau mai beţivi. Am găsit la ei mai multă prietenie, curaj şi personalitate decât în alte medii. Nu ştiu, dar este cert că oamenii pe care-i prefer, a căror societate o caut, îi găsesc aproape fără deosebire alături de John Barleycorn! În cursul hoinărelii mele prin Statele Unite, reuşii să văd viaţa din această ţară sub un

nou aspect. Ca vagabond, trăiam la marginea societăţii, ba uneori printre cei din urmă reprezentanţi ai ei. De acolo, puteam să urmăresc cum se întorc toate roţile mecanismului social. Până la urmă ajunsei la concluzia că cea mai indicată muncă pentru mine era aceea cu creierul. Lucrul făcut cu mintea era mai bine plătit decât cel manual. Mă hotărâi deci să nu-mi mai pun niciodată muşchii la contribuţie pentru a câştiga bani, ci să recurg la creier. Voi vinde ce-mi pune la dispoziţie creierul, nimic altceva!

Mă înapoiai în California cu hotărârea de a-mi cultiva inteligenţa; pentru aceasta aveam nevoie de educaţie şcolară. Cu mulţi ani înainte urmasem şcoala primară din Oakland. Acum mă înscrisei la şcoala secundară. Pentru a acoperi cheltuielile, primii să fac serviciul de portar. Sora mea mă ajuta într-o mică măsură, şi eu nu dădeam niciodată înapoi când aveam câte o jumătate de zi liberă să tund jarbă, să strâng covoarele şi să le bat. Lucram din greu cu mâinile pentru a scăpa cel puţin în viitor de lucrul manual şi mă înhămam la treabă pe deplin conştinet de acest paradox.

Lăsai la o parte aventurile de dragoste cu fetele, ca şi prieteniile. Nu mai mă preocupau nici Haydée, nici Lewis Shattuck, după cum nu mai eram atras nici de nopţile senine cu lună. Nu mai aveam timp pentru aşa ceva. Urmam conferinţele contradictorii ţinute la societatea Henry Clay, şi prin aceasta am fost primit în casa unora dintre membrii acestei instituţii culturale. Pătrunsei încetul cu încetul în mai multe cercuri intime unde se discuta poezie, artă şi retorică. Studiam pentru a expune în public economie politică, filosofie şi politică pură. Pentru a putea împrumuta acasă cât mai multe cărţi de la biblioteca gratuită, mă foloseam de vreo şase permise luate de la membrii societăţii, fapt care mă ajuta să capăt numeroase cunoştinţe în plus.

Nu mă atinsei de băutură timp de un an şi jumătate. Nu aveam nici bani pentru ea şi nici poftă. Între funcţia mea de

portar şi timpul de studiu, nu iroseam nici o clipă, în afară de rarele ore libere pe care le dăruiam jocului de şah. Eram pe punctul de a descoperi o lume nouă şi mă avântam în explorarea ei cu o patimă atât de mare, încât vechea lume a lui John Barleycorn nu mă mai putea ispiti.

Cu toate acestea, într-o bună zi, mă dusei să-l văd pe Johnny Heinhold, proprietarul cârciumii „La ultima speranţă”, şi să-l rog să-mi împrumute nişte bani. Am să arăt aici o nouă formă sub care se poate apropia John Barleycorn de oameni. După cum ştie oricine, proprietarii de cârciumi sau de taverne sunt în general băieţi buni şi cu mult mai darnici decât oamenii de afaceri. Aveam neapărată nevoie de zece dolari şi, disperat, neştiind la ce uşă să bat pentru a-mi procura această sumă, mă dusei la Johnny Heinhold. Se scurseseră mai mulţi ani de când nu mai pusesem piciorul în localul său şi de când nu mai cheltuisem un singur cent la tejgheaua sa. Când îi cerni acei zece dolari, nu comandai nimic de băut. Johnny îmi dădu totuşi banii, fără a-mi pretinde nici o garanţie şi fără a-mi lua dobândă.

Acelaşi lucru s-a repetat de mai multe ori în cursul acestei lupte temporare pe care o dădui pentru a-mi îmbunătăţi cunoştinţele. Reveneam adesea la Johnny Heinhold pentru a împrumuta bani. Mai târziu, când intrai la universitate, luai de la el patruzeci de dolari în aceleaşi condiţii.

Şi totuşi – iată-ne ajunşi la punctul capital – aici vine obiceiul înrădăcinat, articolul unei legi nescrise: când au venit şi pentru mine zile bune, am făcut adesea ocoluri lungi pentru a merge să cheltuiesc „La ultima speranţă” dobânda pe care simţeam că o datorez împrumuturilor din trecut. N-o făceam fiindcă mi-ar fi cerut Johnny. El nici nu se aştepta măcar! Procedam aşa conform unui „cod” învăţat în primii ani de experienţă a vieţii, un cod care se numără printre alte particularităţi ale lui John Barleycorn.

Atunci când un om ajunge la capătul resurselor sale materiale, nu ştie la care sfânt să se mai închine. Aproape

întotdeauna, după ce nu-i mai rămâne nici o garanţie cu care să mişte inimile de piatră ale cămătarilor, se poate adresa fără să şovăie vreunui cârciumar cunoscut, recunoştinţa fiind o calitate omenească. Îndată ce persoana obligată se va afla într-o situaţie mai bună, aproape sigur că o parte din banii săi va fi cheluită în localul binefăcătorul său.

Îmi reamintesc de primele momente ale carierei mele de scriitor, atunci când primeam cu o chinuitoare neregularitate mici sume trimise de revistele care binevoiau să-mi publice câte o nuvelă. Pe atunci mă zbăteam să întreţin o familie care creştea mereu şi număra la acea epocă o soţie, copii, mama mea, un nepot şi pe mama Jenny împreună cu bătrânul ei soţ, care scăpătaseră. Când aveam nevoie de bani, nu ştiam să bat decât la două uşi: mă puteam adresa unui frizer sau unui cârciumar. Frizerul pretindea o dobândă de cinci la sută pe lună, plătiţi înainte. Aceasta însemna că atunci când împrumutam de la el o sută de dolari, nu-mi dădea decât nouăzeci şi cinci. Diferenţa de cinci dolari o oprea drept dobândă pentru prima lună. A doua lună îi dădeam alţi cinci dolari şi continuam să-i plătesc camăta în acest fel până în ziua când o întâmplare fericită făcea să încasez o sumă mai mare de la editori, şi-mi plăteam toată datoria. Cârciuma alăturată era cel de-al doilea loc unde puteam să cer bani la mare ananghie. Pe patronul ei îl cunoşteam numai din vedere, de vreo doi ani. Niciodată nu băusem acolo şi când se întâmpla să recurg la serviciile sale nu cheltuiam nici măcar un singur cent în localul său. Cu toate acestea, nu mă;_iuză niciodată când îl rugai să-mi împrumute. Din nefericire, părăsi oraşul înainte ca eu să fi ajuns să posed bani mai din belşug. Chiar în ziua de astăzi simt o puternică părere de rău ca nu se mai află în acelaşi loc unde l-am cunoscut. Aceste sentimente îmi sunt date de acel nescris cod de onoare pe care l-am învăţat în primii mei ani de contact cu bărbaţii. Singurul lucru pe care l-aş îndeplini pe dată, dacă

aş şti unde locuieşte acest om, ar fi să intru din când în când la el în prăvălie şi să cheltuiesc câţiva dolari de fiecare dată drept recunoştinţă pentru vechile servicii pe care mi le făcuse.

Toate cele arătate până aici, n-au atât de mult scopul să laude meritele cârciumarilor, cât să reliefeze puterea lui John Barleycorn şi să arate o dată mai mult numeroasele căi ce duc în braţele sale, până la clipa când cei care se apropie de el ajung să nu-l mai poată părăsi. Să continui însă firul povestirii. Departe de drumul aventurilor, adâncit în studii până peste cap, eram extrem de ocupat toată ziua, aşa că uitam de John Barleycorn. Nimeni nu consuma băuturi spirtoase în preajma mea. Dacă cineva mi-ar fi propus însă în acea perioadă un pahar, sunt sigur că l-aş fi primit imediat. Altfel, în timpul liber, eram înclinat să joc şah, să stau de vorbă cu câte o copilă frumoasă, ori să mă urc pe bicicletă dacă aveam bani în plus sau o sumă mai mare pentru a o scoate pe a mea proprie de la amanet.

Am stăruit asupra tuturor acestor amănunte pentru a dovedi că nu exista în fiinţa mea nici cea mai mică urmă de dorinţă de băutură, în ciuda contactului îndelungat cu John Barleycorn. Mă întorceam de la cealaltă extremitate a vieţii ca să gust plăcerile vieţii simple a tinerilor preocupaţi de studiu. Mă'găseam, în sfârşit, pe drumul care mă ducea spre desăvârşirea spirituală şi, în avântul meu, ajunsei la o adevărată intoxicaţie intelectuală! (Vai! urma să descopăr ceva nou, după o vreme: beţia intelectuală provoacă şi ea deşteptări pline de amărăciune!)

Capitolul XXII. AVENTURA.

Şcoala secundară trebuia să dureze trei ani încheiaţi. Îmi pierdusem răbdarea şi, în acelaşi timp, nu mai puteam să învăţ din cauza lipsei tot mai mari de bani. În acest fel eram sigur că nu aveam să ajung departe. Totuşi doream fierbinte să intru la Universitatea de stat a Californiei. După ce urmai un an cursurile şcolii secundare, căutai să mă desprind de ea pe o cale mai scurtă: împrumutai bani

pentru a plăti să fiu admis într-un curs superior de bacalaureat, unde, prin muncă intensă, urma să fiu în stare, după patru luni, să trec examenele de admitere la universitate. În felul acesta, economisisem doi ani.

Cu ce râvnă mă apucai de treabă! Era necesar să „înghit” în patru luni tot ce cuprindeau programele a doi ani de studiu. După cinci săptămâni de eforturi fără preget, aveam capul plin de ecuaţii, de rădăcini şi de formule chimice. Cu toate acestea directorul mă luă de-a parte şi îmi mărturisi cu părere de rău că se vede silit să-mi restituie taxa de înscriere şi să-mi ceară să părăsesc şcoala. Nu făcea acest lucru pentru că aş fi fost o nulitate! Departe de el acest gând. Dimpotrivă, studiile mele dovedeau că merg pe calea cea bună şi mai mult ca sigur că aş fi trecut examenele universitare printre cei dintâi. Era însă vorba de intrigi şi vorbe. Oricine judeca puţin, putea să-şi dea seama de aceasta: în patru luni, eu urma să fac munca de doi ani! Urma să fie un adevărat scandal, mai ales că universităţile se arătau în timpul examenelor tot mai aspre faţă de elevii proveniţi din şcolile particulare. Nu, directorul meu nu putea să se împace cu un astfel de salt şi de aceea mă rugă binevoitor să părăsesc şcoala! N-am avut încotro şi am plecat. Îmi plătii datoriile şi strângând din dinţi, mă hotărâii să lucrez singur. Mai erau trei luni până la examene. Fără laboaratoare, fără nici un meditator care să mă îndrume, începui să îndeplinesc în mica mea cameră de dormit munca a doi ani de studiu şi să repet, în plus şi materia anului pe care îl făcusem la şcoala secundară.

Învăţam nouăsprezece ore pe zi, reuşind să păstrez acest program supraîncărcat timp de trei luni în şir, cu foarte rare excepţii. Trupul îmi era extrem de obosit şi spiritul de asemenea. Ochii mei osteniţi începeau să doară, totuşi, mă ţineam bine. Către sfârşitul acestei perioade cred că mă zăpăcisem puţin, căci eram sigur că am descoperit o nouă formulă a cvadraturii cercului. Am avut totuşi bunul simţ să

iau hotărârea de a nu-mi da în vileag teoria decât după examene. Voi vedea atunci ce am de făcut!

În sfârşit, veni şi timpul încercării. Mai multe noţi în şir de abia închisei ochii, atât eram de pornit să-mi completez şi să-mi revizuiesc cele învăţate. Când întorsei, în sfârşit, ultima filă de carte, creierul îmi era atât de suprasaturat încât, după darea probelor, nu mai puteam suferi vederea unei cărţi sau a vreunui individ pe punctul de a face eforturi de gândire.

Starea aceasta nu avea decât o singură alinare: să pornesc la drum, să mă avânt spre o aventură, la întâmplare. Nici nu mă gândii să aştept rezultatul examenelor. Încărcai mai multe pături şi hrană rece pe o barcă închiriată şi întinsei pânza. Ieşii în zori din estuarul Oakland şi mă lăsai purtat de reflux şi de un vânt uşor, respirând aerul libertăţii.

Golful San Pablo apăru în faţa mea înspumat, apoi strâmtoarea Carquinez, de unde se vedeau marile furnale ale uzinelor Selby. Mă avântai tot mai departe şi în curând lăsai în urmă vechile puncte de orientare pe care mi le arătase Nelson, pe când ne aflasem la bordul vasului „Reindeer”. După un timp, văzui Benicia şi pătrunsei în apele din faţa şantierului Turner. Ocolii apoi cheiul Solano şi ajunsei în regiunea unde erau ancorate vasele cu pânze şi cele de pescuit, acolo unde trăisem odinioară şi făcusem atâtea beţii.

Exact în acea clipă, se produse un fapt a cărui gravitate nu aveam s-a cunosc decât mult mai târziu. Nu mă gândeam deloc să mă opresc la Benicia. Aveam refluxul în favoarea mea şi un vânt care vâjâia umflându-mi pânzele. Era o plimbare ce putea să-l încânte chiar şi pe un marinar încercat. Intrarea în golful Suisun îmi apăru în faţă şi ghicii că acolo valurile fierbeau la fel de înspumate.

Cu toată această chemare a mării, când privirea îmi alunecă peste bărcile de pescari, peste jonci şi plase, fără să mă mai gândesc, lăsai bara cârmei şi mă avântai sub briză. Schimbai direcţia şi pomii direct către ţărm. Brusc, un gând

ţâşni din creierul meu cuprins parcă de flăcări: ştiam, în sfârşit, ce voiam, ghicisem de ce făcusem această acţiune necugetată! Doream să beau, voiam să mă îmbăt.

Chemarea era puternică, de neînvins. Spiritul meu dorea odihnă mai mult decât orice pe lume şi voia s-o smulgă dintr-o sursă sigură, de la alcool. Iată unde vreau să ajung: pentru prima oară în viaţa mea, perfect conştient de mine însumi şi fără nici o influenţă din afară, aveam poftă să beau. Era o manifestare nouă, cu totul deosebită, a puterii lui John Barleycorn. Simţeam pentru rachiu nu o nevoie trupească, ci o dorinţă cerebrală. Spiritul meu stors de vlagă, obosit peste măsură, căuta uitarea.

Drama mea îşi atingea aici punctul culminant: depresiunea intelectuală prin care treceam n-ar fi reuşit niciodată să facă să se nască în mine ideea de a mă îmbăta, dacă nu mi s-ar fi întâmplat acest lucru altădată. La început, întregul meu organism se revolta împotriva alcoolului pe care l-am consumat atâţia ani din spirit de camaraderie sau fiindcă îl găseam la fiece pas în drumul meu aventuros. Mă aflam în starea în care creierul meu pretindea nu un singur pahar, ci beţia până la inconştienţă. Toate acestea, repet, nu s-ar fi întâmplat fără obişnuinţa blestemată care exista în mine. Aş fi trecut fără să mă opresc de capul Taurului, aş fi pătruns în golful Suisun şi acolo, vântul înviorător care îmi umfla pânzele mi-ar fi pătruns în plămâni şi ar fi liniştit creierul meu bolnav, făcându-mă să uit de toate.

Mă îndreptai aşadar către ţărm, debarcai printre vase şi-mi legai corabia de un pilon. Când coborâi pe chei, Charley cel Puternic îmi sări de gât. Soţia lui, Lizzie, mă cuprinse la pieptul ei mare. După ei, Billy, Murphy, Joe Lloyd şi toţi din vechea noastră gaşcă care încă mai erau în viaţă, mă înconjurară strângându-mi mâna pe rând. Charley luă o cană şi se duse la taverna lui Jorgensen, aflată dincolo de calea ferată, ca să cumpere bere. Aveam însă poftă de whisky şi îi strigai de departe să-mi aducă o sticlă.

De mai multe ori în cursul acelei zile, sticla făcu drumul dus şi, întors la cârciuma lui Jorgensen, revenind plină. Foştii mei prieteni liberi şi fără nici o grijă, apăreau te miri de unde. Erau pescari greci, ruşi, francezi. Rând pe rând, fiecare oferea de băut bucurându-se că mă revăd. Unii plecară şi alţii veniră să-i înlocuiască. Eu însă nu plecam şi ciocneam cu toată lumea. Stomacul mi se umflase ca un burduf, rachiul nu înceta să-mi alunece pe gât, şi beatitudinea îmi creştea pe măsură ce fumurile sale îmi învăluiau creierul.

Clam, care fusese tovarăş cu Nelson înaintea mea, apăru mai zdravăn ca niciodată, dar tot atât de ager şi pe jumătate nebun ca urmare a abuzului de alcool. Tocmai sfârşisem o bătaie cu noul său tovarăş de pe vasul „Gazela”. Cuţitele intraseră în funcţiune şi, după un schimb de lovituri, el căuta să-şi înece necazul în whisky. Discuţia dintre noi alunecă acum către Nelson şi umerii săi largi putreziţi sub pământul Beniciei, unde-şi dormea somnul de veci. Amintindu-ne numai de calităţile sale, vărsarăm lacrimi în memoria sa. Sticla îşi continua drumul neobosită.

Toţi mă rugau să rămân cu ei, dar prin uşa casei unde intrasem şi care rămăsese deschisă puteam să văd valurile agitate de vânt şi să le aud vuietul puternic. Uitând cu totul de studiile intensive ce duraseră timp de trei luni încheiate fără să dorm decât cinci ore din douăzeci şi patru, îl lăsai pe Charley să-mi transporte echipamentul pe o bracă enormă care servea la pescuitul de somoni de-a lungul coastei columbiene. Charley mai aduse pe bord cărbuni, o lampă de gătit cu gaz, un ibric de cafea cu provizia respectivă şi carne. A fost necesar să mă ajute să ajung la debarcaderul mobil dintre vase. Coborâi în barcă şi prietenii mei întinseră pânza până când ajunse tare ca o scândură. Unii dintre ei se temeau s-o întindă astfel, dar eu stăruii cu tărie şi Charley nu şovăi să-mi dea ascultare. Mă cunoştea destul de bine pentru a şti că sunt capabil să conduc pe mare perfect atâta timp cât aveam forţa să mai ţin ochii deschişi.

Desfăcură odgonul şi aşezară cârma la locul ei. Pânza se umflă şi, cu ochii tulburi, îndreptai vasul către larg, făcându-le cu mâna semne de bun rămas. Plecam din nou singur spre aventură, spre necunoscut… aşa cel puţin credeam în acea clipă.

Refluxul era spre sfârşit, dar aveam de luptat cu vântul a cărui violenţă în creştere îmi opunea tot mai multă rezistenţă. Golful Suisun, alb de mânie, scuipa imense bucăţi de mare. O barcă de pescuit somoni putea însă să navigheze pe orice vreme. O avântai în spumă şi începui să cânt. Îmi strigam toată furia şi tot dispreţul pentru cărţi şi pentru şcoli. Valurile imense trecură de mai multe ori peste barcă lăsând pe fund peste treizeci de centimetri de apă. Râdeam însă, văzând apa înspumată clipocind în juru-mi şi îmi aruncai încă o dată sfidarea către vânt şi talazuri. Mă simţeam mândru ca un stăpân al vieţii, un zeu al elementelor dezlănţuite, mai ales că-l aveam drept sfătuitor pe John Barleycorn. Între dizertaţii asupra matematicii şi filosofiei, între declamaţii şi citaţii, urlam vechile melodii marinăreşti învăţate pe vremea când părăsisem fabrica de conserve, pentru a deveni hoţ de stridii: „Negresa Lulu”, „Norul zburător”, „Hoţul din Boston”,. Jucătorii”, „Aş vrea să fiu o păsărică” şi altele.

Multe ore după aceea, în luminile asfinţitului, ajunsei la locul unde Sacramento şi fluviul Joachim îşi amestecă apele lor noroioase. Pomii pe canalul New-York şi alunecai pe apele sale liniştite până la Diamantul Negru, de unde îmi reluai navigaţia pe San Joachim. Ajunsei, în sfârşit, la Santioch, mai puţin beat şi cu o extraordinară poftă de mâncare. Mă oprii lângă un şlep mare, care transporta deobicei cartofi. Reuşisem să pescuiesc, şi pe bordul lui, găsii prieteni vechi cu care fripsei peştii în untdelemn. Curând mi se oferi un minunat rasol de biban dres cu usturoi, pâine prăjită fără unt după obiceiul italian, totul fiind stropit cu un vin roşu, gros şi tare.

Vasul meu era plin de apă, însă găsii în cabina şlepului pături uscate şi un culcuş aşa cum mi-l doream. Mă întinsei pe el, fumai şi începurăm să ne povestim întâmplări din timpurile bune. Deasupra noastră, vântul urla izbind de catarg odgoanele întinse.

Capitolul XXIII. PRIMELE ÎNCERCĂRI LITERARE.

După o săptămână plină de peripeţii părăsii barca de pescuit somoni şi revenii la Oakland, gata să intru la universitate. În timpul acestor ultime opt zile, mă abţinusem de la orice fel de băutură. Am reuşit acest tur de forţă ocolind orice întâlnire cu vechii mei prieteni, căci pricepusem bine: calea aventurii era mai mult ca oricând în stăpânirea lui John Barleycorn. Ispita fusese prea puternică pentru mine în prima zi, dar o îndepărtai cu uşurinţă în zilele următoare. Creierul meu istovit îşi recăpătase forţele. Nu eram nici ruşinat şi nici chinuit de remuşcări ca urmare a beţiei de la Benicia. Mă întorsei bucuros la studiile mele şi trecui pagina acestui capitol al vieţii mele.

Mi-au trebuit mulţi ani pentru a înţelege consecinţele acestui prim pas. Pe atunci socoteam beţia drept o aventură fără însemnătate, dar mai târziu, în clipele de istovire intelectuală, aveam să meditez profund asupra metodelor pline de viclenie cu care John Barleycorn ne ascunde tirania sa.

După căderea în ispită de la Benicia, îmi reluai viaţa sobră de mai înainte, în primul rând pentru că nu doream să beau şi pe urmă fiindcă îmi petreceam tot timpul în tovărăşia cărţilor sau a unor studenţi serioşi. Totul s-ar fi desfăşurat altfel dacă aş fi urmat drumul aventurii, pe care băutura se găsea la fiece pas.

Terminai prima jumătate a anului universitar şi mă înscrisei pentru al doilea semestru. Eram însă tare strâmtorat şi în curând ajunsei la convingerea că universitatea nu-mi va da într-o perioadă scurtă ceea ce aşteptam de la ea. Părăsii deci învăţătura regulată, fără prea multă părere de rău. Timp de doi ani studiasem, mai

alea citisem, un număr impresioant de cărţi. Gramatica mea era mult îmbogăţită. Într-adevăr, nu ştiam încă în ce cazuri se zice: „It is I”15, dar nu mai scriam două negaţii într-o singură frază, cu toate că eram înclinat să fac această greşeală' mai ales atunci când eram prins în focul unei discuţii.

Mă hotărâi îndată să-mi aleg o carieră. Eram ispitit de patru drumuri: muzica, poezia, filosofia de care se legau ştiinţele politice şi, în sfârşit (ceea ce mă atrăgea mai puţin), arta de a scrie romane.

Înlăturai muzica fără să şovăi socotind-o o realizare imposibilă. În schimb, atacai în acelaşi timp celelalte trei vocaţii. Dumnezeule mare! Ce mai scriam! Nimeni n-ar fi reuşit să scape de deznodământul fatal al unei febre creatoare, aşa cum era a mea! O asemenea muncă ar fi fost – dacă ar fi continuat – o cauză suficientă să-mi distrugă creierul şi să mă trimită într-un azil de nebuni.

Scriam. Scriam de toate: proză greoaie, nuvele ştiinţifice şi sociologice, poezii umoristice, versuri de toate felurile – trecând de la poezii simple de patru strofe, la sonete şi apoi la tragedii în versuri albe şi la epopei uriaşe în ritm spencerian.

Câteodată „versificam” câte cinsprezece ore pe zi. Uitam până şi de masă, într-atât eram cuprins de aceste ciudate forme ale creaţiei.

Peste un timp se puse problema dactilografierii. Cumnatul meu poseda o maşină de scris de care se servea ziua şi pe care mi-o punea la dispoziţie în timpul nopţii. Această maşină era o adevărată minune în felul ei şi-mi dau chiar şi astăzi lacrmile de furie când îmi amintesc luptele epice pe care a trebuie să le dau cu ea. Fără nici o îndoială că era primul model fabricat vreodată, după inventarea maşinilor de scris. Claviatura era compusă numai din majuscule. Nu ştiu nici azi ce era cu ea: cred că înăuntru se cuibărise un geniu rău. Nu se supunea nici unei legi fizice şi dezminţea cu obrăznicie proverbul că aceleaşi scuze produc aceleaşi

efecte. Vă jur că niciodată nu-mi făcea două pozne identice! Vai, ce îngrozitor mă durea spinarea! Înainte de această încercare, spatele meu rezistase celor mai violente jocuri pe care mi le impunea o meserie ce se ştie prea bine că nu este dintre cele mai uşoare. Nu venisem însă în contact cu o maşină de scris, şi aceea din faţa mea îmi demonstră că în loc de coloană vertebrală, nu aveam decât o biată ţeavă de pipă! Mă făcu să am îndoieli chiar asupra forţei umerilor mei. De fiecare dată când mă ridicam după lupta dată cu îndrăcită maşină, eram ca şi bătut şi parcă sufeream de reumatism. Trebuia să lovesc atât de tare în clape, încât zgomotul lor ajungea la urechile trecătorilor ca un uruit îndepărtat de tunet, sau ca trosniturile pe care le fac mobilele când sunt sfărâmate. În această probă deveneam lac de apă, îmi oboseam braţele până la coate, şi vârfurile degetelor mi se acopereau de bătături care crăpau spre a fi înlocuite de altele proaspete. Dacă maşina accasta ar fi fost a mea, aş fi făcut-o să scrie folosind unul sau două ciocane de dulgherie cu care aş fi bătut clapele.

Culmea era că-mi dactilografiam nesfârşitele manuscrise, încercând să stăpânesc această unealtă blestemată. A dactilografia o mie de cuvinte însemna un uriaş record de rezistentă fizică şi mentală. Scriam însă mii de cuvinte în fiecare zi pentru eventualii editori despre care bănuiam că-mi aştetau nerăbdători producţia!

În scurtele perioade când întrerupeam lucrul, nervii, creierul şi tot corpul erau într-o stare de asemenea istovire, încât ideea de a bea nu-mi apăru niciodată în minte. Pluteam prea sus pentru a ajunge la stimulente. În afară de orele în care mă chinuiam cu maşina aceea infernală, îmi petreceam tot timpul într-un adevărat paradis de extaz creator. De ce aş fi dorit să beau? Nu credeam eu oare, pe atunci, într-o mulţime de lucruri? În iubirea adevărată a bărbatului şi a femeii, în sentimentul curat al paternităţii, în justiţia umană, în artă şi într-o cohortă întreagă de iluzii ce fac să se învârtească roata lumii?

Dacă directorii de reviste aşteptau manuscrisele mele, în schimb nu păreau prea grăbiţi să mi le accpete. Aceste manuscrise făceau călătorii de necrezut. Prin Pacific, prin Atlantic şi, din nefericire… înapoi! Poate că ciudăţenia caracterelor create de mine era cauza refuzului revistelor de a primi ceea ce le dădeam. Nu ştiu! Şi poate numai Dumnezeu ştie dacă nu cumva creaţiile mele nu erau la fel de nărăvaşe ca şi maşina folosită pentru a le scrie!

Vândui pe la anticari, pe preţuri de nimic, toate cărţile de studii cumpărate în schimbul atâtor privaţiuni. Împrumutam mici sume de bani ori de câte ori puteam şi adesea, spre ruşinea mea, fui silit să mă las hrănit de bătrânul meu tată care abia mai avea forţa să-şi câştige pâinea.

Această stare de criză nu dură mult. După câteva săptămâni, nemaiputând îndura, începui să-mi caut de lucru. Totuşi nu simţeam nici o dorinţă să-mi înec supărarea în băutură, căci nu eram deloc descurajat. Cariera pe care o alesesem urma să sufere numai o întârziere, aceasta era explicaţia. Poate mă învăţaseră cel puţin un lucru: că până atunci nu făcusem decât să ating în treacăt marginea uriaşului câmp al ştiinţelor. Nu încetai totuşi să plutesc în sfere înalte. Îmi petreceam zilele şi o bună parte din nopţi cufundat în citirea cărţilor deiot felul.

Capitolul XXIV. SPĂLĂTORIA.

Am găsit de lucru la ţară, într-o mică spălătorie cu aburi ce aparţinea şcolii Belmont. Împreună cu un alt salariat făceam toată treaba, începând cu alesul rufelor şi continuând cu spălarea şi călcatul cămăşilor albe, a gulerelor, manşetelor, mergând până la albitul lenjeriei delicate, dată la spălat de către soţiile profesorilor.

Munceam ca nişte sclavi, mai ales vara, căci elevii purtau în acest sezon pantaloni de doc, care se călcau cu multă greutate. Ne veneau la spălat atât de mulţi pantaloni de acest fel! Eram lac de apă săptămâni în şir. Făceam o treabă fără sfârşit. Nopţi în şir, în timp ce internii sforăiau în

paturile lor, eu şi tovarăşul meu continuam să lucrăm plini de sârguinţă la lumina becurilor, la cilindrul cu aburi sau la plaşeta de călcat.

Orele erau lungi şi munca istovitoare, cu toate că după un timp, eram maeştri în arta de a elimina orice mişcare zadarnică.

Primeam treizeci de dolari pe lună, plus întreţinerea. Era un progres simţitor faţă de condiţiile în care lucrasem odinioară la încărcat cărbuni sau la fabrica de conserve, cu toate că în ceea ce priveşte hrana, sunt sigur că nu-l ruina pe patronul nostru, deoarece mâncam din bucatele gătite pentru internat. Totuşi, hrana însemna ceva, căci îmi făcea o economie de douăzeci de dolari pe lună. Forţa şi îndemânarea pe care mi le dezvoltasem cu trecerea anilor, îmi aduceau acest plus de câştig lunar.

Dacă aş fi continuat să înaintez în acelaşi ritm, aveam dreptul să sper că înainte de a muri, voi ajunge măcar într-un post de paznic de noapte plătit cu şaizeci de dolari pe lună, sau într-unul de sergent, cu o sută de dolari, fără a mai pune la socoteală micile afaceri personale.

Munceam toată săptămâna cu atâta râvnă, încât sâmbăta seara arătam ca nişte adevărate epave umane. Ajunsesem din nou în starea unui animal de povară trăgând din greu, mai mult decât un cal şi poate incapabil să gândesc mai mult decât el. În această perioadă, cărţile îmi erau interzise. Aveam cu mine un cufăr întreg, dar n-am reuşit măcar o singură dată să citesc vreuna până la capăt. De îndată ce încercam să răsfoiesc câteva pagini, adormeam dus. Iar dacă reşeam să-mi ţin ochii deschişi, treceam peste rânduri fără a putea ţine firul. Lăsai la o parte toate studiile serioase – jurisprudenţa, economia politică şi biologia – pentru a mă ocupa cu lecturi mai uşoare. Luam istoria în mână şi adormeam cu ea. Încercarea făcută cu literatura uşoară avu acelaşi efect. În sfârşit, văzând că nu reuşeam să fiu prins chiar de romanele cele mai vesele, renunţai.

Când venea sâmbătă seara şi eram liber până luni de dimineaţă, nu aveam decât o singură dorinţă: să mă îmbăt!

Pentru a doua oară în viaţă, auzeam chemarea de neînvins a lui John Barleycorn. Mai întâi fusese provocată în urma istovirii cerebrale. În prezent, nu mai era aceeaşi situaţie. Dimpotrivă, sufeream de o adevărată amorţire a creierului, care nu era folosit. Iată aşadar, ce frumos se complicau lucrurile: spiritul meu devenise atât de vioi şi atât de avid să înveţe, să se cultive şi era stimulat până într-un asemenea grad de luminile unei lumi noi descoperite cu ajutorul cărţilor, încât suferea în prezent toate chinurile inactivităţii şi ale unei inerţii dăunătoare.

Legat de prea multă vreme de John Barleycorn, nu voiam să iau din viaţă decât cele promise de el: capricii ale imaginaţiei, visuri de mărire, uitarea de sine, cu un cuvânt, orice altceva în schimbul leşiilor fierbinţi, a cilindrilor rotativi şi a acelei nesfârşite procesiuni de pantaloni de doc ce fumegau sub fierul meu veşnic în mişcare.

Iată, în realitate, cum se petrec lucrurile. John Barleycorn îşi trimite chemarea celor slabi şi celor învinşi, oamenilor demoralizaţi datorită plictiselii sau extremei oboseli. Pentru toţi aceştia, el reprezintă singura evadare. Totul nu este însă decât o înşelătorie neîntreruptă. Acest amăgitor nu face decât să ofere o forţă iluzorie corpului şi o înşelătoare ridicare a spiritului. El nu face decât să denatureze lucrurile pe care le arată sub o lumină mult mai roză.

Nu trebuie să se uite că John Barleycorn are o fire foarte schimbătoare. El se poate adresa tot atât de bine forţei herculeene, vitalităţii bogate, ca şi plictiselii cauzate de trândăvie. Îşi întinde lanţul perfid după orice fel de victime, fără să se preocupe de starea lor spirituală. Ispitele sale îi izbesc pe toţi oamenii deopotrivă. Minte ochii, făcând să apară o vechitură drept un lucru nou, pune adesea un văl plin de atracţie peste realitatea aspră şi astfel îi înşeală pe toţi cei care se încred în el.

Cu toată puternica atracţie, nu mă îmbătăm pentru simplul motiv că trebuia să merg o milă şi jumătate pentru a ajunge la cârciuma cea mai apropiată. Acest fapt se dovedeşte că John Barleycorn nu putea să-mi ia minţile de tot cu chemările sale, fiindcă dacă ar fi fost aşa, aş fi putut alerga de zece ori această distanţă până la cârciumă. Este sigur însă că dacă s-ar fi găsit vreo tavernă la colţul străzii, i-aş fi căzut pradă. Pe când aşa, mă mulţumeam să mă aşez la umbră întreaga mea zi de odihnă şi să mă distrez citind ziarele de duminică. Eram prea obosit chiar pentru această literatură superficială. Numai suplimentul comic sau pagina umoristică îmi aduceau câteodată pe figură un zâmbet palid. Apoi, sfârşeam prin a adormi.

Cu toată rezistenţa de care am dat dovadă refuzând să răspund la ispitele lui John Barleycorn pe toată perioada cât am lucrat la spălătorie, această perioadă din viaţa mea avu totuşi urmări hotărâtoare. Auzisem chemarea vicleanului înşelător, simţisem muşcătura dorinţei, suferisem muşcătura dorinţei şi suferisem că nu aveam alcool. Era o pregătire diabolică pentru o înclinare violentă, pentru acea patimă de neînvins, care mă prinse în ghearele sale ceva mai târziu.

Cel mai curios fapt în toată această întâmplare este că naşterea şi creşterea până la proporţii atât de violente a dorinţei a avut un caracter cu totul cerebral. Corpul meu nu cerea alcool. Ca şi în trecut, această licoare îl făcea să se cutremure de dezgust. Odinioară, când cădeam de oboseală după o zi întreagă de muncă la descărcat cărbuni, nu mă gândeam niciodată să beau şi acest gând nu a reuşit să mă stăpânească. Mai târziu, după intrarea la Universitate, atunci când creierul îmi era istovit de studiu, m-am grăbit să mă îmbăt. La spălătorie munceam iarăşi peste măsură, se înţelege, dar ceva mai puţin ca la uzină şi cu următoarea diferenţă: în vreme de încărcăm cărbuni, creierul meu nu fusese încă stimulat. Abia după aceea descoperisem nesfârşita împărăţie a spiritului. Organul meu cerebral

fusese deci scuturat de somnolenţă, devenise şi mai vioi, mai avid să cunoască şi să producă. În loc de aceasta, era în situaţia de a fi abrutizat printr-o muncă fără sfârşit.

De altfel, fie că i-aş fi cedat lui John Barleycorn, ca la Benicia, fie că aş fi rezistat ispitelor sale, aşa cum am făcut cât am fost la spălătorie, prin felul de viaţă pe care-l duceam, pofta de a bea nu făcea decât să crească în spiritul meu zi după zi.

Capitolul XXV. PRIMUL SUCCES.

Odată plecat de la spălătorie, sora mea şi bărbatul ei îmi dădură bani să plec la Klondike. Era pe timpul primei goane după aur.

Tocmai împlinisem douăzeci şi unu de ani şi eram în plină vigoare fizică. Mă văd încă, după douăzeci şi opt de mile de navigaţie, din golful Dyea până la lacul Linderman, trecând prin Chilcoot şi pe cale de a transporta bagajele împreună cu indienii. Ultima etapă până la lacul Linderman era de trei mile. Făceam patru drumuri zilnic şi de fiecare dată purtam în spate o încărcătură de o sută cincizeci de livre. Altfel spus, parcurgeam zilnic optzeci şi patru de mile pe poteci accidentate, cu toate că numai jumătate din acest efort uriaş mă zdrobea cu totul. La sfârşit abia mai reuşeam să mă târăsc.

Renunţasem la orice fel de profesiune şi iată-mă din nou plecat în căutarea norocului. Alături de mine îl regăseam pe John Barleycorn cu ceata lui de aventurieri şi vagabonzi capabili capabili să suporte mai bine o foame îndelungată decât să se lase de whisky. Alcoolul curgea în valuri, în timp ce sacii de făină au rămas intacţi la locurile lor, pe tot parcursul călătoriei.

Din fericire, cei trei camarazi ai mei erau mai puţin înclinaţi să facă uz de alcool. Nu beam deci decât în tovărăşia altora, destul de rari de altfel, dar mă lăsam furat de aceste ocazii până la pierderea oricărei demnităţi omeneşti.

Cu toate acestea, trebuie să adaug că mica mea farmacie conţinea şi un sfert de kilogram de whisky, pe care-l desfăcui numai după şase luni de la plecare, într-un lagăr izolat, unde un doctor începea o operaţie fără anestezie. Chirurgul şi bolnavul goliră sticla împreună înainte de a începe.

Un an mai târziu, abia vindecat de scorbut, m-am întors în California unde mă aştepta o veste tristă: tatăl meu murise. Toate greutăţile familiei rămâneau acum în spatele meu.

Pentru a câştiga banii necesari călătoriei de întoarcere, am fost silit să mă îmbarc pe bordul unui vapor ca descărcător de cărbuni, iar de acolo, să călătoresc ca emigrant până la San Francisco. Se înţelege că n-am adus din Klondike, drept avere, decât scorbutul de care sufeream.

Vemurile deveneau tot mai grele. Pretutindeni bântuia şomajul. Rămas simplu lucrător, eram hotărât să mă apuc de prima muncă ce mi s-ar fi ivit în cale. Nu mă gândeam să îmbrăţişez o profesiune; în această privinţă afacerea era clasată odată pentru totdeauna.

Aveam de hrănit două guri înafară de a mea şi de asigurat un adăpost pentru toţi trei. Îmi trebuia de asemenea şi îmbrăcăminte călduroasă de iarnă, fiindcă singurul costum pe care-l aveam era prea subţire. Primul lucru ce mi se impunea era să-mi găsesc măi întâi o ocupaţie. Abia după aceea puteam face planuri de viitor.

În general, cei fără specializare sunt primele victime ale crizelor. Nu cunoşteam decât două meserii: aceea de marinar şi aceea de spălător. Noile mele răspunderi înlăturaseră ideea de a pleca pe mare şi nu reuşeam să găsesc chiar cel mai umil loc nici în spălătorii şi nici în alte părţi, Mă înscrisei la cinci birouri de plasare şi dădui anunţuri în trei ziare diferite. Făcui apel la câţiva amici care m-ar fi putut scăpa din încurcătură – dar mă izbii de indiferenţa lor sau de neputinţa de a-mi procura ceva de lucru.

Situaţia era disperată. Îmi amanetai ceasul, bicicleta şi o manta de ploaie, de care tatăl meu era mândru şi pe care mi-o lăsase moştenire. Aceasta fu, de altfel, singura moştenire din viaţa mea. Cămătarul îmi dădu doi dolari pe ea, deşi costase cinsprezece.

Uitasem să vă spun că un vechi camarad din timpul când lucram în port, veni într-o zi la mine cu un elegant costum de seară învelit în jurnale. Când îl întrebai de unde îl are, a fost incapabil să-mi dea o explicaţie demnă de crezut. Trebuie să adaug că nici eu n-am stăruit prea mult. Doream să posed acest costum dar nu pentru a-l purta. Îi dădui în schimb o mulţime de obiecte ciudate, pe care le aruncasem la gunoi. Omul meu găsi mijlocul să scoată câţiva bani, vânzându-le din poarta în poartă, iar eu amanetai fracul pentru cinci dolari. Îl puteţi găsi şi astăzi în prăvălia cămătarului, căci n-am ajuns să-l răscumpăr niciodată.

Nu reuşeam să găsesc totdeauna de lucru. Şi totuşi, ce afacere straşnică ar fi putut face cu mine aceia care m-ar fi folosit! Posedam lin fizic rarisim. Aveam douăzeci şi doi de ani şi cântăream, dezbrăcat, peste nouăzeci de kilograme, fiecare kilogram fiind o garanţie a unui surplus de muncă. Ultimele urme de scorbut erau pe punctul de a dispare în urma unui tratament recomandat de medic; acesta era foarte natural şi consta în a mesteca de câteva ori pe zi cartofi în stare crudă.

Bătui la toate porţile. Mă oferii ca model, dar tinerii fără lucru se găseau pe toate drumurile… Răspunsei anunţurilor date de bătrâni invalizi care căutau pe cineva să-i îngrijească. Trebui să devin agentul unei companii de maşini de cusut, plătit din comisioane, adică fără un salariu fix. Dar bieţii oameni nu se gândesc în timpul perioadelor critice în care nu se găseşte de lucru să cumpere maşini de cusut, aşa că fui nevoit să renunţ la acest post.

Încercai în acelaşi timp să găsesc un loc de căruţaş sau de salahor, dar la apropierea iernii, armata muncii se revărsa spre oraşe. Eu, care până acum mă mulţumisem să-mi port

nepăsarea prin toate ţările lumii şi în împărăţia spiritului, neglijasem să mă înscriu într-un sindicat muncitoresc.

Îndeplineam tot felul de munci prost plătite. Lucram cu ziua, mă angajam cu jumătatea de zi să tund iarba, să tai mărăcini, să ridic covoarele, să le bat şi să le pun la loc. Mai mult, luai parte la concursul instituit de administraţia poştelor pentru slujba de factor poştal şi ieşii primul. Din nenorocire, nu mai era nici un loc liber şi trebuia să-mi aştept rândul.

Pentru a nu-mi pierde răbdarea, continuai să muncesc ori de câte ori aveam ocazia; astfel, pentru a câştiga zece dolari, scrisei o dare de seamă asupra unei călătorii pe o distanţă de o mie nouă sute de mile pe care o făcusem într-o mică barcă, timp de trei luni, coborând de-a lungul Yukonului. Nu cunoşteam stilul gazetăresc, dar eram sigur că-mi vor plăti totuşi cei zece dolari pentru lucrare. Nu ajunsei niciodată să încasez măcar un singur cent. La primul ziar din San Francisco, atunci când prezentai manuscrisul, fui învinuit că l-am copiat pe undeva. Alt ziar unde trimisei acelaşi manuscris prin poştă, nu-mi confirmă primirea. Această tăcere era un semn bun. Cu cât treceau mai multe zile, cu atât încrederea că voi avea succes devenea mai mare.

Pot să dezvălui aici partea caraghioasă a întregii afaceri. Se zice că nimeni nu se naşte pentru a fi fericit şi că fericirea vine la întâmplare, spre unul sau spre altul. Nevoia care mă împingea de la spate, mă sili să mă avânt la întâmplare pe un drum nesigur. Renunţasem de multă vreme la ideea de a deveni scriitor de profesie. Singurul meu scop fusese ca prin acest articol să câştig zece dolari. Această sumă urma să mă ajute să trăiesc de bine de rău până în ziua când aş fi putut găsi un serviciu stabil. Dacă în această perioadă s-ar fi ivit un loc vacant la poştă, nu mi-aş fi dorit nimic mai bun!

Nu se produse însă nici o schimbare. În timpul rămas liber ca urmare a ocupaţiilor mele ocazionale, mă amuzai să

scriu un foileton de douăzeci şi una de mii de cuvinte pentru o revistă a tineretului. Compunerea şi dactilografierea acestei lucrări îmi luară şapte zile. Fără îndoială că acesta a fost motivul pentru care manuscrisul mi-a fost trimis înapoi: mă grăbisem prea tare şi trecusem dincolo de posibilităţile pe care le aveam atunci! Tot răul are însă un bine. În timpul necesar pentru ca acest manuscris să ajungă la destinaţie şi să se înapoieze, având încredere în mine, scrisei mai multe nuvele. Una dintre ele o vândui publicaţiei bilunare „Revista Călătoriilor". Altă revistă,. Pisica Neagră", îmi dădu patruzeci de dolari pentru următoarea. „Revista Călătoriilor" îmi făcu o ofertă, asigurându-mi şapte dolari şi jumătate pentru fiecare nuvelă pe care le-aş fi dat-o, plata urmând să se facă la publicare. În felul acesta reuşii să-mi scot bicicleta de la amanet, precum şi ceasul şi mantaua de ploaie. În plus, închiriai şi o maşină de scris. Cu vremea, achitai toate notele datorate la mai multe prăvălii, unde reuşisem să capăt mici credite. Îmi reamintesc de un mic băcan portughez care nu îngăduia niciodată ca datoria mea să treacă de patru dolari. Hopkins, unul din confraţii săi, începea să se supere îndată ce contul meu ajungea la cinci dolari.

Cam în vremea aceasta am fost chemat la biroul poştei pentru a intra în serviciu. Acest lucru neprevăzut mă punea în faţa unei dileme îngrozitoare. Cei şaizeci şi cinci de dolari pe care i-aş fi putut câştiga regulat în fiecare lună mă ispiteau atât de mult, încât nu ştiam ce cale să urmez. Nu voi uita niciodată atitudinea directorului poştei din Oakland. Când mă prezentai în faţa lui, îi vorbii ca de la om la om, arătându-i sincer situaţia în care mă găseam. Îi încredinţai planurile mele şi-i arătai toate drumurile ce se deschideau prin noua mea meseria de scriitor. Aveam multe posibilităţi de izbândă, dar nu puteam fi sigur. Îl rugai să treacă peste rândul meu şi să dea postul celui de-al doilea reuşit la

concurs şi să mă cheme apoi de îndată ce se va ivi un nou post liber…

Directorul se încruntă şi mă întrerupse cu aceste cuvinte:

— După câte înţeleg, dumneata refuzi această situaţie, da?

— Nicidecum, protestai eu. Vă rog mult să mă înţelegeţi. Dacă aţi avea bunăvoinţa ca de data aceasta…

— Nu este de amânat. Iei serviciul sau renunţi, hotăra el cu răceală.

Din fericire pentru mine, felul aspru al acestui om mă revoltă.

— Daţi-l cui doriţi, îi răspunsei. Nu mai primesc postul!

Capitolul XXVI. MARTIN EDEN.

Astfel tăiate posibilităţile unei existenţe de funcţionar, mă adâncii din nou în literatură. Cred că în tot ceea ce am făcut, am dus întotdeauna lucrurile până la extrem. Munceam de dimineaţa până seara. Compuneam, dactilografiam, studiam gramatica, stilul sub toate formele sale şi analizam lucrările marilor scriitori, pentru a descoperi cauzele succesului lor.

Nu mai dormeam decât cinci ore din douăzeci şi patru şi nu-mi îngăduiam nici o pauză din cele nouăsprezece ore ce-mi rămâneau. O vecină curioasă, văzând că la mine lampa ardea până la orele două sau trei dimineaţa, făcu un fel de deducţie sentimentală asupra purtării mele, gen Sherlock Holmes. Cum nu avea nicodată prilejul să mă întâlnească în timpul zilei, ea trase concluzia că eram un jucător înrăit şi că lumina aceea fusese pusă la fereastră de către mama mea, care voia să îndrepte spre cămin paşii fiului rătăcit.

Răstimpurile cele mai critice pentru scriitorul începător sunt acele lungi şi dureroase epoci de inactivitate editorială, în timpul cărora nu vede niciodată venindu-i un cec de la ziare sau reviste şi când obiectele mai valoroase au luat demult drumul amanetului.

Aproape toată iama am petrecut-o în costumul de vară. Vara următoare, în perioada vacanţelor suferii şi mai mult când manuscrisele aşteptau în sertarele birourilor

redacţionale până la înapoierea personalului. Calea aleasă de mine se dovedi a fi cu atât mai grea cu cât n-aveam pe nimeni care să-mi dea cel puţin un sfat. Printre prietenii mei nu era nici măcar unul care să fi încercat să scrie. Descoperii totuşi că pentru a reuşi în profesiunea de autor, trebuia să mă dezvăţ încetul cu încetul de cele învăţate de la profesorii de literatură în şcoala secundară sau la universitate. La început, am fost cuprins de o puternică indignare, când îmi dădui deama de acest fapt. În prezent însă înţeleg foarte bine ce se întâmplase: tocmai atunci când eu dibuiam încă pe calea ce duce la această artă, nu se cunoşteau deloc procedeele care duc pe un scriitor la renume. Până la acea dată făcuseră epocă scrieri de genul lui „Snow Bound” şi „Sarot Resartus”, dar directorii revistelor americane erau sătui de acest gen literar şi nu mai voiau să audă de el. Le trebuia ceva modem şi ofereau preţuri atât de ispititoare pentru tot ce era nou, încât profesorii de literatură şi-ar fi dat demisia ca să scrie romane după gustul timpului, dacă ar fi fost capabili să facă acest lucru.

Continuai să lupt. Făceam ocoluri lungi pentru a nu trece pe lângă măcelarul şi băcanul la care eram dator; amanetai încă o dată ceasul, bicicleta şi mantaua de ploaie a tatălui meu, în tot acest timp lucrând serios şi reducând pe cât se putea orele de somn.

Unii critici au contestat iuţeala cu care Martin Eden, unul dintre eroii romanelor mele, a reuşit să se instruiască. Intrat în viaţă ca marinar şi posedând numai cunoştinţele rudimentare primite în şcoala primară, am reuşit să fac din mine, în decurs de trei ani, un autor de succes. Aceşti critici pretind că lucrul ar fi imposibil. Totuşi, azi pot spune: Eu sunt Martin Eden.

După aceşti trei ani, dintre care doi îi folosii pentru a învăţa la şcoala secundară şi la universitate, iar unul pentru a scrie fără a pierde nici un minut cu studiile, reuşii să dau o serie de nuvele în reviste de genul lui „Atlantic Monthly”,

să fac corecturile primei mele cărţi (editată de Houghton Miffin & Co.), să public articole sociologice în „Cosmopolitan Magazine” sau în „McLore’s” şi în plus, refuzai un post de redactor ce-mi fu oferit telegrafic de un ziar new-yorkez. Cam în acea vreme, mă pregăteam şi pentru căsătorie.

Toate acestea reprezentau muncă din belşug, mai ales în ultimul an de pregătire pentru meseria de scriitor. În timpul acestor douăsprezece luni, în care adesea mă lipsii de somn şi-mi istovii creierul până la limită nu băui măcar o singură dată şi nici nu-mi veni poftă de aşa ceva. Pentru mine alcoolul nu mai exista. Sufeream adesea de dureri de cap datorită surplusului de muncă intelectuală, dar nu căutam de loc să-mi recapăt calmul prin băutură. Sfinte Dumnezeule! Scrisorile primite de la ziare, prin care mi se anunţa că prozele mele sunt admise şi cecurile pe care mi le ducea poşta, erau singurele recompense pe care mi le doream.

Un plic subţire v^nit cu poşta de dimineaţă din partea unui director de revistă mă stimula mai mult decât ar fi făcut-o şase, şapte pahare de coctail. Şi dacă, din întâmplare aluneca din plic un cec ceva mai important, faptul era suficient spre a mă îmbăta de-a binelea. Mai mult, pe atunci nu mă pricepeam de loc la coctailuri. Când îmi apăru prima carte am fost invitat într-o seară, de mai mulţi prieteni la „Bohemian Club” din San Francisco unde ei erau membri. Ne instalarăm în fotolii largi căptuşite cu piele şi cineva comandă de băut. Auzii pentru prima oară pronunţându-se numele acestor rachiuri amestecate şi coctailuri pregătite cu anumite feluri de „scotch”. Pe atunci nu ştiam nici măcar că vorba „scotch” înseamnă whisky.

Nu cunoşteam decât băutura celor săraci, aceea din cârciumi şi din porturi, berea şi whiskyul cel ieftin, botezat după numele său. Eram atât de încurcat când a trebuit să aleg, încât chelnerul a fost cât pe aici să leşine când îi cerni un bordeaux după masă.

CAPITOLUL XXVII. ORGIA DE BERE.

Succesele literare mi-au permis să-mi îmbunătăţesc felul de viaţă şi să-mi lărgesc orizonturile. Mă mărgineam să scriu şi să dactilografiez o mie de cuvinte pe zi, făcând aceasta chiar duminica şi sărbătorile. Studiam de zor, însă nu atât de mult ca altădată. Îmi permiteam să dorm cinci ore şi jumătate, ajungând prin forţa lucrurilor să-mi acord şi această jumătate de oră suplimentară de odihnă. Mijloacele mele financiare îmi dădeau mai multă libertate, pe care o foloseam şi pentru a face cultură fizică. Mă foloseam mai des de bicicletă, pentru simplul motiv că reuşisem s-o scot definitiv de la amanet. Făceam box, scrimă, mergeam în mâini, mă întreceam cu alţii la sărituri în înălţime şi lungime, trăgeam la ţintă, ridicam greutăţi şi înotam mult.

După o vreme îmi dădui seama că exerciţiile fizice pretind mai mult somn decât munca intelectuală. Uneori, când mă înapoiam obosit de la astfel de probe dormeam câte şase ore. O dată, după o zi bogată în practicarea tuturor sporturilor, rămăsei şapte ore în şir stăpânit de o totală istovire.

Asemenea excese erau însă rare. Aveam atâtea de învăţat şi de dus la capăt, încât mă necăjeam tare pe mine însumi dacă dormeam mai mult şi îl binecuvântam pe inventatorul ceasului deşteptător.

În această perioadă nu simţii niciodată nevoia de a bea. Aveam gânduri prea avântate şi duceam o viaţă prea vibrantă ca să mă mai cobor în ghearele beţiei. Pe atunci visam să salvez lumea, iar alcoolul nu putea să mă înfiebinte mai tare decât noul meu ideal. Pe baza celebrităţii ce eram pe cale s-o câştig ca scriitor, părerile îmi erau respectate şi îndemnurile ascultate. Cel puţin aşa credeam. Orice ar fi fost, renumele meu de autor atrăgea auditori la conferinţele ţinute, auditori pe care numai talentele mele oratorice nu i-ar fi convins niciodată să vină. Fui invitat să iau cuvântul în cluburi şi organizaţii de toate felurile. Luptai

pentru cauza pe care o credeam bună, fără a-mi întrerupe prin aceasta studiile şi lucrările literare.

Până în acea vreme, cercul prietenilor mei era destul de redus. Acum începeam să fiu înconjurat de alţii noi, să ies, să fac vizite. Primeam o mulţime de onoruri şi mai ales, invitaţii la masă. Făcui cunoştinţă cu o mulţime de oameni a căror viaţă materială era cu mult mai uşoară decât fusese vreodată a mea. Descoperii că mulţi dintre ei erau prieteni cu băutura, fără a fi neapărat beţivi. Aveau obiceiul să bea acasă, cu modestie, poftindu-mă să fac la fel, dintr-un sentiment de prietenie şi ca un act de ospitalitate, pe care nu-l puteam refuza. Beam nu fiindcă prinsesem gustul acelor băuturi şi-mi era indiferent dacă aveam de ales între un pahar de coctail sau de whisky de origine scoţiană.

Mă aflam în posesia unei case. Însuşi faptul că primeam o invitaţie aducea după sine obligaţia să primesc la rându-mi, pentru a nu mă comporta altfel decât ceilalţi. Făcui deci provizii de bere, whisky şi vinuri de masă, urmărind să nu le duc lipsa niciodată.

În toată această perioadă nu avem nici cea mai mică înclinare pentru John Barleycorn. Ciocneam cu oaspeţii mei pentru că eram o fire sociabilă. Alegerea băuturii mă interesa prea puţin şi beam acelaşi lucru ca şi ei, fie că ar fi consumat alcooluri tari sau băuturi igienice, inofensive. Când nu aveam pe nimeni în vizită, nu beam nimic. Sticlele de whisky se găseau totuşi la îndemână, în cabinetul de lucru, şi timp de luni şi ani de zile, nu mă atinsei niciodată de ele când eram singur.

În perioadele când luam masa în oraş, observam totdeauna, cu oarecare mirare, acea lumină trecătoare de veselie şi mulţumire, ce se aprindea în ochii comesenilor mei la vederea primului coctail. După un timp, acest obicei îmi păru şi mie foarte plăcut şi plin de nobleţe. Firea mea veselă şi vitalitatea excepţională n-aveau nevoie de acest stimulent; dovadă că niciodată nu-mi veni ideea, când

mâncam singur, să gust un coctail pentru a-mi deschide pofta de mâncare.

Îmi amintesc de un om foarte spiritual, puţin mai în vârstă decât mine, care mă vizita adesea. Îi plăcea mult whiskyul.

Şedeam uneori după amiezi întregi în cabinetul meu de lucru, bând împreună. Când el începea să se îmbete, eu abia simţeam că whiskyul produce un uşor efect asupră-mi. Dacă mă lăsam dus în a practica acest obicei, manifestarea mea se datora influenţei încă puternice a unui trecut în care şedeam zile şi nopţi întregi cu paharul în mână pentru a ţine prietenilor tovărăşie la băutură.

Faptul cel mai grav era că John Barleycorn nu mă mai îngrozea. Ajunsesem să mă cred mai tare ca el. Nu-mi dovedisem oare mie însumi, în timpul acestor ani de muncă şi studii peste care trecusem că puteam să-l înving? Beam puţin sau mult, după cum aveam chef, dar acest drog blestemat nu mai avea influenţă asupră-mi şi nu putea să-mi stârnească dorinţa. Îmi plăcea să-l consum ca pe vremea lui Scotty, a pescarului sau a hoţilor de stridii, numai pentru a face un act de camaraderie şi pentru a da dovadă de virilitate.

Oamenii cultivaţi cu care veneam în contact, aceşti aventurieri ai spiritului, erau şi ei băutori. De ce nu i-aş fi imitat, mai ales că nu aveam nimic a mă teme din partea lui John Barleycorn?

Trăii ani îndelungaţi stăpânit de această mentalitate. Câteodată, mă lăsam prins în cursă, dar aceasta se întâmpla rar. Beţia mă împiedica să lucrez dar în nici un caz nu puteam admite acest lucru. Mi se întâmplă de mai multe ori să mă ameţesc în cursul unei şederi de câteva luni în cartierul East-End din Londra. Silit de împrejurări, trebuia să mă amestec în viaţa poporului spre a mă documenta asupra unei scrieri la care lucram16. În dimineţile ce urmau unor astfel de abuzuri, tunam şi fulgeram împotrivă-mi fiindcă prin ele mi se răpea facultatea de lucru. Totuşi, în

astfel de ocazii mă găseam pe poteca aventurii, şi întâlnirea cu John Barleycorn era ceva de neînlăturat.

Având certitudinea că nu voi fi pedepsit prin lungul meu antrenament de a bea şi prin repulsia pe care o aveam împotriva alcoolului, mi se întâmplă în timpul diverselor mele rătăciri în mijlocul oamenilor să iau parte cu mândrie la beţii prelungite peste măsură. Oricât de ciudată ar părea această vanitate ce-i împinge pe oameni să recurgă la abuzuri, ea este totuşi un fapt de necontestat, aşa cum voi dovedi-o printr-un exemplu.

Am fost invitat de un grup de tineri înflăcăraţi să prezidez o reuniune ţinută într-o cafenea unde berea urma să curgă în valuri. Eram pentru prima oară de faţă la o astfel de manifestare şi nu puteam prevedea ce avea să se întâmple. Mă aşteptam la discursuri pline de foc asupra unor subiecte alese. Fără îndoială că mulţi dintre tinerii mei prieteni vor bea peste măsură, dar eu îmi promisei să nu trec niciodată peste o limită. N-aş fi bănuit că aceşti tineri, atât de originali, căutau în orgii ocazionale ceva deosebit de monotonia existenţei precum şi un motiv de a scoate din minţi oamenii mai serioşi decât ei. Unul dintre ei îmi mărturisi mai târziu că la întrunirea de mai înaintea aceleia la care luam parte, reuşiseră să-l îmbete până la inconştienţă pe invitatul lor de onoare, un tânăr şi înflăcărat radical17, fără experienţă în arta de a bea.

După primele clipe petrecute în mijlocul lor, înţelesei ce aveau de gând cu mine şi în fiinţa-mi apăru un straniu sentiment de amor-propriu.

Le voi arăta eu acestor tineri încrezuţi cine va fi mai rezistent! Da, vom vedea cine va putea da dovadă de mai multă vitalitate, cine va avea un stomac mai îndurător şi un cap care să rămână limpede la orice probă! Să vedem cine se va tăvăli ca un porc şi cine va rămâne în picioare. Micuţii aceştia credeau că m-au prins într-o cursă şi făceau haz dinainte!

Sărmanii!

Se înţelege că era vorba de o probă în care era umilitor să te declari învins. Mi se oferea bere din belşug. Puah! De ani de zile nu mai băusem – în prezent cunoşteam alte calităţi mult superioare aceleia servită acolo – dar trecusem prin epoci când mă măsurasem cu oameni adevăraţi, nu cu astfel de pirpirii şi mă simţeam capabil să-i vâr pe toţi sub masă!

Beţia începu. Ciocnii cu cei mai buni dintre ei. În astfel de cazuri, se mai îngăduia câte o slăbiciune la alţii, dar niciodată la invitatul de onoare, care trebuia să rămână la înălţime până la sfârşit.

Toate lungile mele nopţi de studiu, toate cărţile pe care le citisem, toată înţelciunea cucerită dispărură înaintea monştrilor dorinţei de a se avânta din nou tot mai mult în mocirlă. Porcul, maimuţa şi tigrul se iveau în mine din profunzimi de prăpastie, din acele străfunduri unde lâncezea un atavism vrăjmaş şi brutal.

După terminarea „şedinţei”, îmi păstram încă echilibrul şi mergeam drept fără să mă clatin, lucru cu care s-ar fi putut lăuda puţini dintre ceilalţi participanţi la întrecere. Revăd parcă în colţul străzii pe unul dintre acei flăcăi care plângea de necaz în timp ce arăta celorlalţi siguranţa mersului meu. Era departe să ştie că o voinţă de fier, căpătată în urma unor ani îndelungaţi de antrenament se încleştase în fumurile beţiei de fiinţa mea conştientă şi ordona muşchilor mei. Nu putea să-şi dea seama cu preţul cărui efort vocea îmi rămânea limpede, felul de exprimare uşor, gândirea întreagă şi raţionamentul logic.

Totuşi râdeam în sinea-mi. Nu reuşiseră să mă ridiculizeze. Am chiar o oarecare mândrie de a le fi înşelat aşteptările, mândrie pe care nu mi-o pot stăpâni, chiar dacă privesc retrospectiv. Într-atât este de complexă natura umană! A doua zi de dimineaţa, otrava absorbită în ajun îşi produsese efectul, îmi era aşa de rău, încât nu puteam să-mi scriu cele o mie de cuvinte obişnuite. Avui o zi mizerabilă. În cursul după amiezii trebuia să pronunţ un discurs care, după câte cred, a fost la fel de mahmur ca şi mine însumi. Unii dintre

auditorii din primele rânduri erau câţiva dintre acei tineri din ajun. Şedeau acolo pentru a descoperi în persoana mea urmele orgiei noastre de bere. Nu ştiu ce concluzii au tras, dar mă consolai cu uşurinţă văzând starea de plâns în care erau. În orice caz, nu arătam ca ei.

Jurai să nu mă mai las niciodată furat de asemenea impulsuri şi-mi ţinui promisiunea, căci aceasta a fost ultima beţie de acest gen. Fără îndoială că am continuat să beau: mi-am învăluit însă viciul în mai multă înţelepciune şi discreţie şi l-am curăţat de orice spirit se întrecere. Căci există grade de învăţământ şi progrese chiar în arta de a bea!

Iată un exemplu care dovedeşte că în acea epocă nu beam decât din spirit de camaraderie. În cursul unei treceri a Atlanticului, cu vechiul „Teutonic”, avui ocazia de la început să cunosc un telegrafist englez şi un reprezentant al unei firme de navigaţie spaniolă. Unica lor băutură, pe care o numeau destul de original „gât de cal” era un amestec dulce şi împrospător în care se introduceau mere şi coji de portocală. În tot cursul călătoriei, nu băui nimic altceva. Dacă ei ar fi consumat whisky, fără îndoială că aş fi făcut la fel.

Să nu se creadă în mod eronat că eram lipsit de voinţă. Nu mă interesam de alegerea băuturilor, atâta tot. Nu puneam nici un fel de interes în această chestiune. Eram plin de tinereţe, de îndrăzneală şi alcoolul nu era pentru mine decât ceva cu totul neglijabil.

Capitolul XXVIII. MAREA SUFERINŢĂ.

Nu sosise încă sorocul la care să mă robesc, în care să mă apropii cu totul de John Barleycorn şi să-l urmez în cele mai ciudate capricii ale sale. Totuşi, el se strecura din ce în ce mai adânc în viaţa mea pe măsură ce înaintam în vârstă şi succesele literare de înmulţeau şi se transformau în bunăstare materială precum şi în tot mai multe relaţii mondene. În această perioadă încă mă mai mărgineam faţă de el la simple îndatoriri de politeţe. Beam pentru a fi

sociabil, atâta tot. De îndată ce rămâneam singur, uitam de alcool. Rareori măi făceam câte un chef intim, dar îl socoteam drept un mic tribut adus prieteniei.

Eram atât de puţin pregătit să-i cad pradă lui John Barleycorn, încât în clipele mele de disperare de atunci nu m-am gândit nicodată să-i cer o mână de ajutor. Aveam mari supărări personale şi unele preocupări mai aparte care nu-şi au locul în această povestire. Dacă mai adăugăm şi suferinţele intelectuale care le întovărăşesc totdeauna pe cele morale, se va înţelege chinul prin care treceam. Nu aveam o experienţă prea vastă în ale vieţii. Studiasem prea mult ştiinţa pozitivă şi suferisem influenţa sa în felul meu. În ardoarea dată de tinereţe, am făcut greşeala pe care o fac mulţi, de când lumea, să caut cu încăpăţânare adevărul ce se ascunde în spatele aparenţelor. O dată ce smulsei vălurile, ceea ce văzui îmi inspiră o groază pe care nu o putui învinge. Într-un cuvânt nu-mi măi rămânea aproape nimic din idealurile mele frumoase, poate numai credinţa în umanitate, într-o umanitate cu adevărat curată.

Această lungă criză de pesimism este o boală prea obişnuită la cea mai mare parte dintre noi, ca să mai fie nevoie s-o descriu. Ajunge să spun că la mine atinsese un asemenea grad de intensitate, încât mă gândeam la sinucidere cu răceala unui filosof grec. Grija de fiinţele care depindeau de mine, pentru hrana şi adăpostul lor, mă făcu să cuget mult. Era însă o simplă problemă de morală. Nu m-ar fi oprit. Adevărata mea salvare fu alta, ultima mea dorinţă: aceea ce a crea o lume mai bună.

Cunoştinţele smulse după lupte îndelungate şi prin muncă aspră, mă decepţionaseră. Vedeam totul sub o lumină întunecată. Succesul? îl dispreţuiam. Celebritatea? O comparam cu cenuşa stinsă. Societatea pe care o frecventam, compusă din bărbaţi şi femei cu puţin deasupra drojdiei umane din porturi, mă făcea să mă cutremur de murdăria şi mediocritatea sa mentală. Dragostea femeii? Semăna cu restul. Cât despre bani, nu mă ispiteau. Ce

însemnau arta şi cultura? Ce rămânea din ele în faţa faptelor pozitive ale biologiei?

Toate aceste lucruri le socoteam caraghioase; mai caraghioase îmi apăreau însă fantoşele care se împopoţonau cu ele.

Din cele de mai sus, se poate vedea până unde mergea dezgustul meu de viaţă. Mă născusem cu o fire de luptător, dar cele pentru care luptasem până acum nu meritau osteneala. Îmi mai rămânea un singur ideal: aducerea binelui pentru cei mulţi, pentru popor. În această stare, văzând adesea neputinţa mea, eram disperat. Totuşi nu m-am gândit nicodată că John Barleycorn ar putea să fie leacul care m-ar putea ajuta să suport existenţa. Unicul leac, în ochii mei, era ţeava rece a unui revolver, un glonte care m-ar cufunda în noaptea eternă.

Aveam în casă whisky din belşug, dar îl socoteam rezervat pentru oaspeţi. Singur, nu mă atingeam de el. În vreme ce noul meu ideal lua contururi tot mai precise, mă curpinse brusc o adevărată groază de propriu-mi revolver. Obsesia de a muri mă urmărea atât de mult, încât temându-mă să nu comit vreun act funest în timpul nopţii, aflat încă sub imperiul somnului, încredinţai arma soţiei rugând-o s-o ascundă bine, aşa încât să fie departe de mine, să nu mă poată ispiti...

Recunoscător idealului care mă salvase, coborâi în arenă şi începui să lupt pentru el excesiv, aşa cum ştiam eu să fac în oricare domeniu. Deşi mulţi îmi aduc învinuirea că am greşit oprind unele idei în mers, realitatea a dovedit contrariul. Fie vorba între noi, acum pot să afirm că am ajutat la evoluţia politico-socială din Statele Unite grăbind-o cu cel puţin cinci ani.

Lupta mi-a făcut bine, ajutându-mă să înving boala cea îngrozitoare. Intrai în covalescenţă şi dragostea tot mai puternică nutrită pentru cei mulţi reuşi să mă vindece.

Între timp nu mai urmării să descopăr realitatea universală cu vechea-mi înverşunare. Când pumnii mi se

încleştară pe ultimele văluri, m-am temut să le înlătur, atât de mult mă înfricoşa să contemplu încă o dată adevărul în toată goliciunea lui zguduitoare. Dimpotrivă, încercai cu energie să şterg din spiritul meu amintirea primelor vedenii îngrozitoare.

Ajunsei în sfârşit să cunosc fericirea adevărată. Viaţa îmi zâmbea şi ajunsei să simt plăcerea de a trăi în cele mai neînsemnate lucruri. Refuzasem să analizez prea mult problemele de mare adâncime. Citeam încă, dar înflăcărarea de odinioară dispăruse. Nici chiar în prezent nu mi-am părăsit obiceiul de a citi regulat, dar nu mai găsesc în mine patima arzătoare din tinereţe. Pe atunci, ascultam cu lăcomie vocile din necunoscut care îmi şopteau să caut să pătrund misterele ascunse în fondul vieţii şi sincolo de stele. Acum, aceste voci nu se mai aud.

Capitolul acesta este menit să dovedească faptul că am reuşit să înving acea boală îngrozitoare în ghearele căreia poate să cadă oricare dintre noi, fără să-l chem în ajutor pe John Barleycorn. Mă întreb dacă în mare parte n-a fost el cel vinovat de apariţia ei! Trecutul meu atât de des petrecut în tovărăşia sa era o grea povară!

Fără a mai căuta cauzele bolii, pot să spun că vindecarea am obţinut-o fără acest „domn”. Dragostea, mulţimea, iluziile sănătoase ale spiritului omenesc, au fost singurele medicamente adevărate.

Niciodată n-a existat un om atât de puţin înclinat de la natură către consumul de alcool şi totuşi se va vedea, în cele ce vor urma, cât de scump am plătit îndelungata mea prietenie – adesea silită – cu John Barleycorn, acest demon pe care l-am întâlnit timp de douăzeci şi cinci de ani, absolut pretutindeni.

Capitolul XXIX. COCTEILURI.

După suferinţa cea mare, m-a hotărât să nu beau decât în tovărăşia prietenilor, pentru a nu deveni un ursuz. Totuşi o uşoară înclinare pentru alcool începea să se ivească pe nesimţite. Nu era o necesitate fizică. Corpul meu nu cerea

alte stimulente decât călăria, boxul sau sporturile nautice şi îl satisfăceam din plin, lăsându-mă furat de toate exerciţiile în aer liber. Eram sănătos tun, şi când făcui o asigurare pe viaţă, medicii societăţii la care mă adresasem, mă găsiră într-o stare fizică excelentă.

Astăzi, când privesc înapoi, îmi dau seama că tendinţa de a bea era, la începutul existenţei mele, provocată de mediul în care trăiam, de mentalitatea pe care mi-o formasem, de starea nervoasă, de firea mea înflăcărată. Cum aş putea să explic toate acestea?

Am să încerc. Privind lucrurile fiziologic, din punctul de vedere al gurii şi stomacului meu, alcoolul nu încetase niciodată să-mi inspire dezgust. Cele mai rafinate băuturi nu mă ispiteau mai mult decât berea de la cinci ani, sau vinul acela greu al italienilor, la vârsta de şapte ani. Îndată ce eram singur, pe cale de a scrie sau a studia, nu mă mai gândeam la băutură. Îmbătrâneam însă, deveneam mai prudent, mai urâcios poate. Discuţiile pe care le auzeam în societate mă atrăgeau prea puţin: le urmăream plictisit şi adesea era o tortură pentru mine să ascult banalităţile şi prostiile femeilor sau pretenţiile pline de obrăznicie şi vorbăria goală dar pompoasă a pigmeilor semidocţi. Era tributul pe care oricine trebuie să-l plătească atunci când a citit prea mult sau când este el însuşi un prost. Faptul principal este că sufeream. Pentru mine dispăruse viaţa, veselia aceea, uitarea pe care o găseam odinioară în raporturile cu oamenii.

Mă ridicasem prea sus printre stele sau poate mă deşteptasem dintr-un somn adânc. Pare curios, dar nervii nu-mi erau deloc zdruncinaţi de oboseală. Aveam pulsul normal. Starea excelentă a inimii şi plămânilor mei urma încă să provoace admiraţia medicilor. Îmi scriam zilnic mia de cuvinte. Duceam la capăt, cu o punctualitate strictă şi plină de bucurie, toate îndatoririle pe care mi le pretindea viaţa. În timpul nopţii, dormeam ca un copil. Totuşi…

totuşi de îndată ce apăream în apropierea altor oameni eram cuprins de o întunecată melancolie în timp ce în interior, fiinţa-mi spirituală plângea amar. Nu mai găseam nici forţa să râd în faţa solemnelor proclamaţii făcute de indivizi pe care, în forul mei intim, îi socoteam drept nişte idioţi şi încurcă lume. Nu-mi regăseam nici măcar spiritul de glumă, pentru a răspunde la vorbăria lungă şi seacă a femeilor care sub aparenta lor naivitate şi drăgălăşenie rămân la fel de primitive ca şi femelele preistorice, tot atât de naturale şi primejdioase când îşi urmează destinul lor biologic, deşi au înlocuit pielea păroasă de odinioară cu blănuri mai scumpe şi mai rare. Pot jura că nu eram pesimist. Mă plictiseam, iată realitatea. Prea adesea fusesem de faţă la acelaşi spectacol şi auzisem aceleaşi cântece, aceleaşi discuţii. Mersesem atât de des la teatru şi-i cunoşteam atât de bine mecanismul, încât nici dibăcia actorilor principali, nici râsul sau cântecele figuranţilor, nu mă puteau opri să văd decorurile şi ce era dincolo de ele.

Nu se poate câştiga nimic atunci când se pătrunde în culise şi nici atunci când descoperi acolo pe vreun tenor cu voce de înger, pe punctul de a-şi bate nevasta! Totuşi eu îndrăznisem să pătrund, şi acum plăteam urmările. Eram poate un prost, n-aş putea spune. Cert este că legăturile mele sociale deveneau din ce în ce mai neplăcute. Pe de altă parte, trebuie să mărturisesc că uneori, foarte rar, mi se întâmplă să întâlnesc câte un suflet de elită sau proşti de felul meu, cu care puteam petrece câteva ore de neuitat în împărăţia stelelor sau în paradisul nebunilor. Aveam o soţie cum rar poate fi întâlnită; unul din acele suflete nobile, cu o fire sănătoasă, naturală. Niciodată n-am ştiut ce este plictiseala în apropierea ei. Era pentru mine un izvor nesecat de încântare şi de manifestări neaşteptate. Nu-mi puteam însă petrece tot timpul în tovărăşia sa şi socoteam că nu este nici drept şi nici cuminte să o silesc să-şi împartă vremea numai cu mine. În afară de aceasta, dădusem la iveală o serie de cărţi pline de succes: ori, în această

situaţie, lumea are anumite pretenţii din partea soţiei unui autor de renume. Apoi, orice om normal are nevoie din când în când de societatea altuia.

Am ajuns acum la punctul principal. Ce cale îmi rămânea pentru a putea înfrunta jocul stupid şi legăturile sociale, odată ce le smulsesem vălurile înşelătoare ce la confereau farmecul obişnuit? Aveam o singură soluţie: ajutorul lui John Barleycorn, înarmat cu o răbdare de neînvins, aşteptase un sfert de secol clipa în care voi veni eu însumi să-i întind mâna, cerându-i sprijinul. Datorită conformaţiei mele fizice deosebite şi norocului, până în acea clipă toate încercările sale dăduseră greş. Nu-i reuşise nici o viclenie, dar mai avea atâtea altele în bogata sa colecţie!

Descoperii că unul sau mai multe coctailuri mă consolau oarecum făcându-mă să văd mai puţin prostia umană. Sorbite înainte de masă, mă ajutau să râd în hohote de lucruri care de mult timp încetaseră să mi se mai pară caraghioase. Coctailul era o înţepătură de ac, un stimulent pentru spiritul meu obosit şi blazat. Lovitura de bici pe care o dădea imaginaţiei era suficienă spre a-mi reda veselia naturală. Zâmbetul îmi revenea pe buze, cântam şi băteam câmpii cu oameni pe care în mod normal abia de-i puteam suferi. Schimbam idei comune şi mă distram cu acei indivizi mediocri şi încrezuţi care nu cunoşteau decât un singur fel de discuţie.

Dintr-un om moroconos, coctailul mă transforma într-un chefliu nespus de vesel. Mă intoxicam însă prea mult de această veselie iluzorie care suna fals. Cu toate acestea, ea se strecura cu atâta viclenie încât eu, un atât de vechi cunoscător al lui John Barleycorn, nu-mi dădui seama încotro mă ducea, începeam să prind gustul vinului şi al muzicii. Curând aveam să le pretind sus şi tare.

Cam în acea epocă, am fost trimis în Extremul Orient în calitate de corespondent de război al unui ziar american. Pofta de a sorbi un coctail înainte de masă ajunse să fie atât de puternică, încât aşteptam cu nerăbdare ora mâncării.

Primeam toate invitaţiile la dineuri şi în afară de aceasta, îmi luasem obiceiul să merg aproape în fiecare după-amiază la anumiţi prieteni unde eram atras de o forţă irezistibilă. Mă grăbesc să adaug că farmecele stăpânei casei nu aveau nici o legătură cu regularitatea vizitelor mele. Adevărul era că acolo mi se ofereau cele mai bune coctailuri din marele oraş în care mă găseam, unde totuşi, toţi străinii erau socotiţi maeştri în arta de a pregăti băuturi complicate. În localuri de lux, la hoteluri sau chiar în casele particulare, nu se preparau niciodată asemenea băuturi divine. Erau adevărate capodopere de dibăcie. Încântau simţul gustului şi erau un stimulent neîntrecut. Cu toate acestea, credeam că nu doresc coctailurile acelei case decât din pură îndatorire naturală prezentă la o fiinţă sociabilă.

Părăsii oraşul şi străbătui călare sute şi sute de mile de-a lungul râurilor şi printre munţi. Timp de luni întregi urmării operaţiunile de război şi, în sfârşit, ajunsei în Manciuria împreună cu armatele victorioase ale Japoniei, fără a consuma nici un pic de băutură în tot decursul călătoriei. În orice clipă aş fi putut găsi, în proviziile pe care le duceam pe cai, mai multe sticle de whisky. Niciodată însă nu mi-ar fi venit ideea să desfac vreuna numai pentru mine. Dacă, din întâmplare, întâlneam vreun alb care venea cu o misiune în tabără, ciocneam împreună câte un pahar, aşa cum se face întotdeauna. De altfel, acesta era motivul pentru care luasem cu mine sticlele, punându-le la socoteală ziarului pentru care lucram.

Numai privind cu atenţie înapoi, pot fixa cumva progresele aproape neobservate ale dorinţei de a bea. Am fost pus în gardă prin unele amănunte pe care n-am ştiut să le văd, iar mai târziu, de mici întâmplări a căror gravitate nu o putem simţi pe atunci.

În fiecare iarnă obişnuiam să fac câte o călătorie pe mare, de şase până la opt săptămâni, în regiunea golfului San Francisco.^Yachtul meu „Snark”, un mic vas solid, avea o cabină confortabilă şi o mică bucătărie. Drept bucătar

aveam un tânăr coreean şi mai luam pe bord, în mod obişnuit, câte un prieten sau doi pentru a ne bucura împreună de plăcerile acestei călătorii, îmi luam de asemenea maşina de scris pentru a lucra zilnic obişnuita-mi mie de cuvinte.

În iama aceea eram însoţit de un amic, Cloudesley, care mai fusese cu mine. Mai invitasem încă un prieten, Toddy, care mergea cu noi pentru prima oară. În anii trecuţi, pentru a face pe placul lui Cloudesley, luasem pe bord o cantitate de bere pe care o băusem încetul cu încetul în decursul călătoriei.

De data aceasta, situaţia era alta. Toddy îşi căpătase această poreclă – căci numele său era o poreclă – numai datorită dibăciei sale diabolice de a pregăti punchuri fără rival. Luarăm deci cu noi o mare cantitate de whisky care, din nefericire, fu reînnoită de mai multe ori! Cloudesley şi cu mine căpătaserăm slăbiciunea pentru un anumit „toddy” arzător, pe care îl dam pe gât cu multă plăcere deoarece ne provoca aproape instantaneu o stare de veselie nebună. Această băutură începea să-mi placă atât de mult, încât o aşteptam cu adevărat, şi după un timp o beam regulat împreună cu prietenii mei, de patru ori pe zi: înainte de gustarea de dimineaţă, la începutul mesei de prânz, puţin înainte de cină şi seara când ne culcam. Nu eram niciodată beţi, dar trebuie să mărturisesc că de patru ori pe zi toţi trei vedeam viaţa în roz.

Abia trecuse jumătate din timpul consacrat călătoriei noastre de plăcere, când Toddy a fost chemat la San Francisco pentru afaceri. Începând din acea clipă, Cloudesley şi cu mine îl puserăm pe tânărul coreean să ne facă regulat acele punchuri urmând strict formula lăsată de cel plecat.

Obiceiul acesta nu se menţinu decât pe vas. Când mă înapoiai pe pământ, nu mai simţii nevoia de punch pentru a-mi deschide ochii dimineaţa şi spre a mi-i închide seara. De

atunci, nici n-am mai gustat aşa ceva şi pot spune că au trecut ani îndelungaţi.

Iată însă unde am vrut să ajung: îmi păceau mult acele punchuri. Veselia ce o provocau era cu adevărat miraculoasă. Sunt sigur că prin ele John Barleycorn îşi făcea numeroşi prieteni. Constituiau începutul spre o înclinare ce trebuia, zi după zi, să se mărească, şi până la urmă să degenereze într-o dorinţă continuă şi de neînvins. Cam aşa s-a întâmplat şi cu mine, deşi trăisem alături de John Barleycorn atâta vreme şi rânjeam în faţa zadarnicelor sale eforturi de a mă învinge: nu ştiam nimic pe atunci. Eram departe de a ghici adevărul!

Capitolul XXX. O NOUĂ ÎNCERCARE.

Asemeni tuturor bolnavilor, petrecui o mare parte din covalescenţă ocupându-mă cu lucrurile mărunte ale vieţii, care nu aveau nici o legătură cu cărţile de ştiinţă. Câteodată, pentru a mă distra, aveam manifestări de copil. Astfel, uneori aveam poftă să mă joc umblând în patru labe în piscină sau sărind coarda pe câmpie; alteori călăream că un nebun sau încercam să reconstitui diferite imagini, potrivind cu răbdare micile fragmente.

Rezultatul unei astfel de existenţe nu întârzie să se arate. Sătul de atmosfera oraşului şi convins că descoperisem paradisul la ferma mea din Valea Lunii, mă hotărâi să mă stabilesc aici pentru tot restul vieţii. De fapt, nimic nu mă reţinea în oraş, cu excepţia teatrului, muzicii şi… băilor turceşti.

Îmi ordonai viaţa cum nu se poate mai bine. Mă dedicam deopotrivă muncii şi jocului. Citeam mai mult romane decât cărţi ştiinţifice. Studiam de zece ori mai puţin decât în trecut. Problemele fundamentale al vieţii tot mă mai interesau, numai că le priveam acum cu oarecare neîncredere şi aceasta de când, voind să smulg vălurile adevărului, îmi arsesem degetele.

Mărturisesc că noua mea atitudine ascundea acel grăunte de ipocrizie şi minciună, atât de necesar omului care ţine

morţiş să trăiască. Cu alte cuvinte, mă legasem la ochi pentru a nu mai vedea ceea ce eu numeam interpretarea brutală a faptului biologic. În orice caz, reuşisem să scap de un obicei rău, de o stare de spirit periculoasă şi repet, mă scăldam în fericire. Dacă privesc în urmă cu atenţie şi judec rece, sunt nevoit să mărturisesc că aceasta a fost perioada cea mai fericită din viaţa mea. Veni însă şi ora când, fără nici o socoteală, a trebuit să plătesc cei douăzeci de ani de prietenie cu John Barleycorn…

Câteodată aveam la fermă invitaţi care rămâneau câteva zile. Unii dintre ei nu obişnuiau să bea, dar nu era cuviincios să le impun şi celolalţi aceeaşi abstinenţă; aşa încât comandai o provizie de băuturi pentru vizitatori.

Slăbiciunea mea pentru coctailuri nu mergea până acolo încât să învăţ şi felul cum se prepară. Mă înţelesei deci cu un specialist din Oakland să-mi pregătească o serie şi să mi le trimită. Când eram singur, nu mă atingeam de ele, dar îmi dădui seama curând că după orele de lucru doream să sosească vreun prieten cu care să gust, în sfârşit, un păhărel. Pe de o parte, eram aşa de puţin dispus să beau, încât un singur coctail reuşea să mă influenţeze luminându-mi spiritul şi provocându-mi câteva minute de veselie înainte de masă. Pe de altă parte, forţa stomacului meu şi rezistenţa la băutură erau atât de mare, încât acel unic coctail nu reuşea decât să-mi provoace o uşoară excitaţie şi o plăcere trecătoare.

Într-o zi, un prieten îmi ceru pe faţă şi fără nici cea mai mică sfială, un al doilea coctail. Ciocnii cu el. Senzaţia plăcută dură mai mult, râsul fu mai profund şi mai sonor. Asemenea experienţe nu se pot uita. Câteodată, sunt înclinat să cred că m-am apucat cu tot dinadinsul de băutură, fiindcă eram cu adevărat prea fericit.

În altă zi, soţia mea Charmian şi cu mine plecarăm într-o lungă plimbare în munţi, călare. Servitorilor le dădusem liber pentru toată ziua. Când ne întoarserăm, la o oră înaintată din noapte, începurăm să ne preparăm singuri

masa, cu multă plăcere. Eram numai noi doi în bucătărie şi viaţa ni se păru nespus de frumoasă. Cât despre mine, eram în culmea fericirii; uitasem cu totul de cărţi şi de adevărurile absolute. Corpul meu plin de vigoare era cuprins de o oboseală sănătoasă, aşa cum oricine poate resimţi după o zi de plimbare călare, în aerul curat al munţilor. În noaptea aceea de vis, mă găseam alături de draga mea, preparându-ne singuri mica noastră cină şi uitând de toate. Scăpat de orice grijă, nu mai aveam datorii de plătit. Bani aveam destui, iar viitorul se deschidea larg şi promiţător înaintea noastră. Şi acolo, în bucătărie, alimente delicioase fierbeau pe plită, râsetele noastre se contopeau fericite, iar eu simţeam în stomac ghimpele foamei.

Eram atât de mulţumit încât, la un moment dat, nu ştiu cum, simţii că se ridică în mine dorinţa nestăvilită pentru o stare şi mai bună. Apreciam starea mea de fericire, dar doream să o facă să crească, să devină şi mai intensă. Ah, ştiam mijlocul de a ajunge la aşa ceva, îl învăţasem din nenumăratele mele ciocniri cu John Barleycorn! De mai multe ori, ieşii din bucătărie pentru a lua sticla de coctail; de fiecare dată înghiţeam câte un pahar. Rezultatul a fost măreţ. Fără a fi beat, mă simţii în curând încălzit şi animat de o voioşie nespusă. Viaţa îmi arunca fericirea cu amândouă mâinile, dar eu nu mă mulţumeam cu atât, ci mai adăugam încă dărniciei sale. Starea mea de fericire avea măreţia unei piramide al cărei vârf se apropie de cer. Fu o clipă sublimă a vieţii mele – una dintre cele mai minunate din câte trăisem până atunci… Dar i-am plătit preţul, mult timp după trecerea ei, aşa cum se va vedea. Astfel de clipe nu se pot uita, iar pe de altă parte, omul, în nerozia sa, nu înţelege că nu există nici o lege fixă care să decreteze că aceleaşi cauze vor produce totdeauna aceleaşi efecte. Altfel că, a mia pipă de opium ar produce plăceri asemnătoare cu cele provocate de prima, sau un singur coctail în loc de mai multe, ar aprinde aceeaşi flacără, după un an de obişnuinţă.

Într-o zi când nu aveam invitaţi, după ce-mi terminasem munca de dimineaţă, îmi oferii singur un coctail înainte de masă. Din păcate, luai acest obicei. De data aceasta, căzui în cursa ce mi-o întinse John Barleycorn, căci după aceea, începui să beau regulat, nu din spirit de ospitalitate, nici pentru gustul unei băuturi, ci numai pentru efectul însăşi al beţiei.

Doream acest coctail ca aperitiv. Niciodată nu-mi veni ideea că nu trebuie să-l iau. Oare nu-l plătisem eu? Aveam mijloace acum să-mi ofer mii de coctailuri pe zi, dacă mi-aş fi dorit-o. Ce însemnătate putea avea pentru mine un singur coctail, când de atâtea ori şi timp de ani întregi sorbisem cantităţi enorme de bături mult mai tari, fără a resimţi nici cel mai mic rău?

Iată programul unei zile, aşa cum îl urmam la fermă: în fiecare dimineaţă, cam de la ora opt şi jumătate, după ce citeam sau corectam în pat diferite lucrări începând din zori de la ora patru sau cinci, mă sculam şi mă aşezam la birou. Mă ocupam de corespondenţă până la ora nouă fix, când începeam să lucrez. Până la ora unsprezece, mia mea de cuvinte era aşternută pe hârtie. Într-o jumătate de oră îmi puneam în ordine biroul, şi cu aceasta munca zilei era terminată. La unsprezece şi jumătate mă întindeam sub arbori într-un hamac unde-mi citeam scrisorile şi ziarul de dimineaţă. La douăsprezece şi jumătate luam masa, iar în cursul după amiezii făceam înot şi călărie.

Într-o dimineaţă, cam pe la unsprezece şi jumătate, puţin înainte de a mă întinde în hamac, băui un coctail. Repetai gestul şi în zilele următoare, suplimentându-l cu încă unul pe la douăsprezece şi jumătate. Curând ajunsei să mă surprind, în timp ce eram pe cale să scriu cele o mie de cuvinte zilnice, că privesc pendula, într-atât eram de nerăbdător să văd limbile arătând unsprezece şi jumătate pentru a-mi putea satisface setea tot mai arzătoare.

Venise timpul să-mi dau seama, în sfârşit, că doream alcoolul. Dar ce importanţă avea, la urma urmelor? John

Barleycorn nu mă înfricoşa câtuşi de puţin. Eram obişnuit cu el de prea multă vreme. Ştiam cum să procedez: beam cu multă prudenţă şi niciodată n-am mai ajuns să fac exces. Cunoşteam toate primejdiile şi capacanele acestui tiran, multiplele lui mijloace întrebuinţate odinioară în încercarea-i de mă distruge. Toate acestea însă aparţineau trecutului, unui trecut îndepărtat! Niciodată nu voi mai bea până la pierderea controlului, până la abrutizare! Tot ceea ce-mi trebuia – şi niciodată nu ceream mai mult – era numai să mă înviореze, să mă încălzească, să stimuleze în fiinţa mea tendinţele de veselie, să facă să mi se ridice zâmbetul pe buze şi să excite uşor, în creierul meu, sediile imaginaţiei.

Oh, da, fără nici o îndoială, venise momentul în care puteam spune că sunt în întregime stăpân pe mine şi mai mult chiar, stăpân al lui John Barleycorn!

Capitolul XXXI. ARTA DE A BEA.

Trupul nostru se obişnuieşte uşor cu acelaşi stimulent, înţelesei curând că numai un coctail nu mai producea acea mult aşteptată biciuire a nervilor, ci mă lăsa rece, fără veselie şi fără înflăcărare. Îmi trebuiau acum trei pentru a ajunge la starea dorită. Primul îl dădeam pe gât cam pe la unsprezece şi jumătate, în clipa în care mă duceam să mă întind în hamac pentru a-mi citi poşta de dimineaţă. Cam după o oră îl sorbeam pe al doilea, exact înainte de a lua obiceiul să mă dau jos din hamac cu zece minute mai devreme, putând astfel să beau un al treilea pahar înainte de mă aşeza la masă. Făcui din acest fel de a bea o regulă zilnică. Căzui astfel sub tirania a două dintre obiceiurile cele mai nenorocite pentru un băutor. Să beau singur şi să beau regulat. Eram totdeauna gata să ciocnesc un pahar cu prietenii mei, dar tot atât de natural consumam alcoolul singur atunci când nu se afla nimeni de faţă. Mai mult încă, dacă mă găseam în tovărăşia unui băutor moderat, dădeam pe gât două pahare, în vreme ce acela se mulţumea numai cu unul; pe al doilea, îl beam fără el, şi uneori, împotriva

voinţei lui. Ţineam întotdeauna să-mi acord o consumaţie în plus faţă de ceilalţi şi în felul acesta, mă obişnuii să beau singur, pe ascuns, ferindu-mă de invitaţi sau de prieteni cu care îmi plăcea să ciocnesc. Ca totdeauna, şi aici John Barleycorn îmi punea la dispoziţie o scuză: ar fi însemnat să-mi trădez datoriile de gazdă aţâţând la băutură un prieten care nu ar fi fost capabil să consume alcoolul în aceeaşi cantitate ca mine. Pe de altă parte, eu nu puteam să beau mai puţin. N-aveam altă cale, în astfel de cazuri, decât să-mi dublez porţia sau să mă lipsesc de stimulentul pe care un singur pahar nu mi-l putea procura.

Ajuns la acest punct al spovedaniei mele, ţin să afirm că nu sunt nici prost şi nici lipsit de voinţă. Lumea întreagă recunoaşte astăzi succesele mele de scriitor, mai apreciate – îndrăznesc să spun – decât ale multora dintre confraţii mei ajunşi la celebritate; pentru a ajunge la acest rezultat, fără îndoială că am avut nevoie de inteligenţă şi de o voinţă puternică. Corpul meu bine construit a rezistat la aventuri în care nişte sărmane creaturi obişnuite ar fi pierit întocmai ca muştele. Totuşi, ceea ce arăt aici, mi s-a întâmplat mie însumi. Existenţa mea este o realitate, beţia mea, de asemenea. Sunt experienţe trăite, nu speculaţii teoretice. Aici, după părerea mea, este vorba de un exemplu izbitor al puterii lui John Barleycorn – acest periculos anacronism pe care-l lăsăm să trăiască, deşi el readuce epocile de bestialitate şi îşi smulge în fiecare an, din mijlocul neamului omenesc, tributul de tinereţe, de forţă, de entuziasm. Reiau firul confesiunilor.

După o zi îndrăcită petrecută făcând sporturi pe lac, exerciţii de călărie în munţi, sau de la un capăt la altul al Văii Lunii, mă simţii atât de bine, atât de fericit că trăiesc, încât dorii să intensific cât se poate de mult aceste clipe sublime. Posedam secretul: un singur coctail înainte de masă era neîndestulător. De aceea luai două. Două sau trei, cel puţin. La urma urmelor, de ce nu? Aceasta înseamnă să trăieşti, şi în toate împrejurările eu am iubit viaţa.

În acest mod, coctailurile intrară în obiceiurile mele zilnice.

Găseam mereu motive să beau pe ascuns: vizita câte unui prieten, o criză de nervi împotriva arhitectului meu sau a unui zidar care nu lucra cum trebuie, moartea calului preferat încurcat înr-o barieră de sârmă ghimpată, sau chiar ştiri bune primite cu poşta de dimineaţă de la ziare ori de la editorii mei. Trebuia să beau de trei sau chiar de patru ori mai mult decât un om obişnuit pentru a putea obţine efectul dorit. Forţa mea devenea, în acest caz, o slăbiciune!

Exista totuşi un singur punct în care eram constant: nu gustam nici măcar o singură picătură de alcool înainte de a-mi fi scris mia de cuvinte prevăzută pentru fiecare zi. Odată încheiată această muncă, coctailurile ridicau în mintea mea un zid de uitare între lucrul terminat şi plăcerile care mă aşteptau pentru restul zilei. Ideea de activitate se ştergea din conştiinţa mea şi nu apărea decât a doua zi la nouă, când mă aşezam din nou la masa de lucru. Doream să menţin acea stare de spirit, care-mi îngăduia să-mi păstrez energia, şi nu era posibil, după cum credeam, decât prin regimul alcoolic. Nu era John Barleycorn atât de negru cum îl zugrăveau oamenii! Nimeni nu ştia mai bine ca el să-şi răsplătească prozeliţii – şi eu eram unul dintre preferaţii lui! Produceam o operă care, pot să afirm, era sănătoasă, sinceră şi folositoare. Nici o umbră de pesimism! În timpul lungii mele boli învăţasem să cunosc drumul vieţii. Ştiam că trebuie să-ţi faci iluzii. În acest domeniu, eram un exaltat. Şi astăzi dau la iveală aceeaşi operă curată, optimistă şi plină de viaţă. Criticii sunt cu toţii de acord în ceea ce priveşte vitalitatea ce se revarsă din belşug din felul meu de a scrie. Susţin că trebuie chiar să trăiesc toate acele imagini frumoase, pe care încerc să le fac simţite de cititori!

Cu prilejul acestei îndepărtări de la firul povestirii, să-mi fie îngăduit să repet o întrebare ce mi-am pus-o de mii de ori mie însumi: De ce beam? Da, de ce? Oare făceam

aceasta din cauza prea bunei mele stări? Fiindcă înnotam în fericire? Eram puternic! Să fi fost oare pentru că nu aveam cu cine să-mi măsor forţa? Sau vitalitatea mea era prea mare? Nu ştiu pentru ce beam! Nu sunt în stare să formulez nici un răspuns şi simt în mine o bănuială care creşte cu fiecare zi care trece. Mulţi ani am trăit într-o intimitate prea strânsă cu John Barleycorn. După o practică îndelungată, chiar un stângaci ajunge să se servească de mâna sa dreaptă. Ajunsesem oare, la rându-mi, să-mi transform firea şi să devin, până în cele din urmă, un alcoolic?

Da, da, eram fericit! Învinsesem o boală lungă şi cunoşteam toată gingăşia dragostei de femeie. Câştigam bani mulţi cu puţine eforturi. Radiam de sănătate şi dormeam întocmai ca un copil. Continuam să scriu cărţi de succes, iar în controversele mele sociologice, îmi vedeam adversarii învinşi de faptele în desfăşurare, ceea ce îmi mărea şi mai mult renumele ca valoare intelectuală.

De dimineaţa până seara nu cunoşteam nici o nelinişte, nici o deziluzie, nici o părere de rău. Viaţa era pentru mine o bucurie fără sfârşit, un cântec ce se repeta la infinit. Ajunsesem să urăsc orele de somn fiindcă îmi răpeau clipele de plăcere! Toate acestea însă nu mă împiedicau să beau. După părererea mea, John Barleycorn se pregătea să-mi joace o nouă farsă.

Cu cât consumam mai mult alcool, cu atât voiam mai mult pentru a obţine acelaşi efect. Când părăseam Valea Lunii pentru a lua masa în oraş, nu-mi păsa dacă se servea un singur coctail, deşi acesta nu putea să mă stimuleze. Îmi luam însă toate măsurile de prevedere. Înainte de masă, luam două, trei, sau – dacă întâlneam vreun prieten – patru, cinci sau chiar şase coctailuri… numărul lor nu mai conta acum. Fiindcă nu aveam totdeauna timpul necesar să consum cantităţile necesare, îmi veni o idee minunată. Comandam la bar un coctail dublu. De câte ori eram grăbit, reînnoiam metoda!

Acest nou fel de a bea, sfârşi prin a face din mine un blazat. Creierul meu se obişnuise atât de bine să funcţioneze stimulat de aceste mijloace artificiale, încât fără ele era lipsit de orice energie şi iniţiativă. Mai mult, alcoolul devenise pentru mine o necesitate de care nu mă puteam lipsi. Era un mijloc prin care mă puteam manifesta în lume, păstrându-mi rangul social. Îmi trebuia biciuirea otrăvii, muşcătura ei, fumurile beţiei, spre a-mi învălui creierul. Numai aşa viaţa reuşea să mă înveselească, să mă farmece, să mă facă să uit fondul lucrurilor, pentru a le lua de bun surâsul lor fals punându-mă astfel în starea de a-mi primi prietenii şi de a fi bine dispus printre ei!

Pe scurt, John Barleycorn reîncepea cu mine lupta sa vicleană. Făcea să mi se redeştepte vechea boală aţâţându-mă să-mi aduc în cuget Adevărul căruia îi smulgea brusc vălurile, pentru a mă pune faţă în faţă cu realitatea crudă. Mă lăsam prins zi după zi în cursa lui vicleană. Gândirea mea redeveni încetul cu încetul obsedată de vechile probleme rumegate înainte şi tot mai întunecată.

Uneori, mustrări şi intuiţii neaşteptate îmi veneau în minte. Mă întrebam unde mă ducea această obişnuinţă de a bea? John Barleycorn se fereşte însă să răspundă direct la astfel de întrebări şi le ocoleşte, spunând: „Haide, vino să iei ceva! Îţi voi dezvălui tot ceea ce gândesc în această privinţă”. Din păcate, această sugestie îşi producea totdeauna efectul!

Dovadă este întâmplarea următoare, pe care John Barleycorn nu şovăie niciodată să mi-o aducă în memorie.

Fusesem victima unui accident ce pretindea o operaţie dintre cele mai delicate. Într-o dimineaţă, la o săptămână după ce părăsisem masa de chin, mă aflam întins pe patul din spital, slab şi abătut. Faţa îmi era trasă, şi puţinul ce mi se putea vedea neacoperit de barbă, căpătase o culoare galbenă ca pielea de mort. Doctorul care mă trata era tocmai pe punctul de a părăsi încăperea, dar mai rămase

puţin lângă patul meu, aruncând o privire plină de mustrare asupra ţigării pe care o fumam:

— Ar trebui să te laşi de acest obicei, îmi spuse el pe un ton plin de hotărâre. Tutunul va sfârşi prin a te distruge într-o bună zi. Priveşte-mă pe mine!

Ridicai ochii asupra lui. Era cam de vârsta mea, cu umeri largi, cu un bust puternic, cu ochi strălucitori şi cu obraji respirând de sănătate. Cu greu s-ar fi putut găsi un exemplar masculin mai frumos!

— Întocmai ca dumneata, am avut şi eu obiciul să fumez, continuă el. Şi încă ţigări de foi! Am renunţat însă la ele şi iată rezultatul.

Vorbea pe un ton de superioritate sau cel puţin cu o legitimă mândrie… Renunţarea nu-l împidică însă să moară o lună mai târziu, în urma unei maladii. Ajunseseră o jumătate de duzină de microbi, cu nesfârşitele lor denumiri ştiinţifice, pentru a-l ataca şi distruge. Se declaraseră complicaţiile cele mai de necrezut şi zile întregi cartierul în care locuia a fost alarmat de strigătele cumplite ale acestui splendid specimen uman! Muri chinuit, urlând de durere.

„Vezi tu, îmi zise John Barleycorn, cu toate acestea, el s-a îngrijit! A mers până acolo încât a renunţat la fumat. Iată ce răsplată a avut. Al naibii ghinion, n-am ce zice! Microbii nu se lasă intimidaţi atât de uşor. Şi nu poţi face nimic pentru a te apăra. Straşnicul tău doctor îşi luase toate precauţiunile posibile, şi totuşi, i-au venit de hac. Când aceste micuţe fiare se avântă, cu greu se poate spune unde se vor opri. Se poate foarte bine să le cazi tu victimă. Gândeşte-te numai la plăcerile de care acest brav doctor a găsit cu cale să se lipsească! Oare preferi să renunţi la bunătăţile ce ţi le pot oferi şi să te laşi într-o bună zi năpădit de microbi? Crede-mă, dreptatea nu face parte din lumea aceasta! Viaţa nu este decât o loterie. Eu însă pot să te fac să o vezi în roz şi să râzi de tot ceea ce observi în juru-ţi. Haide, râzi împreună cu mine! Va veni în curând şi rândul tău. Până atunci, înveseleşte-te! Aici pe pământ nu-i decât tristeţe.

Pentru tine voi semăna veselia. Îţi repet: trăim într-o lume murdară, expusă la nenorociri ca aceea care s-a abătut asupra bietului doctor. Cel mai bun lucru este să te duci şi să mai dai un rând pe gât. Să nu ne mai gândim la cele întâmplate…”

Cum era şi natural, mă dusei să golesc încă un pahar, pentru a şterge amintirea acestui incident. Repetai aceasta, ori de câte ori John Barleycorn binevoia să mi-l reamintească. Cu toate acestea, beam într-un mod inteligent. Aveam grijă să-mi aleg numai lichide de cea mai bună calitate. Căutam stimulentul şi uitarea, evitând cu precauţie urmările rele care n-ar fi întârziat să se ivească dacă aş fi consumat produsele alcoolice obişnuite în comerţ şi beţiile ordinare. Trecând peste aceasta, este bine să notez că din clipa în care un om adoptă o asemenea metodă şi discreţie în felul de a bea, înseamnă că merge pe un drum fatal, fără speranţe de scăpare!

Continuai să respect cu religiozitate regula ce mi-o impusesem: de a nu gusta nici o picătură de alcool înainte să-mi fi terminat de scris mia de cuvinte. Cu toate acestea, din când în când, îmi acordam câte o zi de concediu. Atunci mă foloseam din plin de liberate, fără a mă sinchisi câtuşi de puţin de ora când îmi luam primul pahar de alcool…

şi când mă gândesc că există atâţia oameni care, neavând ocazia să treacă vreodată printr-o astfel de experinţă, se întreabă cum poate deveni cineva beţiv!

Capitolul XXXII. SUB SOARELE TROPICELOR

„Snark” pornise din San Francisco pentru o lungă călătorie pe mare fără să aibă la bord nici un strop de alcool, sau cel puţin aşa credeam cu toţii. Abia după luni de voiaj ne-am descoperit greşeala. Această călătorie pe un vas „antialcoolic” era o păcăleală premediatată – o farsă ce i-o jucasem lui John Barleycorn – ceea ce dovedea că în ciuda ispitei mai plecam câteodată urechea la slabele preveniri ce se auzeau din adâncurile fiinţei mele.

Încercam să produc o schimbare în practica mea de a bea pentru a mă bucura şi mai tare când îl vor reîntâlni pe John Barleycorn. Îmi stabilisem proiectele în mod ştiinţific, după cum veţi vedea. Nu mi-am îngăduit să beau decât în timpul opririi vasului în porturi. Această abţinere cu întreruperi avea drept scop să-mi purifice organismul de alcool, pentru a aplifica satisfacţia ce mi-o dădea tovărăşia acestuia atunci când coboram pe uscat. Biciuirea alcoolului consumat mai rar era mult mai intensă, iar stimulentul său mai puternic şi mai plăcut.

Drumul dintre San Francisco şi Honolulu a durat douăzeci şi şapte de zile. În primele zile, pofta de a bea nu mă necăji de fel. Subliniez acest fapt tocmai pentru a dovedi că în fond nu sunt un alcoolic.

Adesea, în timpul călătoriei, gândindu-mă cu poftă la delicioasele mese luate sub lanais18 în Hawai – unde mai fusesem până atunci de două ori – evocam lichiorurile servite la începutul acestor adevărate sărbători ale pântecului, dar fără o dorinţă de neînvins, fără cel mai mic semn de nerăbdare pentru a se scurta voiajul. Mi le reprezentam pur şi simplu ca pe nişte suplimente plăcute la un festin complet ce avea să urmeze.

Îmi dovedeam încă o dată spre marea mea mulţumire, că îl duceam de nas pe John Barleycorn. Puteam să beau sau nu, după cum îmi era pofta; nimic nu mă împiedica să fac altfel de cum voiam!

Petrecurăm aproape cinci luni în mai multe insule din arhipelagul hawaian. Ajuns pe uscat, băui poate ceva mai mult decât aveam obiceiul înainte de a pleca din San Francisco. Se pare că locuitorii din Hawai au o predispoziţie mai mare pentru băutură decât cei din ţinuturile cu o climă mai temperată.

Nu vreau să spun că moderaţia în consumul de băutură este în funcţie de temperatură, nici să stabilesc o proporţie inversă între diferitele stări de alcoolism şi gradele latitudinii. Totuşi, constat că Hawaiul este aşezat tocmai sub

tropice; şi cu cât m-am apropiat de ecuator, cu atât am văzut că oamenii acelor ţinuturi beau mai mult. Lucru pe care de altfel îl făceam şi eu.

Din Hawai ne îndreptarăm către arhipelagul Marchizelor. Voiajul acesta dură două luni, în timpul cărora n-am zărit nici cel mai mic colţişor de pământ, nici o corabie şi nici măcar fumul vreunui vapor. Chiar de la pornire, bucătarul nostru făcu o descoperire, pe când îşi deretica bucătăria. În fundul unei lăzi enorme, găsi o duzină de sticle cu vin din pivniţele fermei mele ce fuseseră luate la bord odată cu provizia de fructe şi conserve.

Cele şase luni de şedere la căldura din bucătăria navei, transformaseră, cred, acest vin dulce şi tare într-o licoare minunată.

Gustai un pahar şi-l găsii delicios. Drept urmare, în fiecare zi la prânz, după ce stabileam poziţia exactă în care se afla „Snark”, înghiţeam o jumătate de cupă. Vinul acesta ar fi fost în stare să readucă la viaţă şi un mort. Mă înveselea şi mărea frumuseţea spectacolului din faţa ochilor mei. Dimineaţa, în timp ce-mi scriam în cabină cele o mie de cuvinte zilnice, mă surpindeam dorind cu nerăbdare evenimentul de la prânz.

Îmi era necaz că trebuia să împart cu ceilalţi acest nectar divin, mai ales că nu ştiam cu precizie cât timp va dura călătoria. Regretam din suflet că nu se găsesc mai multe sticle pe bord. Când se goliră toate, mi se părea că nici nu gustasem din conţinutul lor. Setea îmi creştea, şi odată cu ea, nerăbdarea de a ajunge cât mai repede în arhipelagul Marchizelor. Când în sfârşit sosirăm acolo, eram sfâşiat de o năpraznică poftă de băutură! În cârciumi dădui peste numeroşi albi şi o droaie de indigeni. Romul se găsea din belşug. Tot aşa şi absintul19. În schimb, nu exista nici whisky, nici vin. Romul ardea gâtul. Ştiam acest lucru, căci îl gustasem adesea. Cum eram însă o fire uşor adaptabilă, mă resemnai la gândul că îmi rămânea absintul. Din nefericire,

trebuia să consum cantităţi enorme pentru a obţine efectul dorit!

Părăsii insulele Marchize, având pe bord o încărcătură de absint ce-mi ajunse până în Tahiti, unde mă aprovizionai cu whisky scoţian şi american. De atunci, spusei adio perioadelor de abstinenţă din timpul călătoriilor. Nu vreau însă să fiu înţeles greşit.

Nu eram un beţiv – în sensul obişnuit al cuvântului – nu mă clătinam, nu cădeam în noroi, iar mintea îmi rămânea totdeauna limpede. Un băutor rezistent şi iscusit, înzestrat cu o consituţie puternică nu ajunge niciodată sub totala stăpânire a alcoolului. El caută doar să „fie în formă”, să se simtă bine, aceasta e tot – şi reuşeşte să-şi păstreze independenţa şi stăpânirea de sine.

Acest tip de beţiv ajunge pe nesimţite, prin prudenţa sa, doar la o stare de semi-intoxicaţie, pe care o poartă nestingherit – sau cel puţin aşa pare – timp de numai… douăsprezece luni pe an! În zilele noastre, întâlneşti în America sute de mii de indivizi despre care nu poţi spune niciodată că sunt cu adevărat beţi, dar care rareori nu sunt sub efectul unui pahar, cu toate că cei mai mulţi sunt gata să nege cu indignare acest fapt. Fiecăruia dintre ei îi place să creadă, cum am crezut şi eu, că îl înşeală pe John Barleycorn.

Atâta timp cât mă aflam pe mare, eram raţional, dar acopeream acest „deficit” de îndată ce ajungeam pe uscat. Sunt sigur că la tropice nevoia de a bea devine din ce în ce mai apăsătoare. Fără îndoială că nici eu nu făceam excepţie de la această regulă, consumul excesiv de alcool de către albi fiind un fapt bine cunoscut în acest ţinut. De altfel, nici nu este un loc prielnic pentru ei. Pigmenţii epidermei lor nu-i apără de arşiţa soarelui. Razele ultraviolete şi alte radiaţii invizibile proiectate din extremitatea superioară a spectrului pătrund prin ţesuturile lor întocmai cum trec razele X prin organismul celor care le manevrează mult,

fără ca ei să aibă nici cea mai mică bănuială că s-ar afla în pericol.

Firea albilor suferă la tropice transformări radicale. Devin sălbatici şi nemiloşi. Se dedau la acte de o cruzime fără seamăn, pe care nu s-ar fi gândit niciodată să le săvârşească în ţinuturile cu climă temperată. Sunt nervoşi, uşor irascibili şi pătimaşi… în plus, beau ca niciodată până atunci! Beţia este una din numeroasele forme de degenerare provocată de expunerea îndelungată la lumina arzătoare a soarelui. Aceste condiţii nu sunt deloc prielnice unei aşezări de durată. Albii sunt condamnaţi la moarte fără vreun mijloc de salvare, iar abuzul de băutură nu face decât să le grăbească sfârşitul. Pare a fi o necesitate ce vine de la sine şi căreia ei i se supun fără a mai raţiona.

Boala soarelui nu m-a ocolit nici pe mine, deşi mă aflam la tropice abia de doi ani. În perioada destul de scurtă cât am stat acolo, băui zdravăn. Dar, mă grăbesc să adaug pentru, a evita orice fel de interpretare greşită, că nu băutura îmi provoca boala şi nici faptul că mă stabilisem pe uscat. Forţa mea o egala pe aceea a unui taur şi luni de zile luptai împotriva maladiei ce ţinea cu tot dinadinsul să-mi distrugă epiderma şi ţesuturile nervoase. În tot timpul călătoriei noastre în Noile Hebride şi în insulele Salomon, sub un cer de foc şi într-un ţinut bântuit de aceea „boală a soarelui” pomenită mai înainte, ca şi de multe altele, printre care amintesc „lepra argintată” despre care se vorbeşte şi în Biblie, îndeplineam munca a cinci oameni.

Să orientezi un vas printre stâncile de corali şi bancurile de nisip sau de-a lungul coastelor înconjurate de corali înseamnă desigur, o muncă formidabilă. Şi… eram singurul navigator aflat la bord. Nu exista nimeni cu care să controlez observaţiile făcute, nimeni cu care să schimb păreri în acel labirint de stânci sau deasupra unor adâncimi neînsemnate pe hartă.

Tot singur făcui de pază pe vas. Nici un marinar nu era în stare să mă înlocuiască! îndeplineam, în acelaşi timp,

funcţia de secund şi de căpitan. Douăzeci şi patru de ore pe zi, iată care era durata schimbului meu, dormeam pe furate, numai câte puţin, când se ivea prilejul. Pe urmă, mai eram şi medic. Daţi-mi voie să mărturisesc că meseria de medic nu era deloc uşoară pe bordul lui „Snark”. Toţi pasagerii sufereau de malarie – adevărata malarie de la tropice, care ucide victima în trei luni.

Adăugaţi la aceasta ulcerele cu puroi şi acea îngrozitoare mâncărime numită „ngari-ngari” care sfârşi prin a-l face să înnebunească pe un bucătar japonez. Unul dintre marinari muri de frigurile apelor negre. Fără îndoială, avea cu ce să se ocupe un singur om! Distribuiam doctoriile, prescriam regimuri, scoteam dinţii şi-i scăpăm pe bolnavii mei de indispoziţii uşoare, cum ar fi… intoxicarea sângelui.

Pe de altă parte, eram mai ales romancier. Îmi scriam zilnic cele o mie de cuvinte, în afară de dimineţile când eram scuturat de friguri, sau când vreo furtună ameninţa să distrugă „Snark”~ul. Mai eram apoi şi un călător dornic să vadă şi să însemne observ aţii interesante în jurnalul său de drum.

În sfârşit, mai eram căpitanul şi proprietarul unui vas pornit să străbată ţinuturi necunoscute, puţin vizitate, unde sosirea străinilor însemna un adevărat eveniment. Trebuia, deci, să-mi păstrez rangul în societate, să primesc pe bord şi să fiu primit pe uscat de traficanţi, guvernatori, căpitani de vase, de regi ai canibalilor cu părul creţ sau de primii lor miniştri, care câteodată aveau norocul să fie îmbrăcaţi cu veşminte de pânză. Bineînţeles că beam, mai întâi cu musafirii, mai târziu cu gazdele mele şi apoi singur. Îmi ziceam, că am dreptul să procedez aşa, deoarece munceam cât cinci oameni. Alcoolul este o binefacere pentru cel care se surmenează! Îi observasem efectele asupra marinarilor din echipaj când aceştia, cu mijlocul frânt şi sleiţi de puteri, se căzneau să ridice ancora de la o adâncime de peste douăzeci de interi. După o jumătate de oră se opreau istoviţi, cu respiraţia tăiată. Îşi reveneau însă în fire de

îndată ce dădeau pe gât câteva înghiţituri zdravene de rom. După aceasta, respirau mai în voie, îşi ştergeau buzele şi reîncepeau lucrul cu mai multă însufleţire. Tot aşa, atunci când opream „Snark”-ul pentru reparaţii şi trebuia să lucrăm în apă până la gât între crizele de friguri, vedeam bine că operaţia mergea repede numai sub efectul stimulării produse de romul pur.

Descoperisem, printre altele, un nou aspect al lui John Barleycorn. Aparent, el lasă impresia că dă fără a primi ceva în schimb, Astfel, oamenilor sleiţi de puteri le dă forţe noi, punându-i pe picioare pentru eforturi mult mai mari. Îmi amintesc de opt zile infernale, când am descărcat cărbuni de pe un vas. Am putut face faţă situaţiei alimentându-ne cu whisky, asfel că lucram tot timpul pe jumătate beţi. Fără alcool ne-ar fi fost imposibil să ducem la bun sfârşit acea muncă istovitoare.

Vigoarea dată de John Barleycorn nu este deloc imaginară. Ea există în mod real. Cu toate acestea, deşi pusă în slujba vieţii, la sfârşit o plăteşti cu vârf şi îndesat. Cum poţi pretinde însă unui biet om, mort de oboseală, să prevadă lucruri atât de îndepărtate? El primeşte pretinsul miracol ca pe ceva real. Câţi oameni de afaceri sau liber profesionişti, doborâţi de surmenaj, n-au urmat aidoma unor simpli muncitori calea ucigătoare arătată de John Barleycorn, deoarece nu i-au putut vedea adevăratul chip de fiară!

Capitolul XXXIII. INTERMEZZO.

Cum am ajuns în Australia, m-am internat în spital pentru a mă însănătoşi. Proiectasem ca abia după aceea să-mi continui călătoria. În timpul lungilor săptămâni petrecute în pat nu simţii nici o clipă lipsa alcoolului. Ştiam prea bine că o dată refăcut, îl voi găsi din nou. Când începui să merg nu eram încă pe deplin vindecat. Mai aveam pielea argintată ca Naaman din Biblie. Misterioasa boală a soarelui pe care marii specialişti ai Australiei n-o cunoşteau prea bine, continua să-mi distrugă epiderma. Malaria mă rodea de

asemenea şi accesele ei mă aruncau pe neaşteptate pradă delirului. Aceste friguri mă împiedicară să-mi ţin seria de conferinţe în vederea cărora se făcuseră dinainte toate pregătirile necesare.

Renunţând la călătoria pe bordul vasului „Snark” pomii în căutarea unui climat mai rece. Chiar în ziua când ieşii din spital, îmi reluai cu multă uşurinţă obiceiurile în privinţa băuturii. Stropeam cu vin toate mesele, iar la aperitive nu lipseau coctailurile când aveam alături vreun cunoscut care obişnuia să bea. Îl stăpâneam însă pe John Barleycorn primindu-i după cum aveam chef tovărăşia sau respingându-l aşa cum am făcut de altfel toată viaţa.

După câtăva vreme, coborâi la extremitatea meridională a Tasmaniei, la patruzeci şi trei de grade latitudine sudică, unde dădui peste un climat mai îngăduitor. Aici nu găsii însă nimic de băut. Trecui cu uşurinţă peste acest incident. Trăiam în aer liber, călăream mult şi îmi scriam zilnic cele o mie de cuvinte, bineînţeles dacă vreun acces de friguri nu mă trântea la pat.

Pentru ca niciunul dintre cititorii mei să nu-şi închipie că starea mea morbidă s-ar fi datorat anilor îndelungaţi de beţie, ţin să pomenesc că şi marinarul japonez Nakata, care mă urmase în Tasmania, era ros de friguri. Tot aşa şi soţia mea, Charmian, care căzuse într-o stare de neurastenie ce necesită câţiva ani de îngrijiri în ţinuturile cu climă temperată. Cu toate acestea, nici ea şi nici Nakata nu gustaseră niciodată vreo picătură de alcool!

Odată cu întoarcerea în oraşul Hobart, unde băutura se găsea cu uşurinţă, începui să beau ca odinioară. La fel se întâmplă şi când mă înapoiai în Australia. Părăsii acest ţinut îmbarcându-mă pe un vapor comandat de un căpitan abstinent. Nu am luat cu mine nici un fel de băutură şi timp de patruzeci şi trei de zile cât dură călătoria, nu consumai deloc alcool. Ajuns la ecuator unde oamenii, sub un cer de foc, mureau de friguri galbene şi de ciumă, îmi reluai vechiul obicei, consumând orice băutură care mă putea

stimula. N-am contractat niciuna din acele boli. Tot aşa s-a întâmplat cu Charmian şi Nakata, care nu se atingeau de băutură.

Cu toate suferinţele fizice pe care le-am îndurat, am iubit totdeauna tropicele. Deşi eram grăbit să le părăsesc, mai întârziai totuşi un timp prin diferite localităţi înainte de a mă întoarce în ţara mea, unde mă întâmpină climatul atât de dulce al Californiei… Ca de obicei, aveam grijă să-mi scriu mia de cuvinte pe zi, atât în timpul călătoriei cât şi acasă. În scurt timp frigurile mă lăsară definitiv, iar pielea îşi recăpătă culoarea normală. Ţesuturile corpului meu, distruse de soare, erau pe punctul de a se vindeca, astfel că începui să beau iar, aşa cum era capabil un om de taalia şi rezistenţa mea.

Capitolul XXXIV. SCLAVUL ALCOOLULUI.

De-abia întors la ferma din Valea Lunii, revenii la obiceiurile mele dragi. Programul era acelaşi: nici un coctail dimineaţa, înainate de a termina lucrul. Până la masa de prânz aveam însă timp să înghit destul alcool pentru a-mi putea induce acele senzaţii plăcute. Nimeni nu m-a văzut vreodată beat pentru simplul motiv că nu mă îmbătăm niciodată. Totuşi, de două ori, am fost puţin ameţit. Dar dacă cineva ar ti înghiţit cantitatea de alcool pe care o consumasem eu zilnic, desigur că acest nenorocit ar fi căzut şi nu s-ar mai fi sculat de jos!

Vechea poveste se repeta: cu cât beam, cu atât trebuia să beau mai mult pentru a obţine efectul dorit. Veni timpul când coctailurile nu mă mai mulţumeau. Nu aveam destulă vreme să le beau, nici loc de depozitare. Whiskyul îmi era la îndemână. Acţiona mai repede şi în doză mai mică. Porţia de dimineaţă se compunea din vinuri vechi ce conţineau mult alcool, pe care le combinam cu dibăcie. Spre seară beam whisky scoţian amestecat cu apă de Saltz.

Până acum mă bucurasem de un somn straşnic. Începui sa am insomnii. Când se întâmpla să mă trezesc în timpul nopţii, aveam obiceiul să iau în mână o carte care mă făcea

să-mi regăsesc somnul. De la o vreme însă, sistemul meu nu-mi mai reuşea. Trei sau patru ore de lectură mă lăsau cu ochii larg deschişi. Apelai atunci la alcool, care îmi procură efectul adormitor mult aşteptat. Câteodată trebuia să înghit pe nerăsuflate două sau trei pahare.

Îmi rămânea un timp atât de scurt pentru somn, încât organismul meu nu avea când să elimine cantitatea de alcool consumată. Mă sculam cu gura cleioasă şi uscată, cu capul greoi şi cu uşoare palpitaţii nervoase în stomac. Într-un cuvânt, nu mă simţeam deloc bine. Sufeream, întocmai ca un beţiv, urmările orgiei din ajun. Aveam nevoie de un tonic pentru a-mi reveni în fire. Când John Barleycorn îi răpeşte victimei sale orice mijloc de apărare, trece aproape îndată la acţiune, şi cu ce brutalitate! Simţeam nevoia neapărată a unui pahar de whisky înaintea micului dejun pentru a-mi stârni pofta de mâncare. Odată muşcat de acest şarpe veninos, îmi era imposibil să mă mai opresc! Cu timpul căpătai obiceiul de a avea o cană cu apă ia căpătâi, cu care îmi udam gura arsă de spirt!

Corpul meu nu elimina niciodată alcoolul în totalitate şi vegheam eu însumi ca otrava să-mi fie mereu la îndemână! Când plecam în vreo călătorie tnai lungă, de teamă că nu voi găsi băutură în timpul drumului, luam unul sau mai mulţi litri de alcool în valiză. Pe vremuri, când îi vedeam pe alţii procedând aşa, mă miram de asemenea obiceiuri; acum le practicam ca pe un lucru foarte natural. Când ieşeam cu prietenii, lăsam de-o parte toate principiile şi beam aceleaşi spirtoase ca şi ei, fără a mă lăsa mai prejos.

Duceam cu mine o atmosferă îmbâcsită de alcool care se alimenta din propriu-i foc şi ardea apoi mai cu putere. Nu există o singură clipă în afara orelor de somn, când să nu doresc băutura! Ajunsei să fiu ispitit de băutură şi să sorb câte un pahar chiar înainte de a-mi fi terminat munca zilnică. Iniţial îmi îngăduiam acest pahar după ce scrisesem cinci sute de cuvinte. Nu trecu multă vreme şi băutura mă răpea chiar înainte de a mă aşeza la lucru.

Judecând serios urmările grave la care m-ar fi dus o astfel de metodă, hotărâi să urmez o nouă cale: urma să-mi interzic cu desăvârşire alcoolul înainte de a fi terminat ceea ce aveam de făcut. Dar vai! Nu putusem prevedea noua complicaţie cu adevărat diabolică ce se produse: nu mai puteam să scriu nimic, absolut nimic! Mă revoltam fără voia mea. Simţeam că trebuie să beau, şi această cerinţă mă domina fără putinţă de împotrivire!

Mă aşezam la masa de lucru în faţa paginii albe şi nu făceam altceva decât să mă joc cu peniţa sau cu sugativa. Frazele, propoziţiile, cuvintele, nu-mi veneau în minte şi nu le puteam aşterne. Creierul meu, obsedat fără întrerupere de singura grijă a lui John Barleycorn pe care-l ştia ascuns în pivniţa cu băuturi, era incapabil să mă ajute să-mi adun gândurile. Când apoi, scos din fire de această stare cedam ispitei, creierul meu eliberat de ideea fixă se liniştea dintr-odată şi mă ajuta să găsesc mii de cuvinte ce veneau aproape de la sine.

M-am hotărât să consum toate băuturile aflate în casa din Oakland, cu hotărârea nestrămutată de a nu mai cumpăra altele. Din nefericire, mai aveam într-un colţ al pivniţei un mic butoiaş cu bere. Zadarnic încercam să scriu. Deşi berea poate înlocui băuturile tari, după cum se ştie nu-mi plăcea; totuşi, această bere pe care o aveam la îndemână mă preocupa fără întrerupere. Abia după ce consumai câteva pahare, cuvintele începură să apară de sub peniţă, şi reuşii să-mi termin în acea zi mia de cuvinte, numai după ce deşertasem numeroase pahare. Partea proastă era că berea îmi provoca tulburări serioase. Cu toate acestea, dădui în curând de fundul micului butoiaş.

Pivniţa era complet goală şi nici nu mă gândeam să mă aprovizionez din nou. Cu o stăruinţă demnă de un erou, îmi impusei să-mi îndeplinesc munca fără a primi lovitura de pinten a lui John Barleycorn. Pofta de bătură nu mă slăbea însă nici o secundă. Îndată ce lucrul dimineţii era terminat, părăseam grăbit casa şi coboram în oraş pentru a sorbi

primul pahar. Doamne, Dumnezeule! Dacă John Barleycorn avea puterea să mă robească într-o măsură atât de mare pe mine – care nu eram alcoolic, o repet – ce se poate spune despre un sărman nenorocit, lovit de acelaşi rău, care se zbate singur împotriva cerinţelor imperioase ale acestui tiran adăpostit în organismul său? Nimeni nu are un pic de milă pentru această victimă. Este puţin înţeles, iar cei mai buni prieteni ai săi îl judecă plini de dispreţ luându-l adesea în râs!

Capitolul XXXV. RAŢIUNEA PURĂ.

Oricât de tare ai fi, ziua scadenţei faţă de John Barleycorn soseşte invariabil. Începea să aibă pretenţii, nu asupra corpului, ci mai ales asupra spiritului meu. Simţeam că boala cea mare, ucigaşă de suflet, îmi revenea şi se înrăutăţea din zi în zi. Fantome de mult îngropate se ridicau şi-şi dădeau la o parte giulgiurile funebre. Sub noua lor înfăţişare, erau cu mult mai primejdioase decât odinioară. Pe atunci, mă loveam numai de spectre de origine intelectuală, pe care creierul meu relativ sănătos şi normal le înlăturase după un timp. Fantomele care reveneau astăzi, aveau altă putere. Ele mi se ridicau în faţă sub influenţa raţiunii pure stârnite de John Barleycorn. Trebuie să spun că niciodată acest demon viclean nu răstoarnă el însuşi strigoii pe care îi răscoleşte.

Pentru a potoli noua criză de pesimism cauzată de alcool, nu mai exista alt mijloc decât să caut în băutură balsamul liniştitor pe care John Barleycorn îl promite totdeauna dar nu-l oferă niciodată.

Cum poţi oare descrie raţiunea pură acelora care n-o cunosc, astfel încât s-o poată înţelege? Vreau să arăt de la început ce grea este misiunea pe care mi-am impus-o. Să luăm ca exemplu ţara haşişului, acel ţinut unde timpul şi spaţiul se întind cât vezi cu ochii. Odinioară, am făcut două călătorii în această ţară îndepărtată iar amintirile pe care le-am păstrat îmi rămân săpate pentru totdeauna în memorie până la cele mai mici amănunte. Cu toate că mi-

am gravat totul aşa de bine în întreaga fiinţă, am înţeles că este zadarnic şi că nu fac decât să pierd vremea în încercările de a le povesti şi de a-i face să înţeleagă adevărul pe acei care nu le-au trăit niciodată acolo, la faţa locului. Când am făcut totuşi astfel de încercări întrebuinţam metaforele сел i iai subtile, folosind ca exemplu adâncimile infinite de suferinţă şi groază ce pot fi cuprinse în notele unui joc cântat la pian într-un ritm vioi! Vorbeam apoi o oră întreagă, încercând să descriu acele clipe fără pereche ale visului provocat de haşiş. Făceam aceasta, pentru a-mi da seama la sfârşit că era mai bine dacă tăceam. Fiindcă nu am reuşit să-i fac pe oameni să vadă acest lucru simplu surprins într-o imensitate de lucruri măreţe, dar îngrozitoare, am recunoscut că nu sunt în stare să le dau nici cea mai mică idee despre împărăţia haşişului!

Dacă mi se întâmpla însă să vorbesc cu vreun cercetător oarecare al acestor regiuni ciudate, el mă înţelegea din prima clipă! Ajungeau un cuvânt, chiar o singură frază.

Aceleaşi observaţii se aplică şi împărăţiei lui John Barleycorn, locul unde domenşte raţiunea pură. Pentru cei care n-au străbătut niciodată regiuni de acest fel, povestea călătorului rămâne veşnic întunecată şi fantastică. Îi rog deci, încă o dată pe acei care mă citesc – dacă nu pot mai mult – să încerce cel puţin să creadă ceea ce le voi povesti!

Alcoolul posedă forţa magică de a provoca apariţia unor intuiţii fatale ce permit să se urmeze calea adevărului. O cale care nu este însă cea luminoasă şi optimistă. Când omul atinge un anumit grad de alcoolizare ştiinţifică în fiinţa sa se produce un fel de dedublare. Eul, ce nu poate fi atins de flacăra albă, este pus faţă în faţă cu fiinţa influenţată, cu fiinţa simţurilor atât de supusă ispitelor şi se pare că în această lume pământească există mai multe feluri de adevăruri, unele complete altele mai puţin perfecte şi în sfârşit, ultimele, care sunt de-a dreptul mincinoase. Este sigur că acestea pe care le numesc mincinoase dau mai multă strălucire vieţii celor care vor s-o

trăiască din plin. Înţelegi nădăjduiesc, cititorule, ce împărăţie lunatică şi fără de lege încerc să-ţi descriu în limba discipolilor lui John Bi. corn. Nu este deloc limba celor normali din juru-ţi, a acelora care se îndepărtează de drumurile ce duc spre moarte pentru a le urma numai pe acelea care duc spre viaţă. Căci există drumuri între drumuri, iar adevărul însuşi se împarte în numeroase categorii. Ai însă răbdare. Poate că, trecând peste toate aceste încurcături aparente, îi vei înţelege şi pe acei care au atins raţiunea pură.

Alcoolul ne lasă să întrezărim adevărul, dar un adevăr anormal. Lucrurile normale sunt sănătoase, şi ceea ce este sănătos tinde spre viaţă. Adevărul normal are însă un caracter oarecum rudimentar. Luaţi de exemplu un cal de povară. Cu toate greutăţile ce le are de întâmpinat din partea vieţii, dacă analizăm puţin, trebuie să credem (fără a fi nevoie pentru această să gândim întortocheat asemenei unui cal) că el se socoteşte mulţumit de viaţă, că aceasta este bună pentru el. După el, a trage în hamuri este ceva mult mai plăcut decât moartea căreia, oricât de puţin i-ar simţi prezenţa în profunzimile fiinţei sale, apare în faţa instinctului său drept ceva de temut. Viaţa este mai dulce şi merită trăită. În cele din urmă, atunci când va ajunge să nu mai aibă putere, nu va fi bătut pentru a munci dincolo de limitele rezistenţei sale. Din toate acestea s-ar putea trage concluzia că bătrâneţea aduce cu sine o nuanţă de decenţă, de demnitate şi de valoare. Totuşi, adevărata sa formă în acest caz este alta decât aceea care apare. Calul în cauză nu este decât un schelet ce se clatină sub loviturile de bici urmându-şi fără scăpare calvarul de distrugere lentă într-o sclavie ce nu cunoaşte milă – adică până la reducerea sa în elementele din care se compune – a cărnii sale, a muşchilor săi arcuiţi şi elastici, a întregii sale sensibilităţi… Totul va merge inevitabil pe acelaşi drum obişnuit, şi ceea ce mai rămâne la sfârşit din el va fi dus la fabricile de clei sau la uzinele de negru animal. Până la ultima sa mişcare, calul de

povară trebuie să se limiteze la acest adevăr rudimentar, care este un adevăr al vieţii ce-i face posibilă existenţa.

Calul de povară, ca toate celelalte animale şi deci ca şi omul, este orbit de viaţă şi rămâne o jucărie a simţurilor sale. El vrea să trăiască. Cu orice preţ. Jocul vieţii este plăcut, cu toate mizeriile lui, deşi până la urmă toţi aceia care iau parte la el sfârşesc prin a pierde. Iată care este adevărul ce guvernează nu universul, ci creaturile care-l locuiesc şi ele trebuie să-l primească dacă vor să reziste cât de cât şi să nu dispară. Acest adevăr, oricât de greşit ar fi, este sănătos şi normal, este un adevăr raţional în care muritorii trebuie să creadă pentru a putea trăi.

Dintre toate animalele, numai omului i s-a dat darul înspăimântător al raţiunii. Omul, cu ajutorul minţii, poate sa pătrundă taina ce înconjoară lucrurile şi să contemple un univers împietrit în cea mai totală indiferenţă faţă de el şi visele sale. Da, omul poate întrezări aceast viziune, dar nu-i foloseşte la nimic. Pentru a trai, pentru a se manifesta din plin, pentru a fremăta de viaţă, în sfârşit, pentru a fi ceea ce este, omul trebuie să fie orbit de viaţă şi aflat sub stăpânirea iluziilor aduse de simţuri. Ceea ce este bun, este şi adevărat şi adevărurile rudimentare sunt atât de puternice încât omul trebuie să le ia drept călăuze în actele sale şi să le dea în conştiinţa sa puterea unor certitudini de nezdruncinat, să facă din ele un adevăr absolut, care să nu poată fi înlăturat de oricare altul. Este normal şi este bine ca omul să se împace şi să creadă de la prima vedere în înşelăciunile simţurilor şi în cursele cărnii. Tot aşa de bine este ca, întunecat de minciunile simţurilor sale, să poată trece prin patimile atât de comune aproape tuturor fără să le vadă umbrele şi nici zădărnicia, fără să fie îngrozit de sclavia în care îl afundă.

Aşa trebuie să fie, şi nu altfel. Sunt numeroşi nefericiţii care au văzut cel de-al doilea adevăr, deosebit şi mai real, dar în faţa lui au dat înapoi. Nu mai puţini sunt cei care au suferit de boala cea mare, care i-au supravieţuit şi ar putea

s-o descrie. Aceştia preferă însă să tacă şi cu bună ştiinţă, au aruncat-o din memorie luptând s-o ţină departe până în ultima zi a vieţii lor. Au trăit şi au primit viaţa aşa cum este, adică s-au supus propriei lor naturi şi bine au făcut.

John Barleycorn răstoarnă această ordine naturală. El îşi aruncă blestemul asupra omului cu imaginaţia bogată atunci când acesta trăieşte mai din plin, răspândeşte viaţa în jurul său şi se bucură de existenţă sub scutul legilor naturale. John Barleycorn sfărâmă însă acest scut trimiţându-şi raţiunea sa pură, alb vestitor al unui adevăr situat dincolo de cel socotit până acum drept absolut, un adevăr ce se află la antipozii vieţii şi este crud şi sterp ca spaţiile întunecate dintre stele, nemişcat şi îngheţat ca zero absolut, dar strălucitor sub cristalizările unor evidenţe ce nu pot fi nici tăgăduite, nici combătute. John Barleycorn nu-l lasă pe visător pradă viselor sale, îi risipeşte într-un gol chinuitor paradoxul existenţei, sfărâmându-i bazele şi chinuind-o până când victima sa strigă întocmai ca în „Oraşul nopţii îngrozitoare”20: „viaţa noastră este o înşelătorie; moartea, o prăpastie de întuneric”. Atunci când victima a ajuns cu gândirea în acest punct, se poate socoti că a şi pornit pe poteca morţii.

Capitolul XXXVI. GÂNDURI ÎNTUNECATE.

Mă întorc la propriile mele experienţe şi la consecinţele nefaste ale raţiunii pure asupră-mi, aşa cum a fost stimulată în trecut de John Barleycorn. Iată-mă în minunatul meu ranch din Valea Lunii, având creierul influenţat de fumurile alcoolului consumat mai multe luni în şir şi inima cuprinsă de acea tristeţe adâncă, încercată în toate timpurile de oamenii care nu s-au mulţumit cu iluziile vieţii, ci au ţinut să-i sfâşie vălurile.

Zadarnic tot caut motivul acestei stări sufleteşti, serile îmi sunt atât de plăcute! Prin acoperişul casei mele nu curge nici o picătură de apă, am deci un adăpost cum şi-ar putea dori oricine. Sunt în stare să-mi satisfac orice capricii alimentare. Nimic nu mă opreşte să pun în practică

aproape orice mi-aş imagina. Mă bucur de un confort ce ar putea fi invidiat. Nu simt nici un fel de indispoziţie fizică, nici cea mai mică suferinţă. Corpul meu, acest mecanism vechi dar solid, continuă să funcţioneze bine. Tot aşa, creierul şi muşchii funcţionează normal. Am pământuri, am bani! Cuvântul meu are valoare. Gloria îmi este universală. Sunt conştient că-mi ajut aproapele pe cât îmi stă în puteri. Am o tovarăşă de viaţă pe care o iubesc, copii care sunt came din carnea mea. Acum, ca totdeauna, îmi duc la capăt toate îndatoririle de bun cetăţean. Am construit case, numeroase locuinţe şi am curăţat întinderi întregi de pădure pentru a le da o utilizare mai bună. Cât despre arbori sau pomi fructiferi, mă întreb dacă n-am plantat peste o sută de mii. De oriunde, de la oricare fereastră a casei îmi pot odihni privirea pe aceşti arbori care îşi ridică viguroşi braţele către soare. Pot spune că m-am născut într-o zodie norocoasă. La o mie de oameni abia dacă unul ajunge într-o situaţie ca a mea! Trebuie să mărturisesc totuşi că deşi am toate acestea sunt trist, nespus de trist, fiindcă-l am ca tovarăş pe John Barleycorn. Ce-aţi vrea? M-am născut într-o epocă pe care secolele viitoare o vor socoti întunecată.

John Barleycorn nu mă mai părăseşte deoarece s-a prins de fiinţa mea din primele zile ale tinereţii. M-a chemat, l-am întâlnit la fiecare colţ de stradă, mi-a impus să-l urmez! Civilizaţia de mântuială în care trăim astăzi consimte să se deschidă în toate părţile prăvălii brevetate pentru vânzarea otrăvii fizice şi sufleteşti cuprinsă în băuturile spirtoase. Moravurile sunt astfel întocmite, încât milioane de oameni, ispitiţi ca şi mine, le cad pradă.

Dacă vreţi să aprofundăm împreună una din aceste stări sufleteşti pline de tristeţe, să alegem una din multele existenţe în imperiul lui John Barleycorn. Iată-mă plecat pe propria-mi moşie pentru o plimbare călare. Calul meu este straşnic. Aerul parfumat îmi umple nările şi plămânii. Pe colinele ondulate, strugurii se pârguiesc sub flacăra

soarelui de toamnă. Panglici de ceaţă alunecă prin văile muntelui Sonoma. Soarele scânteiază pe cerul limpede. Întreaga fire îmi arată ce are mai frumos. Simt că trăiesc. Sufletul mi se umple de vise şi de mistere ciudate. Îmi dau seama că sunt făcut din aer şi din scântei smulse soarelui. Fac parte dintre fiinţele vii, organice. Posed facultatea de a mă mişca şi pot conduce cu uşurinţă animalul care mă poartă pe spatele său. Sunt stăpân pe mecanismul existenţei, cunosc simţămintele nobile şi inspiraţiile sublime. Mă bucur de posibilităţi numeroase şi superioare. Sunt rege pe tărâmul simţurilor şi calc în picioare ţărâna nevrednică şi tăcută.

Cu toate acestea, privesc cu un ochi întunecat, cu un adevărat chin, toate aceste frumuseţi şi toate aceste minuni ce mă înconjoară.

Mă gândesc cu melancolie la figurantul demn de milă ce sunt în această lume care a existat cu atâta vreme înaintea mea şi va continua să existe şi fără mine. Mă gândesc la toţi nefericiţii care şi-au îndoit spinarea pentru a desţeleni şi a lucra acest pământ care în prezent este al meu! Ca şi cum lucrurile neprieritoare ar putea să aparţină aceluia care este atât de efemer! Aceşti oameni au pierit acum şi eu voi merge după ei. Au muncit cu toţii, au defrişat terenuri întinse, au săditpomi fructiferi şi după zile şi zile de muncă grea, şi-au lăsat privirile ostenite să alunece către aceleaşi răsărituri şi apusuri de soare, către aceeaşi bogăţie a viilor de toamnă şi spre şuviţele de ceaţă ce se scurg prin văile muntelui. Astăzi ei nu mai sunt. Ştiu că le voi urma şi eu într-o bună zi.

Să plec? Dar sunt pe cale să plec chiar în această clipă! Pe gingiile mele sunt puşi dinţi falşi care înlocuiesc unele părţi din mine, ce au şi dispărut. Niciodată nu-mi voi regăsi degetele puternice ce le aveam în tinereţe, în special degetele mari. Pe acestea din urmă, aventurile şi luptele le-au distrus pentru totdeauna: unul aproape mi-a fost scos din rădăcină în urma unei lovituri de pumn dată în capul

unui om al cărui nume l-am şi uitat. Pe celălat mi l-am vătămat în timpul unei apucături greşite de catch-as-catch-can21.

Viteza pe care o atingeam odinioară la fugă a rămas o amintire a trecutului. Încheieturile picioarelor şi-au pierdut elasticitatea şi rezistenţa încercată de atâtea ori în zile lungi de muncă şi în nopţi de nebunie. Niciodată nu mă voi mai putea legăna atârnat de frânghii în întunericul furtunii, plin de credinţă în forţa mâinilor mele, forţă de care eram atât de mândru. Niciodată nu voi mai alerga alături de câinii unei sănii pe potecile nesfârşite de pe întinderile înzăpezite ale Nordului!

Ştiu prea bine că în acest corp ce-şi pierde treptat vigoarea şi care a început să moară din clipa naşterii mele, duc un schelet. Sub acest strat de came pe care-l numesc faţă, este un cap de mort, osos şi fără nas. Toate acestea nu-mi produc nici măcar un fior. A avea teamă, înseamnă a fi sănătos. Frica de moarte este un avânt spre viaţă. Dar blestemul raţiunii pure se produce atunci când moartea nu te mai îngrozeşte. Dezgustul de lume pe care ţi-l aduce te face să te strâmbi ca o paiaţă bătându-ţi joc de moarte şi rânjind în faţa tuturor iluziilor vieţii22.

Fără să mai opresc din timp, arunc priviri în juru-mi şi în toate părţile observ manifestarea infinită a selecţiei naturale. Raţiunea pură îmi cere să deschid în faţa ochilor minţii cărţi închise de multă vreme şi, urmărind paragraf după paragraf, capitol după capitol, să înţeleg frăgezimea efemeră şi să văd cenuşa acestei uriaşe panorame de frumuseţi şi minuni ce se desfăşoară în faţă-mi. În zumzetele şi şoaptele care mă încântă, care mă leagănă, raţiunea intervine şi mă face să recunosc frământarea veşnică a creaturilor vremelnice, care nu pot decât să-şi împrăştie plângerile sau şoaptele lor de dragoste în aerul tulburat pentru o clipă. Mă înapoiez tăind drumul peste domeniu, drept spre casă.

Amurgul începe să coboare şi animale de pradă ies la vânătoare. Disec această jalnică tragedie a vieţii care se devorează pe ea însăşi. În această direcţie nu există morală. Morala nu există decât la om, el este acela care a creat-o. Prin ea se conservă viaţa mai mult decât pe altă cale. Toate acestea le ştiu demult, încă din zilele triste când am suferit de boala cea mare. Erau toate adevăruri profunde pe care, prin voinţă, reuşisem să le uit. Adevăruri atât se adânci, încât nu voiam să le iau în serios, atingându-le numai încet, foarte încet, întocmai ca pe nişte câini adormiţi dincolo de conştiinţa mea, pe care nu ţineam deloc să-i trezesc. Nu făceam altceva decât să-i mângâi, având grijă să-i las să doarmă. Eram şiret, prea şiret pentru a-i întărâta. Iată însă că raţiunea pură i-a deşteptat, cu sau fără voia mea, fiindcă ea nu se teme de niciunul dintre monştrii ce se ascund dincolo de visurile pământeşti.

„Nu-i pot suferi pe medici, oricărei şcoli ar aparţine ei, îmi şopti la ureche raţiunea pură care începea iarăşi să vorbească. Apoi? Ştii bine că eu sunt adevărul şi că nu mă poţi da la o parte. Medicii spun că tindem către moarte. Ce înseamnă aceasta? Viaţa minte spre a trăi! Viaţa este o minciună perpetuă, este un dans nebun, întocmai ca acela al mării pe un nisip spălat la nesfârşit de flux şi reflux. Viaţa este ceva dezlănţuit prin intervenţia unor cauze mai misterioase decât acelea pe care le găsim în lumea noastră. Un joc de fantome a căror aparenţă se transformă, care aici sunt, aici nu mai sunt, care şovăie şi se sting pentru a reapare sub forme diferite. Şi tu eşti una dintre aceste fantome, compuse din aparenţe fără de număr izvorâte din trecut: Orice poate şti o fantomă, nu este decât amăgire. Tu cunoşti prea bine mirajele dorinţei. Acestea nu sunt decât concretizări ale unor aparenţe transmise de trecut pentru a te modela după ele însele şi pentru a te dizolva apoi în alte aparenţe menite să populeze pământul cu visele viitorului. Viaţa se iveşte şi trece. Tu nu eşti decât o aparenţă. Prin mulţimea de umbre care te-au precedat eşti cea din urmă,

şi la rându-ţi vei trece şi te vei pierde în procesiunea spectrelor ce au fost şi ce vor apare după tine, din mlaştina evoluţiei”.

Se înţelege că nu pot răspunde nimic. Trec cu calul în galop prin umbrele serii şi rânjesc gândindu-mă la acest fetiş pe care Comte îl numea lume. Îmi amintesc apoi de următoarea frază a unui alt pesimist plin de simţire: „Totul este trecător. Fiinţele odată născute, trebuie să moară, şi odată moarte, sunt fericite că şi-au câştigat odihna”.

Iată însă că în luminile amurgului se îndreaptă spre mine o fiinţă care nu este fericită atunci când se află în repaos. Este un lucrător bătrân de pe domeniu, un imigrant venit din Italia. Mă salută cu respect, scoţându-şi pălăria cu smerenie, pentru că în ochii săi eu sunt un stăpân al vieţii. Pentru el reprezint hrana, adăpostul, într-un cuvânt existenţa. A trudit toată viaţa ca o vită de povară şi a trăit în condiţii mai proaste decât caii mei din grajduri, care sunt întotdeauna îngrijiţi şi hrăniţi cum se cuvine. Are un umăr mai înalt decât celălalt. Munca l-a deşelat. Abia îşi târăşte picioarele când merge. Mâinile îi sunt noduroase, crăpate şi respingătoare. Privit în ansamblu, este o biată creatură destul de nenorocită. Din punct de vedere intelectual, este tot atât de redus şi deformat cum este şi la corp.

„Este o fiinţă prea redusă la minte pentru a-şi da seama că totul în el nu este decât o biată aparenţă, îmi şopteşte maliţios raţiunea pură. Priveşte-l, este îmbătat de propriile sale simţuri: un sclav al visului vieţii. Creierul îi este plin de temeri şi de obsesii legate de supranatural. Crede într-o lume transcendentală, într-o lume superioară. A ascultat îndemnurile profeţilor care i-au promis Paradisul. Simte unele înclinaţii spontane spre cele nevăzute, spre forţe pe care numai le bănuieşte. Se vede în mijlocul unei lumi fantastice, rătăcind zile şi nopţi în spaţiile înstelate. Fiindcă este la adăpost de orice îndoială, a ajuns să fie convis că Universul a fost creat pentru el şi că îşi va urma destinul de a trăi pentru totdeauna în împărăţia imaterială de dincolo

de simţuri pe care el şi cei care seamănă cu el şi-au croit-o din iluzii scumpe lor…

Tu însă, tu care ai deschis atâtea cărţi şi care crezi ca şi mine în adevăruri îngrozitoare, îl recunoşti dintr-o dată aşa cum este, unul dintre semenii tăi plămădit din acelaşi lut. O glumă a Universului, o întâmplare chimică, un animal ca atâtea altele, aruncat de valul clocotitor al bestialităţii, în urma apropierii întâmplătoare a două fiinţe de genuri deosebite. Este fratele tău, dar totodată este şi al gorilei şi al cimpazeului. În dezlănţuirile sale de mânie îşi loveşte pieptul, se înroşeşte şi tremură de cruzime iresponsabilă. Sinteză a unor monstruoase înclinări atavice, este un compus al unei mulţimi de instincte mărunte, risipite şi uitate ce licăresc din abisul trecutului".

Ţin să răspund raţiunii pure, dar fără convingere: „da, dar toate acestea nu-l pot împiedica să viseze că este nemuritor. Este chiar ceva uimitor ca un asemenea bădăran să privească în timp şi să se socotească stăpân pe eternitate".

„Mofturi! sună răspunsul. Nu cumva vrei să-ţi închizi toate cărţile şi să faci schimb cu această fiinţă care nu se compune decât din trebuinţe organice şi dorinţe, biet sclav al pântecului şi al instinctelor?"

Mă încăpăţânez: „A fi prost, înseamnă a fi fericit".

Aşadar idealul tău de fericire este acela de a fi un organism gelatinos, care pluteşte într-o mare călduţă, în lumina crepusculului? Aud?"

Ah, sărmanele victime ale lui John Barleycorn, n-au puterea să se revolte împotriva lui! „De la acest ideal până la beatitudinea chinuirii fizice din Nirava budistă, nu există decât un singur pas, urmă raţiunea pură. Hai, lasă prostiile! Iată-ne ajunşi acasă. Reia-ţi veselia şi gustă un pahar. Tu şi cu mine suntem destul de importanţi pentru a ne da seama de întreaga nebunie cuprinsă în această uriaşă glumă!"

Urmarea? În vizuina mea cu pereţii acoperiţi de cărţi, adevărat mausoleu al gândirii umane, beau! Ridic iarăşi şi iarăşi paharul la gură. Întărât fiarele adormite în ungherele

subconştientului. Le aţâţ şi le fac să se arunce peste zidurile prejudecăţilor şi ale legilor, spre a goni sălbatice prin labirintul credinţelor şi superstiţiilor.

„Bea! mă îndeamnă raţiunea pură. Grecii credeau că zeii le dăduseră vinul pentru a putea uita mizeriile existenţei. Acum este timpul să-ţi reaminteşti cele spuse de Heine”.

Îmi năvălesc în conştiinţă cuvintele acestui evreu pătimaş: „Odată cu ultimul suspin se sfârşeşte totul: bucuria, dragostea, tristeţea, mâncărurile bune, spectacolele, ceaiurile, dulciurile, legăturile omeneşti, lătratul câinilor şi şampania”.

„Destul! Le pui pe toate sub o lumină atât de vie, încât îmi provoci ameţeală, mă opun eu raţiunii pure. Nu faci decât să minţi!” „Da! Fiindcă îţi dezvălui un adevăr incomod, îmi ripostează raţiunea pură în bătaie de joc.” „Poate că aşa este! Existenţa este atât de încurcată!” recunosc eu cu tristeţe.

„Fără îndoială că Liu Ling era mai înţelept decât mine, continuă raţiunea pură. Îţi mai aminteşti de el?”

Dau din cap afirmativ. Liu Ling, un mare amator de băutură, făcea parte dintr-un grup de poeţi beţivi care se intitulau „Cei Şapte înţelepţi ai tufişului de bambus”. Ei au trăit în China cu multe secole în urmă.

„Liu Ling este acela care a susţinut că asupra omului beat lucrurile şi credinţele obişnuite ale lumii au acelaşi efect ca ierburile ce plutesc în undele râului. Dă pe gât încă un pahar de whisky, astfel încât toate aparenţele şi iluziiile lumii să devină şi pentru tine sărmane ierburi smulse şi purtate de valuri”.

Punându-i whisky în pahar şi sorbindu-l visător, îmi reamintesc de un alt filosof, Ciuang Tzeu, care cu patru secole înainte de Cristos, arăta în termenii următori iluziile în care se leagănă omenirea: „Cine ştie dacă morţii nu se căiesc fiindcă au fost cândva în viaţă? Cei care visează că sunt la un banchet, după ce acesta se termină, se deşteaptă văitându-se. Cei care visau plângeri şi tristeţe, se trezesc

dezamăgiţi şi se reunesc cu cei de mai înainte. Atâta vreme cât sunt sub puterea visului, nu-şi dau seama de acest lucru. Ba unii interpretează chiar visul căruia îi sunt pradă. Abia atunci când se deşteaptă îşi dau seama că au dormit… Proştii, se socotesc treji în prezent şi se mândresc să ştie că în realitate sunt sau prinţi, sau ţărani. Confucius, ca şi tine, cu toţii sunteţi iluzie, vise, iar eu, care vă spun toate acestea, sunt eu însumi un vis…

„într-o noapte, eu, Ciuang Tzeu, am visat că eram un fluture ce zbura plin de graţie, de colo până colo. În acest vis nu urmam decât fantezia mea de fluture şi eram inconştient de individualitatea mea umană. Deodată m-am deşteptat şi m-am trezit culcat pe spate, în patul meu. Mă întreb acum dacă sunt un om care visează că este fluture, sau sunt un fluture care visează că este om”.

Capitolul XXXVII. TRUCURILE EXISTENŢEI

„Haide, mă îndeamnă raţiunea pură, să uităm că există visători care au aparţinut Asiei antice. Umple-ţi paharul şi să cercetăm pergamentele scriitorilor sau visătorilor de ieri. Să punem în cumpănă gândurile acelora care s-au lăsat furaţi de visuri pe colinele acestea ale moşiei care astăzi îţi aparţin.”

Pentru început, mă cufund în studiul titlurilor de propietate ale renumitelor vii numite „Tokay”. Este vorba de o listă monotonă ce cuprinde nume de oameni având în frunte pe un oarecare Manuel Micheltoreno, un mexican, odinioară „guvernator, comandant-şef şi inspector al regiunii californiene”. Acesta lasă moştenire colonelului Don Marino Guadalupe Vallejo mai multe hectare de pământ furat indienilor drept recompensă pentru serviciile aduse ţării sale, mai ales prin plata dată soldaţilor de sub comanda sa timp de zece ani.

Această mărturie doveditoare a lăcomiei omului pentru pământ, lasă numaidecât să se desprindă din ea un fel de frământare bătăioasă, vestigiile unei lupte grăbite pentru ţărână. Erau acolo împuterniciri, ipoteci, certificate de

descărcare, transferuri, judecăţi, sechestre, publicaţii de vânzare, petiţii de trecere în gestiune şi hotărâri de punere în posesie. Acest pământ ce părea aţipit sub soarele de vară evoca imaginea unui monstru nemuritor şi de nestăpânit, căruia aceşti oameni îi zgândăriseră suprafaţa înainte de a fi înghiţiţi de el.

Cine era oare acest James King of William cu nume atât de straniu? Chiar cel mai bătrân dintre coloniştii care se găseau în Valea Lunii nu-l cunoaştea. Totuşi, nu erau decât şaizeci de ani de când el împrumutase lui Mariano G. Vallejo o sumă de optsprezece mii de dolari, primind drept garanţie câteva terenuri printre care se găsea şi viitoarea vie care mai târziu urma să capete numele de Tokay. De unde venea oare Peter O'Conner şi ce s-a întâmplat cu el după ziua în care şi-a înscris numele comun în actele de proprietate ale pădurii ce se găsea pe atunci în locul viilor de astăzi? După el apare Lewis Csomortanyi, cu numele său greoi. Este înscris de mai multe ori în povestea acestui pământ.

După aceea, au venit pe aceste locuri americanii, acei oameni din vechile familii care au străbătut teritorii uscate, călare pe catâri sau îndurând asprimea vânturilor de la Capul Horn. Şi-au înscris, pe rând, numele lor astăzi uitate, acolo unde generaţii întregi de indieni au fost, de asemenea, uitate. Sunt nume scurte ca Hallec, Hastings, Swett, Tait, Denman, Tracy, Grinvood, Carlton Temple, aşa cum nu se mai găsesc astăzi în Valea Lunii.

Numele se înmulţesc şi trec întocmai ca nişte sclipiri de fulgere, la fiecare pagină a acestui document pierzându-se în umbră. Fără întrerupere, rămâne mereu loc pentru alţi candidaţi care, rând pe rând, stăpânesc acest pământ rămas acelaşi. Iată şi câteva nume de oameni despre care am auzit rar, fără să-i fi cunoscut vreodată. Kohler şi Frohling, care au construit pivniţele cele mari şi conacul pe terenul viilor Tokay. Aceştia au pierdut după un timp

terenul, iar cutremurul din 1906 a răsturnat clădirile peste ruinele peste care locuiesc eu astăzi.

Urmează numele lui La Kotte. Este omul care a întors pământul pe dos, a plantat viţă de vie şi zarzavaturi, a făcut negustorie de peşte şi a construit o reşedinţă a cărei amintire se păstrează până astăzi. La Motte a fost înfrânt în lupta sa cu pământul şi înmormântat chiar în sânul lui. Pe locul unde îşi construise casa şi eleşteele de peşte mi-am înscris, la rându-mi, numele sădind un număr de cincizeci de mii de eucalipţi.

Urmează: Cooper şi Greenlaw. Aceştia, pe locul numit ranch-ul de pe colină, au lăsat îngropaţi doi dintre morţii lor. Èste vorba de „micuţa Lilly” şi de „micul David”, care se odihnesc pe un căpătâi de teren împrejmuit.

Cât timp au stăpânit ei locul, au curăţat o parte din pădurea virgină pe o suprafaţă destul de bună. Pe tot acel loc, am pus să se semene fasole canadiană, iar în primăvara viitoare voi ara şi voi face o minunată fâneaţă.

Mai departe, locul a trecut sub stăpânirea lui Haska. Este vorba de o fiinţă ciudată. Un om ce a rămas legendar. Aparţinea generaţiei trecute şi a defrişat o bună suprafaţă de pădure, mai ales în regiunea măruntei văi care-i poartă numele. A muncit pământul din greu, a ridicat ziduri de piatră, a clădit o casă şi a plantat o mulţime de meri. Deşi a trecut puţină vreme, este imposibil să se mai găsească urma casei clădite de el şi numai după formaţia terenului se mai poate ghici unde era împrejmuirea. La rândul meu am zgâriat şi eu pământul, am făcut aceleaşi scurte eforturi şi mi-am înscris numele pe o hârtie timbrată. Voi dispărea după o vreme, şi hârtia se va îngălbeni.

„Visători şi fantome”, îmi şopteşte cu un rânjet raţiunea pură.

„Este însă sigur că toate aceste chinuri n-au fost zadarnice”, îi răspund.

„S-au sprijinit însă numai pe o iluzie şi pe o minciună”.

„O minciună foarte necesară vieţii”.

„Prin aceasta, nu este mai puţin minciună. Hai, umple-ţi paharul şi să cercetăm aceste minciuni necesare vieţii, care se găsesc în biblioteca ta. Să vorbim despre William James”.

„A fost un om sănătos la minte. Fără îndoială că nu trebuie să-i cerem piatra filosofală, dar ne va da câteva puncte de sprijin solide în favoarea vieţii.” „Raţionalism împletit cu sentimentalism. În toate gândurile sale, rămâne puternic legat de sentimentul nemuririi. Cel mai frumos fruct al raţiunii sale este propria renunţare tocmai la raţiune. Nu crezi că biblioteca ta este plină de aburi de misticism cu rezonanţe psihice, cu orgii ale sufletului, cu plângeri de umbre, cu fantezii ontologice, cu halucinaţii şi cu fantome ale speranţei? Priveşte la toate aceste spectre de disperaţi, de îngroziţi, de revoltaţi plini de patimă, la Schopenhauer, la Strindberg, la Tolstoi, la Nietzsche!… Haide, paharul ţi s-a golit. Umple-l şi uită totul!”

Mă supun fiindcă în prezent monştrii deşteptaţi de alcool din amorţeala lor năvălesc ameninţători în mintea mea, înnebunindu-mă. Şi în timp ce ridic un toast gânditorilor aliniaţi în rafturile bibliotecii mele, îmi amintesc de cuvintele lui Richard Hovey: „Să nu ne stăpânim dorinţele, căci dragostea şi viaţa ne sunt date la fel ca şi ziua şi noaptea, în condiţii pe care nu le hotărâm noi. Să primim darurile vieţii şi ale dragostei fără a le pretinde altele şi să facem aceasta înainte de a fi primiţi noi înşine de viermii pământului…” „Vei fi al meu! Îmi strigă raţiunea pură. Te stăpânesc!” Gândurile întunecate mă îngrozesc şi îi răspund: „Ba nu, pentru că te cunosc aşa cum eşti şi nu mă tem. Sub masca ta se ascunde moartea şi drumul tău duce în Noaptea fără de zori. Tu îmi ceri să mă las pradă plăcerilor, dar hedonismul tău nu are sens. Este o minciună dată de plăcerile ieftine sau, cel puţin, un act ce-ţi dezvăluie laşitatea”.

„Tu eşti al meu! Vei înţelege imediat că nu poate fi altfel, mă întrerupe raţiunea pură. Adu-ţi aminte de spusele unui înţelept: „Şi dacă totuşi ziua nu-ţi pare frumoasă, pentru ca

noaptea să nu fie urmată de nici o deşteptare, n-ai decât să termini cu viaţa, căci poţi să faci aceasta oricând voieşti…”

Aceste rânduri mă fac să izbucnesc într-un râs batjocoritor fiindcă am surprins raţiunea pură în tendinţa sa de a mă înşela, pe cale să-mi şoptească sugestiile sale ucigaşe. A făcut greşeala să se demaşte prin ea însăşi, iar prin muşcătura propriilor sale fiare mi-au fost deşteptate vechile iluzii care mă mai scăpaseră o dată, în timpul bolii celei mari. Asta voia raţiunea pură? O înţelegeam acum şi vedeam cu bucurie că sunt încă stăpân pe viaţa mea.

Când sună gongul pentru masă, îmi las paharul răsturnat. Sătul de raţiunea pură, merg să-mi întâlnesc prietenii aşezaţi în faţa tacâmurilor strălucitoare şi, cu un ton serios, discut cu ei revistele de actualitate, măruntele fapte ale zilei, folosindu-mă de toate întorsăturile şi şireteniile ce le poate oferi vorbirea, pentru a-i anima pe cei de faţă până la cel mai înalt grad, astfel încât vorbele de spirit să ţâşnească fără nici o clipă de răgaz. Râsete, epigrame, glume lipsite de vulgaritate curg într-o cascadă de tinereţe a spiritului.

Înţeleg! Paiaţa are dreptate! Paiaţa! Dacă trebuie să fim filosofi, să fim ca Aristofan. Nimeni din cei aflaţi la masă n-ar putea crede că sunt băut. Cu toţii mă socotesc într-o dispoziţie excelentă şi foarte înclinat să mă ocup de lucruri mărunte. Mi-e greu să mai gândesc, şi la sfârşitul mesei, fac glume tot mai hazlii şi încep tot felul de jocuri pe care le continuăm într-o atmosferă caldă şi gălăgioasă de oameni sănătoşi şi împăcaţi cu viaţa.

Odată petrecerea terminată, când toată lumea şi-a luat rămas bun, trec prin vizuina mea plină de cărţi fără a mă opri şi ajung pe verandă unde mă întind să mă culc. Sunt numai cu mine însumi şi regăsesc raţiunea pură care nu se lasă învinsă niciodată şi nu mă părăseşte. Natura îşi cere, totuşi, drepturile. Am băut prea mult, şi în timp ce cad pradă unui somn de beţiv aud suspinul tinereţii aşa cum l-a auzit Harry Kemp: „Tinereţea mea strigat-a în noaptea cea adâncă:

Ah, am pierdut plăcerea ce-n lume o găseam!
Cum pot să mă mai bucur; când ştiu de la început Că viaţa-mi, niciodată din mers n-o pot opri!
De cum se ivesc zorii, îşi pierd prospeţimea, Căci ei sunt hărăziţi să-i dea lumina.
În clipa când luceşte în splendide culori, Se şterge curcubeul şi se preschimbă-n lacrimi.
Tot astfel tinereţea-mi ca şi frageda rază;
A şi-nceput să moară din clipa-mbobocirii".

Capitolul XXXVIII. SINGURA SALVARE.

Cele istorisite până aici, v-au dat la iveală una din numeroasele feţe ale raţiunii pure. Am încercat să vă fac să pătrundeţi, pentru câteva clipe în intimitatea unuia care îşi duce viaţa alături de John Barleycorn. Dar cititorul trebuie să ţină seamă de faptul că această stare de spirit nu constituie decât unul dintre miile de aspecte pe care acest personaj le oferă fanteziei.

Procesiunea spectrelor stârnite de el se poate desfăşura timp de ore, zile, săptămâni sau luni în şir!

Mărturiile mele se apropie de sfârşit. Pot afirma, ca orice mare beţiv, că dacă mai sunt încă în viaţă pe această planetă, este datorită – ce-i drept, fără merit – numai pieptului meu larg, umerilor mei puternici, într-un cuvânt, conformaţiei mele robuste. Îndrăznesc chiar să susţin că puţini tineri între cincisprezece şi şaptesprezece ani ar fi putut rezista abuzurilor la care m-am dedat eu în această perioadă de formare. De asemenea, cred că sunt puţini oameni maturi care, lăsându-se pradă alcoolului pe de-a-ntregul în tinereţea lor, aşa cum am făcut eu, au reuşit totuşi să supravieţuiască şi să-şi povestească viaţa. Am scăpat din această probă datorită nu unei virtuţi personale ci faptului că n-am fost un beţiv înnăscut şi că am un organism foarte rezistent, care a fost în stare să ţină piept tuturor tulburărilor provocate de John Barleycorn. Supravieţuind, am asistat la moartea altora mai puţin norocoşi tot timpul cât am străbătut acest jalnic drum.

Numai printr-un noroc fără pereche, am putut scăpa de focul mistuitor al lui John Barleycorn. Viaţa, cariera, plăcerea de a trăi nu mi-au fost distruse, ce-i drept însă, ele au fost tocite. Asemenea supravieţuitorilor unei lupte disperate, ele s-au păstrat ca prin minune şi pot acum să se mire în faţa convoiului funebru format de victimele lui John Barleycorn.

Cei care mai rămâneau în viaţă după marile măceluri de altădată, strigau că nu le mai trebuie războaie. Astăzi, eu susţin cu tărie că tinerii noştri nu trebuie să mai aibă prilejul de-a lupta împotriva otrăvii! Pentru a nu mai exista război, va fi necesar să fie împiedicate bătăliile; pentru a suprima beţia, trebuie ca oamenii să fie opriţi să mai consume alcool. China a pus capăt folosirii atât de răspândite a opiului interzicând cultivarea şi importul lui. Filosofii, preoţii şi doctorii Chinei ar fi putut predica până răguşeau, mii de ani în şir! Otrava ar fi continuat să fie întrebuinţată atât timp cât era posibilă procurarea ei. Aşa sunt făcuţi oamenii – iată singura cauză!

Am reuşit să împiedicăm vânzarea liberă a arsenicului şi a stricninei, sau să înlăturăm febra tifoidă şi tuberculoza din apropierea copiilor noştri. Trataţi-l şi pe John Barleycorn în acelaşi fel. Opriţi-l! Nu-l lăsaţi să se ascundă sub protecţia legilor, pentru a ne sugruma tineretul! Nu mă refer la alcoolici, ci la acei dintre tinerii noştri care sunt stimulaţi de un spirit vioi, aventuros şi au ün caracter plăcut care îi face să fie sociabili. Pe aceştia îi deformează civilizaţia noastră barbară, punându-le la îndemână otrava la toate colţurile de stradă şi pentru ei scriu – pentru aceşti băieţi sănătoşi şi normali, născuţi deja, sau care se vor naşte de acum înainte!

Aceasta a fost cauza principală, mai' sinceră decât oricare alta, care m-a făcut să alerg călare în Valea Lunii şi, cu toate că eram bine ameţit, să votez pentru egalitatea sufragiului. Am procedat aşa pentru ca femeile să aibă dreptul la vot, ştiind că astfel soţiile şi mamele rasei noastre vor obţine

moartea lui John Barleycorn şi îngroparea lui în arhivele istoriei unde zac toate obiceiurile sălbatice demult dispărute. Şi dacă se pare că strig ca un jupuit de viu, să nu se uite că eu însumi am fost lovit de această plagă socială şi mă îngrozeşte gândul ca vreunul din fiii sau fiicele noastre să aibă aceeaşi soartă pe care am avut-o eu.

Femeile sunt cu adevărat acelea care păstrează şi fac să dăinuiască rasa umană. Bărbaţii sunt ca nişte copii-minune, dornici de aventură şi gata de joacă. La sfârşitul socotelilor, sunt salvaţi numai datorită calităţilor femeilor lor. Una din primele experienţe chimice ale omului a fost fabricarea alcoolului şi, din generaţie în generaţie, până în zilele noastre, omul a continuat să fabrice şi să absoarbă această otravă. N-a fost zi în care femeia să nu sufere de pe urma acestui obicei al bărbatului, cu toate că ea n-a avut niciodată puterea să dea frâu liber mâniei ce-o avea împotriva acestuia. Din ziua în care femeile vor avea dreptul să-şi exprime voinţa prin vot, primul lor act va fi să închidă cârciumile, gest pe care bărbaţii singuri n-ar fi în stare să-l ducă la îndeplinire nici peste o mie de generaţii de acum înainte! Ar fi ca şi când am aştepta de la victimele morfinei să pretindă o lege care să interzică vânzarea ei!

Femeile ştiu la ce se pot aştepta. Obiceiurile alcoolice ale bărbaţilor le-au făcut să plătească un tribut de chinuri şi să verse multe lacrimi. Gata oricând să lupte pentru apărarea rasei, ele vor vota pentru binele nepoţilor şi strănepoţilor lor şi în interesul acelora care vor fi surorile, soţiile şi mamele viitorului!

Nu va fi greu deloc să se ducă la bun sfârşit acest lucru. Singurii care vor avea de suferit vor fi beţivii şi alcoolicii înnăscuţi ai generaţiei actuale. Eu însumi sunt unul dintre aceştia şi pot afirma cu toată siguranţa pe care mi-o dă experienţa căpătată în lunga mea convieţuire cu John Barleycorn, că nu va fi ceva peste putinţă să încetez să mai beau, din ziua în care nimeni nu va mai bea şi când procurarea alcoolului va deveni o imposibilitate! Pe de altă

parte, enorma majoritate a tinerilor se compune, în mod normal; din indivizi fără vreo predispoziţie de natură alcoolică. Ori, această generaţie fragedă, fiind oprită de la alcool, nu-i va simţi câtuşi de puţin lipsa. Cârciuma va fi pentru ei numai o simplă amintire istorică, iar beţia o vor considera drept un vechi obicei asemănător cu luptele de tauri sau cu arderea pe rug a vrăjitoarelor.

Capitolul XXXIX. CONCLUZII.

O autobiografie nu este completă decât atunci când urmăreşte până în ultima clipă povestea eroului său. Numai că povestea mea nu este aceea a unui beţiv convertit. N-am fost niciodată beţiv şi nici nu m-am convertit.

Nu de multă vreme, am făcut, întâmplător, o călătorie pe un vas cu pânze în jurul Capului Horn… Voiajul meu s-a prelungit la o sută patruzeci de zile. Nu mi-am luat nici un fel de provizie de alcool, şi mi-am interzis băutura, cu toate că atunci când aş fi avut poftă, o puteam cere oricând căpitanului. N-am făcut acest lucru fiindcă nu am simţit nevoia. Nimeni altul nu era băutor pe bord. Atmosfera nu era favorabilă băuturii, şi fizicul meu nu arăta nici cea mai mică nevoie de alcool. Chimia mea organică nu-l pretindea.

Remarcând acest fapt, se ivi în conştiinţa mea o întrebare simplă: abstinenţa îmi era extrem de uşoară. De ce să nu perseverez în a nu bea şi atunci când voi reveni la ţărm? Cântării cu grijă toate argumentele pro şi contra acestei chestiuni. Le studiai profund vreme de cinci luni în care nu mă atinsei de nici o picătură de alcool. Drept rezultat, ajunsei la câteva concluzii, în urma datelor dobândite din experienţa mea trecută.

Am ajuns la convingerea că nici măcar un om din zece mii sau chiar dintr-o sută de mii nu este un alcoolic în urma predispoziţiei organismului. Beţia, aşa cum o înţeleg eu, este aproape întotdeauna o obişnuinţă mentală. Nu este ca tutunul, cocaina, morfina, sau toate celelalte droguri atât de vătămătoare şi de numeroase. Dorinţa de alcool, spre deosebire de toate celelalte, îşi are originea în spirit. Este

vorba de o deprindere a psihicului de o adevărată creştere a sa pe acest domeniu. Ea este o plantă cultivată pe terenul social. La un milion de băutori, niciunul n-a început să bea singur. Toate beţiile sunt de origine socială, fiind însoţite de mii de legături nevăzute.

Când s-ar pomeni despre cartierul East-End din Londra, într-o discuţie sau într-o carte, înaintea ochilor mei s-ar profila imediat imaginile unor baruri luminate feeric, iar în urechi mi-ar răsuna comenzile consumatorilor. „Două romuri!” „Un whisky…!”. Dacă ar fi vorba de Cartierul Latin, îndată mi-aş închipui că mă găsesc în cabaretele studenţeşti, înconjurat de chipuri vesele, de tineri vioi care savurează vermuturi reci, servite artistic. Vocile lor răsună şi domină cu o căldură proprie latinilor în discuţii asupra problemelor religioase, asupra artelor, a democraţilor, precum şi a altora asemănătoare.

În timpul unei furtuni, când pluteam pe fluviul La Plata, am hotărât că dacă vom fi despărţiţi în urma unui naufragiu, să ne refugiem la Buenos Aires, „Parisul Americii”. Evocând acea scenă, iată-mă din nou asaltat de viziuni. Îmi reprezint saloanele luminoase în care se adună oamenii, bucuria lor când ridică paharele pentru a le ciocni, cântecele, aplauzele şi murmurul plin de veselie al vocilor. În cursul unei călătorii făcute în Pacificul de Nord, tocmai când ne încrucişam cu alizeele, am încercat să-l hotărâm pe căpitan să ne ducă spre Honolulu. În timp ce căutam să-l conving, mă revedeam pe cale de a sorbi coctailuri reconfortante sau băuturi cu sclipiri de diamante la Waikiki, unde valurile se rotogolesc spre stânci.

Cineva vorbeşte de felul în care se frige raţa sălbatică la restaurantele din San Francisco şi îndată sunt lovit de imaginea de strălucire şi zgomot care se desprinde de la mesele numeroase şi revăd prieteni vechi între contururile lucitoare ale paharelor de cristal cu picior elegant, pline cu vin de Rin.

Iată aşadar felul în care mi-am pus problema. Nu-mi plăcea să revăd aceste frumoase colţuri ale lumii, pe care nu le vizitasem, decât „cu paharul în mână”. Chiar în această expresie se găseşte un fel de atracţie. Din ea se desprinde mai mult decât ar putea să exprime cea mai măiastră reunire de cuvinte dintr-un dicţionar. Este vorba de un dicţionar al minţii, pe care l-am exersat întreaga mea viaţă şi care a sfârşit prin a face parte din însăşi substanţa din care sunt creat. Îmi plac cuvintele de spirit, râsul vesel şi zgomotos, ecoul vocilor omeneşti, flăcăii care cu paharul în mână au închis poarta ce duce spre lucrurile mărunte ale lumii, îndepărtând controlul raţiunii şi acclerându-şi pulsul, buna dispoziţie, nebunia!

Este un fapt hotărât. Voi continua să beau ori de câte ori voi găsi prilejul. În faţa cărţilor mele orânduite în rafturi, în faţa gândirii oamenilor potrivit cu propriul meu temperament, am luat hotărârea rece de a continua să fac ceea ce a devenit o necesitate pentru mine. Voi bea, mai cu înţelepciune, mai discret decât oricând. Niciodată nu voi mai fi în luptă cu mine însumi. Nu voi mai invoca raţiunea pură. Mi-am impus să nu mai procedez aşa.

În clipa de faţă, raţiunea rece zace îngropată alături de boala cea mare. Niciuna, nici cealaltă nu mă vor mai răni, de acum înainte. Sunt ani de când am înmormântat boala cea mare.

Astăzi doarme, iar somnul raţiunii pure nu este mai puţin profund!

Totuşi pentru a încheia, pot mărturisi că aş fi dorit ca strămoşii mei să-l demaşte pe John Barleycorn înainte ca eu să mă fi născut. Mă încearcă încă părerea de rău că acest personaj a dominat sistemul social în sânul căruia mi-am început existenţa. Fără acest mediu, demonul invizibil al alcoolului mi-ar fi rămas necunoscut şi n-aş fi pierdut aşa de mult timp pentru a-l analiza atât de profund!

SFÂRŞIT

1 John Barleycorn este personificarea alcoolului, În special a whiskyului, băutură atât de răspândită în America de Nord. (N. R.)

2 Trebuie să ţinem seama că berea americană confine doze puternice de alcool, spre deosebire de aceea de la noi, care, în mod obişnuit, se consideră o băutură inofensivă Acelaşi lucru este valabil şi pentru berea englezească.

3 Un fel de biscuit mic şi uscat, adeseori tare şi fărâmicios, obişnuit în StateleUnite.

4 Celebrul igienist american, cu mulţi adepţi, care recomandă perfecta mestecare a alimentelor.

5 Vânturi violente şi reci din est şi sud-est, care bat foarte frecvent pe câmpiile Americii de Sud până în munţii Anzi.

6 În traducere liberă „Jos cu omul”

2 „Norul zburător”

7 Tânărul cuţitar.

8 Bătrânul cuţitar.

9 Scoică.

* Luptători din mitologia scandinavă, îmbrăcaţi în piei de animale, care erau înzestraţi cu calităţi supranaturale. De o forţă enormă, erau invulnerabili la foc şi fier.

11 Whisky cu sifon.

12 Aluzie la Abraham Lincoln (1809-1865), care prin anul 1930, a spart piatră pentru a face bariere.

13 Instrument muzical japonez

14 Asociaţia religioasă a tinerilor americani.

15 În loc de „It is me” = Sunt eu.

16 „Poporul abisului”.

17 Termenul „radical” are în America de Nord o însemnătate deosebită; este aproape sinonim cu termenul de „revoluţionar”.

18 Nume dat verandelor în Hawai.

19 Rachiu de pelin.
20 Lucrare de Rudyard Kipling.
21 În traducere liberă: „Apucă de unde poţi”. Gen de luptă foarte răspândit în America; adversarii au libertatea să folosească orice figuri sau trucuri pentru a învinge.
22 Autorul a scris toate acestea cu trei ani înaintea moiţii sale.